

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ»**

**Κωδικός πρόσκλησης: ΑΜΘ64
Α/Α ΟΠΣ: 14725**

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΘΕΜΑ: 9^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)

Ο Περιφερειάρχης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Έχοντας υπόψη:

1. Το ν. 4914/2022 (Α' 61) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας "Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε."», όπως ισχύει.
2. Το ν. 3852/2010 (Α' 87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/Α/07.06.2010), όπως ισχύει.
3. Το ν.4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 139/30.07.2018) και συγκεκριμένα το άρθρο 20 «Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων».
4. Το ν.4488/2017 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 137Α/13-09-2017) και συγκεκριμένα τα άρθρα 39 & 40.
5. Το Π.Δ. 144/23.12.2010 (ΦΕΚ 237/Α/27.12.2010) Οργανισμός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, όπως τροποποιήθηκε με την αριθ. 60924/30.06.2026 (ΦΕΚ 4021/Β/2.07.2026) απόφαση του Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης.
6. Την υπ' αριθ. 27/2023 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ροδόπης (Διαδικασία Εκούσιας Δικαιοδοσίας), με την οποία επικυρώθηκαν τα αποτελέσματα των περιφερειακών εκλογών της 8ης Οκτωβρίου 2023 και ανακηρύχθηκε Περιφερειάρχης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ο κ. Χριστόδουλος Τοψίδης.
7. Το από 17/12/2023 ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
8. Την με αριθμ. πρωτ. 4575/20.01.2023 (Φ.Ε.Κ. 268/τ.Β'/20.01.2023) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων: «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ.84540/02.09.2022 απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την «Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος "Ανατολική Μακεδονία, Θράκη" σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 65 του ν. 4914/2022 (Α' 61) και αντικατάσταση της υπό στοιχεία 32674/ΕΥΘΥ 330/23.03.2015 (Β' 714) υπουργικής απόφασης» (Β' 4701)».
9. Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027», αρ. απόφασης C(2021)5617/29.07.2021 (CCI2021EL16FFPA001).

10. Την με αριθμό C(2022) 6510 final/06.09.2022 Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση του προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης στην Ελλάδα (CCI2021EL16FFPR006) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υπό στοιχεία C(2026) 1187 final/16.02.2026 Εκτελεστική απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης C(2022) 6510 σχετικά με την έγκριση του προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας, Θράκης στην Ελλάδα.
11. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
12. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1058/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.
13. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1057/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013.
14. Την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).
15. Τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003].
16. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2831/2023 (Ο.Ι ΕΕ L 2831/13.12.2023) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis) όπως ισχύει.
17. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 σχετικά με την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά, κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Ο.Ι ΕΕ L 187/1 της 26.06.2014), όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1315 της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023 και ισχύει (Ο.Ι ΕΕ L 167/1 της 30.06.2023) και ειδικότερα τα άρθρα 13, 14, 17, 18.
18. Η απόφαση της Επιτροπής των ΕΚ με αριθμό C(2023) 6801 final/16.10.2023 «Τροποποίηση του χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων για την Ελλάδα. Υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA.109322 (2023/N) (1 Ιανουαρίου 2022-31 Δεκεμβρίου 2027) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
19. Την απόφαση 66021/29.06.2022 (ΦΕΚ3359/Β/30.06.2022) «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027».
20. Το «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) 2021-2027» <https://www.espa.gr/el/Pages/SDE.aspx>.
21. Τη με α.π. 114947/01.12.2022 (Β' 6132) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027».
22. Την Υπουργική Απόφαση με αρ. 110565 (ΦΕΚ 5958/Β/22.11.2022) με θέμα «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [(ένσταση παρ. 7, άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61))]

23. Την Υπουργική Απόφαση με αρ. 114274 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) με θέμα «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 (έλεγχος δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 38 του ν.4914/2022-Α' 61)» όπως ισχύει.
24. Την Κοινή Υπουργική Απόφαση με αρ. πρωτ. 5483/20.01.2023 (ΦΕΚ 390/Β/30.01.2023) «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027».
25. Την Υπουργική Απόφαση με αρ. 8542/02.05.2024 (ΦΕΚ 2855/Β/21.05.2024) με θέμα: Τροποποίηση της υπ' αρ. 110565/17.11.2022 υπουργικής απόφασης «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61)]» (Β' 5958).
26. Την με α.π. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ με θέμα: «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».
27. Το με α.π. 112292/27.11.2023 έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: «Διευκρινίσεις στις οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».
28. Το Νόμο 4936/2022 (ΦΕΚ Α 105/27.05.2022) με τίτλο: «Εθνικός Κλιματικός Νόμος Μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επείγουσες διατάξεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και την προστασία του περιβάλλοντος».
29. Την με α.π. 2343/05.05.2023 με ΑΔΑ: 6ΘΚΧ7ΛΒ-ΩΝ8 απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «Ορισμός του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ) ως Ενδιάμεσου Φορέα του Περιφερειακού Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027 (ΠεΠ ΑΜΘ 2021-2027) και ανάθεση αρμοδιοτήτων διαχείρισης για δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας (ΕΤΠΑ) και προώθησης στην απασχόληση (ΕΚΤ)» όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά.
30. Την από 07.06.2023 Επιχειρησιακή Συμφωνία μεταξύ του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και του Νόμιμου Εκπροσώπου του ΕΦΕΠΑΕ για την άσκηση των καθηκόντων διαχείρισης από τον ΕΦΕΠΑΕ που του έχουν ανατεθεί με την με α.π. 2343/05.05.2023 (ΑΔΑ: 6ΘΚΧ7ΛΒ-ΩΝ8) Απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
31. Την με α.π. 993/ΠΤΑ/17.04.2024 Μελέτη (Παραδοτέο Π2.2.1) «Χαρτογράφηση του περιφερειακού συστήματος παραγωγής γνώσης, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας» που συντάχθηκε στο πλαίσιο του έργου «Υποστήριξης του Περιφερειακού Συστήματος Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας».
32. Η υπ' αρ. 5470/30-10-2024 Απόφαση Έγκρισης του 20ου Εγγράφου Εξειδίκευσης του Περιφερειάρχη με την οποία εγκρίθηκε η εξειδίκευση της Δράσης «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» του ΠεΠ ΑΜΘ 2021-2027 (Δράση RSO1.3.β) και ο προγραμματισμός των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του Προγράμματος, όπως επικαιροποιήθηκε και ισχύει με την υπ' αρ. 2029/04-06-2026 Απόφαση Έγκρισης της 3ης έκδοσης του 20ου Εγγράφου Εξειδίκευσης της Εφαρμογής Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021 – 2027 (Ιούνιος 2026).
33. Το με α.π. 1414/ΕΥΚΕ-ΧΕ 172681/19.11.2024 έγγραφο Γενικής Γραμματείας Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) με θέμα: “Διατύπωση Γνώμης επί της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)”.

34. Η με α.π. 6286/06.12.2024 απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠ «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027, η οποία ελήφθη με την 9η γραπτή διαδικασία, με την οποία εγκρίθηκε η εξειδίκευση της Δράσης «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης».
35. Την με α.π.: 198558/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1721/31.12.2024 (ΑΔΑ: 6ΝΨΞΗ-24Β) Υπουργική Απόφαση ΦΕΚ 7405/Β/31-12-2024 με θέμα: «Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων, και της διαδικασίας αναφορικά με τη λειτουργία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ), όπως περιγράφεται στο άρθρο 56 του ν. 4914/2022 (Α'61).»
36. Την με α.π. 6293/06-12-2024 (ΑΔΑ: 9ΧΒΛ7ΛΒ-Π9Λ) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
37. Την με α.π. 460/04-02-2025 (ΑΔΑ: Ρ92Ο7ΛΒ-79Ψ) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «1^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
38. Την με α.π. 1038/05.03.2025 (ΑΔΑ: Ψ32Γ7ΛΒ-9Υ2) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «2^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
39. Την με α.π. 1356/14.03.2025 (ΑΔΑ: 6ΤΨΟ7ΛΒ-Ο91) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «3^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
40. Την με α.π. 1783/07.04.2025 (ΑΔΑ: 9Φ6Ω7ΛΒ-ΦΟΛ) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «4^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
41. Την με α.π. 2337/15.05.2025 (ΑΔΑ: Ψ7ΨΕ7ΛΒ-ΘΔ8) Ορθή Επανάληψη απόφασης του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «5^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
42. Την με α.π. 3457/14.07.2025 (ΑΔΑ: ΨΧΓΠ7ΛΒ-7Κ2) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «6^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
43. Την με α.π. 882/12.03.2026 (ΑΔΑ: 9ΣΔΛ7ΛΒ-2Β3) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «7^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
44. Την με α.π. 2039/05.06.2026 (ΑΔΑ: 6ΝΗΚ7ΛΒ-Φ7Ε) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «8^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
45. Την ανάγκη αλλαγών για την ομαλή υλοποίηση της Δράσης.

Αποφασίζει

Α. Την **ένατη (9^η) τροποποίηση** της με Α.Π. 6293/6-12-2024 Απόφασης με θέμα: **Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)** του Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονίας, Θράκη» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (ΑΔΑ: 9ΧΒΛ7ΛΒ-Π9Λ), ως προς τα παρακάτω σημεία:

1. Στο Κεφ. «8.2 Ανάλυση ανά κατηγορία δαπάνης» στην κατηγορία δαπάνης 02.24 «Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα» το χωρίο:

- Είτε μικτής χρήσης έως εννέα (9) θέσεων και να χρησιμοποιείται για την μεταφορά πελατών χωρίς κόμιστρο ή/και εξοπλισμού/υλικών.

Αντικαθίσταται ως εξής:

- Είτε μικτής χρήσης έως εννέα (9) θέσεων και να χρησιμοποιείται για την μεταφορά εργαζομένων, πελατών χωρίς κόμιστρο ή/και εξοπλισμού/υλικών.

2. Στο Κεφ. «8.3 Γενικές επισημάνσεις και πρόσθετες διευκρινίσεις για όλες τις κατηγορίες δαπανών» η επισήμανση:

α/α 5. Συμβάσεις ή Ιδιωτικά Συμφωνητικά συντάσσονται και προσκομίζονται εφόσον απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία, εκτός και αν ορίζεται διαφορετικά στη Πρόσκληση.

Αντικαθίσταται ως εξής:

α/α 5. Συμβάσεις ή Ιδιωτικά Συμφωνητικά προσκομίζονται νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχείρως ή ψηφιακά μέσω gov.gr) συνοδευόμενα από τα αντίστοιχα αποδεικτικά ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ, εφόσον συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην Πρόσκληση.

Επίσης **προστίθεται** η επισήμανση

α/α 14. Συμπληρωματικά προς τις διατάξεις της παρούσας Πρόκλησης και τις σχετικές συχνές ερωτήσεις, δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες αγοράς παραγωγικού, μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού καθώς και κτιριακών εγκαταστάσεων/υποδομών, που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα (π.χ. πετρέλαιο, βενζίνη, υγραέριο/LPG, φυσικό αέριο, κ.λπ.) για τη λειτουργία τους, ανεξαρτήτως κατηγοριοποίησης της δαπάνης στο ΟΠΣΚΕ. Κατ' εξαίρεση, δαπάνες που αφορούν σε εξοπλισμό πάσης φύσεως με χρήση ορυκτών καυσίμων δύναται να κριθούν επιλέξιμες, εφόσον αποδεδειγμένα:

1. Δεν κυκλοφορούν στην αγορά ισοδύναμες τεχνολογικές λύσεις που λειτουργούν αμιγώς ηλεκτρικά, ή
2. Υφίστανται μεν ηλεκτρικές λύσεις, αλλά η υιοθέτησή τους δεν είναι εφικτή και βιώσιμη από την ενισχυόμενη επιχείρηση, λόγω έλλειψης ωριμότητας της εγχώριας αγοράς (viable alternative technology) ή/και δυσανάλογα υπέρμετρου κόστους (π.χ. έλλειψη εμπορικής/τεχνικής υποστήριξης και service στην ελληνική αγορά, ανάγκη δυσανάλογης/μη εφικτής αναβάθμισης ηλεκτρολογικών υποδομών/παροχής ισχύος, πολλαπλάσιο κόστος προμήθειας).

Στις περιπτώσεις αυτές, απαιτείται η υποβολή σχετικής τεχνικής και οικονομικής τεκμηρίωσης από τον δικαιούχο κατά την υποβολή του αιτήματος τροποποίησης ή καταβολής ενίσχυσης, η οποία αξιολογείται από το όργανο ελέγχου.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 1 περ. η) σημείο i) του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1058, καθίστανται επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν στην αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης που λειτουργούν με καύση στερεών ορυκτών καυσίμων (άνθρακα, τύρφη, λιγνίτη, πετρελαιούχο σχιστόλιθο) ή πετρελαίου, από συστήματα θέρμανσης που λειτουργούν με φυσικό αέριο/υγραέριο.»

3. Στο Κεφ. «9. Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων», η παράγραφος:

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε πράξης κυμαίνεται, ανάλογα με το καθεστώς ενίσχυσης που θα επιλεγεί (Καν. ΕΕ 2831/2023 ή Καν. ΕΕ 651/2014), όπως δίνεται στον παρακάτω πίνακα. Σημειώνεται ότι ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός της πράξης δεν δύναται να υπερβαίνει τον υψηλότερο κύκλο εργασιών προσαυξημένο κατά 40% που επετεύχθη σε μία από τις δύο πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις, πριν την ημερομηνία προκήρυξης της πρόσκλησης (2022 ή 2023), με ανώτατο όριο το ποσό του παρακάτω πίνακα. Στην περίπτωση που η πράξη έχει επιχορηγούμενο προϋπολογισμό μεγαλύτερο του μέγιστου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του παρακάτω πίνακα, το υπερβάλλον ποσό θεωρείται ιδιωτική συμμετοχή 100% για την υλοποίηση της πράξης και παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης-ελέγχου αποτελεί το σύνολο της πράξης, συμπεριλαμβανομένου και του υπερβάλλοντος κόστους. Πράξεις με επιχορηγούμενο προϋπολογισμό μικρότερο των ορίων του παρακάτω πίνακα κρίνονται μη επιλέξιμα εξ' αρχής και δεν δύνανται να υποβληθούν.

Αντικαθίσταται ως εξής:

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε πράξης κυμαίνεται, ανάλογα με το καθεστώς ενίσχυσης που θα επιλεγεί (Καν. ΕΕ 2831/2023 ή Καν. ΕΕ 651/2014), όπως δίνεται στον παρακάτω πίνακα. Σημειώνεται ότι ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός της πράξης δεν δύναται να υπερβαίνει τον υψηλότερο κύκλο εργασιών προσαυξημένο κατά 40% που επετεύχθη σε μία από τις δύο πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις, πριν την ημερομηνία προκήρυξης της πρόσκλησης (2022 ή 2023), με ανώτατο όριο το ποσό του παρακάτω πίνακα. Στην περίπτωση που η πράξη έχει επιχορηγούμενο προϋπολογισμό μεγαλύτερο του μέγιστου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του παρακάτω πίνακα, το υπερβάλλον ποσό θα καλύπτεται στο σύνολό του από τον φορέα της επένδυσης και παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης-ελέγχου αποτελεί το σύνολο της πράξης, συμπεριλαμβανομένου και του υπερβάλλοντος κόστους. Πράξεις με επιχορηγούμενο προϋπολογισμό μικρότερο των ορίων του παρακάτω πίνακα κρίνονται μη επιλέξιμα εξ' αρχής και δεν δύνανται να υποβληθούν.

Και η παράγραφος:

Η διάρκεια υλοποίησης των πράξεων είναι κατά μέγιστο **είκοσι τέσσερις (24) μήνες** από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης). Η διάρκεια υλοποίησης μιας πράξης αφορά στην απαραίτητη χρονική περίοδο για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης, μέχρι τη στιγμή που θα έχουν εκπληρωθεί οι ειδικότεροι στόχοι, όροι και υποχρεώσεις που τίθενται στην απόφαση ένταξής της.

Αντικαθίσταται ως εξής:

Η διάρκεια υλοποίησης των πράξεων είναι κατά μέγιστο **είκοσι τέσσερις (24) μήνες** από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης). Η διάρκεια υλοποίησης μιας πράξης αφορά στην απαραίτητη χρονική περίοδο για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης, μέχρι τη στιγμή που θα έχουν εκπληρωθεί οι ειδικότεροι στόχοι, όροι και υποχρεώσεις που τίθενται στην απόφαση ένταξής της.

Αιτήματα παράτασης υλοποίησης πέραν των ανωτέρω προθεσμιών δε δύναται να υποβληθούν, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας.

4. Στο Κεφ. «14.1 Παρακολούθηση πράξεων-επαλήθευσεις-πιστοποιήσεις» η κάτωθι παράγραφος:

Ο δικαιούχος, κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης υποχρεούται στην υποβολή μέσω του ΟΠΣΚΕ στοιχείων που αφορούν την πρόοδο υλοποίησης, ήτοι των αιτημάτων τροποποίησης και αιτημάτων καταβολής ενίσχυσης/επαλήθευσης/πιστοποίησης.

Αντικαθίσταται ως εξής:

Ο δικαιούχος της ενίσχυσης, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού του σχεδίου υποχρεούται στην υποβολή μέσω του ΟΠΣΚΕ στοιχείων που αφορούν την πρόοδο υλοποίησης, ήτοι των Αιτημάτων Τροποποίησης και Αιτημάτων Καταβολής Ενίσχυσης/Επαλήθευσης/ Πιστοποίησης.

Η επικοινωνία μεταξύ του ΕΦΕΠΑΕ και του δικαιούχου γίνεται μέσω του ΟΠΣΚΕ με τους εξής τρόπους:

- Η ενημέρωση του δικαιούχου για την ολοκλήρωση της εξέτασης αιτημάτων τροποποίησης ή/και αιτημάτων καταβολής ενίσχυσης/επαλήθευσης/πιστοποίησης γίνεται με τυποποιημένο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) από το ΟΠΣΚΕ, οπότε στην συνέχεια ο δικαιούχος με χρήση των κωδικών του μπορεί να εισέλθει στο ΟΠΣΚΕ και να ενημερωθεί σχετικά. Η ηλεκτρονική διεύθυνση στην οποία αποστέλλεται το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) είναι η δηλωθείσα από τον δικαιούχο στην αίτηση χρηματοδότησης στα «στοιχεία επικοινωνίας» μέσα στο ΟΠΣΚΕ, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει.
- Η ενημέρωση του δικαιούχου για την υποβολή τυχόν συμπληρωματικών/ διευκρινιστικών στοιχείων και δικαιολογητικών στο πλαίσιο εξέτασης αιτημάτων τροποποίησης ή/και καταβολής ενίσχυσης/επαλήθευσης/πιστοποίησης ή/και αντιρρήσεων πραγματοποιείται μέσω διακριτής καρτέλας «Επικοινωνία» στο ΟΠΣΚΕ από τον ΕΦΕΠΑΕ. Με τη δημιουργία της επικοινωνίας αποστέλλεται αυτόματα ενημερωτικό e-mail και δημιουργείται σχετική ειδοποίηση (Notification) στον Συντονιστή. Ο δικαιούχος έχει πρόσβαση στις επικοινωνίες μέσω της ενότητας «Οι Επικοινωνίες μου» στο ΟΠΣΚΕ για ανάγνωση ή/και απόκριση. Ο δικαιούχος μέσω του Συντονιστή και του Οικονομικού Υπεύθυνου της καλείται να ανταποκριθεί και να καλύψει τα ζητούμενα σε εύλογο χρονικό διάστημα μέσω της ενότητας «Τα Δικαιολογητικά Δικαιούχου μου», με την διαδικασία της προσθήκης, επιλέγοντας από την αναδυόμενη λίστα του πεδίου «Τύπος Δικαιολογητικού» τον κατάλληλο. Σε κάθε περίπτωση ο δικαιούχος έχει υποχρέωση να μεριμνά για την ενημέρωσή του με τους ανωτέρω τρόπους επικοινωνίας με τον ΕΦΕΠΑΕ μέσω του ΟΠΣΚΕ. Οι ανωτέρω ενημερώσεις μέσω ΟΠΣΚΕ επέχουν θέση κοινοποίησης, κατά την έννοια του άρθρου 19 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45) και επιφέρουν όλες τις νόμιμες συνέπειες σύμφωνα με το άρθρο 56, παρ. 6, σημ. δ του Ν. 4914/2022 (ΦΕΚ Α 61).

5. Στο Κεφ. «14.3 Επαλήθευση πράξεων» η παράγραφος:

Μετά την ολοκλήρωση της επαλήθευσης-πιστοποίησης και κατόπιν κάλυψης ή μη, από το δικαιούχο της Δράσης τυχόν εντοπισμένων εκκρεμοτήτων και ελλείψεων, ολοκληρώνεται σε εύλογο χρονικό διάστημα από την ειδοποίηση, η επαλήθευση-πιστοποίηση με τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης.

Αντικαθίσταται ως εξής:

Μετά την ολοκλήρωση της επαλήθευσης-πιστοποίησης, τυχόν εντοπισμένες εκκρεμότητες και ελλείψεις γνωστοποιούνται στον δικαιούχο μέσω της καρτέλας «**Επικοινωνία**» στο ΟΠΣΚΕ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ενότητα «14.1 Παρακολούθηση πράξεων-επαληθεύσεις-πιστοποιήσεις». Κατόπιν της ανταπόκρισης ή μη του δικαιούχου και την κάλυψη των ζητούμενων στοιχείων εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από την ειδοποίηση, η διαδικασία ολοκληρώνεται με τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης.

6. Στο Κεφ. «14.5 Εξόφληση δαπανών πράξεων» η παράγραφος:

Σε περίπτωση που καταβάλλονται **προκαταβολές** έναντι της αξίας του προς αγορά αγαθού ή υπηρεσίας ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν αγορά αγαθού ή λήψη υπηρεσίας καθαρής αξίας άνω των 500€, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής.

Αντικαθίσταται ως εξής:

Σε περίπτωση που πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν αγορά αγαθού ή λήψη υπηρεσίας καθαρής αξίας άνω των 500€, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής.

Επιπλέον στην ενότητα «Γενικές Επισημάνσεις» το Bullet:

Ο δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή. Για τους σκοπούς πιστοποίησης των δαπανών της επένδυσης, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να εκτυπώνονται.

Αντικαθίσταται ως εξής:

Ο δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή.

7. Στο Κεφ. «15.1 Τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας» αφαιρείται το είδος τροποποίησης:

09.	Παράταση Χρόνου Υλοποίησης Επενδυτικού Σχεδίου
-----	--

8. Στο Κεφ. «15.2 Τροποποιήσεις μείζονος σημασίας» προστίθεται το είδος τροποποίησης:

09.	Παράταση Χρόνου Υλοποίησης Επενδυτικού Σχεδίου
-----	--

9. Στο Κεφ. «15.2.1 Μεταβολή Τόπου - ΚΑΔ Επένδυσης» προστίθεται το χωρίο:

Αίτημα αλλαγής Τόπου Υλοποίησης Επένδυσης δύναται να γίνει αποδεκτό, εφόσον ο νέος Τόπος Υλοποίησης είναι εντός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

10. Στο Κεφ. «15.2 Τροποποιήσεις μείζονος σημασίας» προστίθεται το Κεφ. «15.2.5 Παράταση Χρόνου Υλοποίησης Επενδυτικού Σχεδίου»

Αιτήματα παράτασης υποβάλλονται και εξετάζονται αποκλειστικά και μόνο εφόσον συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας. Τα αιτήματα αυτά θα αξιολογούνται από την αρμόδια μονάδα παρακολούθησης της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ.

11. Στο Κεφ. «15.2.2 Τροποποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (Φ.Ο.Α.)», η προϋπόθεση:

- Η προσθήκη νέας κατηγορίας δαπανών, μη προβλεπόμενη κατά την υποβολή της πρότασης, μεγαλύτερη του 5% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου.

Αντικαθίσταται ως εξής:

- Η προσθήκη νέας κατηγορίας δαπανών, μη προβλεπόμενη κατά την υποβολή της πρότασης, δεν είναι μεγαλύτερη του 5% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου ανά κατηγορία δαπάνης.

12. Στο Κεφ. «15.3 Εξέταση τροποποιήσεων» η παράγραφος:

Τροποποιήσεις ως ανωτέρω εξετάζονται από τον ΕΦ και, κατόπιν κάλυψης από το δικαιούχο τυχόν εντοπισμένων εκκρεμοτήτων/ελλείψεων, εγκρίνονται ή απορρίπτονται και συντάσσεται η σχετική έκθεση στο ΟΠΣΚΕ.

Εξαιρούνται:

1. τροποποιήσεις που διαφοροποιούν ουσιωδώς τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή τη βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου και δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μη επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου,
2. τροποποιήσεις που δεν δύνανται να περιληφθούν στα αναφερόμενα ανωτέρω.

Αυτές, με σχετική εισήγηση του ΕΦ, προσκομίζονται στην **αρμόδια μονάδα παρακολούθησης της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ** προκειμένου η τελευταία να γνωμοδοτήσει και στη συνέχεια ο ΕΦ αποτυπώνει το πόρισμα της αξιολόγησης στο ΟΠΣΚΕ. Σε κάθε περίπτωση, το πόρισμα της αξιολόγησης κοινοποιείται στο δικαιούχο μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στην ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται), καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει.

Αντικαθίσταται ως εξής:

Τα αιτήματα τροποποίησης εξετάζονται από τον ΕΦ. Τυχόν εντοπισμένες εκκρεμότητες ή ανάγκη υποβολής συμπληρωματικών/διευκρινιστικών στοιχείων γνωστοποιούνται στον δικαιούχο μέσω της καρτέλας «**Επικοινωνία**» στο ΟΠΣΚΕ, κατά τα οριζόμενα στην ενότητα «14.1 Παρακολούθηση πράξεων-επαληθεύσεις-πιστοποιήσεις». Κατόπιν της ανταπόκρισης ή μη του δικαιούχου εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, το αίτημα εγκρίνεται ή απορρίπτεται και συντάσσεται η σχετική έκθεση αξιολόγησης στο ΟΠΣΚΕ.

Εξαιρούνται:

1. τροποποιήσεις που διαφοροποιούν ουσιωδώς τα κριτήρια επιλεξιμότητας, τη βαθμολογία ή το χρόνο υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μη επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου,
2. τροποποιήσεις που δεν δύνανται να περιληφθούν στα αναφερόμενα ανωτέρω.

Αυτές, με σχετική εισήγηση του ΕΦ μέσω του ΟΠΣΚΕ, παραπέμπονται στην **αρμόδια Επιτροπή Παρακολούθησης της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ** προκειμένου η τελευταία να γνωμοδοτήσει και να αποτυπώσει το πόρισμά της σε ειδικά τυποποιημένο για το σκοπό αυτό πεδίο του ΟΠΣΚΕ ως Ανώτερο Ιεραρχικά Όργανο. Σε κάθε περίπτωση, το πόρισμα της αξιολόγησης κοινοποιείται στο δικαιούχο με αυτοματοποιημένο μήνυμα του ΟΠΣΚΕ.

13. Στο Κεφ. «16 Ολοκλήρωση πράξεων» στις επισημάνσεις και πιο συγκεκριμένα το χωρίο:

2. Σε περίπτωση που κατά την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης δεν είναι διαθέσιμη η εν ισχύ άδεια λειτουργίας (ή αδειοδοτικό έγγραφο ίσης ισχύος), η πράξη παραλαμβάνεται με την προσκόμιση, κατ' ελάχιστον, της υποβληθείσας στον αρμόδιο φορέα αίτησης έκδοσης της άδειας λειτουργίας. Η άδεια λειτουργίας είναι υποχρεωτικό να προσκομισθεί από τον δικαιούχο στον ΕΦΕΠΑΕ το αργότερο μέχρι και 6 μήνες από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης. Ο δικαιούχος οφείλει να ενημερώσει εμπρόθεσμα τον ΕΦΕΠΑΕ τόσο για την έκδοση της άδειας λειτουργίας όσο και για πιθανές εμπλοκές ή καθυστερήσεις στη διαδικασία έκδοσής της.

Αντικαθίσταται ως εξής:

2. Σε περίπτωση που κατά την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου δεν είναι διαθέσιμο το εν ισχύ έγγραφο νόμιμης λειτουργίας, το έργο παραλαμβάνεται με την υποβολή, κατ' ελάχιστον, οποιουδήποτε εγγράφου τεκμαίρει την έναρξη της διαδικασίας νόμιμης λειτουργίας (π.χ. Ερωτηματολόγιο υποβληθέν στο ΟΠΣ-ΑΔΕ (<https://openbusiness.mindev.gov.gr/>), γνωστοποίηση / έγκριση εγκατάστασης, Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ)). Το εν ισχύ έγγραφο νόμιμης λειτουργίας είναι υποχρεωτικό να υποβληθεί από το δικαιούχο στον ΕΦ το αργότερο μέχρι και έξι (6) μήνες από την ημερομηνία αποπληρωμής του επενδυτικού σχεδίου. Ο δικαιούχος οφείλει να ενημερώσει εμπρόθεσμα τον ΕΦΕΠΑΕ τόσο για την έκδοσή του όσο και για πιθανές εμπλοκές ή καθυστερήσεις στη διαδικασία έκδοσής της.

και **προστίθεται** σημείο 8:

8. Αν ο δικαιούχος δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με το άρθρο 47 ή τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 50 του Κανονισμού (ΕΕ) 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 και εφόσον δεν έχουν εφαρμοστεί διορθωτικά μέτρα, η ΔΑ κατόπιν εισήγησης του ΕΦΕΠΑΕ εφαρμόζει μέτρα, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας, ακυρώνοντας έως και 3% της χρηματοδότησης για τη συγκεκριμένη πράξη.

15. Στο Παράρτημα 1 «Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ)» αντικαθίστανται οι πίνακες των Επιλέξιμων ΚΑΔ, σε συνέχεια της δημοσίευσης των αποφάσεων του διοικητή της ΑΑΔΕ, Α.1003/2026 και Α.1004/2026 (Β' 235/22.01.2026), και της Υ.Α 49582/17-06-2026, περί μεταβολών στους Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας (ΚΑΔ).

16. Στο Παράρτημα 5 Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης στην ενότητα **Γενικά παραδοτέα** το γενικό παραδοτέο:

α/α 10 Αντίγραφο τίτλου ιδιοκτησίας και μεταγραφή αυτού στο υποθηκοφυλακείο/κτηματολόγιο. Σε περίπτωση που οι επεμβάσεις υλοποιηθούν σε μη ιδιόκτητο χώρο τότε πρέπει να προσκομιστεί μισθωτήριο συμβόλαιο ή σύσταση επικαρπίας ή η παραχώρηση χρήσης. Για όσους έχουν επιλέξει το καθεστώς ΓΑΚ 651/2014 και η επένδυση υλοποιείται σε μισθωμένο χώρο, μισθωτήριο συμβόλαιο απ' όπου να προκύπτει ότι η διάρκεια της μίσθωσης συνεχίζει για τουλάχιστον 3 έτη από την ολοκλήρωση της επένδυσης

Αντικαθίσταται ως εξής:

α/α 10 Αντίγραφο τίτλου ιδιοκτησίας και μεταγραφή αυτού στο υποθηκοφυλακείο/κτηματολόγιο. Σε περίπτωση που οι επεμβάσεις υλοποιηθούν σε μη ιδιόκτητο χώρο, τότε πρέπει να προσκομιστεί μισθωτήριο συμβόλαιο (υποβληθέν στην ΑΑΔΕ και αποδεκτό από τα συμβαλλόμενα μέρη), σύσταση επικαρπίας ή παραχώρηση χρήσης. Εφόσον το εγκεκριμένο επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει κτιριακές δαπάνες, η διάρκεια πρέπει να είναι τουλάχιστον έξι (6) ετών από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης (ή τουλάχιστον δώδεκα (12) ετών ειδικά για ανέγερση/επέκταση κτιρίου). Εφόσον έχει επιλεγεί το καθεστώς ΓΑΚ 651/2014, η διάρκεια πρέπει να συνεχίζει για τουλάχιστον τρία (3) έτη από την ολοκλήρωση της επένδυσης. **Η πλήρωση των ανωτέρω προϋποθέσεων διάρκειας εξετάζεται υποχρεωτικά στο 1ο Αίτημα Καταβολής Ενίσχυσης για το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου, ανεξαρτήτως των επιμέρους κατηγοριών δαπανών που αιτούνται προς πιστοποίηση.**

Επίσης, στο **Παράρτημα 5 Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης** στην ενότητα **Παραδοτέα φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ανά κατηγορία δαπάνης:**

Στη κατηγορία **«02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων»** τα παραδοτέα:

α/α 10 Για δαπάνες προμήθειας μεταφορικών μέσων: Αντίγραφο άδειας κυκλοφορίας, από την οποία θα προκύπτει ότι το όχημα είναι επαγγελματικής ή μικτής χρήσης.

α/α 11 Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990 σύμφωνα με τη κείμενη νομοθεσία, εφόσον αυτά συντάχθηκαν.

Αντικαθίστανται ως εξής:

α/α 10 Για δαπάνες προμήθειας μεταφορικών μέσων: Αντίγραφο άδειας κυκλοφορίας, από την οποία θα προκύπτει ότι το όχημα είναι επαγγελματικής ή μικτής χρήσης καθώς και Υπεύθυνη Δήλωση Νόμιμου Εκπροσώπου περί μη χρηματοδότησης της αγοράς του μεταφορικού μέσου από άλλη πηγή.

α/α 11 Αντίγραφα συμφωνητικών νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχείρως ή ψηφιακά μέσω gov.gr), συνοδευόμενα από το αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ ([myAADE](#)) σύμφωνα με την παρ. 16 του άρθρου 8 του Ν.1882/1990, όπως ισχύει, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.

Στη κατηγορία **«03. Δαπάνες για Κτήρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο»** τα παραδοτέα:

α/α 3 Λογιστικές καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.03)

α/α 8 Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.

Αντικαθίστανται ως εξής:

α/α 3 Λογιστικές καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.13)

α/α 8 Αντίγραφα συμφωνητικών ανάληψης τεχνικών έργων από εργολάβο/υπεργολάβο νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχείρως ή ψηφιακά μέσω gov.gr), συνοδευόμενα από το αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ ([myAADE](#)) σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν.820/1978, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.

Στη κατηγορία «**04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών**» τα παραδοτέα:

α/α 3 Λογιστικές καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.03)

α/α 5 Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990, εφόσον αυτά συντάχθηκαν.

Αντικαθίστανται ως εξής:

α/α 3 Λογιστικές καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.13)

α/α 5 Αντίγραφα συμφωνητικών νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχείρως ή ψηφιακά μέσω gov.gr), συνοδευόμενα από το αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ ([myAADE](#)) σύμφωνα με την παρ. 16 του άρθρου 8 του Ν.1882/1990, όπως ισχύει, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.

Στη κατηγορία «**06. Δαπάνες Λογισμικού**» τα παραδοτέα:

α/α 3 Λογιστικές καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.03)

α/α 8 Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.

Αντικαθίστανται ως εξής:

α/α 3 Λογιστικές καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.13)

α/α 8 Αντίγραφα συμφωνητικών νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχείρως ή ψηφιακά μέσω gov.gr), συνοδευόμενα από το αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ ([myAADE](#)) σύμφωνα με την παρ. 16 του άρθρου 8 του Ν.1882/1990, όπως ισχύει, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.

Στη κατηγορία «**07. Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης**» τα παραδοτέα:

α/α 3 Λογιστικές καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.03)

α/α 5 Αντίγραφα συμφωνητικών και η υποβεβλημένη κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990, εφόσον αυτά συντάχθηκαν.

Αντικαθίσταται ως εξής:

α/α 3 Λογιστικές καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.13)

α/α 5 Αντίγραφα συμφωνητικών νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχείρως ή ψηφιακά μέσω gov.gr), συνοδευόμενα από το αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ ([myAADE](#)) σύμφωνα με την παρ. 16

του άρθρου 8 του Ν.1882/1990, όπως ισχύει, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.

Στις **Γενικές επισημάνσεις** το bullet:

Τα ιδιωτικά συμφωνητικά, εφόσον απαιτούνται θα πρέπει να:

α) έχουν υποβληθεί σε κατάσταση συμφωνητικών παραγράφου 16 άρθρου 8 Ν.1882/1990

Αντικαθίσταται ως εξής:

Τα ιδιωτικά συμφωνητικά, εφόσον απαιτούνται θα πρέπει να:

α) συνοδεύονται από το αντίστοιχο αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής τους στην ΑΑΔΕ (myAADE), είτε πρόκειται για συμφωνητικά της παρ. 16 άρθρου 8 Ν. 1882/1990 είτε για συμφωνητικά ανάληψης τεχνικών έργων από εργολάβο/υπεργολάβο σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν.820/1978.

Β. Κατά τα λοιπά ισχύουν τα αναγραφόμενα στην απόφαση με Α.Π 6293/06-12-2024 (ΑΔΑ: 9ΧΒΛ7ΛΒ-Π9Λ), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τα συνημμένα αυτής παραρτήματα ως αναπόσπαστο μέρος της.

Γ. Αναπόσπαστο τμήμα της απόφασης είναι η συνημμένη Αναλυτική Πρόσκληση της Δράσης και τα Παραρτήματα αυτής όπου έχουν ενσωματωθεί όλες οι τροποποιήσεις και συμπληρώσεις.

Δ. Η πρόσκληση της Δράσης θα δημοσιευθεί στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ και θα αναρτηθεί στις ιστοσελίδες του ΕΦΕΠΑΕ www.efepae.gr, www.efepaeamth.gr, της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ www.eydamth.gr και του ΕΣΠΑ www.espa.gr.

Ε. Για περαιτέρω πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στα γραφεία του υποκαταστήματος ΕΦΕΠΑΕ ΑΜΘ, στη διεύθυνση: Όπισθεν οικισμού Ηφαίστου-έναντι Πανεπιστημιούπολης - 69150 Κομοτηνή, ΤΘ 145, τηλ. 25310 35916, 72388 και e-mail επικοινωνίας: info@efepaeamth.gr.

**Ο Περιφερειάρχης
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης**

Χριστόδουλος Τοψίδης

Συνημμένα:

- Αναλυτική πρόσκληση 14725/ΑΜΘ64 με τα παραρτήματά της (9^η Τροποποίηση).

Κοινοποίηση (μόνο ηλεκτρονικά):

- Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
 - Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ), ggespa@gge
 - Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων
 - Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων-Τμήμα Κατάρτισης ΠΔΕ, esubpde@mnec.gr
 - Εθνική Αρχή Συντονισμού (ΕΑΣ) ΕΣΠΑ, easespa@mnec.gr
 - Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ), stateaid_unit@minfinc.gr
 - Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, sra@mnec.gr
 - Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Σχεδιασμού, της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ), eyssae@mnec.gr
 - Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού των Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΕΥΣΠΕΠ), evspep@mnec.gr
 - Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΟΥΠΣ), siss@mnec.gr
 - ΕΥΟΥΠΣ – Υποδιεύθυνση ΟΠΣ, ops@mnec.gr
 - ΜΟΔ, Τομέας Εφαρμογών Πληροφορικής και Ψηφιακής Τεχνολογίας, takpram@mou.gr
 - Μονάδα Προγραμματισμού, Συντονισμού & Παρακολούθησης της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΜΟΝ-ΕΣΕΕ), mgoumas@mnec.gr
- Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
 - Γραφείο Περιφερειάρχη ΑΜΘ, periferiarxis@pamth.gov.gr
 - Γραφείο Εκτελεστικού Γραμματέα ΑΜΘ, ektelestikos@pamth.gov.gr
 - Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών, gappv@pamth.gov.gr
 - Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, dianap@pamth.gov.gr
- Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ), info@efepae.gr
 - Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης (ΕΦΕΠΑΕ ΑΜΘ), info@efepaeamth.gr

Εσωτερική Διανομή (μόνο ηλεκτρονικά):

Προϊστάμενος ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και Προϊστάμενοι Μονάδων Α, Β1, Β2 και Γ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1:

«Προώθηση επιχειρηματικότητας και καινοτομίας»

ΣΤΟΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 1:

«Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού»

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ RSO1.3:

«Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων»

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ

«Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)

Κωδικός πρόσκλησης: ΑΜΘ64

Κομοτηνή, Σεπτέμβριος 2026

Περιεχόμενα

1.	Πίνακας επεξήγησης γενικών όρων και συντμήσεων	18
2.	Εισαγωγή.....	22
3.	Νομοθετικό-Κανονιστικό πλαίσιο υλοποίησης της Δράσης	22
4.	Ταυτότητα και στόχος της Δράσης.....	28
5.	Φορείς υλοποίησης της Δράσης	30
6.	Δικαιούχοι-Όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής.....	30
7.	Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας	35
8.	Επιλέξιμες δαπάνες	37
8.1	Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών	37
8.2	Ανάλυση ανά κατηγορία δαπάνης	40
8.3	Γενικές επισημάνσεις και πρόσθετες διευκρινίσεις για όλες τις κατηγορίες δαπανών.....	48
9.	Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων	49
10.	Καθεστώς ενίσχυσης	50
11.	Χρηματοδοτικό σχήμα.....	51
12.	Υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης	53
13.	Αξιολόγηση και έγκριση πράξεων	56
13.1	Όργανα αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης.....	56
13.2	Διαδικασία και κριτήρια αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης.....	57
13.3	Έγκριση αποτελεσμάτων αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης.....	59
13.4	Διαδικασία ενστάσεων.....	60
13.5	Ένταξη πράξεων.....	61
14.	Διαδικασία υλοποίησης-παρακολούθηση πράξεων.....	61
14.1	Παρακολούθηση πράξεων-επαληθεύσεις-πιστοποιήσεις	61
14.2	Αίτημα επαλήθευσης-πιστοποίησης	63
14.3	Επαλήθευση πράξεων	63
14.4	Παραλαβή αποτελεσμάτων επαλήθευσης-αντιρρήσεις δικαιούχου	65
14.5	Εξόφληση δαπανών πράξεων.....	66
14.6	Καταβολή ενίσχυσης	70
15.	Διαδικασία τροποποιήσεων.....	72
15.1	Τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας	73
15.2	Τροποποιήσεις μείζονος σημασίας	73
15.2.1	Μεταβολή Τύπου - ΚΑΔ Επένδυσης.....	74
15.2.2	Τροποποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (Φ.Ο.Α.)	74
15.2.3	Τροποποίηση Χρηματοδοτικού Σχήματος.....	75
15.2.4	Τροποποίηση δικαιούχου λόγω αλλαγής ΑΦΜ	75

15.3	Εξέταση τροποποιήσεων.....	76
16.	Ολοκλήρωση πράξεων	77
17.	Υποχρεώσεις δικαιούχων	79
17.1	Κατά την υλοποίηση της πράξης.....	79
17.2	Μετά την ολοκλήρωση της πράξης (μακροχρόνιες υποχρεώσεις)	81
17.3	Διαδικασία παρακολούθησης τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων δικαιούχων	81
17.4	Δημοσιότητα	83
17.5	Ειδικές ρυθμίσεις Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679	84
18.	Παρατυπίες-Διακοπή της ενίσχυσης-Ανάκτηση.....	85
19.	Πληροφόρηση.....	85
20.	Παραρτήματα	86
	Παράρτημα 1 Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ)	87
	Παράρτημα 2 Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης	96
	Παράρτημα 3 Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης.....	100
	Παράρτημα 4 Ορισμός ΜΜΕ	106
	Παράρτημα 5 Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης	109
	Παράρτημα 6 Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων	122
	Παράρτημα 7 Άρθρο 2, σημείο 18 ΓΑΚ 651/2014 (όπως τροποποιήθηκε με ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2023/1315 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 23ης Ιουνίου 2023).....	142
	Παράρτημα 8 Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία	144
	Παράρτημα 9 Πίνακας συμμόρφωσης πράξεων με το χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης	149
	Παράρτημα 10 Τεκμηρίωση κλιματικής ανθεκτικότητας	152

1. Πίνακας επεξήγησης γενικών όρων και συντμήσεων

Για τους σκοπούς της παρούσας πρόσκλησης, οι χρησιμοποιούμενοι όροι και συντμήσεις έχουν την έννοια που τους αποδίδεται κατωτέρω:

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
ΑΙΕ	Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης.
Αίτημα επαλήθευσης-πιστοποίησης δαπανών	Αίτημα του δικαιούχου που υποβάλλεται μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) και αποστέλλεται στον Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) για την επαλήθευση και πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης του. Αναφέρεται και αίτημα επαλήθευσης δαπανών ή αίτημα πιστοποίησης.
Αίτημα χρηματοδότησης	Αίτημα του δικαιούχου που υποβάλλεται μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) και προς έλεγχο και αξιολόγηση για ένταξη στη δράση.
ΑμΕΑ	Άτομα με αναπηρία. Ο όρος αναφέρεται σε άτομα με κινητική ή/και αισθητηριακή αναπηρία (προβλήματα όρασης και ακοής) ή/και ψυχική/νοητική/ γνωστική κ.λπ. αναπηρία.
Αρχική επένδυση	Αρχική επένδυση»: ένα από τα ακόλουθα: α) επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σχετικά με ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα: - τη δημιουργία νέας εγκατάστασης - την επέκταση της παραγωγικής ικανότητας υφιστάμενης εγκατάστασης - τη διαφοροποίηση της παραγωγής υφιστάμενης εγκατάστασης σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν παρήγαγε προηγουμένως η εγκατάσταση ή - θεμελιώδη αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία των προϊόντων ή στη συνολική παροχή των υπηρεσιών που αφορά η επένδυση στην εγκατάσταση β) απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει εάν δεν είχε αγοραστεί. Η απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης δεν χαρακτηρίζεται αρχική επένδυση. Συνεπώς, η επένδυση αντικατάστασης δεν συνιστά αρχική επένδυση
Αναθέτουσα αρχή	Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
Ανάκτηση	Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.
Αρχή ελέγχου	Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή οντότητα, λειτουργικά ανεξάρτητη από τη Διαχειριστική Αρχή και την Αρχή Πιστοποίησης, η οποία ορίζεται από το κράτος μέλος για κάθε Πρόγραμμα και είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο της ουσιαστικής λειτουργίας του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. Στην Ελλάδα είναι η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ).
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	Τα στοιχεία ενεργητικού που δεν έχουν φυσική ή χρηματοοικονομική υπόσταση, όπως δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, άδειες εκμετάλλευσης, τεχνογνωσία ή άλλη διανοητική ιδιοκτησία.
Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό	Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής απόφασης ένταξης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση υλοποίησης της πράξης.
ΓΚΑΚ	Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής κατά Κατηγορία. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 σχετικά με την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά, κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Ο.Ι ΕΕ L 187/1 της 26.6.2014), όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1315 της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023 και ισχύει (Ο.Ι ΕΕ L 167/1 της 30.6.2023).
ΔΑ	Διαχειριστική Αρχή (Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ορίζεται από το κράτος μέλος για τη διαχείριση του προγράμματος).

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Δημόσια δαπάνη/ενίσχυση/χρηματοδότηση Δημόσια Συνεισφορά	Κάθε συνεισφορά για τη χρηματοδότηση πράξεων η οποία προέρχεται από τον κρατικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή οποιονδήποτε ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) που έχει ιδρυθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (39), τον προϋπολογισμό της Ένωσης που διατίθεται στα Ταμεία, τον προϋπολογισμό οργανισμών δημοσίου δικαίου ή τον προϋπολογισμό ενώσεων δημοσίων αρχών ή οργανισμών δημοσίου δικαίου και, προκειμένου να προσδιοριστεί το ποσοστό συγχρηματοδότησης για προγράμματα ή τις προτεραιότητες του ΕΚΤ+, σε αυτήν είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται τυχόν χρηματοδοτικοί πόροι στους οποίους συνεισφέρουν συλλογικά εργοδότες και εργαζόμενοι.
Δημοσιονομική διόρθωση	Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε μία πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής του από τα προγράμματα της προγραμματικής περιόδου η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.
Δικαιούχος	Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας αρμόδιος για την ένταξη και υλοποίηση πράξεων. Στο πλαίσιο των καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 107 της Συνθήκης, οι δικαιούχοι είναι δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις που εκτελούν μεμονωμένο έργο και λαμβάνουν δημόσια ενίσχυση. Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης ως δικαιούχος χαρακτηρίζεται το νομικό πρόσωπο (επιχείρηση) που υποβάλει την αίτηση χρηματοδότησης και φέρει την ευθύνη έναντι του ΕΦΕΠΑΕ και της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ, για την υλοποίηση της υποβαλλόμενης αίτησης χρηματοδότησης (πράξης).
Δράση	Το σύνολο των στοιχείων που ορίζονται από τη Διαχειριστική Αρχή μέσω της προκήρυξης και της συνοδευτικής αναλυτικής πρόσκλησης βάσει των οποίων εντάσσονται και υλοποιούνται οι πράξεις.
ΕΔΕΛ	Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου.
ΕΔΕΤ Ταμεία	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία: τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία: α) Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), β) Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ+), γ) Ταμείο Συνοχής και τα Επενδυτικά Ταμεία: α) Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και β) Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ), τα οποία λειτουργούν βάσει της κοινού πλαισίου που ορίζεται από της κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, Ταμείο Συνοχής, Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση.
ΕΜΕ	Ετήσια Μονάδα Εργασίας: Σύμφωνα με το Παράρτημα Ι (ΟΡΙΣΜΟΣ ΜμΕ) του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1315/2023 της 23ης Ιουνίου 2023 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής ανά Κατηγορία), ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Η μία ετήσια μονάδα εργασίας αντιστοιχεί σε ένα άτομο που εργάστηκε στην επιχείρηση με καθεστώς πλήρους απασχόλησης κατά ένα ημερολογιακό έτος (40 ώρες εβδομαδιαίως επί 52 εβδομάδες/12 μήνες). Η εργασία ενός ατόμου που δεν έχει εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή που εργάστηκε με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή εποχικά υπολογίζεται ως κλάσμα ΕΜΕ.

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Έναρξη εργασιών	Όπως ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1315/2023 της 23ης Ιουνίου 2023 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής ανά Κατηγορία), είναι το πρώτο χρονικά μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού είτε άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την υλοποίηση της επένδυσης. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται «έναρξη εργασιών». Για τις εξαγορές, ως «έναρξη των εργασιών» νοείται η στιγμή απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την αποκτηθείσα εγκατάσταση.
Ενιαίο επενδυτικό σχέδιο	Κάθε αρχική επένδυση του ίδιου Δικαιούχου (σε επίπεδο ομίλου), η οποία αφορά την ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα και αρχίζει εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών για άλλη ενισχυόμενη επένδυση στην ίδια περιφέρεια επιπέδου 3 της ονοματολογίας εδαφικών στατιστικών μονάδων, θεωρείται ότι ανήκει σε ενιαίο επενδυτικό έργο. Όταν το ενιαίο επενδυτικό έργο αποτελεί μεγάλο επενδυτικό έργο (δηλ. επενδυτικό έργο άνω των πενήντα (50) εκ. ευρώ), το συνολικό ποσό της ενίσχυσης για το ενιαίο επενδυτικό έργο δεν υπερβαίνει το προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης για μέγιστα επενδυτικά έργα.
Ενιαία επιχείρηση (αφορά επενδύσεις σύμφωνα με τον κανονισμό de minimis 2831/2023) (OJ EL L 15.12.2023)	Στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται, οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από της ακόλουθες σχέσεις μεταξύ της: α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης, β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου της επιχείρησης, γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας, δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από της σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) του πρώτου εδαφίου με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται επίσης, ενιαία επιχείρηση». Σε περίπτωση συγχωνεύσεων, ή εξαγορών, οι προηγούμενες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το όριο που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 3 του Καν.(ΕΕ) 2831/2023, δηλαδή το ποσό των 300.000 ευρώ. Οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που είχαν χορηγηθεί νομίμως πριν από τη συγχώνευση ή την εξαγορά παραμένουν νόμιμες. Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε της δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ήσσονος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας κατανέμονται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης».
Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας	Όπως ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2831/2023 (OJ EL L 2831/13.12.2023) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται ανά κράτος μέλος σε μία ενιαία επιχείρηση δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000€ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση).
Επιχορηγούμενος προϋπολογισμός	Δημόσια χρηματοδότηση και ιδιωτική συμμετοχή (χωρίς ΦΠΑ).
ΕΣΕΕ/Στρατηγική RIS3	Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης.
ΕΣΠΑ 21-27	Εταιρικό σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης-ΕΣΠΑ της προγραμματικής περιόδου 2021-2027. Η συμφωνία εταιρικής σχέσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την Ελληνική Δημοκρατία όπως εγκρίθηκε με την

«Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης»
(Δράση RSO1.3.β)

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
	Σ(2021) 5617 final στις 29.07.2021 Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής. Καταρτίσθηκε από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με τη συνεργασία των συναρμόδιων Υπουργείων, Περιφερειών και των λοιπών οικείων εταίρων, και εγκρίθηκε, μετά από διάλογο, από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής Επιτροπή) και το οποίο αποτελεί το πλαίσιο για την κατάρτιση του προγραμματισμού του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ+), του Ταμείου Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.
Ετήσια ΙΠΑ (Ετήσια Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης)	Ως ετήσιο ΙΠΑ του προσωπικού Ε&Α ορίζεται ο λόγος των ωρών εργασίας που πράγματι δαπανήθηκαν για Ε&Α κατά τη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους διαιρούμενος με τον συνολικό αριθμό ωρών εργασίας που πραγματοποιήθηκαν συμβατικά κατά την ίδια περίοδο από ένα άτομο ή μια ομάδα. Κατά συνθήκη, ένα άτομο δεν μπορεί να εκτελεί περισσότερα από ένα ετήσιο ΙΠΑ σε Ε&Α σε ετήσια βάση. Ο αριθμός των ωρών εργασίας που πραγματοποιήθηκαν συμβατικά καθορίζεται με βάση τις κανονιστικές/ νόμιμες ώρες εργασίας. Ένα άτομο πλήρους απασχόλησης θα ταυτοποιείται σε σχέση με το καθεστώς απασχόλησής του, το είδος της σύμβασης (πλήρους ή μερικής απασχόλησης) και το επίπεδο συμμετοχής του στην Ε&Α. Το πρότυπο ΙΠΑ που θα χρησιμοποιηθεί για τους ερευνητές είναι οι Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ).
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΥΔ Π-ΑΜΘ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη».
ΕΥΚΕ-ΧΕ	Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων.
ΕΦ	Ενδιάμεσος Φορέας: Κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ενεργεί υπό την ευθύνη μιας Διαχειριστικής Αρχής ή Αρχής Πιστοποίησης ή εκτελεί καθήκοντα εξ ονόματος τέτοιας αρχής σε σχέση με δικαιούχους που υλοποιούν πράξεις.
ΕΦΕΠΑΕ	Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας.
Ημερομηνία έναρξης πράξης	Ως ημερομηνία έναρξης της πράξης για τις ανάγκες παρακολούθησης αυτής, (π.χ. διάρκεια πράξης), ορίζεται η ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης.
Ιδιωτική συμμετοχή	Κάθε συμμετοχή από ιδιωτικά κεφάλαια (ίδια κεφάλαια ή/και εξωτερική χρηματοδότηση) για την υλοποίηση της πράξης.
ΚΑΔ	Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας.
Κρατική ενίσχυση	Ενίσχυση που εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).
ΜΜΕ	Πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.
Μετεγκατάσταση	Ορίζεται η «μεταφορά της ίδιας ή παρεμφερούς δραστηριότητας ή μέρους αυτής από επιχειρηματική εγκατάσταση στο έδαφος συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας ΕΟΧ (αρχική εγκατάσταση) σε επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία πραγματοποιείται η ενισχυόμενη επένδυση στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας ΕΟΧ (ενισχυόμενη εγκατάσταση). Μεταφορά υπάρχει όταν το προϊόν ή η υπηρεσία στην αρχική και στην ενισχυόμενη εγκατάσταση εξυπηρετεί, τουλάχιστον εν μέρει, τον ίδιο σκοπό και καλύπτει τις απαιτήσεις ή τις ανάγκες του ίδιου τύπου πελατών και χάνονται θέσεις εργασίας στην ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα σε μία από τις αρχικές εγκαταστάσεις του δικαιούχου στον ΕΟΧ».
ΟΠΣΚΕ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων: το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών που περιλαμβάνει της διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, έλεγχο και υλοποίηση των δράσεων κρατικών ενισχύσεων.
Παρατυπία	Κάθε παράβαση διάταξης του ενωσιακού δικαίου ή του σχετικού με την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα που εμπλέκεται στη θέσπιση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) και η οποία ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει το γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με της λογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης στον προϋπολογισμό της.
ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Πράξη του προγράμματος	Έργο (επενδυτικό σχέδιο) που επιλέγεται από τη διαχειριστική αρχή του οικείου προγράμματος και το οποίο συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος. Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης ως πράξη ορίζεται το επενδυτικό σχέδιο, ήτοι το σύνολο των στοιχείων που συμπεριλαμβάνονται στην αίτηση χρηματοδότησης του δικαιούχου (επιχείρησης).
Πρόγραμμα	Έγγραφο το οποίο καταρτίζεται από τα αρμόδια Υπουργεία, Περιφέρειες και τους λοιπούς αρμόδιους εταίρους και εγκρίνεται από την Επιτροπή και το οποίο καθορίζει μία αναπτυξιακή στρατηγική που θα επιτευχθεί με τη συνδρομή της ή περισσότερων Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ).
ΣΔΕ	Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου.
Συνδεδεμένες επιχειρήσεις	Οι επιχειρήσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 3 στην παράγραφο 3 του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1315/2023 της 23ης Ιουνίου 2023 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής ανά Κατηγορία).
Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις	Οι επιχειρήσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 3 στην παράγραφο 2 του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1315/2023 της 23ης Ιουνίου 2023 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής ανά Κατηγορία).
ΥΑΕΚΕΔ	Υπουργική Απόφαση Εθνικών Κανόνων Επιλεξιμότητας Δαπανών (ΥΑΕΚΕΔ). Η με α.π. 114947/29.11.2022 (ΦΕΚ/Β/6132/01-12-2022) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027».
Υπεύθυνος του έργου	Φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει την ευθύνη για την υλοποίηση και το συντονισμό της πράξης σε επίπεδο διοικητικό και σε επίπεδο επικοινωνίας μεταξύ του δικαιούχου (επιχείρησης) με την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» (ΕΥΔ Π-ΑΜΘ) και τον Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ).
ΦΟΑ	Φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της πράξης.
Φορέας επένδυσης/φορέας υλοποίησης	Άτυπος, εναλλακτικός τρόπος περιγραφής των δικαιούχων στο πλαίσιο των καθεστώτων ενίσχυσης δυνάμει του άρθρου 107 της Συνθήκης.
Φορέας χρηματοδότησης	Η Περιφέρεια η οποία έχει την ευθύνη απόδοσης των πιστώσεων στο δικαιούχο ή στον Ενδιάμεσο Φορέα στην περίπτωση πράξεων κρατικών ενισχύσεων. Στην Περίπτωση της παρούσας πρόσκλησης η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
Χαρακτήρας κινήτρου	Όπως ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1315/2023 της 23ης Ιουνίου 2023 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής ανά Κατηγορία), θεωρείται ότι οι ενισχύσεις έχουν χαρακτήρα κινήτρου, εάν ο δικαιούχος έχει υποβάλει γραπτή αίτηση ενίσχυσης στο οικείο κράτος μέλος πριν από την έναρξη των εργασιών για την πράξη ή τη δραστηριότητα. Η αίτηση για τη χορήγηση ενίσχυσης περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: την ονομασία και το μέγεθος της επιχείρησης, περιγραφή της πράξης, συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης, τον τόπο εκτέλεσης της πράξης και κατάλογο των δαπανών της πράξης.

2. Εισαγωγή

Το υφιστάμενο παραγωγικό πρότυπο της Π-ΑΜΘ διακρίνεται από χαμηλή παραγωγικότητα και χαμηλές επιδόσεις καινοτομίας και επενδύσεις σε τομείς που συνδέονται με την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ) (RIS3). Η παρούσα Δράση στοχεύει στην ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε τομείς της ΕΣΕΕ (RIS3) με σκοπό τη βελτίωση της παραγωγικότητάς τους και της εξωστρέφειάς τους.

3. Νομοθετικό-Κανονιστικό πλαίσιο υλοποίησης της Δράσης

Η νομική βάση της Δράσης είναι:

1. Το ν. 4914/2022 (Α' 61) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας "Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε."», όπως ισχύει.
2. Το ν. 3852/2010 (Α' 87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/Α/07.06.2010), όπως ισχύει.
3. Το ν.4557/2018 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 139/30.07.2018) και συγκεκριμένα το άρθρο 20 «Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων».
4. Το ν.4488/2017 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 137Α/13-09-2017) και συγκεκριμένα τα άρθρα 39 & 40.
5. Το Π.Δ. 144/23.12.2010 (ΦΕΚ 237/Α/27.12.2010) Οργανισμός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, όπως τροποποιήθηκε με την αριθ. 60924/30.06.2026 (ΦΕΚ 4021/Β/2.07.2026) απόφαση του Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης.
6. Την υπ' αριθ. 27/2023 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ροδόπης (Διαδικασία Εκούσιας Δικαιοδοσίας), με την οποία επικυρώθηκαν τα αποτελέσματα των περιφερειακών εκλογών της 8ης Οκτωβρίου 2023 και ανακηρύχθηκε Περιφερειάρχης Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ο κ. Χριστόδουλος Τοψίδης.
7. Το από 17/12/2023 ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
8. Την με αριθμ. πρωτ. 4575/20.01.2023 (Φ.Ε.Κ. 268/τ.Β'/20.01.2023) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων: «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ.84540/02.09.2022 απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την «Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος "Ανατολική Μακεδονία, Θράκη" σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 65 του ν. 4914/2022 (Α' 61) και αντικατάσταση της υπό στοιχεία 32674/ΕΥΘΥ 330/23.03.2015 (Β' 714) υπουργικής απόφασης» (Β' 4701)».
9. Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027», αρ. απόφασης C(2021)5617/29.07.2021 (CCI2021EL16FFPA001).

10. Την με αριθμό C(2022) 6510 final/06.09.2022 Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση του προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης στην Ελλάδα (CCI2021EL16FFPR006) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υπό στοιχεία C(2026) 1187 final/16.02.2026 Εκτελεστική απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης C(2022) 6510 σχετικά με την έγκριση του προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» για στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη» για την περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας, Θράκης στην Ελλάδα.
11. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.
12. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1058/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.
13. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 1057/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013.
14. Την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).
15. Τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [Επίσημη Εφημερίδα L 124 της 20.05.2003].
16. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2831/2023 (Ο.Ι ΕΕ L 2831/13.12.2023) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis) όπως ισχύει.
17. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 σχετικά με την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά, κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Ο.Ι ΕΕ L 187/1 της 26.06.2014), όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1315 της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023 και ισχύει (Ο.Ι ΕΕ L 167/1 της 30.06.2023) και ειδικότερα τα άρθρα 13, 14, 17, 18.
18. Η απόφαση της Επιτροπής των ΕΚ με αριθμό C(2023) 6801 final/16.10.2023 «Τροποποίηση του χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων για την Ελλάδα. Υπόθεση κρατικής ενίσχυσης αριθ. SA.109322 (2023/N) (1 Ιανουαρίου 2022-31 Δεκεμβρίου 2027) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
19. Την απόφαση 66021/29.06.2022 (ΦΕΚ3359/Β/30.06.2022) «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021-2027».
20. Το «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) 2021-2027» <https://www.espa.gr/el/Pages/SDE.aspx>.
21. Τη με α.π. 114947/01.12.2022 (Β' 6132) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027».
22. Την Υπουργική Απόφαση με αρ. 110565 (ΦΕΚ 5958/Β/22.11.2022) με θέμα «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [(ένσταση παρ. 7, άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61))]
23. Την Υπουργική Απόφαση με αρ. 114274 (ΦΕΚ 6131/Β/01.12.2022) με θέμα «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και

Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 (έλεγχος δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 38 του ν.4914/2022-Α' 61)» όπως ισχύει.

24. Την Κοινή Υπουργική Απόφαση με αρ. πρωτ. 5483/20.01.2023 (ΦΕΚ 390/Β/30.01.2023) «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027».
25. Την Υπουργική Απόφαση με αρ. 8542/02.05.2024 (ΦΕΚ 2855/Β/21.05.2024) με θέμα: Τροποποίηση της υπ' αρ. 110565/17.11.2022 υπουργικής απόφασης «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης προτάσεων ένταξης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61)]» (Β' 5958).
26. Την με α.π. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ με θέμα: «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».
27. Το με α.π. 112292/27.11.2023 έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα: «Διευκρινίσεις στις οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».
28. Το Νόμο 4936/2022 (ΦΕΚ Α 105/27.05.2022) με τίτλο: «Εθνικός Κλιματικός Νόμος Μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επείγουσες διατάξεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και την προστασία του περιβάλλοντος».
29. Την με α.π. 2343/05.05.2023 με ΑΔΑ: 6ΘΚΧ7ΛΒ-ΩΝ8 απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «Ορισμός του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ) ως Ενδιάμεσου Φορέα του Περιφερειακού Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027 (ΠεΠ ΑΜΘ 2021-2027) και ανάθεση αρμοδιοτήτων διαχείρισης για δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας (ΕΤΠΑ) και προώθησης στην απασχόληση (ΕΚΤ)» όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά.
30. Την από 07.06.2023 Επιχειρησιακή Συμφωνία μεταξύ του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και του Νόμιμου Εκπροσώπου του ΕΦΕΠΑΕ για την άσκηση των καθηκόντων διαχείρισης από τον ΕΦΕΠΑΕ που του έχουν ανατεθεί με την με α.π. 2343/05.05.2023 (ΑΔΑ: 6ΘΚΧ7ΛΒ-ΩΝ8) Απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
31. Την με α.π. 993/ΠΤΑ/17.04.2024 Μελέτη (Παραδοτέο Π2.2.1) «Χαρτογράφηση του περιφερειακού συστήματος παραγωγής γνώσης, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας» που συντάχθηκε στο πλαίσιο του έργου «Υποστήριξης του Περιφερειακού Συστήματος Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας».
32. Η υπ' αρ. 5470/30-10-2024 Απόφαση Έγκρισης του 20ου Εγγράφου Εξειδίκευσης του Περιφερειάρχη με την οποία εγκρίθηκε η εξειδίκευση της Δράσης «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» του ΠεΠ ΑΜΘ 2021-2027 (Δράση RSO1.3.β) και ο προγραμματισμός των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του Προγράμματος, όπως επικαιροποιήθηκε και ισχύει με την υπ' αρ. 2029/04-06-2026 Απόφαση Έγκρισης της 3ης έκδοσης του 20ου Εγγράφου Εξειδίκευσης της Εφαρμογής Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021 – 2027 (Ιούνιος 2026).
33. Το με α.π. 1414/ΕΥΚΕ-ΧΕ 172681/19.11.2024 έγγραφο Γενικής Γραμματείας Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) με θέμα: “Διατύπωση Γνώμης επί της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)”.
34. Η με α.π. 6286/06.12.2024 απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠ «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027, η οποία ελήφθη με την 9η γραπτή διαδικασία, με την οποία εγκρίθηκε η εξειδίκευση της Δράσης «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης».

35. Την με α.π. 198558/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1721/31.12.2024 (ΑΔΑ: 6ΝΨΞΗ-24Β) Υπουργική Απόφαση ΦΕΚ 7405/Β/31-12-2024 με θέμα: «Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων, και της διαδικασίας αναφορικά με τη λειτουργία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ), όπως περιγράφεται στο άρθρο 56 του ν. 4914/2022 (Α'61).»
36. Την με α.π. 6293/06-12-2024 (ΑΔΑ: 9ΧΒΛ7ΛΒ-Π9Λ) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
37. Την με α.π. 460/04-02-2025 (ΑΔΑ: Ρ92Ο7ΛΒ-79Ψ) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «1^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
38. Την με α.π. 1038/05.03.2025 (ΑΔΑ: Ψ32Γ7ΛΒ-9Υ2) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «2^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
39. Την με α.π. 1356/14.03.2025 (ΑΔΑ: 6ΤΨ07ΛΒ-Ο91) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «3^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
40. Την με α.π. 1783/07.04.2025 (ΑΔΑ: 9Φ6Ω7ΛΒ-Φ0Λ) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «4^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
41. Την με α.π. 2337/15.05.2025 (ΑΔΑ: Ψ7ΨΕ7ΛΒ-ΘΔ8) Ορθή Επανάληψη απόφασης του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «5^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
42. Την με α.π. 3457/14.07.2025 (ΑΔΑ: ΨΧΓΠ7ΛΒ-7Κ2) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «6^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
43. Την με α.π. 882/12.03.2026 (ΑΔΑ: 9ΣΔΛ7ΛΒ-2Β3) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «7^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
44. Την με α.π. 2039/05.06.2026 (ΑΔΑ: 6ΝΗΚ7ΛΒ-Φ7Ε) απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με θέμα: «8^η Τροποποίηση της Πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β)).
45. Την ανάγκη αλλαγών για την ομαλή υλοποίηση της Δράσης.

Υπογραμμίζεται, ότι η Δράση παρέχει τη δυνατότητα επιλογής καθεστώτος ενίσχυσης, είτε με βάση τον Κανονισμό ΕΕ 2831/2023 (de minimis) είτε με βάση τον Κανονισμό ΕΕ 651/2014 (ΓΑΚ), ως ισχύουν. Η επιχείρηση μπορεί να επιλέξει ένα εκ των δυο Κανονισμών για την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και η επιλογή αυτή δεν μπορεί να διαφοροποιηθεί σε μεταγενέστερο στάδιο.

Ειδικότερα, το θεσμικό πλαίσιο χορήγησης των κρατικών ενισχύσεων της παρούσας πρόσκλησης είναι:

- A) ο Κανονισμός (ΕΕ) 2831/2023 (Ο.Υ ΕΕ L 2831/13.12.2023) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis).

και

- B) ο Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014 (Ο.Υ ΕΕ L 187/1/26.6.2014) της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 σχετικά με την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά, κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1315/2023 (Ο.Υ ΕΕ L 167/1/30.6.2023) της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023 και ισχύει και ειδικότερα τα άρθρα:

- 13 «Πεδίο εφαρμογής των περιφερειακών ενισχύσεων»,
- 14 «Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις»,
- 18 «Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ»,
- 19 «Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις».

Σημειώνεται ότι:

1. Οι ενισχύσεις που επιλεγεί να χορηγηθούν με τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 όπως ισχύει, συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 2 ή 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον οι ενισχύσεις αυτές πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του Κεφαλαίου Ι του Καν. (Ε.Ε.) 651/2014 και αναλόγως του χρησιμοποιούμενου/ων: άρθρο 13 «Πεδίο εφαρμογής των περιφερειακών ενισχύσεων», άρθρο 14 «Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις», άρθρο 18 «Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ», άρθρο 19 «Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις» του ειδικού μέρους του ιδίου Κανονισμού. Ειδικότερα στην περίπτωση χρήσης του Άρθρου 14, χρηματοδοτείται αποκλειστικά η αρχική επένδυση υφιστάμενης επιχείρησης. Ειδικότερα, το επενδυτικό σχέδιο θα πρέπει να αφορά την επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε σχέση με τη δημιουργία νέας επιχειρηματικής εγκατάστασης ή την επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, ή τη διαφοροποίηση της παραγωγής μιας επιχειρηματικής εγκατάστασης σε προϊόντα που δεν έχουν παραχθεί ποτέ σε αυτή ή τη θεμελιώδη αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης.
2. Οι ενισχύσεις που επιλεγεί να χορηγηθούν με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2831/2023 όπως ισχύει συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 2 ή 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον οι ενισχύσεις αυτές πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του Καν. (Ε.Ε.) 2831/2023.
3. Το κράτος υποχρεούται να αναστείλει τη χορήγηση νέας ενίσχυσης σε επιχείρηση κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.
4. Για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης.
 - Εάν ενωσιακή χρηματοδότηση (που δεν τελεί υπό τον έλεγχο του κράτους μέλους) συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας.
 - Οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορισίμες δαπάνες.

- Δεν επιτρέπεται η σώρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή.
- Απαγορεύεται η σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται με τον Κανονισμό 2831/2023 με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή με κρατικές ενισχύσεις για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.
- Οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του Καν. 651/2014 δεν σωρεύονται με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο III του Καν. 651/2014.
- Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis) που έχει λάβει στο παρελθόν η ενιαία επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης από αυτή τη Δράση, πρέπει να μην υπερβαίνει το ποσό των 300.000€ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών (κυλιόμενη ημερολογιακή βάση). Όταν σημειωθεί υπέρβαση του ανώτατου ορίου που ορίζεται προηγουμένως, με τη χορήγηση νέας ενίσχυσης ήσσονος σημασίας, η εν λόγω νέα ενίσχυση δεν δύναται να υπαχθεί στο ευεργέτημα του κανονισμού.

4. Ταυτότητα και στόχος της Δράσης

Η Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Δράση RSO1.3.β) χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027 και ειδικότερα στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 1: «Προώθηση επιχειρηματικότητας και καινοτομίας», του Στόχου Πολιτικής 1: «Προώθηση επιχειρηματικότητας και καινοτομίας», και του Ειδικού Στόχου RSO1.3: «Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων».

Σκοπός της Δράσης είναι η ενίσχυση πράξεων **υφιστάμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων (ΜΜΕ)** της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Π-ΑΜΘ) που **δραστηριοποιούνται ουσιαδώς, ήτοι διαθέτουν κατά το ημερολογιακό έτος που προηγείται της ημερομηνίας δημοσίευσης της Πρόσκλησης κύριο ΚΑΔ ή ΚΑΔ με τα μεγαλύτερα έσοδα**, σε τομείς της στρατηγικής RIS3:

1. υλικά, κατασκευές και βιομηχανία,
2. τουρισμός, πολιτισμός και δημιουργικές βιομηχανίες,
3. αγροδιατροφική αλυσίδα,
4. περιβάλλον και κυκλική οικονομία,
5. βιοεπιστήμες, υγεία, φάρμακα,
6. μεταφορές και εφοδιαστική αλυσίδα,
7. αιεφόρος ενέργεια,
8. ψηφιακές τεχνολογίες,

όπως αναλυτικά προσδιορίζονται μέσω των επιλέξιμων ΚΑΔ στο **Παράρτημα 1: Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ)**, προκειμένου να προχωρήσουν στην παραγωγή νέων, ή καινοτόμων, ή βελτιωμένων προϊόντων και υπηρεσιών, υψηλής προστιθέμενης αξίας, ώστε να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα και να βελτιωθεί η θέση των επιχειρήσεων της Π-ΑΜΘ στην εγχώρια και διεθνή αγορά.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της Δράσης ενισχύονται πράξεις επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, ανάλογα με το επιλεχθέν καθεστώς ενίσχυσης, από **50.000€ έως 600.000€** για την περίπτωση επιλογής του Καν. ΕΕ 2831/2023 (de minimis) και από **300.000€ έως 1.000.000€** για την περίπτωση επιλογής του Καν. ΕΕ 651/2014 (ΓΑΚ), ως ισχύουν. Το ποσοστό ενίσχυσης, βάσει του οποίου προσδιορίζεται η δημόσια χρηματοδότηση της πράξης, ορίζεται, για όλες τις περιπτώσεις στο **50%** του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

Κωδικός πρόσκλησης	ΑΜΘ64
Τίτλος και περιγραφή Δράσης	Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Δράση RSO1.3.β)
Τομείς	Επιλέξιμοι ΚΑΔ όπως ορίζονται στο Παράρτημα 1: Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ)
Δείκτες εκροών	RCO01: Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες) = 225 επιχειρήσεις RCO02: Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις = 225 επιχειρήσεις
Δείκτες αποτελέσματος	RCR01: Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν σε υποστηριζόμενες οντότητες = 80 ετήσια ΙΠΑ (Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης). RCR02: Ιδιωτικές επενδύσεις οι οποίες συμπληρώνουν τη δημόσια στήριξη (εκ της οποίας: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα) = 55.500.000€.
Γεωγραφικές Ενότητες υλοποίησης	Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
Συνολική διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη	55.500.000€
Πεδίο παρέμβασης	Επιχειρηματική ανάπτυξη και διεθνοποίηση ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων παραγωγικών επενδύσεων (21)
Είδος παρεχόμενων ενισχύσεων	Επιχορήγηση (Grant)
Καθεστώς ενίσχυσης	Α) ο Κανονισμός (ΕΕ) 2831/2023 (Ο.Υ ΕΕ L 2831/13.12.2023) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis). ή Β) ο Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014 (Ο.Υ ΕΕ L 187/1/26.6.2014) της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 σχετικά με την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά, κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1315/2023 (Ο.Υ ΕΕ L 167/1/30.6.2023) της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023 και ισχύει.
Ταμείο	ΕΤΠΑ

Η Δημόσια Δαπάνη της πρόσκλησης χρηματοδοτείται από Εθνικούς Πόρους και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) του Περιφερειακού Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη 2021-2027» (ΠεΠ ΑΜΘ 2021-2027). Το ΕΤΠΑ συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών μέσα στην Ένωση και στη μείωση της υστέρησης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών με τη συμμετοχή στη διαρθρωτική προσαρμογή των περιφερειών των οποίων η ανάπτυξη καθυστερεί και στη μετατροπή βιομηχανικών περιοχών σε παρακμή, συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης ανάπτυξης και της αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών προκλήσεων (Άρθρο 2 Κανονισμού ΕΚ 1058/2021).

Για λόγους μεγαλύτερης συμπληρωματικότητας η χρηματοδότηση γίνεται με χρήση της Κοινής Στήριξης (άρθρο 25 Κ (ΕΕ) 2021/1060) για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο ενισχύσεων του ΕΚΤ+. Το ΕΚΤ+ στοχεύει να βελτιώσει τις ευκαιρίες απασχόλησης, να ενισχύσει την κοινωνική ένταξη, να καταπολεμήσει τη φτώχεια, να προαγάγει την εκπαίδευση, τις δεξιότητες και τη διά βίου μάθηση και να αναπτύξει ενεργές, συνολικές και βιώσιμες πολιτικές ένταξης στο πλαίσιο των καθηκόντων που του ανατίθενται από το άρθρο 162 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή σύμφωνα με το άρθρο 174 ΣΛΕΕ. Σύμφωνα με το άρθρο 9 ΣΛΕΕ, το ΕΚΤ συνεκτιμά τις απαιτήσεις που συνδέονται με την προαγωγή υψηλού επιπέδου απασχόλησης, την εγγύηση επαρκούς κοινωνικής προστασίας, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, κατάρτισης και προστασίας της ανθρώπινης υγείας.

Η Δράση υλοποιείται σε όλα τα στάδια (υποβολή, αξιολόγηση, ενστάσεις, υπαγωγή, έλεγχος, πιστοποίηση, τροποποίηση, πληρωμή, έλεγχος μακροχρόνιων υποχρεώσεων κ.λπ.) μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (Ο.Π.Σ.Κ.Ε.), η πρόσβαση στο οποίο δίνεται στους δικαιούχους των ενισχύσεων μέσω της ιστοσελίδας (www.opske.gr) και στο οποίο υποχρεωτικά οι δικαιούχοι των ενισχύσεων υποβάλλουν το σύνολο των αιτημάτων προς την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ/ΕΦΕΠΑΕ (π.χ. αιτήματα υποβολών, ενστάσεις, αιτήματα ελέγχου, αιτήματα τροποποίησης κ.λπ.).

Οι οριστικά υποβληθείσες αιτήσεις χρηματοδότησης, όπως τεκμηριώνεται από την ημερομηνία/ώρα ηλεκτρονικής υποβολής (οριστικοποίησης) στο ΟΠΣΚΕ, **αξιολογούνται συγκριτικά**.

5. Φορείς υλοποίησης της Δράσης

Η παρούσα Δράση υλοποιείται από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» (ΕΥΔ Π-ΑΜΘ) με Ενδιάμεσο Φορέα (ΕΦ) τον Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ), με βάση το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2021-2027 και ειδικότερα τη σχετική απόφαση εκχώρησης (2343/5-5-2023 με ΑΔΑ: 6ΘΚΧ7ΛΒ-ΩΝ8) όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά.

Ο Ενδιάμεσος Φορέας (ΕΦΕΠΑΕ) του Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» 2021-2027, είναι Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία με αντικείμενο τη Διαχείριση Κρατικών Ενισχύσεων. Ο στόχος της εταιρείας ΕΦΕΠΑΕ είναι η παροχή προς την εκάστοτε Αναθέτουσα Αρχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών διαχείρισης Δράσεων Ενισχύσεων του εκάστοτε Προγράμματος.

6. Δικαιούχοι-Όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής

Δικαιούχοι που μπορούν να τύχουν δημόσιας χρηματοδότησης στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης, είναι **υφιστάμενες μικρές, πολύ μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)** που:

- α) πριν την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης έχουν τουλάχιστον δύο (2) πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις¹ για τα έτη που προηγούνται της ημερομηνίας δημοσίευσης της Πρόσκλησης (ήτοι 2022 και 2023),
- β) δραστηριοποιούνται ουσιαδώς σε τομείς της στρατηγικής RIS3, ήτοι διαθέτουν κατά το ημερολογιακό έτος που προηγείται της ημερομηνίας δημοσίευσης της Πρόσκλησης κύριο ΚΑΔ ή ΚΑΔ με τα μεγαλύτερα έσοδα σε ΚΑΔ που συμπεριλαμβάνεται στο Παράρτημα 1: Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ),
- γ) η πράξη να αφορά (ΚΑΔ επένδυσης) σε έναν τουλάχιστον από τους επιλέξιμους ΚΑΔ του Παραρτήματος 1: Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ). Διευκρινίζεται ότι, η επιχείρηση δεν έχει την υποχρέωση να διαθέτει τον ΚΑΔ επένδυσης κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης αλλά οφείλει να τον διαθέτει πριν την πρώτη εκταμίευση.

¹ Κλεισμένη πλήρης διαχειριστική χρήση, νοείται η χρήση για την οποία έχουν υποβληθεί τα προσήκοντα φορολογικά έντυπα (πχ φορολογικά έντυπα Ε3 & Ν) στην ΑΑΔΕ και η οποία έχει διάρκεια 12 μήνες.

Επίσης πρέπει:

- Να υποβάλλουν μία και μοναδική αίτηση χρηματοδότησης ανά ΑΦΜ στην παρούσα Δράση.
- Να δραστηριοποιούνται ή να δραστηριοποιηθούν στην ελληνική επικράτεια και η πράξη να υλοποιηθεί αποκλειστικά εντός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Π-ΑΜΘ).
- Το ύψος του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της πράξης δεν μπορεί να υπερβαίνει τον υψηλότερο κύκλο εργασιών προσαυξημένο κατά 40% που επετεύχθη σε μια από τις πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις πριν την ημερομηνία προκήρυξης της πρόσκλησης (2022 ή 2023). Στην περίπτωση που η πράξη έχει επιχορηγούμενο προϋπολογισμό μεγαλύτερο των ορίων που δίνονται στον Πίνακα του **Κεφαλαίου 9 «Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων»** της πρόσκλησης, ήτοι τις **600.000€** για καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. ΕΕ 2831/2023 και το **1.000.000€** για καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. ΕΕ 651/2014, τυχόν υπερβάλλον ποσό θεωρείται ιδιωτική συμμετοχή 100% για την υλοποίηση της πράξης και παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης-ελέγχου αποτελεί το σύνολο της πράξης, συμπεριλαμβανομένου και του υπερβάλλοντος κόστους. Πράξεις με επιχορηγούμενο προϋπολογισμό μικρότερο των ορίων που δίνονται στον Πίνακα του **Κεφαλαίου 9 «Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων»** της πρόσκλησης, ήτοι τις **50.000€** για καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. ΕΕ 2831/2023 και τις **300.000€** για καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. ΕΕ 651/2014, κρίνονται μη επιλέξιμες εξ' αρχής και δεν δύνανται να υποβληθούν.
- Να αποδειχθεί ότι ο δικαιούχος διαθέτει τουλάχιστον το 60% της απαιτούμενης ιδιωτικής συμμετοχής του προτεινόμενου επενδυτικού σχεδίου.
- Να λειτουργούν νόμιμα διαθέτοντας το κατάλληλο έγγραφο αδειοδότησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την ασκούμενη δραστηριότητά τους (π.χ. άδεια λειτουργίας, Υπεύθυνη δήλωση έναρξης λειτουργίας, απαλλακτικό άδειας λειτουργίας, γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας κλπ.). Στην περίπτωση που η άδεια δεν έχει εκδοθεί ή έχει λήξει χρονικά, απαιτείται η προσκόμιση της σχετικής αίτησης έκδοσης/ανανέωσης αυτής. Δικαιούχοι με δραστηριότητες για την άσκηση των οποίων δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας, θα πρέπει να υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου, στην οποία θα βεβαιώνεται ότι δεν απαιτείται η έκδοση άδειας λειτουργίας ή έγγραφο απαλλαγής από τη σχετική υποχρέωση με σχετική τεκμηρίωση.
- Να λειτουργούν αποκλειστικά με μία από τις ακόλουθες μορφές επιχειρήσεων εταιρικού/εμπορικού χαρακτήρα [Ατομική Επιχείρηση, Ομόρρυθμη Εταιρεία (Ο.Ε.), Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.), Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.), Μονοπρόσωπη Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Μ.Ε.Π.Ε.), Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.), Αστικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης, Αστικός Συνεταιρισμός Απεριόριστης Ευθύνης, Αστικός Συνεταιρισμός Κερδοσκοπικός, Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση του Ν. 4430/2016 ως ισχύει (ΚΟΙΝ.ΣΕΠ), Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία (Μ.Α.Ε), Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.), Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Μ.Ι.Κ.Ε.), Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε.), Αγροτικός Συνεταιρισμός
- Να τηρούν απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία του ν.4308/2014, όπως ισχύει.
- Να έχουν εγγραφεί στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του ν. 4557/2018 (Α' 139) όπως ισχύει πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.
- Να μη βρίσκονται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση ή να μην έχουν καταθέσει αίτηση εξυγίανσης οι πιστωτές της επιχείρησης.
- Εάν έχουν λάβει ενίσχυση διάσωσης, να έχουν αποπληρώσει το δάνειο και να έχει λυθεί η Σύμβαση εγγύησης, ή εάν έχουν λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης αυτή να έχει ολοκληρωθεί.
- Να μην εκκρεμεί σε βάρος τους ανάκτηση κρατικής ενίσχυσης έπειτα από απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.

- Σε περίπτωση που αιτούνται τη χορήγηση της ενίσχυσης στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2831/2023 (de minimis) θα πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή του. Συγκεκριμένα, το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis) που έχει λάβει στο παρελθόν **η ενιαία επιχείρηση**, συμπεριλαμβανομένης της αιτούμενης ενίσχυσης από την παρούσα Δράση, να μην υπερβαίνει το ποσό των 300.000.EUR σε οποιαδήποτε περίοδο 3 ετών (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση). Όταν σημειωθεί υπέρβαση του ανώτατου ορίου, που ορίζεται προηγουμένως, με τη χορήγηση νέας ενίσχυσης ήσσονος σημασίας κανένα τμήμα της νέας ενίσχυσης δεν υπάγεται στο ευεργέτημα του κανονισμού.
- Να επιλέξουν κατά την υποβολή της αίτησης το χρηματοδοτικό καθεστώς ενίσχυσης. Υπάρχει η δυνατότητα επιλογής είτε του Καν. ΕΕ 651/2014 (ΓΑΚ), είτε του Καν. ΕΕ 2831/2023 (ΟΙ ΕΛ Λ 15.12.2023) (de minimis). **Η επιλογή καθεστώτος ενίσχυσης είναι υποχρεωτική κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και δεν μπορεί να διαφοροποιηθεί σε μεταγενέστερο στάδιο.**
- Να μην έχει γίνει έναρξη εργασιών για το επενδυτικό σχέδιο πριν την **ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης** εφόσον η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με το χρηματοδοτικό καθεστώς του Καν. ΕΕ. 2831/2023 (ΟΙ ΕΛ Λ 15.12.2023 De minimis) ή πριν την **ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης** εφόσον η αίτηση έχει υποβληθεί με το χρηματοδοτικό καθεστώς του Καν. ΕΕ 651/2013 (ΓΑΚ). Σε αντίθετη περίπτωση:
 - Εφόσον η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. ΕΕ 2831/2023 (ΟΙ ΕΛ Λ 15.12.2023) de minimis), η δαπάνη κρίνεται μη επιλέξιμη και ως εκ τούτου απορρίπτεται.
 - Εφόσον η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. ΕΕ 651/2014 (ΓΑΚ), το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου καθίσταται μη επιλέξιμο προς χρηματοδότηση.
- Να δεσμευτούν ότι οι δαπάνες που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης δεν έχουν χρηματοδοτηθεί, ενταχθεί και δεν θα υποβληθούν προς έγκριση χρηματοδότησης σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή ενωσιακούς πόρους.
- Ο τόπος υλοποίησης της πράξης να μην είναι η κατοικία του δικαιούχου (κύρια ή δευτερεύουσα).
- Να τηρούν τη νομοθεσία περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.
- Να δεσμευτούν ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 39, παρ. 1-4 και του άρθρου 40 του Ν. 4488/2017 (Α137/13.09.2017).
- Να δεσμευτούν ότι κατά την υλοποίηση της πράξης θα προασπίσουν την ισότητα των φύλων και θα αποτρέψουν κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.
- Να διαθέτουν ή να δεσμευτούν με υπεύθυνη δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου ότι μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης θα μεριμνήσουν για τις κατάλληλες υποδομές και υπηρεσίες με σκοπό την ελαχιστοποίηση των εμποδίων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτές, όπου αυτό είναι απαραίτητο και αναγκαίο, ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 73 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού(ΕΚ) αριθ. 1083/2006. Ως υποδομές νοούνται τόσο οι κτιριακές υποδομές, όσο και οι ηλεκτρονικές εφαρμογές που απευθύνονται στο πελατειακό κοινό (π.χ. ιστοσελίδες και λοιπές ηλεκτρονικές εφαρμογές, όπως ηλεκτρονικά σημεία πληροφόρησης ή/και εξυπηρέτησης κ.λ.π.) σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο όπως δίνεται στο **Παράρτημα 8: Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.**

- Να δεσμευτούν ότι η προτεινόμενη πράξη δεν καταστρατηγεί και δεν είναι ασύμβατη με κανένα από τα αναφερόμενα στο Χάρτη θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτά αναφέρονται αναλυτικά στο **Παράρτημα 9: Πίνακας συμμόρφωσης πράξεων με το χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης**.
- Να υποβάλλουν ηλεκτρονικά αίτηση χρηματοδότησης, η οποία να συνοδεύεται από το σύνολο των αναγκαίων στοιχείων, δικαιολογητικών και εντύπων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην **Κεφάλαιο 12: Υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης**.
- Να έχουν την ιδιότητα της πολύ μικρής ή μικρής ή μεσαίας επιχείρησης (ΜΜΕ) όπως ορίζεται στη Σύσταση της 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6^{ης} Μαΐου 2003 και σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Κανονισμού 651/2014 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και του **Παραρτήματος 4: Ορισμός ΜΜΕ**.

Διευκρινίζεται ότι:

Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή / και το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ.

- Ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από δέκα εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή / και το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια ευρώ.
- Ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή / και το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.

Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματοοικονομικά όρια που αναφέρονται ανωτέρω (για τον ορισμό της μικρής, πολύ μικρής επιχείρησης), η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν το φαινόμενο επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.

Οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται στο σύνολό τους. Η μη ικανοποίηση μίας ή περισσότερων εξ' αυτών ή η ελλιπής ή ανύπαρκτη τεκμηρίωση για την ικανοποίησή τους αποτελούν συνθήκες αποκλεισμού του επενδυτικού σχεδίου και συνεπώς λόγο που συνιστά αδυναμία υποβολής της αίτησης ή/και απόρριψης αυτής.

Επισημαίνεται ότι:

- Δεν επιτρέπεται η συστέγαση επιχειρήσεων, ώστε να μην είναι δυνατή η χρήση του εξοπλισμού της ενισχυόμενης επένδυσης από άλλη επιχείρηση. Με τον όρο συστέγαση νοείται η εγκατάσταση της ενισχυόμενης επιχείρησης σε ίδιο, μη διακριτό χώρο με άλλη επιχείρηση. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί συστέγαση επιχειρήσεων όπου είναι δυνατή η χρήση του εξοπλισμού της ενισχυόμενης επένδυσης από άλλη επιχείρηση, θα ανακαλείται η απόφαση ένταξης.
- Απαγορεύεται η σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή με κρατικές ενισχύσεις για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης υψηλού κινδύνου, αν η σώρευση αυτή οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.
- Στις περιπτώσεις πράξεων που περιλαμβάνουν υποδομές κατηγορίας Α (σύμφωνα με την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069 (Β'841/2022) «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπό στοιχεία ΔΙΠΑ/οικ.37674/27-7-2016 υπουργικής απόφασης «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργι-

κής απόφασης 1958/2012 - Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/21.9.2011 (Α' 209), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει» (Β' 2471)» (Β' 2471)», και επειδή αυτά αποτελούν έργα με σημαντικές ή πολύ σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, απαιτείται ειδική κατά περίπτωση αντιμετώπιση των ζητημάτων κλιματικής ανθεκτικότητας, ώστε να ενσωματωθούν στο εκάστοτε έργο τα κατάλληλα, ειδικά για κάθε περίπτωση μέτρα.

Η ενσωμάτωση των εν λόγω κατάλληλων μέτρων, ελέγχεται με βάση την «Έκθεση τεκμηρίωσης κλιματικής ανθεκτικότητας πράξης» η οποία συντάσσεται σύμφωνα με το πρότυπο και τις παρεχόμενες οδηγίες που περιλαμβάνονται στο **Παράρτημα 10: Τεκμηρίωση κλιματικής ανθεκτικότητας**.

Δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης χρηματοδότησης:

- Οι χρηματοπιστωτικοί και ασφαλιστικοί οργανισμοί, οι δημόσιοι φορείς ή δημόσιοι οργανισμοί ή/και οι θυγατρικές τους, οι δημόσιες επιχειρήσεις, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), καθώς και οι εταιρείες στο κεφάλαιο ή τα δικαιώματα ψήφου των οποίων συμμετέχουν, άμεσα ή έμμεσα, με ποσοστό μεγαλύτερο του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%), οι ΟΤΑ και όλοι οι παραπάνω δημόσιοι φορείς μεμονωμένα ή από κοινού (καθώς και επιχειρήσεις που εξομοιώνονται με αυτές, ως κύριοι εταίροι). Επιπρόσθετα, δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης χρηματοδότησης οι πάσης φύσεως αθλητικοί σύλλογοι, σωματεία, αθλητικές ανώνυμες εταιρείες, καθώς και οι επιχειρήσεις που σχετίζονται με τις προαναφερθείσες κατηγορίες με οποιονδήποτε τρόπο (ενδεικτικά: μητρική, θυγατρική, συνδεδεμένη, συνεργαζόμενη, κοινή ιδιοκτησία/διαχείριση μέσω φυσικών προσώπων κλπ).
- Οι επιχειρήσεις οι οποίες εντάσσονται σε ήδη οργανωμένο ομοιόμορφο δίκτυο διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών και οι οποίες εκμεταλλεύονται κατόπιν σχετικών συμβάσεων άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, που αφορούν συνήθως εμπορικά σήματα ή διακριτικούς τίτλους και τεχνογνωσία για την χρήση και τη διανομή αγαθών ή υπηρεσιών (π.χ. franchising, Shop in shop, δίκτυο πρακτόρευσης).
- Οι εξωχώριες (offshore) επιχειρήσεις.

Διευκρινίζεται ότι ο δικαιούχος μπορεί να υλοποιήσει δαπάνες στην έδρα της επιχείρησης ή/και σε υποκαταστήματα αυτής, εφόσον όλα τα σημεία υλοποίησης ανήκουν στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Επιπρόσθετες προϋποθέσεις αιτήσεων χρηματοδότησης με καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. ΕΕ 651/2014

- Η ενιαία επιχείρηση να μην είναι προβληματική σύμφωνα με το Άρθρο 2, σημείο 18 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 και τα αναφερόμενα στο **Παράρτημα 7: Ορισμός της «Προβληματικής Επιχείρησης»**.
- Να πληροί τον **χαρακτήρα κινήτρου** και ως εκ τούτου, δεν πρέπει να έχει γίνει έναρξη εργασιών για το επενδυτικό σχέδιο πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, όπως ορίζεται στην παρ.2 του άρθρου 6 του Καν. ΕΕ 651/2014. **Σε αντίθετη περίπτωση το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου καθίσταται μη επιλέξιμο προς χρηματοδότηση.**
- Τα επενδυτικά σχέδια θα πρέπει έχουν το **χαρακτήρα αρχικής επένδυσης**, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παρ. 49 του Καν. ΕΕ 651/2014.
- Η **οικονομική συμμετοχή** του δικαιούχου της ενίσχυσης πρέπει να ανέρχεται σε **τουλάχιστον 25% των επιλέξιμων δαπανών**, είτε μέσω ιδίων πόρων, είτε μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης και με μορφή που δεν περιέχει στοιχεία κρατικής στήριξης, για τις δαπάνες που επιχορηγούνται βάσει του άρθρου 14 του Καν. ΕΕ 651/2014, άλλως η αίτηση χρηματοδότησης θα απορρίπτεται, (παρ.14 του άρθρου 14 του Καν.ΕΕ 651/2014).
- Να μην έχει προβεί, κατά τα δύο έτη που προηγούνται της αίτησης για ενίσχυση, σε μετεγκατάσταση στην επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για

την οποία ζητείται η ενίσχυση, και δεσμεύεται ότι δεν θα το πράξει εντός μέγιστης περιόδου δύο ετών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση, άρθρου 14 του Καν. ΕΕ 651/2014.

- Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις, ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης οι επιλέξιμες δαπάνες επίσης ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης το προεξοφλητικό επιτόκιο είναι το επιτόκιο που ίσχυε κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.
- Όσον αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις ή ΜΜΕ για διαφοροποίηση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν κατά τουλάχιστον 200 % τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που επαναχρησιμοποιούνται, όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος που προηγείται της έναρξης των εργασιών.

Επισημαίνεται ότι:

- Σε περίπτωση Ενιαίου Επενδυτικού Σχεδίου (παρ.13 του άρθρου 14 του Καν. ΕΕ 651/2014) θα ελέγχεται κάθε αρχική επένδυση του ίδιου δικαιούχου (σε επίπεδο ομίλου), η οποία αρχίζει εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών για άλλη ενισχυόμενη επένδυση προκειμένου να διαπιστωθεί εάν μπορεί να θεωρηθεί ότι η αιτούμενη ενίσχυση μπορεί να θεωρηθεί ότι ανήκει σε ενιαίο επενδυτικό έργο.

Επισημαίνεται ότι τα επενδυτικά σχέδια που θα υποβληθούν με την επιλογή του χρηματοδοτικού καθεστώτος του Κανονισμού Ε.Ε. 651/2014 (ΓΑΚ) και ειδικότερα του Άρθρου 14, πρέπει να έχουν το **χαρκτήρα αρχικής επένδυσης** και συγκεκριμένα να πληρούν μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Δημιουργία νέας εγκατάστασης.
- Επέκταση της παραγωγικής ικανότητας υφιστάμενης εγκατάστασης
- Διαφοροποίηση της παραγωγής υφιστάμενης εγκατάστασης σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν παρήγαγε προηγουμένως η εγκατάσταση.
- Θεμελιώδη αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία των προϊόντων ή στη συνολική παροχή των υπηρεσιών που αφορά η επένδυση στην εγκατάσταση

7. Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας

Οι επιλέξιμοι Κωδικοί Δραστηριότητας (ΚΑΔ), ήτοι οι ΚΑΔ που αντιστοιχούν στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής RIS3 δίνονται αναλυτικά στο **Παράρτημα 1: Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ)**.

Σημειώνεται ότι ο Δικαιούχος πρέπει να δραστηριοποιείται ουσιαστικά, ήτοι διαθέτει κατά το ημερολογιακό έτος που προηγείται της ημερομηνίας δημοσίευσης της Πρόσκλησης κύριο ΚΑΔ ή ΚΑΔ με τα μεγαλύτερα έσοδα που συμπεριλαμβάνεται στο **Παράρτημα 1: Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ) και η πράξη να αφορά, ήτοι ο ΚΑΔ επένδυσης να περιλαμβάνεται στους επιλέξιμους ΚΑΔ του Παραρτήματος 1: Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ)**.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον **Κανονισμό (ΕΕ) 2831/2023** (ενισχύσεις ήσσονος σημασίας-de minimis) δεν είναι επιλέξιμες:

- α) επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
- β) επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά
- γ) επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων

- δ) ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
- i) όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις
 - ii) όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς
- ε) ενισχύσεις που χορηγούνται για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε τις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και τη λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα
- στ) ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών και υπηρεσιών αντί εισαγόμενων.

Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε έναν από τους τομείς οι οποίοι αναφέρονται στα ανωτέρω στοιχεία α), β), γ) ή δ) και δραστηριοποιούνται επίσης σε έναν ή περισσότερους από τους άλλους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού ή ασκούν άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε ενισχύσεις χορηγούμενες στους τελευταίους αυτούς τομείς ή δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται με τη χρήση κατάλληλων μέσων, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή ο διαχωρισμός των λογαριασμών, ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσωνος σημασίας που χορηγείται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

Επίσης, σύμφωνα με τον **Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014** δεν είναι επιλέξιμες:

- α) επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, που εμπίπτουν στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 104/2000 του Συμβουλίου,
- β) ενισχύσεις στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων,
- γ) ενισχύσεις στον τομέα του χάλυβα,
- δ) ενισχύσεις στον τομέα λιγνίτη και του άνθρακα,
- ε) ενισχύσεις στον τομέα των μεταφορών και στη συναφή υποδομή,
- στ) ενισχύσεις στην παραγωγή, αποθήκευση, μεταφορά, διανομή και τις υποδομές ενέργειας,
- ζ) ενισχύσεις που χορηγούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις,
 - όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση της απόδοσής της εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς.

η) στις ενισχύσεις στον τομέα των ευρυζωνικών δικτύων

Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς οι οποίοι αναφέρονται στα παραπάνω στοιχεία (α) έως (ζ) και δραστηριοποιούνται επίσης σε έναν ή περισσότερους από τους επιλέξιμους κωδικούς δραστηριότητας της παρούσας πρόσκλησης, ο Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014 εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στις επιλέξιμες δραστηριότητες υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει λογιστικά, σαφής διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή διάκριση του κόστους, ότι οι δραστηριότητες στους τομείς

που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 δεν τυγχάνουν ενίσχυσης που χορηγείται δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014.

Σημειώνεται ακόμη ότι ο **Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014** δεν εφαρμόζεται:

- α) στις ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων, που εμπύπτουν στην απόφαση 2010/787/ΕΕ του Συμβουλίου,
- β) στις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, και συγκεκριμένα στις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα,
- γ) στις ενισχύσεις που εξαρτώνται από την προτίμηση ή υποχρέωση χρήσης εγχώριων προϊόντων ή υπηρεσιών αντί των εισαγομένων.

8. Επιλέξιμες δαπάνες

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται η ημερομηνία **δημοσίευσης της πρόσκλησης** εφόσον η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με το χρηματοδοτικό καθεστώς του Καν. ΕΕ 2831/2023 (ΟJ EL L 15.12.2023) De minimis) ενώ ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται η ημερομηνία **ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης** εφόσον η αίτηση έχει υποβληθεί με το χρηματοδοτικό καθεστώς του Καν. ΕΕ 651/2013 (ΓΑΚ).

Εφόσον ο δικαιούχος έχει προχωρήσει σε δαπάνες πριν την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών και:

- η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με το καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. ΕΕ 2831/2023 (ΟJ EL L 15.12.2023) de minimis), **η δαπάνη κρίνεται μη επιλέξιμη και ως εκ τούτου απορρίπτεται.**
- η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με καθεστώς ενίσχυσης τον Καν. ΕΕ 651/2013 (ΓΑΚ), **το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου καθίσταται μη επιλέξιμο προς χρηματοδότηση.**

Ως ημερομηνία λήξης της προθεσμίας επιλεξιμότητας των δαπανών ορίζεται η καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της πράξης, ήτοι **είκοσι τέσσερις (24) μήνες** από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης). Σε περίπτωση που η προθεσμία λήγει σε μη εργάσιμη ημέρα, αυτή παρατείνεται μέχρι την πρώτη επόμενη εργάσιμη ημέρα.

8.1 Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών

Οι επιλέξιμες δαπάνες και για τα δυο καθεστώτα ενίσχυσης δηλαδή de minimis (Καν. ΕΕ 2831/2023) ή ΓΑΚ (Καν. ΕΕ 651/2014) αφορούν σε:

- Ι) Επενδυτικές δαπάνες σε άυλα και ενσώματα στοιχεία ενεργητικού (άρθρο 14 Καν. ΕΕ 651/2014 και Καν. ΕΕ 2831/2023). Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού είναι επιλέξιμα για τον υπολογισμό των επενδυτικών δαπανών, εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) πρέπει να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση
 - β) πρέπει να είναι αποσβεστέα
 - γ) πρέπει να αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή (μόνο για Καν. ΕΕ 651/2014) και

- δ) πρέπει να περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης στην οποία χορηγείται η ενίσχυση και να παραμένουν συνδεδεμένα με το έργο για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση επί τουλάχιστον τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ.
- II) Δαπάνες συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών (άρθρο 18 Καν. ΕΕ 651/2014 και Καν. ΕΕ 2831/2023).
- III) Συμμετοχή σε εκθέσεις (άρθρο 19 Καν. ΕΕ 651/2014 και Καν. ΕΕ 2831/2023).

Κατά τη διαμόρφωση από το δικαιούχο του προτεινόμενου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της πράξης, είναι υποχρεωτική η σύνδεση των αιτούμενων δαπανών με τις παρακάτω κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών.

Κωδικός Δαπάνης ΟΠΣΚΕ	Κατηγορίες/Υποκατηγορίες δαπανών	Καν. ΕΕ 2831/2023 (de minimis) Επισημάνσεις/Όρια	Καν. ΕΕ 651/2014 (ΓΑΚ) Επισημάνσεις/Όρια
01.	Δαπάνες προσωπικού	Με χρήση της κοινής στήριξης (άρθρο 25 Καν. ΕΕ 1060/2021)	Μη επιλέξιμο
01.09.	Πλήρες Μισθολογικό Κόστος Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού	Έως 20% επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και μέχρι 45.000€. (Νέο προσωπικό από 1 έως 3 ΕΜΕ). Έως 15.000€ ανά ΕΜΕ	Μη επιλέξιμο
02.	Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων		
02.05.	Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας	Έως 40% επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 14 ΓΑΚ. Έως 40% επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
02.06	Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης	Έως 5% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 14 ΓΑΚ. Έως 5% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
02.19.	Ψηφιακός εξοπλισμός γραφείου	Έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 14 ΓΑΚ. Έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
02.20.	Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός	Έως 100% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 14 ΓΑΚ. Έως 100% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
02.24.	Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα (επαγγελματικής ή μικτής χρήσης έως εννέα (9) θέσεων)	Έως 40% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και έως 50.000€	Άρθρο 14 ΓΑΚ. Έως 40% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και έως 50.000€.
03.	Δαπάνες για Κτήρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο		
03.13.	Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος	Έως 60% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 14 ΓΑΚ. Έως 60% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού
04.	Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών		
04.08.	Δαπάνες υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης	Έως 2.000€	Μη επιλέξιμο
04.11.	Συμβουλευτική υποστήριξη για την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Έως 4% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και έως 8.000€	Άρθρο 18 ΓΑΚ. Έως 4% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και έως 10.000€
04.17	Υπηρεσίες εγκατάστασης, παραμετροποίησης Λογισμικού/Εφαρμογών - Εκπαίδευση χρηστών	Έως 10% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού για λογισμικά των 04.18 και 06.07.	Άρθρο 14 ΓΑΚ. Έως 40% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της υποκατηγορίας 06.07

Κωδικός Δαπάνης ΟΠΣΚΕ	Κατηγορίες/Υποκατηγορίες δαπανών	Καν. ΕΕ 2831/2023 (de minimis) Επιστημόνες/Όρια	Καν. ΕΕ 651/2014 (ΓΑΚ) Επιστημόνες/Όρια
04.18.	Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού	Έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Μη επιλέξιμο
04.25.	Πιστοποίηση υπηρεσιών & διαδικασιών σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και λοιπά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα	Έως 3 πιστοποιητικά και έως 3.000€ / πιστοποιητικό	Άρθρο 14 ΓΑΚ. Έως 3 πιστοποιητικά και έως 3.000€ / πιστοποιητικό
04.26.	Υπηρεσίες Σχεδιασμού Συσκευασίας-Ετικέτας-Branding	Έως 5% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και έως 20.000€	Άρθρο 18 ΓΑΚ. Έως 5% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και έως 20.000€
06.	Δαπάνες Λογισμικού		
06.07.	Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού	Έως 30% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	Άρθρο 14 ΓΑΚ. Έως 30% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού. Άυλα στοιχεία ενεργητικού
07.	Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης	Έως 20% του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού	
07.02.	Αναβάθμιση υπάρχουσας ιστοσελίδας	Έως 2.500€	Μη επιλέξιμο
07.04.	Δαπάνες συμμετοχής ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις	Έως 5.000€ / έκθεση	Άρθρο 19 ΓΑΚ. Έως 5.000€ / έκθεση
07.05.	Δημιουργία νέας ιστοσελίδας	Έως 3.000€	Άρθρο 14 ΓΑΚ. Έως 3.000€
09.	Έμμεσες Δαπάνες		
09.01.	Έμμεσες Δαπάνες (7% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών της πράξης)	Υποχρεωτική κατηγορία. Άρθρο 54, Καν. 1060/2021)	Μη επιλέξιμο

Διευκρινίζεται ότι, για τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού, τα ανωτέρω ποσά/ποσοστά είναι τα μέγιστα επιλέξιμα για κάθε κατηγορία δαπάνης. **Επίσης, για τις αιτήσεις χρηματοδότησης που θα ενισχυθούν σύμφωνα με τον Κανονισμό 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 (ΕΛ L 187/26.6.2014), άρθρο 14, το επενδυτικό σχέδιο θα πρέπει να έχει το χαρακτήρα αρχικής επένδυσης.** Οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων προσδιορίζονται στην με α.π. 114947/01.12.2022 (Β' 6132) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027» όπως προβλέπεται στο ν.4914/2022 (Α'61) άρθρο 63 παρ. 20. Σε περίπτωση έγκρισης της πράξης, είναι αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου και ελεγκτικό πεδίο του οργάνου ελέγχου, οι δαπάνες που θα υλοποιηθούν και πιστοποιηθούν να:

- εμπύπτουν στις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών,
- είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της πράξης και συνάδουν με τους ΚΑΔ επένδυσης,
- περιλαμβάνονται στο εγκεκριμένο Τεχνικό Παράρτημα,
- πραγματοποιούνται εντός επιλέξιμης χρονικής περιόδου,
- είναι νόμιμες και κανονικές,
- διενεργούνται με βάση την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ήτοι σύμφωνα με τις αρχές της οικονομίας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας,
- τεκμηριώνονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά και παραστατικά, όπως αυτά προβλέπονται από την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία,
- λογιστικοποιούνται κατάλληλα.

Σε διαφορετική περίπτωση κρίνονται μη επιλέξιμες.

Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού είναι επιλέξιμα για τον υπολογισμό των δαπανών, εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) πρέπει να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση,
- β) πρέπει να είναι αποσβεστέα,
- γ) πρέπει να αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή και
- δ) πρέπει να περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης στην οποία χορηγείται η ενίσχυση και να παραμένουν συνδεδεμένα με το έργο για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση επί τουλάχιστον τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ

8.2 Ανάλυση ανά κατηγορία δαπάνης

Στις ακόλουθες επισημάνσεις λαμβάνονται υπόψη τα οριζόμενα στον **Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014** και στον **Κανονισμό (ΕΕ) 2831/2023** (ενισχύσεις ήσσονος σημασίας-de minimis).

01. Δαπάνες προσωπικού (μόνο με καθεστώς de minimis)

01.09. Πλήρης Μισθολογικό Κόστος Νεοπροσλαμβανόμενου Προσωπικού

Η δαπάνη ενισχύεται με χρήση της κοινής στήριξης - άρθρο 25 του Κανονισμού (ΕΕ) 1060/2021. Επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν πρόσληψη νέου προσωπικού υπό τους ακόλουθους όρους:

- Οι εργαζόμενοι να απασχολούνται στην επιχείρηση με εξαρτημένη πλήρη ή μερική απασχόληση (μισθωτή εργασία).
- Οι εργαζόμενοι να μην είχαν οποιαδήποτε σχέση εξαρτημένης εργασίας με τον δικαιούχο από 1/1/2024 έως την ημερομηνία πρόσληψής τους.
- Όλοι οι υπολογισμοί γίνονται σε ΕΜΕ. Εργαζόμενοι που απασχολούνται με μερική απασχόληση λογίζονται ως κλάσματα ΕΜΕ.
- Η δαπάνη είναι επιλέξιμη κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης.
- Οι επιχορηγούμενες ΕΜΕ πρέπει να είναι πρόσθετες ως προς τις ΕΜΕ του δικαιούχου που αυτός διέθετε το δωδεκάμηνο που προηγείται του μήνα υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. Η δαπάνη για τις επιχορηγούμενες ΕΜΕ δύναται να πιστοποιηθεί από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών [ήτοι από την ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης εφόσον η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με το χρηματοδοτικό καθεστώς του Καν. ΕΕ 2831/2023 (ΟJ EL L 15.12.2023) De minimis].
- ΕΜΕ μισθωτής εργασίας το κόστος της οποίας επιχορηγείται από άλλο Φορέα (πχ ΔΥΠΑ), δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη, αλλά προσμετράται στη διατήρηση προσωπικού. Δεν είναι επιλέξιμο το κόστος εργαζομένου ο οποίος κάνει πρακτική άσκηση σε δικαιούχο επιχείρηση και δεν προσμετράται στην διατήρηση προσωπικού.
- Δεν είναι επιλέξιμη η επιχορήγηση του μισθολογικού κόστους των εταίρων/μετόχων και εργαζομένων που είναι σύζυγοι ή συγγενείς α' και β' βαθμού των εταίρων-μετόχων και των ασκούντων τη διοίκηση/εκπροσώπηση της επιχείρησης, αλλά προσμετρώνται στη διατήρηση προσωπικού, εφόσον περιλαμβάνονται στις καταστάσεις του ΕΡΓΑΝΗ.
- Σε περίπτωση που έχουν καταβληθεί οι καθαρές (πληρωτέες) αποδοχές και δεν έχουν αποδοθεί οι αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές και ο αντίστοιχος φόρος, δύναται να πιστοποιηθούν οι καθαρές αποδοχές υπό τον όρο ότι ο δικαιούχος έχει προβεί σε ρύθμιση των οφειλών του την οποία και εξυπηρετεί.
- Οι ΕΜΕ (πλήρεις ή κλάσματα ΕΜΕ) πιστοποιούνται, με βάση τα στοιχεία απασχόλησης που θα αναφέρονται στο αίτημα του δικαιούχου για την πιστοποίηση του επενδυτικού σχεδίου.

02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων

Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, μεταφορά και εγκατάσταση νέων σύγχρονων μηχανημάτων και εξοπλισμού, καθώς και προμήθεια ηλεκτρικών μεταφορικών μέσων.

Αναλυτικότερα ανά υποκατηγορία:

02.05. Εξοπλισμός για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας

Επιλέξιμες είναι δαπάνες εξοπλισμού και εγκαταστάσεων που στοχεύουν στην εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, καθώς και στην ελαχιστοποίηση και εξοικονόμηση πόρων, χρησιμοποιώντας πρακτικές επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης.

Ενδεικτικά δύναται να περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν σε:

- Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων θέρμανσης ή και ψύξης (πχ αντλίες θερμότητας, κλιματιστικά inverter τουλάχιστον ενεργειακής σήμανσης Α), καθώς και παροχής ζεστού νερού χρήσης.
- Προμήθεια και εγκατάσταση συμπιεστών, ψυκτικών συγκροτημάτων, καυστήρων / λεβήτων, φούρνων, κλιβάνων υψηλής ενεργειακής απόδοσης.
- Προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος διαχείρισης ενέργεια (EMS) για τους χώρους παραγωγής / αποθήκευσης.
- Προμήθεια ηλεκτρικών / ηλεκτρονικών συσκευών ενεργειακής σήμανσης Α.
- Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων για τη διαχείριση των υγρών & στερεών αποβλήτων, για τον περιορισμό της ρύπανσης του εδάφους, υπεδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας.
- Προμήθεια εξοπλισμού και εργασίες για τη μείωση αέριων ρύπων και όχλησης και τη μείωση κατανάλωσης και απώλειας νερού.
- Προμήθεια εξοπλισμού για Ανακύκλωση.
- Έξυπνοι μετρητές ενέργειας και τηλεμετρία (smart metering).

02.06 Λοιπός Εξοπλισμός επιχείρησης

Προμήθεια υποστηρικτικού εξοπλισμού, όπως:

- Έπιπλα γραφείου
- Συστήματα ασφαλείας και πυρασφάλειας, κ.λ.π.

Επισημαίνεται πως για τις υποκατηγορίες **02.05** και **02.06**:

Εφόσον οι δαπάνες αφορούν σε κτιριακές εργασίες μετά ή άνευ υλικών, εφαρμόζονται οι όροι της υποκατηγορίας «**03.13 Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος**»

Εφόσον οι δαπάνες αφορούν σε εξοπλισμό, εφαρμόζονται οι όροι της Κατηγορίας «**02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων**».

02.19. Ψηφιακός εξοπλισμός γραφείου

Επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, εγκατάσταση και λειτουργία νέου ψηφιακού εξοπλισμού, με στόχο να αξιοποιηθούν οι νέες τεχνολογίες και να εφαρμοστούν τόσο στο σύνολο των υπηρεσιών που προσφέρονται, όσο και στην οργάνωση, τη λειτουργία και τις διαδικασίες της επιχείρησης.

Μπορεί ενδεικτικά να περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν σε:

- Εξοπλισμός Ενσύρματου ή/ και Ασύρματου Δικτύου & καλωδίωση.
- 3D εκτυπωτές.

- Εξοπλισμός γραφείου (H/Y, projectors, scanners, printers, κλπ).
- Μικρο-οπτικο-ηλεκτρο-μηχανικά συστήματα και ολοκληρωμένα οπτικά συστήματα (πηγές laser, οπτικά στοιχεία ανιχνευτές).

02.20. Παραγωγικός & Μηχανολογικός Εξοπλισμός

Επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν στην προμήθεια, μεταφορά εγκατάσταση και λειτουργία, νέων σύγχρονων μηχανημάτων κάθε μορφής που στοχεύουν στον εκσυγχρονισμό και στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων προϊόντων ή/και υπηρεσιών της ενισχυόμενης επιχείρησης, ή / και την επέκταση της παραγωγικής δραστηριότητας τους.

Μπορεί ενδεικτικά να περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν σε:

- Προμήθεια μηχανημάτων και εξοπλισμού για τους χώρους παραγωγής, αποθήκευσης, διάθεσης προϊόντων και χώρους παροχής υπηρεσιών.
- Προμήθεια εξοπλισμού που είναι απαραίτητος για την άσκηση της δραστηριότητας της επένδυσης.
- Προμήθεια **αμιγώς αυτοκινούμενων ηλεκτρικών** οχημάτων που δύναται να θεωρούνται εξοπλισμός ανάλογα με την δραστηριότητα της επιχείρησης.
- Προμήθεια μηχανημάτων έργου. Ειδικότερα, ανυψωτικά μηχανήματα τύπου ΚΛΑΡΚ – **μόνο ηλεκτρικά**.
- Εγκατάσταση μονάδων φόρτισης ηλεκτροκίνητων μηχανημάτων, εφόσον στο επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνεται η προμήθεια αμιγούς ηλεκτρικού μηχανήματος (μόνο για De minimis).
- Προμήθεια εξοπλισμού που προορίζεται για εργαστηριακές μετρήσεις, δοκιμές και αναλύσεις, με την προϋπόθεση ότι ο εξοπλισμός αυτός δεν χρησιμοποιείται για ερευνητικούς σκοπούς.

02.24. Ηλεκτρικά Μεταφορικά Μέσα

Στην υποκατηγορία περιλαμβάνεται η προμήθεια αμιγώς αυτοκινούμενων ηλεκτρικών οχημάτων για την κάλυψη αποκλειστικά των αναγκών της επιχείρησης.

Το μεταφορικό μέσο θα πρέπει να είναι καινούργιο, αμεταχείριστο και στην κυριότητα της επιχείρησης (δε θα πρέπει να υπάρχει παρακράτηση στην άδεια κυκλοφορίας). Επίσης θα πρέπει να είναι:

- είτε επαγγελματικής χρήσης,
- είτε μικτής χρήσης έως εννέα (9) θέσεων και να χρησιμοποιείται για την μεταφορά εργαζομένων, πελατών χωρίς κόμιστρο ή/και εξοπλισμού/υλικών.

Η προμήθεια του μεταφορικού μέσου θα πρέπει να δικαιολογείται από την δραστηριότητα που ασκεί η επιχείρηση και να μην προορίζεται για μίσθωση.

Επισημάνσεις:

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που περιλαμβάνονται συνολικά στην κατηγορία **«02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων»** θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός να εξυπηρετεί άμεσα τη λειτουργία της επιχείρησης, να είναι σύγχρονης τεχνολογίας, καινούργιος, αμεταχείριστος και στην κυριότητα του δικαιούχου.
- Οι δαπάνες προμήθειας περιλαμβάνουν και το κόστος μεταφοράς και εγκατάστασης του εξοπλισμού μέχρι αυτός να τεθεί σε παραγωγική λειτουργία.
- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός θα πρέπει να αποτελεί πάγιο στοιχείο για τον δικαιούχο. Πάγιο στοιχείο θεωρείται κάθε στοιχείο το οποίο με κατάλληλη χρήση και συντήρηση έχει ωφέλιμη διάρκεια χρήσης μεγαλύτερη του ενός έτους, διατηρεί το αρχικό του σχήμα και εμφάνιση κατά τη

χρήση, δεν χάνει την ταυτότητά του με ενσωμάτωση σε άλλο ή πιο σύνθετο στοιχείο και καταχωρίζεται στο μητρώο παγίων και δέχεται αποσβέσεις.

- Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός να περιγράφεται αναλυτικά, με τεχνικές προδιαγραφές, να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της χρήσης του και το εύλογο του κόστους απόκτησής του.
- Τα ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα, για τα οποία υφίσταται σχετική υποχρέωση από την κείμενη νομοθεσία, θα πρέπει να φέρουν σήμανση CE (Ευρωπαϊκής Ένωσης).
- Οι δαπάνες προμήθειας πρόσθετων εξαρτημάτων είναι επιλέξιμες, εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα του κυρίως εξοπλισμού που περιλαμβάνεται στην πράξη, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα του και είναι απαραίτητα για την παραγωγική λειτουργία του.
- Η δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη μόνο όταν ο εκμισθωτής μπορεί να συνάπτει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1665/1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως ισχύει, να περιλαμβάνει υποχρέωση αγοράς των στοιχείων ενεργητικού από τον δικαιούχο της ενίσχυσης κατά τη λήξη της περιόδου μίσθωσης και σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 27 «Χρηματοδοτική μίσθωση» της με Α.Π. 114947/01.12.2022 (Β' 6132) απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021 – 2027».
- Για δαπάνες οι οποίες εντάσσονται στην παρούσα κατηγορία αλλά δεν δύναται η απόσπασή τους από τον τόπο υλοποίησης της πράξης, χωρίς αυτές να χάσουν μέρος ή το σύνολο της αξίας τους (π.χ. προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος θέρμανσης, κεντρικού κλιματισμού, ασφαλείας, κλπ), θα πρέπει να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαετίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης. Η ιδιοκτησία, η μίσθωση, η σύσταση επικαρπίας ή η παραχώρηση χρήσης θα πρέπει να καταδεικνύεται πριν την καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες:

- Δαπάνες συντήρησης, επισκευής και αντικατάστασης εξοπλισμού που χρησιμοποιείται ήδη από τον δικαιούχο για την περίπτωση επιλογής του Καν. (ΕΕ) 651/2014.
- Δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού.
- Οι δαπάνες που αφορούν σε προμήθεια tablets και κινητών τηλεφώνων.
- Δαπάνες προμήθειας αναλώσιμων υλικών.
- Δαπάνη για απόκτηση ΙΧ επιβατικών οχημάτων.
- Προμήθεια ηλεκτρικού οχήματος ή/και μονάδων φόρτισης που έχει επιδοτηθεί από οποιοδήποτε άλλο πρόγραμμα (π.χ. «Κινούμαι ηλεκτρικά»).

03. Δαπάνες για Κτήρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο

03.13. Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος

Στην κατηγορία αυτή επιλέξιμες είναι κάθε μορφής εργασίες για ανέγερση, κατασκευή, αναβάθμιση και διαμόρφωση κτιριακών υποδομών και λοιπών εγκαταστάσεων, καθώς και κάθε μορφής εργασίες διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου της ενισχυόμενης επιχείρησης. Στις επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνεται το κόστος υλικών και εργασιών.

Μπορεί ενδεικτικά να περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν σε:

- κτιριακές εργασίες, ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες, εγκατάσταση δικτύων και ειδικές εγκαταστάσεις, στους χώρους παραγωγής, αποθήκευσης και διάθεσης προϊόντων, εργαστηριακούς χώρους, χώρους παροχής υπηρεσιών και χώρους διοίκησης της επιχείρησης,

- εργασίες προμήθειας και εγκατάστασης συστημάτων αυτοματοποίησης και ποιοτικού ελέγχου που συνδέονται πάγια με τις κτιριακές υποδομές με τρόπο μόνιμο και σταθερό, ώστε ο διαχωρισμός τους να μην είναι εφικτός για χρήση σε άλλο χώρο,
- κατασκευές, διαμορφώσεις, επεκτάσεις, διαρρυθμίσεις των κτιριακών εγκαταστάσεων που αποβλέπουν στη διευκόλυνση πρόσβασης των ΑμεΑ, σύμφωνα με τις Οδηγίες Σχεδιασμού για ΑμεΑ «Σχεδιάζοντας για όλους» του ΥΠΕΚΑ,
- εργασίες βελτίωσης, αναβάθμισης και διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας **«03. Δαπάνες για Κτήρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο»** θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, θα πρέπει να βεβαιωθεί ότι έχουν εκδοθεί όλες οι απαραίτητες εγκρίσεις και αδειοδοτήσεις για τις εργασίες ή σε περίπτωση που δεν απαιτούνται θα πρέπει να υποβάλλεται η ηλεκτρονική βεβαίωση αρμόδιου μηχανικού ότι δεν απαιτείται κάποιου είδους έγκριση, όπως ορίζει η κείμενη νομοθεσία (άρθρο 52 Ν4759/9-12-2020/ ΦΕΚ Α245). Σε διαφορετική περίπτωση οι δαπάνες θα κρίνονται μη επιλέξιμες.
- Να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξατίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης. Η ιδιοκτησία, η μίσθωση, η σύσταση επικαρπίας ή η παραχώρηση χρήσης θα πρέπει να καταδεικνύεται πριν την καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης. Ειδικά για ανέγερση/επέκταση κτιρίου σε μισθωμένο ακίνητο, το συμφωνητικό μίσθωσης πρέπει να αφορά χρονικό διάστημα τουλάχιστον δώδεκα (12) ετών από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης.
- Να είναι καταχωρημένες στο μητρώο παγίων για την περίπτωση επιλογής του Καν. (ΕΕ) 651/2014. Για τον Καν. (ΕΕ) 2831/2023, οι κτιριακές δαπάνες καταχωρούνται στο μητρώο παγίων όταν πληρούν τις προϋποθέσεις για να θεωρηθούν πάγιο περιουσιακό στοιχείο σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα και τις φορολογικές διατάξεις.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες:

- Οι εργοδοτικές εισφορές για κατασκευαστικές εργασίες και οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, κλπ.
- Δαπάνες, για τις οποίες προσκομίζονται προς πιστοποίηση πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης (αποδείξεις δαπανών, τιμολόγια αυτοπαράδοσης κ.α), καθώς και τίτλοι κτήσης.
- Δαπάνες για την έκδοση αδειών.
- Δαπάνες αγοράς και εγκατάστασης καυστήρων πετρελαίου θέρμανσης από 1.1.2025 σύμφωνα με το Άρθρο 17, Παρ.1 του Εθνικού Κλιματικού Νόμου (Ν.4936/2022 ΦΕΚ 105/27-5-2022)

04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών

Στην κατηγορία αυτή επιλέξιμες δαπάνες για παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, δαπάνες υπηρεσιών προμήθειας/χρήσης Λογισμικού-Εξοπλισμού, δαπάνες υπηρεσιών, πιστοποίησης, σχεδιασμού, κατοχύρωση ή μεταφορά τεχνογνωσίας κλπ. Αναλυτικότερα ανά υποκατηγορία:

04.08. Δαπάνες υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης (μόνο με καθεστώς de minimis)

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμη η δαπάνη υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης υπό τους όρους:

- Για κάθε συμβουλευτική υπηρεσία, πρέπει να υπάρχει σχετική σύμβαση με την επιχείρηση κατατεθειμένη στη Δ.Ο.Υ.
- Οι πιθανές δαπάνες διαμονής, μετακίνησης και λοιπές δαπάνες ταξιδιών των συμβούλων περιλαμβάνονται στη συνολική αμοιβή τους και δεν είναι επιλέξιμες ως διακριτές δαπάνες.

04.11. Συμβουλευτική υποστήριξη για την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες αποκλειστικά δαπάνες που αφορούν συμβουλευτικές υπηρεσίες για την παρακολούθηση και διαχείριση της υλοποίησης της πράξης αντίστοιχα, έως την αποπληρωμή του, υπό τους ακόλουθους όρους:

- Το χρονικό διάστημα παροχής της υπηρεσίας υπολογίζεται από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και μέχρι την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της επένδυσης.
- Δεν είναι δυνατή η πιστοποίησή τους εξ' ολοκλήρου σε αίτημα ενδιάμεσης επαλήθευσης. Η εν λόγω δαπάνη δύναται να πιστοποιείται τμηματικά σύμφωνα με το ποσοστό υλοποίησης του αιτήματος.
- Για κάθε συμβουλευτική υπηρεσία, πρέπει να υπάρχει σχετική σύμβαση με την επιχείρηση κατατεθειμένη τη ΔΟΥ.
- Οι πιθανές δαπάνες διαμονής, μετακίνησης και λοιπές δαπάνες ταξιδιών των συμβούλων περιλαμβάνονται στη συνολική αμοιβή τους και δεν είναι επιλέξιμες ως διακριτές δαπάνες.

04.17. Υπηρεσίες εγκατάστασης, παραμετροποίησης Λογισμικού/Εφαρμογών-Εκπαίδευση χρηστών

Το κόστος α) αρχικής παραμετροποίησης του λογισμικού β) παροχής υπηρεσιών υποστήριξης για μέχρι ένα (1) έτος από το χρόνο προμήθειας και γ) παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης στη χρήση του είναι επιλέξιμο μόνο όταν αφορούν/περιλαμβάνονται στο τιμολόγιο του προμηθευτή λογισμικού. Το προμηθευόμενο λογισμικό, συμπεριλαμβανομένης και της αντίστοιχης αρχικής παραμετροποίησης του, μπορεί να χαρακτηριστεί ως άυλο στοιχείο ενεργητικού - σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα- και να επιδέχεται αποσβέσεων.

04.18. Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης Λογισμικού υπό καθεστώς «Software as a Service», «cloud computing» ή άλλο παρεμφερές αυτού (μόνο με καθεστώς de minimis)

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν:

- Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης λογισμικού υπό καθεστώς υπηρεσίας (π.χ. Software as a service (SaaS), Cloud as a Service (CaaS)).
- Υπηρεσίες προμήθειας/χρήσης εξοπλισμού υπό καθεστώς υπηρεσίας (π.χ. Hardware as a service (HaaS), Equipment as a Service (EaaS)).

Υπό τους ακόλουθους όρους:

- Επιλέξιμο είναι μόνο το κόστος της υπηρεσίας που παρέχεται κατά το διάστημα επιλεξιμότητας δαπανών.
- Δεν είναι επιλέξιμη η ανανέωση συνδρομής σε υπηρεσία που ήδη χρησιμοποιείται.
- Το προμηθευόμενο λογισμικό είναι καινούριο και η επιχείρηση είναι νόμιμος κάτοχος της άδειας χρήσης αυτού.
- Το προμηθευόμενο λογισμικό, συμπεριλαμβανομένης και της αντίστοιχης αρχικής παραμετροποίησης του, μπορεί να χαρακτηριστεί ως άυλο στοιχείο ενεργητικού - σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα- και να επιδέχεται αποσβέσεων.
- Δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη, οι υπηρεσίες ανάπτυξης λογισμικού που γίνεται με ίδια μέσα του δικαιούχου (ιδιοπαραγωγή λογισμικού).
- Σε περίπτωση αγοράς ή και ανάπτυξης λογισμικού εφαρμογών που απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα να εξυπηρετεί τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.1 σε επίπεδο AA (οι δαπάνες μετατροπής είναι επιλέξιμες).

04.25. Πιστοποίηση υπηρεσιών & διαδικασιών σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και λοιπά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα

Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν:

- επιθεώρηση και πιστοποίηση συστημάτων διαχείρισης σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και λοιπά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα από διαπιστευμένους φορείς εσωτερικού ή εξωτερικού, πιστοποίηση και συμμόρφωση προϊόντων/υπηρεσιών σύμφωνα με εθνικά, εναρμονισμένα καθώς και προαιρετικά πρότυπα ευρωπαϊκών χωρών ή /και χωρών εκτός Ε.Ε. από διαπιστευμένους φορείς εσωτερικού ή εξωτερικού,
- κατοχύρωση σήματος CE, εξειδικευμένα ευρωπαϊκά ή / και διεθνή σήματα (π.χ ecolabel).
- συμβουλευτικές υπηρεσίες μελετών για την προετοιμασία της επιχείρησης,
- δοκιμές και έλεγχοι ποιότητας προϊόντων.

Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες μελετών, καθώς και οι προπαρασκευαστικές ενέργειες (δοκιμές, επιθεωρήσεις, αιτήσεις κλπ), είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε λήψη της ζητούμενης πιστοποίησης/σήματος/διαπίστευσης. Το σχετικό πιστοποιητικό θα πρέπει να έχει εκδοθεί έως την ημερομηνία της ολοκλήρωσης της πράξης ή να τεκμηριώνεται αποδεδειγμένα ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την έκδοσή του, ήτοι να έχει ολοκληρωθεί θετικά η επιθεώρηση πιστοποίησης. Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες και προπαρασκευαστικές ενέργειες είναι επιλέξιμες μόνο με παραδοτέο μελέτη που αφορά στις εν λόγω πιστοποιήσεις.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες που πραγματοποιούνται για ανανέωση υπάρχουσας πιστοποίησης.

04.26. Υπηρεσίες Σχεδιασμού Συσκευασίας–Ετικέτας–Branding

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν συμβουλευτικές υπηρεσίες/μελέτη για το σχεδιασμό ή/και επανασχεδιασμό συσκευασίας, ετικέτας, brand της επιχείρησης - εταιρικής ταυτότητας. Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση που καταλήγουν σε νέα συσκευασία / ετικέτα / εταιρική ταυτότητα.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που περιλαμβάνονται συνολικά στην κατηγορία **«04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών»** θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Να αφορούν την δραστηριότητα της επένδυσης και να υλοποιούνται στο χρονικό διάστημα επιλεξιμότητας δαπανών.
- Να είναι καταχωρημένες στο μητρώο παγίων, στο μέτρο που χαρακτηρίζονται ως άυλα πάγια και προβλέπεται η εγγραφή τους. Ειδικότερα οι δαπάνες των υποκατηγοριών 04.17, 04.18, 04.25 πρέπει να καταχωρούνται στο μητρώο παγίων.
- Οι πιθανές δαπάνες διαμονής, μετακίνησης και λοιπές δαπάνες ταξιδιών των μελετητών/ερευνητών/συμβούλων περιλαμβάνονται στη συνολική αμοιβή τους και δεν είναι επιλέξιμες ως διακριτές δαπάνες.

06. Δαπάνες Λογισμικού**06.07. Λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού**

Στην υποκατηγορία αυτή επιλέξιμες είναι δαπάνες που αφορούν προμήθεια λογισμικών. Μπορεί ενδεικτικά να περιλαμβάνονται δαπάνες όπως:

- Προμήθεια εξειδικευμένου λογισμικού για την βελτιστοποίηση της παραγωγής και των επιχειρηματικών διεργασιών.
- Λογισμικά προσομοίωσης και τρισδιάστασης μοντελοποίησης.
- Λογισμικά διαχείρισης και ανάλυσης δεδομένων.
- Προμήθεια εφαρμογών γραφείου και διαχείρισης εγγράφων.

- Προμήθεια συστημάτων αυτόματης σήμανσης, ιχνηλασιμότητας, κοστολόγησης και τιμολόγησης προϊόντων–εξουγχρονισμού της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας **«06. Δαπάνες Λογισμικού»** θα πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Το προμηθευόμενο λογισμικό να εξυπηρετεί άμεσα τη λειτουργία της επιχείρησης, να είναι σύγχρονης τεχνολογίας, καινούριο και η επιχείρηση να είναι νόμιμος κάτοχος της άδειας χρήσης αυτού.
- Το προμηθευόμενο λογισμικό να περιγράφεται αναλυτικά, με τεχνικές προδιαγραφές, να τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της χρήσης του και το κόστος απόκτησής του.
- Το προμηθευόμενο λογισμικό, συμπεριλαμβανομένης και της αντίστοιχης αρχικής παραμετροποίησης του, να μπορεί να χαρακτηριστεί ως άυλο στοιχείο ενεργητικού – σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα- να επιδέχεται αποσβέσεων και να είναι καταχωρημένο στο μητρώο παγίων.
- Σε περίπτωση αγοράς ή και ανάπτυξης λογισμικού/εφαρμογών που απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα να εξυπηρετεί τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), έκδοση 2.1 σε επίπεδο AA (οι δαπάνες μετατροπής είναι επιλέξιμες).

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες:

- Οι υπηρεσίες ανάπτυξης λογισμικού που γίνεται με ίδια μέσα του δικαιούχου (ιδιοπαραγωγή λογισμικού).
- Το κόστος ανανέωσης υφιστάμενου λογισμικού. Η προσθήκη module για αναβάθμιση υφιστάμενου λογισμικού είναι επιλέξιμη μόνο αν περιγράφεται διακριτά στο παραστατικό αγοράς.

07. Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης

07.02. Αναβάθμιση υπάρχουσας ιστοσελίδας (μόνο με καθεστώς de minimis)

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν στην αναβάθμιση υπάρχουσας ιστοσελίδας. Επισημαίνεται ότι, το κόστος της αναβάθμισης επαγγελματικής ιστοσελίδας στο πλαίσιο της προβολής και διαφήμισης του δικαιούχου, δε μπορεί να υπερβαίνει τις 2.500€. Η συγκεκριμένη δαπάνη για να θεωρηθεί επιλέξιμη θα πρέπει να:

- λειτουργεί σε τουλάχιστον 2 γλώσσες,
- λειτουργεί σε περιβάλλον κινητών συσκευών-mobile responsive,
- είναι προσβάσιμη από τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

07.04. Δαπάνες συμμετοχής ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις

Ενδεικτικά, στην υποκατηγορία αυτή επιλέξιμες δαπάνες είναι:

- Κόστος συμμετοχής (μόνον με την ιδιότητα του εκθέτη).
- Ενοικίαση/διαμόρφωση περιπτέρου.
- Μεταφορά εκθεμάτων.

Δεν είναι επιλέξιμες δαπάνες μετακίνησης και διαμονής προσώπων.

07.05. Δημιουργία νέας ιστοσελίδας

Στην υποκατηγορία αυτή είναι επιλέξιμες δαπάνες που αφορούν στη δημιουργία νέας ιστοσελίδας. Επισημαίνεται ότι, το κόστος του σχεδιασμού και της κατασκευής επαγγελματικής ιστοσελίδας στο πλαίσιο της προβολής και διαφήμισης του δικαιούχου, δε μπορεί να υπερβαίνει τις 3.000€. Η συγκεκριμένη δαπάνη για να θεωρηθεί επιλέξιμη θα πρέπει να:

- λειτουργεί σε τουλάχιστον 2 γλώσσες,
- λειτουργεί σε περιβάλλον κινητών συσκευών-mobile responsive,
- είναι προσβάσιμη από τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας «**07. Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης**» είναι η εγγραφή τους σε βιβλίο μητρώου παγίων ή αντίστοιχο βιβλίο κατά τα προβλεπόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες φορολογικές διατάξεις. Ειδικότερα οι δαπάνες των υποκατηγοριών 07.02 και 07.05 πρέπει να καταχωρούνται στο μητρώο παγίων.

09. Έμμεσες Δαπάνες (μόνο με καθεστώς de minimis)

09.01. Έμμεσες Δαπάνες

Κατά το χρονικό διάστημα υλοποίησης της πράξης είναι επιλέξιμες έμμεσες δαπάνες, οι οποίες περιλαμβάνονται στο συνολικό επιχορηγούμενο προϋπολογισμού της πράξης και υπολογίζονται με βάση σταθερό συντελεστή 7% επί των άμεσων επιλέξιμων δαπανών της πράξης, σύμφωνα με το άρθρο 54 του Καν. (ΕΕ) 1060/2021 και με τη χρήση κοινής στήριξης (άρθρο 25 Καν. (ΕΕ) 1060/2021). Η εν λόγω κατηγορία δαπάνης δεν απαιτεί την προσκόμιση παραστατικών, καταβάλλεται αναλογικά με κάθε πληρωμή και το αναλογούν ύψος αυτής οριστικοποιείται κατά το στάδιο της τελικής πιστοποίησης της πράξης.

Τονίζεται η κατηγορία «**09. Έμμεσες Δαπάνες**» **θα πρέπει να περιλαμβάνεται υποχρεωτικά στην πράξη** και θα ελέγχεται από το ΟΠΣΚΕ αν τηρείται το ποσοστό 7% επί των επιλέξιμων άμεσων δαπανών της πράξης.

8.3 Γενικές επισημάνσεις και πρόσθετες διευκρινίσεις για όλες τις κατηγορίες δαπανών

1. Οι επιλέξιμες δαπάνες λαμβάνουν ενίσχυση με τη μορφή της επιχορήγησης και στη βάση του πραγματικού κόστους (πλην των έμμεσων). Ως πραγματικές νοούνται οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί για την υλοποίηση πράξης, προβλέπονται στην απόφαση χρηματοδότησης, έχουν εξοφληθεί από τον δικαιούχο και τεκμηριώνονται από τιμολόγια και αποδεικτικά της καταβολής των σχετικών ποσών από τον δικαιούχο, καθώς και από τα λογιστικά αρχεία του.
2. Όλες οι δαπάνες εξετάζονται κατά την πιστοποίησή τους για την επιλεξιμότητά τους, το εύλογο του κόστους καθώς και για τη σκοπιμότητά τους σε σχέση με την πράξη της επιχείρησης. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες, εύλογες ή σχετικές με την επιλέξιμη δραστηριότητα της επιχείρησης, γίνεται δεκτό μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό.
3. Για τον έλεγχο των τιμών, οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορούν να ελέγχουν τα στοιχεία αξίας του εξοπλισμού. Οι αρμόδιες Υπηρεσίες και Επιτροπές μπορεί να ζητούν από το ωφελούμενο, τον προμηθευτικό οίκο ή και τρίτους πρόσθετα κατά την κρίση τους στοιχεία και πληροφορίες, για εξακρίβωση της αξίας και τον έλεγχο των τιμών αυτών.
4. Για τον έλεγχο του κόστους των δαπανών της επένδυσης μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες και Επιτροπές κάθε είδους αποδεικτικά στοιχεία.
5. Συμβάσεις ή Ιδιωτικά Συμφωνητικά προσκομίζονται νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχειρώς ή ψηφιακά μέσω gov.gr) συνοδευόμενα από τα αντίστοιχα αποδεικτικά ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ, εφόσον συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην Πρόσκληση.
6. **Δαπάνες που πραγματοποιούνται πριν από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών (ακόμα και αν έχει εκδοθεί προτιμολόγιο ή σύμβαση που δεν έχει τιμολογηθεί) δεν είναι επιλέξιμες και θα έχουν ως αποτέλεσμα:**
 - την **απένταξη του συνόλου** του έργου σε περίπτωση που η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με το χρηματοδοτικό καθεστώς του Καν. ΕΕ 651/2013 (ΓΑΚ).

- την **περικοπή της δαπάνης** σε περίπτωση που η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με το χρηματοδοτικό καθεστώς του Καν. ΕΕ. 2831/2023 (OJ EL L 15.12.2023 De minimis).
7. Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες, πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης.
 8. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφόσον ο ωφελούμενος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ, όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη εφόσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του ωφελούμενου.

Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα (μικτή δραστηριότητα), ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί. Σημειώνεται ότι, όταν ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, συμπεριλαμβάνεται στον επιχορηγούμενο π/υ και σε καμία περίπτωση δεν τον προσαυξάνει.
 9. Για τον έλεγχο των ΕΜΕ της επιχείρησης, ο ΕΦΕΠΑΕ δύναται να λαμβάνει και να κάνει χρήση δεδομένων που αφορούν σε απασχόληση εργαζομένων από το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «ΕΡΓΑΝΗ».
 10. Δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης δεν γίνονται αποδεκτές.
 11. Οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου δεν είναι επιλέξιμα.
 12. Οι δαπάνες για πρόστιμα, προσαυξήσεις, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.
 13. Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης υποβάλλονται υποχρεωτικά δύο (2) προσφορές, από δύο ανεξάρτητους μεταξύ τους προμηθευτές, για κάθε δαπάνη των κατηγοριών 2 έως και 7, καθαρής αξίας άνω των 35.000€, διαφορετικά η εν λόγω δαπάνη θα περικόπτεται. Σε περίπτωση μη δυνατότητας προσκόμισης δεύτερης προσφοράς (π.χ ειδικές κατασκευές κ.λπ) προσκομίζεται μία με σχετική αιτιολόγηση.
 14. Συμπληρωματικά προς τις διατάξεις της παρούσας Πρόκλησης και τις σχετικές συχνές ερωτήσεις, δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες αγοράς παραγωγικού, μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού καθώς και κτιριακών εγκαταστάσεων/υποδομών, που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα (π.χ. πετρέλαιο, βενζίνη, υγραέριο/LPG, φυσικό αέριο, κ.λπ.) για τη λειτουργία τους, ανεξαρτήτως κατηγοριοποίησης της δαπάνης στο ΟΠΣΚΕ. Κατ' εξαίρεση, δαπάνες που αφορούν σε εξοπλισμό πάσης φύσεως με χρήση ορυκτών καυσίμων δύναται να κριθούν επιλέξιμες, εφόσον αποδεδειγμένα:
 1. Δεν κυκλοφορούν στην αγορά ισοδύναμες τεχνολογικές λύσεις που λειτουργούν αμιγώς ηλεκτρικά, ή
 2. Υφίστανται μεν ηλεκτρικές λύσεις, αλλά η υιοθέτησή τους δεν είναι εφικτή και βιώσιμη από την ενισχυόμενη επιχείρηση, λόγω έλλειψης ωριμότητας της εγχώριας αγοράς (viable alternative technology) ή/και δυσανάλογα υπέρμετρου κόστους (π.χ. έλλειψη εμπορικής/τεχνικής υποστήριξης και service στην ελληνική αγορά, ανάγκη δυσανάλογης/μη εφικτής αναβάθμισης ηλεκτρολογικών υποδομών/παροχής ισχύος, πολλαπλάσιο κόστος προμήθειας).

Στις περιπτώσεις αυτές, απαιτείται η υποβολή σχετικής τεχνικής και οικονομικής τεκμηρίωσης από τον δικαιούχο κατά την υποβολή του αιτήματος τροποποίησης ή καταβολής ενίσχυσης, η οποία αξιολογείται από το όργανο ελέγχου.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 1 περ. η) σημείο i) του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1058, καθίστανται επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν στην αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης που λειτουργούν με καύση στερεών ορυκτών καυσίμων (άνθρακα, τύρφη, λιγνίτη, πετρελαιούχο σχιστόλιθο) ή πετρελαίου, από συστήματα θέρμανσης που λειτουργούν με φυσικό αέριο/υγραέριο.»

9. Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων

Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός κάθε πράξης κυμαίνεται, ανάλογα με το καθεστώς ενίσχυσης που θα επιλεγεί (Καν. ΕΕ 2831/2023 ή Καν. ΕΕ 651/2014), όπως δίνεται στον παρακάτω πίνακα. Σημειώνεται ότι ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός της πράξης δεν δύναται να υπερβαίνει τον υψηλότερο κύκλο εργασιών προσαυξημένο κατά 40% που επετεύχθη σε μία από τις δύο πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις, πριν την ημερομηνία προκήρυξης της πρόσκλησης (2022 ή 2023), με ανώτατο όριο το ποσό του παρακάτω πίνακα. Στην περίπτωση που η πράξη έχει επιχορηγούμενο προϋπολογισμό μεγαλύτερο του μέγιστου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του παρακάτω πίνακα, το υπερβάλλον ποσό θα καλύπτεται στο σύνολό του από τον φορέα της επένδυσης και παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης-ελέγχου αποτελεί το σύνολο της πράξης, συμπεριλαμβανομένου και του υπερβάλλοντος κόστους. Πράξεις με επιχορηγούμενο προϋπολογισμό μικρότερο των ορίων του παρακάτω πίνακα κρίνονται μη επιλέξιμα εξ' αρχής και δεν δύναται να υποβληθούν.

Όρια επιχορηγούμενου προϋπολογισμού πράξης ανάλογα με το καθεστώς ενίσχυσης

Καθεστώς ενίσχυσης	Ελάχιστος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός	Μέγιστος επιχορηγούμενος προϋπολογισμός
Κανονισμός (ΕΕ) 2831/2023	50.000€	600.000€
Κανονισμός (ΕΕ) 651/2014	300.000€	1.000.000€

Η διάρκεια υλοποίησης των πράξεων είναι κατά μέγιστο **είκοσι τέσσερις (24) μήνες** από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένστασης). Η διάρκεια υλοποίησης μιας πράξης αφορά στην απαραίτητη χρονική περίοδο για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης, μέχρι τη στιγμή που θα έχουν εκπληρωθεί οι ειδικότεροι στόχοι, όροι και υποχρεώσεις που τίθενται στην απόφαση ένταξής της.

Αιτήματα παράτασης υλοποίησης πέραν των ανωτέρω προθεσμιών δε δύναται να υποβληθούν, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας.

10. Καθεστώς ενίσχυσης

Οι πράξεις που θα ενταχθούν στην παρούσα πρόσκληση υλοποιούνται, όπως δεσμευτικά δηλώνει ο δικαιούχος κατά την υποβολή της πρότασης σύμφωνα:

A) με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2831/2023 (Ο.Ι ΕΕ L 2831/13.12.2023) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis).

ή

B) με τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 (Ο.Ι ΕΕ L 187/1/26.6.2014) της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 σχετικά με την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά, κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1315/2023 (Ο.Ι ΕΕ L 167/1/30.6.2023) της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023 και ισχύει.

Σε κάθε περίπτωση, το ποσοστό ενίσχυσης, βάσει του οποίου προσδιορίζεται η δημόσια χρηματοδότηση της πράξης, ορίζεται στο **50%** του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της πράξης.

11. Χρηματοδοτικό σχήμα

Η υλοποίηση της πράξης καλύπτεται από τη δημόσια χρηματοδότηση και την ιδιωτική συμμετοχή, το άθροισμα των οποίων είναι ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός της πράξης.

Για την έγκριση της πράξης, ο δικαιούχος θα πρέπει να αποδείξει ότι έχει εξασφαλίσει τουλάχιστον το 60% του ποσοστού της ιδιωτικής συμμετοχής που απαιτείται για την υλοποίηση της πράξης.

Ο δικαιούχος για την απόδειξη της ίδιας συμμετοχής μπορεί να χρησιμοποιήσει ίδιους πόρους ή/και **πρόθεση δανείου**. Η δυνατότητα κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής του δικαιούχου πρέπει να αποδεικνύεται με την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης όπως αναλυτικά παρουσιάζεται στο **Παράρτημα 2: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης** και ειδικότερα τα στοιχεία με α/α 5 (Δικαιολογητικά απόδειξης της δυνατότητας κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής).

Ειδικά στην περίπτωση που οι αιτήσεις χρηματοδότησης εμπίπτουν στο καθεστώς ενίσχυσης του Καν. ΕΕ 651/2014, για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής του επενδυτικού σχεδίου μέσω τραπεζικού δανεισμού, κατά την υποβολή της αίτησης θα πρέπει να υποβληθεί **μόνο πρόθεση δανείου (όχι σύμβαση)**. Ο δυνητικός δικαιούχος οφείλει να υποβάλει μέχρι την πρώτη πιστοποίηση δαπανών τη Σύμβαση δανείου από το περιεχόμενο της οποίας να προκύπτει ότι το δάνειο αφορά στην χρηματοδότηση της συγκεκριμένης επένδυσης, άλλως απαιτείται η υποβολή αιτήματος τροποποίησης Χρηματοδοτικού Σχήματος.

Ο τραπεζικός δανεισμός δεν είναι υποχρεωτικός. Εάν χρησιμοποιηθεί θα πρέπει να έχει τη μορφή τραπεζικού δανείου ή ομολογιακού δανείου εκδιδόμενου σε δημόσια ή μη εγγραφή, ή δανείου από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, αποκλεισμένης της μορφής αλληλόχρεου λογαριασμού. Επιτρέπεται η κίνηση του ανωτέρου δανείου να γίνεται και μέσω αλληλόχρεου λογαριασμού, εφόσον υπάρχει ξεχωριστή πράξη στον εν λόγω λογαριασμό, από την οποία να προκύπτει ότι το δάνειο προορίζεται για την υλοποίηση της επένδυσης, με σαφή αναφορά των όρων σύναψης του δανείου. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον ο δικαιούχος προσφύγει σε δανεισμό για την κάλυψη του χρηματοδοτικού σχήματος της πράξης, είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει κατά την υλοποίηση της πράξης αντίγραφο της σχετικής σύμβασης με τις απαραίτητες πρόσθετες πράξεις, εφόσον η κίνηση του δανείου λάβει χώρα μέσω ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού.

Σε περίπτωση δανείου, είναι δυνατόν αυτό να συνδυάζεται με τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ. Σε περίπτωση που χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ συνδυάζονται με επιχορηγήσεις:

- οι διατάξεις που ισχύουν για τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ εφαρμόζονται σε όλες τις μορφές στήριξης για τις εν λόγω πράξεις,
- πρέπει να τηρούνται οι ισχύοντες κανόνες της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων και συνδυασμού επιχορηγήσεων με χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ,
- πρέπει να διενεργούνται χωριστές λογιστικές εγγραφές για την κάθε μορφή στήριξης,
- μπορεί ο συνδυασμός τους να καλύπτει την ίδια δαπάνη υπό τον όρο ότι το άθροισμα όλων των μορφών συνδυασμένων μορφών στήριξης δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό της εγκεκριμένης δαπάνης (το τμήμα του χρηματοδοτικού εργαλείου υποστηριζόμενο από το ΕΣΠΑ μαζί με την Επιχορήγηση να είναι μικρότερο ή ίσο του επιχορηγούμενου π/υ του επενδυτικού σχεδίου),
- οι επιχορηγήσεις δεν χρησιμοποιούνται για την αποπληρωμή στήριξης που ελήφθη από χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ,

- τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ δεν χρησιμοποιούνται για την προχρηματοδότηση επιχειρήσεων.

Επισημαίνεται ότι όταν το χρηματοδοτικό εργαλείο εμπεριέχει ενίσχυση, το Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης (ΑΙΕ) αυτής σωρεύει με την επιχορήγηση κατά τον υπολογισμό του ορίου που θέτουν οι Κανονισμοί χορήγησης των ενισχύσεων όταν αφορά τις ίδιες προσδιορισμένες επιλέξιμες δαπάνες.

Η ένταση της ενίσχυσης, εκφραζόμενη σε ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης, δεν μπορεί να υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που προσδιορίζεται, για την παρούσα πρόσκληση:

- α) στο Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ο οποίος ισχύει κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης στη συγκεκριμένη περιοχή και για τις κατηγορίες δαπανών που χορηγούνται σε εφαρμογή του άρθρου 14 «Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις» του Κανονισμού 651/2014.
- β) το 50% για τις κατηγορίες/υποκατηγορίες δαπανών που χορηγούνται σε εφαρμογή των άρθρων 18 και 19 του Κανονισμού 651/2014.

Το επενδυτικό δάνειο μπορεί να λαμβάνεται και σε ξένο νόμισμα.

Όταν γίνεται χρήση του άρθρου 14 του Καν. ΕΕ 651/2014, όπως ισχύει, η οικονομική συμμετοχή των δικαιούχων της ενίσχυσης πρέπει να ανέρχεται σε τουλάχιστον 25% των επιλέξιμων δαπανών, είτε μέσω ιδίων πόρων, είτε μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης και με μορφή που δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης/στήριξης.

Η δημόσια χρηματοδότηση καταβάλλεται απευθείας στην επιχείρηση και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε τράπεζα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στην Τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο επενδυτής είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση εκχώρησης με το Πιστωτικό Ίδρυμα στον αρμόδιο φορέα διαχείρισης και παρακολούθησής του προγράμματος.

Οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη στο πλαίσιο της παρούσας δράσης.

Κατά την πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης (επιχείρηση) αποδεικνύεται:

- i Για κεφαλαιουχικές εταιρείες (Α.Ε. - Ε.Π.Ε. - Ι.Κ.Ε.), συνεταιρισμούς και για τις προσωπικές εταιρείες (Ο.Ε, Ε.Ε.) με αύξηση μετοχικού ή εταιρικού κεφαλαίου αντίστοιχα.
- ii Για τις ατομικές επιχειρήσεις με την εξόφληση των παραστατικών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα πρόσκληση.

Η απόδειξη της ιδιωτικής συμμετοχής θα ελέγχεται κατά την πιστοποίηση σύμφωνα με τα δικαιολογητικά που περιγράφονται στο **Παράρτημα 5: Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης, χωρίο Α.**

Επισημαίνεται ότι, στην περίπτωση απόδειξης της δυνατότητας κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής του επενδυτικού σχεδίου είτε με έγκριση δανείου από αναγνωρισμένο πιστωτικό ίδρυμα από την Τράπεζα της Ελλάδας, είτε με βεβαίωση Τράπεζας για πρόθεση δανειοδότησης του Επενδυτικού Σχεδίου, ο δικαιούχος οφείλει να υποβάλει μέχρι την πρώτη επαλήθευση-πιστοποίηση δαπανών τη Σύμβαση δανείου από το περιεχόμενο της οποίας να προκύπτει ότι το δάνειο αφορά στην χρηματοδότηση της συγκεκριμένης επένδυσης, άλλως απαιτείται η υποβολή αιτήματος τροποποίησης Χρηματοδοτικού Σχήματος.

Κατά την πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου (επιχείρηση) αποδεικνύεται με την εξόφληση των παραστατικών.

12. Υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης

Η αίτηση χρηματοδότησης υποβάλλεται **υποχρεωτικά ηλεκτρονικά** μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) και συνοδεύεται από όλα τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά που προβλέπονται στο **Παράρτημα 2: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης**.

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία του **Παραρτήματος 2: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης** που υποβάλλονται στο ΟΠΣΚΕ ηλεκτρονικά θα πρέπει να είναι της μορφής αρχείων: .pdf, .jpg, .png και μεγέθους έως 10 mb έκαστος. Παρέχεται η δυνατότητα επισύναψης μέχρι πέντε (5) διαφορετικών ηλεκτρονικών αρχείων για κάθε διακριτό δικαιολογητικό. Οι ανωτέρω περιορισμοί είναι υποχρεωτικοί και αποτρεπτικοί για την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. Συμπίεσμένα αρχεία δεν είναι αποδεκτά για λόγους ασφαλείας. Για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων προτείνεται τα αρχεία να είναι αυτά ακριβώς που εξάγονται από τα πληροφοριακά συστήματα (Taxis, κ.ο.κ.) χωρίς επεξεργασία.

Αιτήσεις χρηματοδότησης στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά προς συμπλήρωση πεδία του ΟΠΣΚΕ, δεν θα είναι δυνατό να υποβληθούν και να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο.

Την πρόσκληση με το ενδεικτικό υπόδειγμα της ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης χρηματοδότησης, όπως και όλα τα συνοδευτικά έντυπα της παρούσας πρόσκλησης οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να τα βρουν στους παρακάτω δικτυακούς τόπους:

- της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ (www.eydamth.gr)
- του ΕΦΕΠΑΕ (www.efepae.gr, www.efepaeamth.gr)
- του ΕΣΠΑ (www.espa.gr)

Αιτήσεις χρηματοδότησης που δεν έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά δεν αξιολογούνται.

Οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Έναρξη υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης	Λήξη υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης
10-02-2025 ώρα 13:00	30-05-2025 ώρα 15:00

Η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ διατηρεί το δικαίωμα τροποποίησης των ανωτέρω ημερομηνιών με βάση την πορεία υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης. Κάθε τροποποίηση των ανωτέρω στοιχείων θα δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ (www.eydamth.gr), του ΕΣΠΑ (www.espa.gr) και του ΕΦΕΠΑΕ www.efepae.gr, www.efepaeamth.gr.

Για να θεωρηθεί ότι η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα, θα πρέπει η υποβολή της αίτησης να ολοκληρωθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα. Σε περίπτωση υποβολής και στη συνέχεια επανεπεξεργασίας της αίτησης, ως ημερομηνία υποβολής για την τεκμηρίωση του εμπρόθεσμου λαμβάνεται υπόψη η τελική-οριστική υποβολή. Αιτήσεις, οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής, βρίσκονται σε κατάσταση επανεπεξεργασίας, λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν θα προχωρούν σε αξιολόγηση. **Μετά τη λήξη της προθεσμίας ηλεκτρονικής υποβολής δεν θα είναι δυνατή η υποβολή αίτησης στο ΟΠΣΚΕ.**

Ο δικαιούχος της Δράσης υποβάλλει μία αίτησης χρηματοδότησης ανά ΑΦΜ. Ο δικαιούχος δύναται να υποβάλει μία (1) νέα αίτησης χρηματοδότησης μόνο στην περίπτωση που η προηγούμενη αίτηση χρηματοδότησής του έχει απορριφθεί ή αποσυρθεί οικειοθελώς και δεν έχει προχωρήσει σε υποβολή ένστασης ή έχει ανακαλέσει οικειοθελώς την ήδη υποβληθείσα ένστασή του.

Η αίτηση χρηματοδότησης υποβάλλεται από το **Συντονιστή ΟΠΣΚΕ** για λογαριασμό του δικαιούχου. Ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ εισέρχεται στο σύστημα με τους κωδικούς του taxis ορίζει υποδράση και μέσω της επιλογής προσθήκη δικαιούχου δημιουργεί την βασική καρτέλα στοιχείων του δικαιούχου. Ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ διαχειρίζεται το σύνολο των απαιτούμενων ενεργειών της πράξης από την έναρξη μέχρι και την ολοκλήρωση της, για λογαριασμό του δικαιούχου. Ως Συντονιστές ΟΠΣΚΕ μπορούν να οριστούν και εξουσιοδοτημένα πρόσωπα του δικαιούχου (π.χ. Νόμιμος Εκπρόσωπος, Λογιστής) που διαθέτουν ελληνικό ΑΦΜ και είναι χρήστες του ΟΠΣΚΕ. Ο Δικαιούχος μέσα από το Προφίλ του και συγκεκριμένα από την Καρτέλα Σχέση ΟΠΣΚΕ ορίζει χρήστες και ως Οικονομικούς Υπεύθυνους για τις Υποδράσεις του.

Ως Οικονομικοί υπεύθυνοι μπορούν να οριστούν και οι Συντονιστές, αλλά και σε αυτή την περίπτωση απαιτείται νέα σχέση ΟΠΣΚΕ με ιδιότητα «Οικονομικός Υπεύθυνος».

Επιπλέον, σε σχετικό πεδίο στο ΟΠΣΚΕ, δηλώνεται ο Υπεύθυνος Έργου (δύναται να είναι ο νόμιμος εκπρόσωπος, ο συντονιστής ή τρίτο πρόσωπο), ο οποίος έχει την γενική εποπτεία της πράξης. Στις αρμοδιότητές του περιλαμβάνονται η ευθύνη του συνολικού προγραμματισμού, συντονισμού, παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της πράξης, ώστε να εξασφαλίζεται η διαρκής εναρμόνιση της πράξης με τις υποχρεώσεις, τις κατευθύνσεις, τις οδηγίες και τους στόχους της Δράσης. Επιπλέον, έχει την ευθύνη της επικοινωνίας με τον ΕΦΕΠΑΕ και την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ για θέματα σχετικά με την πορεία υλοποίησης της επένδυσης και, σε περίπτωση που δεν είναι ο ίδιος και ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ της πράξης, θα πρέπει να συνεργάζεται άμεσα μαζί του για όλες τις απαιτούμενες ενέργειες που πραγματοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ, σύμφωνα με την παρούσα πρόσκληση.

Οι Δικαιούχοι φέρουν την αποκλειστική και αμέριστη ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης (καταχωρήσεις στο ΟΠΣΚΕ και καταχωρήσεις στις Εθνικές Βάσεις Δεδομένων που αντλούνται διαλειτουργικά), καθώς και την ευθύνη εμπρόθεσμης υποβολής.

Κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, ο δικαιούχος της Δράσης υποχρεούται σωρευτικά:

- να επισυνάψει στο ΟΠΣΚΕ τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται ηλεκτρονικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης όπως αναφέρονται στο **Παράρτημα 2: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης**,
- να οριστικοποιήσει την αίτηση χρηματοδότησης ώστε αυτή να καταστεί διαθέσιμη προς επεξεργασία σε επόμενο στάδιο.

Κάθε αίτηση χρηματοδότησης, λαμβάνει ενάριθμο κωδικό κατά την αρχικοποίηση της υποβολής στο ΟΠΣΚΕ.

Οι οριστικά υποβληθείσες αιτήσεις χρηματοδότησης, όπως τεκμηριώνεται από την ημερομηνία/ώρα ηλεκτρονικής υποβολής (οριστικοποίησης) στο ΟΠΣΚΕ, **αξιολογούνται συγκριτικά**.

Η αίτηση χρηματοδότησης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α' 75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση χρηματοδότησης επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα υποβαλλόμενα ψηφιακά δικαιολογητικά. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων χρηματοδότησης, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και μετά την καταληκτική ημερομηνία των υποβολών και πριν την έναρξη της επόμενης ενέργειας.

Επιτρέπεται η επανεπεξεργασία οριστικοποιημένης ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης από το δυνητικό δικαιούχο μέχρι και την καταληκτική ημερομηνία υποβολών. Η επανεπεξεργασία πραγματοποιείται από τους δυνητικούς δικαιούχους και συγκεκριμένα από τον δηλωθέντα συντονιστή (δηλωθείσες σχέσεις ΟΠΣΚΕ) μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων. Με την

επιλογή αυτή τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣΚΕ για τη συγκεκριμένη αίτησης χρηματοδότησης είναι διαθέσιμα για διόρθωση/τροποποίηση. Σε κάθε περίπτωση, τυχόν επανυποβολή της αίτησης χρηματοδότησης επιτρέπεται εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

Προσοχή: Σε αυτή την περίπτωση απαιτείται εκ νέου Υποβολή της αίτησης ώστε να είναι έγκυρη και να προχωρήσει σε επόμενα στάδια (Αξιολόγηση), ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι λαμβάνεται υπόψη η τελευταία ημερομηνία υποβολής (επανυποβολής) για να θεωρηθεί η αίτηση εμπρόθεσμη.

Η υποβολή αίτησης χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» συνιστά επίσης εξουσιοδότηση προς την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και τον ΕΦΕΠΑΕ, για συλλογή στοιχείων που βρίσκονται καταχωρισμένα σε βάσεις δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ, ΕΦΚΑ κ.α.) καθώς και για την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες, των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων, τα οποία και τηρούνται:

- για τις ανάγκες υλοποίησης της παρούσας Δράσης (ενδεικτικά: αυτόματα προ συμπλήρωση πεδίων ΟΠΣΚΕ μέσω διασύνδεσης με ΑΑΔΕ, έλεγχοι και διασταυρώσεις κατά την υποβολή, αξιολόγηση, παρακολούθηση τήρησης των υποχρεώσεων των δικαιούχων),
- για το σκοπό εξαγωγής στατιστικών δεδομένων (δεικτών) και
- για το σκοπό της διενέργειας ερευνών και της εκπόνησης μελετών για την αξιολόγηση της εν λόγω Δράσης.

Διευκρινίζεται ότι, πεδία της ηλεκτρονικής αίτησης χρηματοδότησης που αντλούνται και συμπληρώνονται αυτόματα, υποχρεωτικά μέσω της διαλειτουργικότητας του ΟΠΣΚΕ από εθνικές βάσεις δεδομένων (π.χ. στοιχεία που αντλούνται/καταχωρούνται στην αίτηση μέσω ΑΑΔΕ όπως ΚΑΔ, έδρα, κ.α.) **δεν δύναται να επεξεργαστούν σε κανένα στάδιο της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου και αυτού της υποβολής της αίτησης.** Αποκλειστική και αμέριστη ευθύνη των καταχωρήσεων στο ΟΠΣΚΕ, όσο και των καταχωρημένων στις Εθνικές Βάσεις Δεδομένων φέρει η αιτούσα επιχείρηση. Τουτέστιν, υιοθετούνται τα στοιχεία που αντλήθηκαν διαλειτουργικά και δεν δύναται να γίνουν από οποιονδήποτε χρήστη και σε οποιοδήποτε στάδιο, αλλαγές/τροποποιήσεις/καταχωρήσεις στα προαναφερθέντα πεδία, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, έστω και αν αφορούν στοιχεία τα οποία:

- υπαγορεύουν υποχρεώσεις υλοποίησης,
- διαμορφώνουν τον προϋπολογισμό της αίτησης,
- διαμορφώνουν βαθμολογία κριτηρίων,
- οδηγούν σε μη ικανοποίηση μιας τουλάχιστον εκ των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η ολοκλήρωση της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ.

Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του ν. 4624/2019, όπως ισχύει. Ο δικαιούχος αποδέχεται ότι, τα μηνύματα που θα αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται), καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει, επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπώς την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών, καθώς και ότι αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της επιχείρησης/δικαιούχου η παρακολούθηση της/των εν λόγω ηλεκτρονικής/ων δ/νσης/σεων και η ενημέρωση του ΕΦΕΠΑΕ για τυχόν αλλαγές των στοιχείων επικοινωνίας του.

13. Αξιολόγηση και έγκριση πράξεων

13.1 Όργανα αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης

Στη διαδικασία αξιολόγησης των υποβληθεισών των αιτήσεων χρηματοδότησης συμμετέχουν τα ακόλουθα όργανα:

Αξιολογητές

Οι αξιολογήσεις των υποβληθέντων αιτήσεων χρηματοδότησης διενεργούνται από ένα (1) αξιολογητή, στέλεχος του ΕΦΕΠΑΕ με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Οι αξιολογητές επιβεβαιώνουν την υποβολή των αιτούμενων δικαιολογητικών τυπικών προϋποθέσεων και των δικαιολογητικών συμμετοχής που περιέχονται στον συνημμένο στην αίτηση χρηματοδότησης - ηλεκτρονικό φάκελο υποψηφιότητας των δικαιούχων της Δράσης, το εύλογο του προϋπολογισμού και την επιλεξιμότητα των δαπανών καθώς και το σύνολο των όρων και προϋποθέσεων υπαγωγής στη Δράση. Επιπλέον, προβαίνουν στην αξιολόγηση/βαθμολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης βάσει των βαθμολογούμενων κριτηρίων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο **Παράρτημα 3: Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης**.

Επιτροπή Αξιολόγησης

Για τις ανάγκες της αξιολόγησης της Δράσης θα συσταθεί **Επιτροπή Αξιολόγησης** με απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Στην Επιτροπή Αξιολόγησης θα συμμετέχουν στελέχη της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και του ΕΦΕΠΑΕ. Στην απόφαση θα περιγράφονται οι αρμοδιότητες, θα ορίζονται τα μέλη, βασικά και αναπληρωματικά και ό,τι άλλο σχετικό απαιτείται.

Επιπλέον, δύναται να ορίζονται σύμφωνα με τα ανωτέρω και επιπρόσθετες Επιτροπές Αξιολόγησης για την εξέταση των αιτήσεων χρηματοδότησης.

Τα μέλη κάθε Επιτροπής Αξιολόγησης δεν επιτρέπεται να ασχοληθούν με την παρακολούθηση και την παραλαβή των αποτελεσμάτων των αιτήσεων χρηματοδότησης που αξιολόγησαν.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης:

1. επιβεβαιώνει το πόρισμα του αξιολογητή,
2. οριστικοποιεί τον επιλέξιμο προϋπολογισμό και επιβεβαιώνει την επιλεξιμότητα της πράξης.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης, λαμβάνοντας υπόψη το πόρισμα του αξιολογητή, ελέγχει στο σύνολό της την κάθε αίτηση χρηματοδότησης και γνωμοδοτεί για τα κάτωθι:

1. την επιλεξιμότητα της αίτησης (τήρηση όρων και τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής),
2. τη βαθμολογία της αίτησης,
3. την κατηγοριοποίηση και το χαρακτηρισμό των δαπανών,
4. το ύψος του επιλέξιμου/επιχορηγούμενου προϋπολογισμού και κατ' επέκταση της αναλογούσας δημόσιας χρηματοδότησης,

και εισηγείται στην ΕΥΔ Π-ΑΜΘ την έγκριση ή απόρριψη των αιτήσεων.

Τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης δεν έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στην παρακολούθηση και την παραλαβή των αποτελεσμάτων των έργων που αξιολόγησαν (Όργανο Ελέγχου, Επιτροπή Παραλαβής κλπ).

Η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ έχει την εποπτεία της διαδικασίας αξιολόγησης και μεριμνά για:

- την έκδοση οριζοντίων οδηγιών, διευκρινίσεων και κατευθυντήριων γραμμών που αφορούν σε θέματα αξιολόγησης,
- την παρακολούθηση του χρονοδιαγράμματος αξιολόγησης,
- την αναζήτηση στοιχείων εθνικών βάσεων δεδομένων, όπου είναι απαραίτητο,
- τις σχετικές εισηγήσεις προς τον Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

13.2 Διαδικασία και κριτήρια αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης

Μετά το πέρας της καταληκτικής ημερομηνίας της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, ακολουθεί η διαδικασία αξιολόγησης, με ευθύνη της ΕΥΔ ΠΑΜΘ και την υποστήριξη του ΕΦ.

Η αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης είναι «**συγκριτική**» μεταξύ όλων των αιτήσεων που υποβάλλονται στα χρονικά περιθώρια που ορίζονται στην παρούσα πρόσκληση.

Οι αξιολογητές, διενεργούν τον έλεγχο πληρότητας των δικαιολογητικών και πλήρωσης των προϋποθέσεων συμμετοχής, εξετάζουν το εύλογο του προϋπολογισμού και την επιλεξιμότητα των δαπανών, καθώς και προβαίνουν στην αξιολόγηση/βαθμολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης βάσει των βαθμολογούμενων κριτηρίων του **Παραρτήματος 3: Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης**, λαμβάνοντας υπόψη τους το σύνολο των στοιχείων, δικαιολογητικών και ηλεκτρονικών εγγράφων τεκμηρίωσης κάθε αίτησης χρηματοδότησης, που έχουν αναρτηθεί σε ηλεκτρονική μορφή στο ΟΠΣΚΕ από τον δυνητικό δικαιούχο.

Αν κατά τον έλεγχο απαιτηθεί να ζητηθούν από τον ΕΦΕΠΑΕ διευκρινήσεις για την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της αίτησης χρηματοδότησης και της κάλυψης των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, ο ΕΦΕΠΑΕ ενημερώνει το δυνητικό δικαιούχο με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ο ενδιαφερόμενος υποχρεούται να ανταποκριθεί και να προσκομίσει τα ζητούμενα στοιχεία εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επομένη της ειδοποίησης.

Τα προσκομισθέντα δικαιολογητικά από πλευράς δυνητικών δικαιούχων, μετά την ειδοποίηση του ΕΦΕΠΑΕ, συμπληρώνουν τον ηλεκτρονικό φάκελο υποψηφιότητας. Σε περίπτωση μη προσκόμισης των στοιχείων που ζητούνταν έως την ανωτέρω προθεσμία, η αίτηση χρηματοδότησης αξιολογείται με τα υπάρχοντα στοιχεία.

Προϋπόθεση για την επιλεξιμότητα κάθε αίτησης χρηματοδότησης είναι η σωρευτική τήρηση των ακόλουθων:

- i. η πληρότητα του ηλεκτρονικού φακέλου υποψηφιότητας (**Παράρτημα 2: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης**),
- ii. η θετική απάντηση με σχετική τεκμηρίωση στο σύνολο των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής,
- iii. η ελάχιστη βαθμολογία για την ένταξη κάθε αίτησης χρηματοδότησης είναι ο βαθμός πενήντα (50).
- iv. να μην λάβει στο Κριτήριο 1 «Εξασφάλιση ιδιωτικής συμμετοχής πράξης» βαθμολογία 0 μονάδων
- v. να λάβει στο Κριτήριο 4 «Αρτιότητα, πληρότητα και βιωσιμότητα πράξης» βαθμολογία μεγαλύτερη των 10 μονάδων

Βασικές αρχές που διέπουν τη διαδικασία αξιολόγησης είναι οι εξής:

- Ο αξιολογητής δεν ταυτίζεται με το συντάκτη της αίτησης χρηματοδότησης και δεν συνδέεται με κανένα τρόπο με την αίτησης χρηματοδότησης.
- Ο αξιολογητής προβαίνει στην αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων.

Στη συνέχεια, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης διαβιβάζονται στην Επιτροπή Αξιολόγησης.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης μπορεί να αποφανθεί για την ένταξη ή απόρριψη της αίτησης χρηματοδότησης, με βάση τα στοιχεία που έχει λάβει. Διευκρινίζεται ότι τα δεδομένα από δημόσιο φορέα δεν μπορούν να καλύψουν δικαιολογητικά, όπως οι υπεύθυνες δηλώσεις που απαιτούνται σύμφωνα με το **Παράρτημα 6: Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων**.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης μπορεί να προχωρήσει σε επαλήθευση των δηλούμενων στοιχείων μέσω διασταυρώσεων. Επισημαίνεται πως για την επαλήθευση των δηλωθέντων/προσκομισθέντων από τις επιχειρήσεις στοιχείων θα χρησιμοποιηθούν στοιχεία που τηρούνται σε Εθνικές βάσεις δεδομένων (π.χ. ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ, ΕΦΚΑ).

Σε κάθε περίπτωση τα στοιχεία αυτά κατισχύουν των δηλωθέντων ή/και των αναγραφόμενων στα προσκομισθέντα έντυπα και δύναται να χρησιμοποιηθούν για τον έλεγχο της τήρησης των τυπικών προϋποθέσεων και της εν γένει επιλεξιμότητας της αίτησης χρηματοδότησης. Αν από την ως άνω διασταύρωση προκύψει η μη συνδρομή προϋπόθεσης συμμετοχής ή αίτησης χρηματοδότησης απορρίπτεται.

Στο στάδιο αυτό διενεργείται και ο έλεγχος σώρευσης ενισχύσεων μέσω της Υπεύθυνης Δήλωσης και του επισυναπτόμενου Πίνακα Επιχορηγήσεων του **Παραρτήματος 6: Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων**.

Επικουρικά για τις αιτήσεις με τον Καν. 2831/2023 διενεργείται έλεγχος της σώρευσης ενισχύσεων μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΕΗΣ) με τον οποίο επιβεβαιώνεται ότι οι ενισχύσεις που λαμβάνει ο δυνητικός δικαιούχος της Δράσης, σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης, δεν υπερβαίνουν τις 300.000€ για την υπό εξέταση τριετία (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση).

Ο έλεγχος σώρευσης διενεργείται και πριν την έκδοση της απόφασης έγκρισης των Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης μέσω της μαζικής ενέργειας του προενταξιακού ελέγχου.

Κατά τον έλεγχο των τυπικών προϋποθέσεων και των δικαιολογητικών συμμετοχής, γίνονται διασταυρώσεις δεδομένων, ώστε να επαληθευτεί η ακρίβεια των προσκομισθέντων στοιχείων και να αποφευχθούν και να αντιμετωπιστούν φαινόμενα απάτης σε βάρος του ενωσιακού προϋπολογισμού.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης γνωμοδοτεί ξεχωριστά για κάθε αίτησης χρηματοδότησης. Το τελικό αποτέλεσμα της γνωμοδότησης της Επιτροπής Αξιολόγησης περιλαμβάνει για κάθε μια αίτησης χρηματοδότησης:

- Τη βαθμολογία της.
- Την επιλεξιμότητα της αίτησης χρηματοδότησης, με τη σχετική τεκμηρίωση σε περίπτωση μη επιλέξιμης αίτησης χρηματοδότησης ή δαπάνης.

Τον προϋπολογισμό (επιλέξιμο και συνολικό) καθώς και την αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση με την αντίστοιχη τεκμηρίωση σε περίπτωση απόρριψης λόγω μη επιλεξιμότητας δαπάνης/δαπανών ή περικοπής σε περίπτωση μη εύλογου κόστους. Το κάθε αρμόδιο όργανο αξιολόγησης διενεργεί πλήρως την αξιολόγηση, αξιολογεί και βαθμολογεί όλα τα κριτήρια ανεξάρτητα αν σε κάποιο στάδιο η πρόταση κρίνεται μη πλήρης ή/και μη παραδεκτή.

Το κάθε αρμόδιο όργανο αξιολόγησης διενεργεί πλήρως την αξιολόγηση, αξιολογεί και βαθμολογεί όλα τα κριτήρια ανεξάρτητα αν σε κάποιο στάδιο η πρόταση κρίνεται μη πλήρης ή/και μη παραδεκτή.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης οριστικοποιεί το τελικό αποτέλεσμα ελέγχου της κάθε αίτησης χρηματοδότησης και έχει την ευθύνη ελέγχου της αξιολόγησης και αφού ολοκληρωθεί ο προενταξιακός έλεγχος διατυπώνει τεκμηριωμένη εισήγηση προς την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ. Η Επιτροπή Αξιολόγησης συντάσσει πρακτικό που περιλαμβάνει:

- Πίνακα αιτήσεων προς επιχορήγηση με περιεχόμενα κατ' ελάχιστον τον μοναδικό ενάριθμο κωδικό της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ, τη βαθμολογία, το προς έγκριση ποσό δημόσιας χρηματοδότησης, τον προϋπολογισμό του επιχειρηματικού σχεδίου (αιτούμενο και επιλέξιμο) για κάθε θετικά αξιολογηθείσα αίτησης χρηματοδότησης, τη χρονοσήμανση οριστικοποίησης της αίτησης χρηματοδότησης στο ΟΠΣΚΕ.
- Πίνακα αιτήσεων προς απόρριψη λόγω αρνητικής αξιολόγησης με όμοιο ως ανωτέρω ελάχιστο περιεχόμενο καθώς και σχετική τεκμηρίωση για την αρνητική γνωμοδότηση.
- Πίνακα αιτήσεων προς απόρριψη λόγω εξάντλησης προϋπολογισμού.

13.3 Έγκριση αποτελεσμάτων αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης

Σε συνέχεια της διαδικασίας αξιολόγησης (κατόπιν και του προενταξιακού ελέγχου), οι προκύπτοντες Πίνακες μαζί με τα πρακτικά αξιολόγησης της/των Επιτροπής/ών Αξιολόγησης, διαβιβάζονται από την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ στον Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ο οποίος εκδίδει τις σχετικές αποφάσεις έγκρισης των αποτελεσμάτων της διαδικασίας αξιολόγησης στις οποίες αποτυπώνονται οι εγκρίσεις και οι απορρίψεις των πράξεων.

Η απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης αναρτάται στο Πρόγραμμα Διαύγεια και δημοσιεύεται στους δικτυακούς τόπους, στους οποίους διατίθενται πληροφορίες για το Πρόγραμμα:

- της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ www.eydamth.gr
- του ΕΦΕΠΑΕ www.efepae.gr, www.efepaeamth.gr
- του ΕΣΠΑ www.espa.gr

Με την έγκριση των αποτελεσμάτων της διαδικασίας αξιολόγησης, οριστικοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ τα στοιχεία των αιτήσεων που περιλαμβάνονται στην παραπάνω Απόφαση και ο δυνητικός Δικαιούχος ενημερώνεται ηλεκτρονικά, μέσω του ΟΠΣΚΕ (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει), για το πόρισμα αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησής του.

Η ενημέρωση μέσω ΟΠΣΚΕ επέχει θέση κοινοποίησης, κατά την έννοια του άρθρου 19 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), ολοκληρώνεται με την αποστολή ηλεκτρονικής ειδοποίησης στη δηλωθείσα στο ΟΠΣΚΕ διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και επιφέρει όλες τις νόμιμες συνέπειες σύμφωνα με το άρθρο 56, παρ. 6, σημ., δ του Ν. 4914/2022 (ΦΕΚ Α 61).

Όλοι οι δυνητικοί δικαιούχοι της Δράσης, με την ως άνω ενημέρωσή τους, λαμβάνουν γνώση της ολοκλήρωσης της διαδικασίας αξιολόγησης και για το δικαίωμα υποβολής τεκμηριωμένης ένστασης (ενδικοφανής προσφυγή), σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο **Κεφάλαιο 13.4: Διαδικασία ενστάσεων** της παρούσας πρόσκλησης.

Σημειώνεται ότι, για τις εγκεκριμένες αιτήσεις που δε υποβάλλουν ένσταση επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης, η ημερομηνία αποστολής της ανωτέρω ηλεκτρονικής ειδοποίησης τεκμαίρεται ως το χρονικό σημείο ανάληψης δέσμευσης για τη χρηματοδότηση του Δικαιούχου και αποτελεί ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης.

Εφόσον δεν υποβληθεί ένσταση επί των αποτελεσμάτων εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας (σύμφωνα με τα οριζόμενα στο **Κεφάλαιο 13.4: Διαδικασία ενστάσεων**) τεκμαίρεται ότι η επιχείρηση αποδέχεται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και το ισχύον τεχνικό παράρτημα, όπου υφίσταται.

Η αποδοχή χρηματοδότησης συνιστά αποδοχή της εγγραφής του δικαιούχου στον κατάλογο των πράξεων, που δημοσιεύεται σύμφωνα με τα άρθρα 46-50 και το παράρτημα ΙΧ του Κανονισμού 1060/2021. Στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση ενεργειών, όπως αυτά προβλέπονται στο Άρθρο 49, παράγραφος 2 του Καν. 1060/2021, στο παράρτημα ΙΧ αυτού και στην κατά περίπτωση εφαρμοζόμενη νομική βάση του Ανταγωνισμού, θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης.

Κατόπιν κοινοποίησης του τελικού πορίσματος αξιολόγησης, ακολουθεί η διαδικασία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης Πράξεων, η οποία παράγεται από το ΟΠΣ, μέσω των στοιχείων του ΟΠΣΚΕ, για το σύνολο των εγκεκριμένων αιτήσεων χρηματοδότησης.

Η Απόφασης Ένταξης Πράξεων εκδίδεται από τον Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, μετά από εισήγηση της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι της Δράσης, των οποίων η αίτηση χρηματοδότησης τους έγινε αποδεκτή και ενημερώθηκαν, υποβάλλουν στον ΕΦΕΠΑΕ, Υπεύθυνη Δήλωση Αποδοχής Τεχνικού Παραρτήματος, σύμφωνα με το υπόδειγμα του **Παραρτήματος 6: Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων**, με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω www.gov.gr.

13.4 Διαδικασία ενστάσεων

Η διαδικασία ενστάσεων περιγράφεται στην με α.π. 110565/22.11.2022 (Β' 5958) απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης στα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 [(ένσταση της παρ. 7 του άρθρου 36 του ν. 4914/2022 (Α' 61))]», όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση με αρ. 8542/02.05.2024 (ΦΕΚ 2855/Β/21.05.2024).

Ο Συντονιστής ΟΠΣΚΕ του έργου (ο οποίος είναι και υπεύθυνος για την υποβολή της Αίτησης Χρηματοδότησης του έργου στο ΟΠΣΚΕ) δύναται, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης της απόφασης έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης, να υποβάλει διοικητική ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή με την έννοια του άρθρου 25 του ν. 2690/1999) αποκλειστικά μέσω του ΟΠΣΚΕ. Ο Συντονιστής, αφού υποβάλλει την ένσταση για την δικαιούχο και έως την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής, έχει τη δυνατότητα να προβεί σε διορθώσεις/τροποποιήσεις αυτής με την επιλογή «Επανεπεξεργασία» του ΟΠΣΚΕ. Σημειώνεται πως επιτρέπεται η επανεπεξεργασία της οριστικοποιημένης ένστασης, υπό την προϋπόθεση να οριστικοποιηθεί εκ νέου μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των ενστάσεων. Η επανεπεξεργασία πραγματοποιείται από τους δυνητικούς δικαιούχους και συγκεκριμένα από τον δηλωθέντα συντονιστή (δηλωθείσες σχέσεις ΟΠΣΚΕ) μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων. Με την επιλογή αυτή τα δεδομένα που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣΚΕ για τη συγκεκριμένη ένσταση είναι διαθέσιμα για διόρθωση/τροποποίηση. Προσοχή: Σε αυτή την περίπτωση απαιτείται εκ νέου υποβολή της. Σε περίπτωση υποβολής και στη συνέχεια επανεπεξεργασίας της ένστασης, ως ημερομηνία υποβολής για την τεκμηρίωση του εμπρόθεσμου λαμβάνεται υπόψη η τελική-οριστική υποβολή. Η εμπρόθεσμη υποβολή της ένστασης στο ΟΠΣΚΕ αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου. Ενστάσεις οι οποίες κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής βρίσκονται σε κατάσταση επανεπεξεργασίας λογίζονται ως μη υποβληθείσες και δεν θα εξετάζονται.

Η ένσταση ασκείται άπαξ επί του αποτελέσματος της αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησης, ήτοι α) πληρότητας δικαιολογητικών και τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής ή/και β) ύψους δημόσιας χρηματοδότησης ή/και γ) τυχόν περικοπής προϋπολογισμού και υποβάλλεται ηλεκτρονικά (μέσω ΟΠΣΚΕ) προς τον ΕΦΕΠΑΕ.

Η ηλεκτρονική υποβολή της ένστασης γίνεται στο ΟΠΣΚΕ με συμπλήρωση των σχετικών πεδίων του σημείου "ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ".

Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των υποβληθέντων ενστάσεων είναι η Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Στην Επιτροπή Αξιολόγησης θα συμμετέχουν στελέχη της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και του ΕΦΕΠΑΕ. Στην απόφαση θα περιγράφονται οι αρμοδιότητες, θα ορίζονται τα μέλη, βασικά και αναπληρωματικά και ό,τι άλλο σχετικό απαιτείται. Επιπλέον, δύναται να ορίζονται και επιπρόσθετες επιτροπές αξιολόγησης ενστάσεων.

Οι ενστάσεις εξετάζονται μέσω του ΟΠΣΚΕ τόσο ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης.

Με βάση τα αποτελέσματα της εξέτασης των ενστάσεων, και μετά τη διενέργεια προενταξιακού ελέγχου μέσω του ΟΠΣΚΕ οριστικοποιούνται τα στοιχεία των αιτήσεων στο ΟΠΣΚΕ προκειμένου να αποτυπωθεί το αποτέλεσμα της εξέτασης των ενστάσεων (αποδοχή ή μερική αποδοχή ή απόρριψη), καθώς και η τελική κατάσταση ανά πράξη δηλ. εγκεκριμένη, εγκεκριμένη μη επιχορηγούμενη, απορριφθείσα.

Ο ΕΦΕΠΑΕ με εισήγησή του αποστέλλει στην ΕΥΔ Π-ΑΜΘ τα αποτελέσματα των ενστάσεων που έχουν εξεταστεί (αρνητικές και θετικές εισηγήσεις).

Με βάση τους πίνακες που προκύπτουν με την ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων εξέτασης των ενστάσεων και της τελικής κατάστασης των πράξεων, η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ εισηγείται στον περιφερειάρχη την έκδοση τροποποίησης της/των σχετικής/ών απόφασης/αποφάσεων έγκρισης αποτελεσμάτων αξιολόγησης, εφόσον απαιτείται.

Με την έκδοση των εν λόγω αποφάσεων οριστικοποιούνται στο ΟΠΣΚΕ τα στοιχεία των αιτήσεων που περιλαμβάνονται σε αυτές και οι δυνητικοί Δικαιούχοι ενημερώνονται ηλεκτρονικά για την τελική αξιολόγηση στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχουν δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή τους ως χρήστες του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιούν / επιβεβαιώνουν εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται), καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει.

Οι αποφάσεις επί των ενστάσεων εκδίδονται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) εργασίμων ημερών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της ένστασης.

Τα αποτελέσματα εξέτασης των ενστάσεων κοινοποιούνται ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣΚΕ σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες της Πρόσκλησης, στους δυνητικούς Δικαιούχους με ευθύνη του ΕΦΕΠΑΕ και αναρτώνται στο πρόγραμμα Διαύγεια, και στους Δικτυακούς τόπους της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ (www.eydamth.gr) και του ΕΦΕΠΑΕ (www.efepae.gr, www.efepaeamth.gr).

Σημειώνεται ότι, η ημερομηνία αποστολής της ανωτέρω ηλεκτρονικής ειδοποίησης τεκμαίρεται ως το οριστικό χρονικό σημείο ανάληψης δέσμευσης για τη χρηματοδότηση του Δικαιούχου και αποτελεί ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης της επένδυσης.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης των ενστάσεων, τροποποιείται, εφόσον απαιτείται, η απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης και επαναλαμβάνεται η διαδικασία για την τροποποίηση της απόφασης ένταξης.

13.5 Ένταξη πράξεων

Η ένταξη των πράξεων γίνεται με απόφαση του Περιφερειάρχη ΑΜΘ με βάση την αξιολόγηση των αιτήσεων από τον ΕΦΕΠΑΕ και σχετική εισήγηση της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ. Ως ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης πράξεων λαμβάνεται η ημερομηνία αποστολής του πορίσματος αξιολόγησης. Σε περίπτωση αποδοχής ενστάσεων και έκδοσης συμπληρωματικού πίνακα αξιολόγησης αιτήσεων εκδίδεται συμπληρωματική απόφαση ένταξης.

14. Διαδικασία υλοποίησης-παρακολούθηση πράξεων

14.1 Παρακολούθηση πράξεων-επαληθεύσεις-πιστοποιήσεις

Ο δικαιούχος είναι υπεύθυνος εξ ολοκλήρου απέναντι στους αρμόδιους φορείς για την υλοποίηση, την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της προόδου της πράξης, την ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων και περιορισμών καθώς και την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου (ΦΟΑ) με βάση τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά της πράξης.

Ο δικαιούχος της ενίσχυσης, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού του σχεδίου υποχρεούται στην υποβολή μέσω του ΟΠΣΚΕ στοιχείων που αφορούν την πρόοδο υλοποίησης, ήτοι των Αιτημάτων Τροποποίησης και Αιτημάτων Καταβολής Ενίσχυσης/Επαλήθευσης/ Πιστοποίησης.

Η επικοινωνία μεταξύ του ΕΦΕΠΑΕ και του δικαιούχου γίνεται μέσω του ΟΠΣΚΕ με τους εξής τρόπους:

- Η ενημέρωση του δικαιούχου για την ολοκλήρωση της εξέτασης αιτημάτων τροποποίησης ή/και αιτημάτων καταβολής ενίσχυσης/επαλήθευσης/πιστοποίησης γίνεται με τυποποιημένο μήνυμα

ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) από το ΟΠΣΚΕ, οπότε στην συνέχεια ο δικαιούχος με χρήση των κωδικών του μπορεί να εισέλθει στο ΟΠΣΚΕ και να ενημερωθεί σχετικά. Η ηλεκτρονική διεύθυνση στην οποία αποστέλλεται το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) είναι η δηλωθείσα από τον δικαιούχο στην αίτηση χρηματοδότησης στα «στοιχεία επικοινωνίας» μέσα στο ΟΠΣΚΕ, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει.

- Η ενημέρωση του δικαιούχου για την υποβολή τυχόν συμπληρωματικών/ διευκρινιστικών στοιχείων και δικαιολογητικών στο πλαίσιο εξέτασης αιτημάτων τροποποίησης ή/και καταβολής ενίσχυσης/επαλήθευσης/πιστοποίησης ή/και αντιρρήσεων πραγματοποιείται μέσω διακριτής καρτέλας «Επικοινωνία» στο ΟΠΣΚΕ από τον ΕΦΕΠΑΕ. Με τη δημιουργία της επικοινωνίας αποστέλλεται αυτόματα ενημερωτικό e-mail και δημιουργείται σχετική ειδοποίηση (Notification) στον Συντονιστή. Ο δικαιούχος έχει πρόσβαση στις επικοινωνίες μέσω της ενότητας «Οι Επικοινωνίες μου» στο ΟΠΣΚΕ για ανάγνωση ή/και απόκριση. Ο δικαιούχος μέσω του Συντονιστή και του Οικονομικού Υπεύθυνου της καλείται να ανταποκριθεί και να καλύψει τα ζητούμενα σε εύλογο χρονικό διάστημα μέσω της ενότητας «Τα Δικαιολογητικά Δικαιούχου μου», με την διαδικασία της προσθήκης, επιλέγοντας από την αναδυόμενη λίστα του πεδίου «Τύπος Δικαιολογητικού» τον κατάλληλο. Σε κάθε περίπτωση ο δικαιούχος έχει υποχρέωση να μεριμνά για την ενημέρωσή του με τους ανωτέρω τρόπους επικοινωνίας με τον ΕΦΕΠΑΕ μέσω του ΟΠΣΚΕ. Οι ανωτέρω ενημερώσεις μέσω ΟΠΣΚΕ επέχουν θέση κοινοποίησης, κατά την έννοια του άρθρου 19 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45) και επιφέρουν όλες τις νόμιμες συνέπειες σύμφωνα με το άρθρο 56, παρ. 6, σημ. δ του Ν. 4914/2022 (ΦΕΚ Α 61).»

Κάθε παράβαση των όρων της παρούσας πρόσκλησης και της απόφασης ένταξης συνεπάγεται τη λήψη διορθωτικών μέτρων, τα οποία μπορεί να κλιμακωθούν από τη διατύπωση στον δικαιούχο απλών συστάσεων συμμόρφωσης μέχρι και την ενεργοποίηση των διαδικασιών ανάκλησης και έντοκης επιστροφής της καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ). Κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα υλοποίησης της πράξης ο δικαιούχος υποχρεούται να κοινοποιεί άμεσα και υποχρεωτικά στον ΕΦΕΠΑΕ:

- οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με τη πράξη, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων,
- πιθανή αδυναμία από πλευράς του να συνεχίσει την υλοποίηση της πράξης,
- την έκδοση των απαιτούμενων αδειών για την υλοποίηση της πράξης στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα.

Μη ανταπόκριση σε αίτημα λήψης στοιχείων που απαιτούνται από τον ΕΦΕΠΑΕ, την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και τις λοιπές ελεγκτικές αρχές ενδέχεται να οδηγήσει στην ανάκληση της απόφασης ένταξης και στην απένταξη της πράξης με έντοκη επιστροφή της τυχόν ήδη καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης (αφορά περπτώσεις στις οποίες έχει χορηγηθεί ενδιάμεση ενίσχυση).

Ο Δικαιούχος μέσα από το Προφίλ του και συγκεκριμένα από την Καρτέλα Σχέση ΟΠΣΚΕ ορίζει χρήστες και ως Οικονομικούς Υπεύθυνους για τις Υποδράσεις του.

Ο Οικονομικός Υπεύθυνος:

1. Καταχωρεί Δικαιολογητικά μέσω της διαδικασίας προσθήκης ή μέσω διαλειτουργικότητας, ανάλογα με τον τύπο δικαιολογητικού
2. Καταχωρεί Τιμολόγια μέσω της διαδικασίας προσθήκης ή μέσω διαλειτουργικότητας
3. Καταχωρεί Παραστατικά εξόφλησης και
4. Επιμερίζει τα τιμολόγια σε έργα/ πράξεις, ώστε ο Συντονιστής να τα συνδέσει με δαπάνες στο Αίτημα Καταβολής Ενίσχυσης.

Ως Οικονομικοί υπεύθυνοι μπορούν να οριστούν και οι Συντονιστές, αλλά και σε αυτή την περίπτωση απαιτείται νέα σχέση ΟΠΣΚΕ με ιδιότητα «Οικονομικός Υπεύθυνος».

14.2 Αίτημα επαλήθευσης-πιστοποίησης

Το αίτημα επαλήθευσης-πιστοποίησης υποβάλλεται από το δικαιούχο σε ειδικά τυποποιημένο για το σκοπό αυτό έντυπο, ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ (και συνοδεύεται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραδοτέα όπως αυτά καθορίζονται στο **Παράρτημα 5: Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης**.

Με βάση τα αιτήματα και τα συνοδευτικά παραστατικά διενεργείται η σχετική επαλήθευση από τον ΕΦ, πιστοποιείται το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του έργου που έχει εκτελεστεί και αποφασίζεται η εκταμίευση και το ύψος της δόσης της δημόσιας χρηματοδότησης (ενδιάμεση δόση ή αποπληρωμή), καθώς και ο κατάλληλος χειρισμός της εγγυητικής επιστολής που ενδέχεται να έχει προσκομιστεί στο πλαίσιο λήψης προκαταβολής (απομείωση ή επιστροφή, αναγωγή σε παρούσα αξία).

Η υποβολή αιτημάτων επαλήθευσης γίνεται υποχρεωτικά μέσω του ΟΠΣΚΕ. Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί από το δικαιούχο εντός των καθορισμένων χρονικών ορίων αίτημα ενδιάμεσης ή τελικής επαλήθευσης, και ιδίως εάν έχει προηγηθεί εκταμίευση προκαταβολής ή δόσης της επιχορήγησης, ο ΕΦ προχωρά στη διερεύνηση του θέματος και σε διενέργεια επιτόπιας επαλήθευσης.

Αιτήματα ενδιάμεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης δαπανών είναι δυνατόν να υποβληθούν μέχρι δύο (2) το πολύ από την εκτέλεση του **20%** και έως του **80%** του επιχορηγούμενου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (υποβληθείσες δαπάνες). Ο ανωτέρω περιορισμός, για δύο (2) αιτήματα ενδιάμεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης, αναφέρεται σε εγκεκριμένα από τον ΕΦΕΠΑΕ και όχι σε υποβληθέντα αιτήματα του δικαιούχου.

Το αίτημα τελικής επαλήθευσης-πιστοποίησης πρέπει να υποβληθεί σε ηλεκτρονική μορφή στο ΟΠΣΚΕ, συνοδευόμενο από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραδοτέα καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης και, το αργότερο, εντός εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών μετά την τυπική ημερομηνία λήξης της. Ο δικαιούχος έχει δικαίωμα υποβολής αιτήματος τελικής επαλήθευσης-πιστοποίησης της πράξης του χωρίς την υποβολή αιτήματος ενδιάμεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης. Για τη διευκόλυνση των ενδιαφερομένων προτείνεται τα συνημμένα αρχεία στο αίτημα επαλήθευσης να είναι αυτά ακριβώς που εξάγονται από τα πληροφοριακά συστήματα (taxis, Πλατφόρμες e-banking, ERP λογισμικά κ.ο.κ.), χωρίς επεξεργασία. Επίσης, είναι δυνατή η επισύναψη συμπίεσμένων αρχείων τύπου *.pdf, *.jpeg, *.jpg και *.png.

14.3 Επαλήθευση πράξεων

Η παρακολούθηση της υλοποίησης των πράξεων γίνεται μέσω διοικητικής και επιτόπιας επαλήθευσης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (ΦΟΑ) από ορισμένο με απόφαση του ΕΦΕΠΑΕ για το σκοπό αυτό όργανο ελέγχου κατόπιν αιτήματος επαλήθευσης-πιστοποίησης του δικαιούχου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ).

Η επαλήθευση αφορά στην επιβεβαίωση α) της υλοποίησης του εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου, β) της επιλεξιμότητας των πραγματοποιηθεισών δαπανών για την υλοποίηση της πράξης και γ) στην πιστοποίησή τους μετά από έλεγχο του εύλογου του κόστους αυτών.

Κατά την επαλήθευση-πιστοποίησης:

- γίνεται έλεγχος της εμπρόθεσμης υποβολής της αίτησης ελέγχου (κατά την τελική επαλήθευση),
- γίνεται έλεγχος της υλοποίησης του εγκεκριμένου φυσικού αντικειμένου της πράξης, εκτός των περιπτώσεων προκαταβολών σε προμηθευτές

- γίνεται έλεγχος της επιλεξιμότητας, της ορθότητας, της σκοπιμότητας, της εγκυρότητας και της νομιμότητας των συγκεκριμένων πραγματοποιηθεισών δαπανών ως προς τις εγκεκριμένες δαπάνες,
- διαπιστώνεται η ορθή κατανομή των δαπανών στις αντίστοιχες κατηγορίες δαπανών και ανά ποσοτικό στοιχείο, καθώς και η τήρηση των ορίων,
- επιβεβαιώνεται το εύλογο του κόστους των υποβληθεισών δαπανών,
- γίνεται έλεγχος των παραστατικών έκδοσης και εξόφλησης των δαπανών, των λοιπών δικαιολογητικών,
- ελέγχονται επίσης και αντίστοιχα τηρούμενα στοιχεία από τις λογιστικές εγγραφές των πράξεων ανάλογα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων για να επιβεβαιωθεί η ορθή εκτέλεση του οικονομικού αντικείμενου (π.χ. βιβλία εσόδων-εξόδων, καρτέλες προμηθευτών, ημερολόγια κ.λπ.),

Σημειώνεται ότι οποιαδήποτε περικοπή δαπάνης θα πρέπει να είναι πλήρως και επαρκώς αιτιολογημένη από το Όργανο Επαλήθευσης-Πιστοποίησης.

Τα παραδοτέα καθώς και τα απαιτούμενα παραστατικά και στοιχεία τεκμηρίωσης αναφέρονται αναλυτικά στο **Παράρτημα 5: Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικείμενου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης**.

Μετά την ολοκλήρωση της επαλήθευσης-πιστοποίησης, τυχόν εντοπισμένες εκκρεμότητες και ελλείψεις γνωστοποιούνται στον δικαιούχο μέσω της καρτέλας «Επικοινωνία» στο ΟΠΣΚΕ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ενότητα «14.1 Παρακολούθηση πράξεων-επαληθεύσεις-πιστοποιήσεις». Κατόπιν της ανταπόκρισης ή μη του δικαιούχου και την κάλυψη των ζητούμενων στοιχείων εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από την ειδοποίηση, η διαδικασία ολοκληρώνεται με τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης. Η επαλήθευση-πιστοποίηση διακρίνεται σε διοικητική και επιτόπια.

- Η **διοικητική** επαλήθευση διενεργείται υποχρεωτικά στις περιπτώσεις υποβολής αιτημάτων ενδιάμεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης με δαπάνες που ανέρχονται κατ' ανώτατο στο 80% της συνολικά επιχορηγούμενης δαπάνης και όχι μικρότερο του 20%.
- Η **επιτόπια** επαλήθευση διενεργείται υποχρεωτικά στην ολοκλήρωση της πράξης (αίτημα τελικής επαλήθευσης-πιστοποίησης) με βάση τις διαδικασίες ελέγχου του ΕΦΕΠΑΕ και περιλαμβάνει έλεγχο του οικονομικού και του φυσικού αντικείμενου της πράξης στο σύνολό της, καθώς και επίλυση θεμάτων που προέκυψαν σε τυχόν προηγηθείσα διοικητική επαλήθευση.

Στην περίπτωση που η δαπάνη για το σύνολο του έργου είναι τελικά μικρότερη της εγκριθείσας, η δημόσια χρηματοδότηση θα υπολογισθεί επί του πραγματοποιηθέντος και πιστοποιηθέντος κόστους του έργου, με ελάχιστο όριο επένδυσης το κατώτατο όριο, όπως περιγράφεται στο **Κεφάλαιο 9: Προϋπολογισμός και διάρκεια πράξεων**.

Στο στάδιο της τελικής πιστοποίησης, οριστικοποιείται το τελικό επιλέξιμο προς χρηματοδότηση κόστος της πράξης, καθώς και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση.

Επίσης οριστικοποιείται το ποσό των έμμεσων δαπανών (7%).

Ο ΕΦΕΠΑΕ προκειμένου ο δικαιούχος να είναι κατάλληλα προετοιμασμένος κατά την ημερομηνία της επαλήθευσης, αποστέλλει σχετικό έγγραφο ειδοποίησης πριν την ακριβή ημερομηνία της επαλήθευσης και κατόπιν συνεννόησης με το δικαιούχο.

Ο δικαιούχος θα πρέπει να διευκολύνει τα στελέχη του οργάνου διενέργειας της επαλήθευσης και να τηρεί τις οδηγίες που αυτά θα της υποδεικνύουν καθώς και τις ημερομηνίες αποστολής των εκκρεμοτήτων που διαπιστώθηκαν κατά την επιτόπου επαλήθευση.

Η παρουσία του υπευθύνου έργου εκ μέρους του δικαιούχου καθ' όλη τη διάρκεια της επιτόπιας επαλήθευσης-πιστοποίησης είναι υποχρεωτική και αποτελεί κατά βάση προϋπόθεση για την ομαλή διεξαγωγή της επαλήθευσης.

Στην περίπτωση που δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα Αίτημα Τελικής Επαλήθευσης - Πιστοποίησης, ο ΕΦ υποχρεούται στη διενέργεια αυτεπάγγελτης επιτόπιας επαλήθευσης εντός ενενήντα (90) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής, εφόσον έχει προηγηθεί εκταμίευση επιχορήγησης. Εφόσον δεν έχει προηγηθεί Αίτημα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης και δεν έχει προηγηθεί εκταμίευση επιχορήγησης ο Ε-ΦΕΠΑΕ προσκομίζει άμεσα και με σχετική εισήγηση το θέμα στην αρμόδια Μονάδα Παρακολούθησης της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ, προκειμένου η τελευταία να γνωμοδοτήσει για την απένταξη ή μη του έργου.

Μη συμμόρφωση της πράξης με τους εφαρμοστέους κανόνες, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων επιλεξιμότητας, συνεπάγεται δημοσιονομική διόρθωση ή/και ανάκτηση των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών όπως προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία (ΚΥΑ με αρ. πρωτ. 5483/20.01.2023 (ΦΕΚ 390/Β/30.1.2023) «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027»). Τα ποσά των δαπανών που τεκμηριώνονται ως μη επιλέξιμα και διορθώνονται, δεν μπορούν να αντικατασταθούν από άλλες επιλέξιμες δαπάνες του δικαιούχου στο πλαίσιο της πράξης.

Οι αρμόδιες αρχές θα προχωρήσουν σε επαλήθευση των δηλούμενων στοιχείων μέσω διασταυρώσεων με στοιχεία που τηρούνται σε Εθνικές βάσεις δεδομένων. Τα στοιχεία αυτά κατισχύουν των δηλωθέντων ή/και των αναγραφόμενων στα προσκομισθέντα έντυπα. Αν από την ως άνω διασταύρωση προκύψει η μη πλήρωση απαιτήσεων υλοποίησης και ολοκλήρωσης η αίτηση απορρίπτεται. Αν έχει προηγηθεί εκταμίευση εφαρμόζονται οι διατάξεις περί ανακτήσεων. Επισημαίνεται ότι, για τις ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 (ΓΑΚ) κατά την αξιολόγηση γίνεται διερεύνηση της προβληματικότητας της επιχείρησης όπως αυτή ορίζεται στο Παράρτημα 7: Ορισμός της «προβληματικής επιχείρησης».

14.4 Παραλαβή αποτελεσμάτων επαλήθευσης-αντιρρήσεις δικαιούχου

Η συνταχθείσα από το όργανο διενέργειας της επαλήθευσης έκθεσης επαλήθευσης/πιστοποίησης, υποβάλλεται για έγκριση (αποδοχή των αποτελεσμάτων) από ιεραρχικά ανώτερο και διαφορετικό όργανο. Σε περίπτωση διαφωνίας με (ή λάθους σε) πεδία της έκθεσης επαλήθευσης/πιστοποίησης, παρέχεται η δυνατότητα να εκτελεστούν οι όποιες διορθώσεις σε αυτή, από το αρμόδιο όργανο με την αντίστοιχη τεκμηρίωση.

Με την οριστικοποίηση της έκθεσης επαλήθευσης/πιστοποίησης:

- Ο δικαιούχος της πράξης ενημερώνεται μέσω ΟΠΣΚΕ για τα αποτελέσματα της πιστοποίησης με την αποστολή ειδοποίησης μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας (όπου εμφανίζεται), καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει.

-Με την ηλεκτρονική κοινοποίηση των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης, οι δικαιούχοι καλούνται είτε να αποδεχτούν το αποτέλεσμα μέσω ΟΠΣΚΕ, είτε να υποβάλουν τις αντιρρήσεις τους.

-Στην περίπτωση που κατά την επαλήθευση διαπιστώνεται παρατυπία, αυτή αναφέρεται στη σχετική Έκθεση Επαλήθευσης-Πιστοποίησης με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν. Ο δικαιούχος μπορεί, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης της έκθεσης, να υποβάλει τις αντιρρήσεις του ως προς την προτεινόμενη διόρθωση, ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ (μέσω του συντονιστή του), επισυνάπτοντας τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στις αντιρρήσεις κατά την κρίση του.

Σημειώνεται ότι η αποδοχή μέσω ΟΠΣΚΕ και η προσκόμιση δικαιολογητικών για την καταβολή της επιχορήγησης εκ μέρους του Δικαιούχου μετά την ηλεκτρονική κοινοποίηση κάθε Έκθεσης Επαλήθευσης- Πιστοποίησης και εντός της προαναφερόμενης προθεσμίας των δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών,

συνιστά αποδοχή του συνόλου των αποτελεσμάτων κάθε Έκθεσης Επαλήθευσης-Πιστοποίησης και παραίτηση του δικαιώματος υποβολής αντιρρήσεων.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, επικαιροποιείται ή συμπληρώνεται, αν απαιτείται, η απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων επαλήθευσης/πιστοποίησης. Τα αποτελέσματα εξέτασης των αντιρρήσεων αποστέλλονται στους δικαιούχους με ευθύνη του ΕΦΕΠΑΕ.

Το Αίτημα Επαλήθευσης, η Έκθεση Επαλήθευσης, η Πιστοποίησή της και όλο το υλικό της υποβληθείσας αντίρρησης, τηρούνται στο Φάκελο της Πράξης.

Το Αίτημα Επαλήθευσης, η Έκθεση Επαλήθευσης, η Πιστοποίησή της και όλο το υλικό της υποβληθείσας αντίρρησης, τηρούνται στο Φάκελο της Πράξης.

14.5 Εξόφληση δαπανών πράξεων

Για τις εξοφλήσεις των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο υλοποίησης μιας πράξης, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών επί φορολογητέων πράξεων και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες θα πρέπει να αποτελούν επενδυτικές δαπάνες σε συνάφεια με τα άρθρα 22 & 23 του ΚΦΕ (Ν. 4172/2013, Ν. 4446/2016, Ν.4646/2019, ΠΟΛ. 1216/01.10.2014, ΠΟΛ.1079/06.04.2015, ΠΟΛ.1061/12.04.2017, ΠΟΛ.2109/21.05.2021) και η εξόφλησή τους να γίνεται ώστε εξασφαλίζεται επαρκής διαδρομή ελέγχου-με τους ακόλουθους αποδεκτούς τρόπους:

- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας πεντακοσίων (500€) και κάτω (χωρίς ΦΠΑ), μπορεί να εξοφλείται και δίχως τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με μετρητά.
- Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500€) (χωρίς ΦΠΑ), θα πρέπει η τμηματική ή ολική εξόφληση της, να γίνει με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.
- Σε περίπτωση τροποποίησης του ανωτέρου πλαφόν του ποσού των πεντακοσίων (500€) για χρήση μετρητών σε συναλλαγές τότε θα ισχύει αυτό που θα ορίζεται στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, προκειμένου για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:

- Η κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, είτε με μετρητά είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών (έμβασμα, ηλεκτρονικό ή μη).
- Η χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών της επιχείρησης που πραγματοποιεί την πληρωμή ή/και όποιας άλλης κάρτας συνδέεται με ονομαστικό ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών).
- Η έκδοση επιταγής της επιχείρησης ή η έκδοση τραπεζικής επιταγής από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.
- Η χρήση ταχυδρομικής επιταγής-ταχυπληρωμής (έως του ορίου που επιτρέπεται από τα ΕΛΤΑ). Επισημαίνεται ότι η επιβάρυνση για την έκδοση της ταχυδρομικής επιταγής δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.
- Η καταβολή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Πληρωμών ή Ίδρυμα Η-

λεκτρονικού Χρήματος), είτε με μετρητά, είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών πληρωμών (μεταφορά εντός του ίδιου Ιδρύματος ή έμβασμα).

Σε περίπτωση που πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν αγορά αγαθού ή λήψη υπηρεσίας καθαρής αξίας άνω των 500€, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής.

Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης και απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής, είναι:

- Έκδοση επιταγής από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) προς τον προμηθευτή, που πρέπει να έχει εξοφληθεί σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) τα σχετικά με την εκδοθείσα τραπεζική επιταγή έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης ή βεβαίωση της τράπεζας ότι έχει εξοφληθεί η επιταγή (αριθμός επιταγής-ημερομηνία-ποσό-αποδέκτης) (β) φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Κατάθεση μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή ή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν.3862/2010 (ήτοι Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών), από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό ή στον λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών από το οποίο θα προκύπτει ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον λήπτη της Ενίσχυσης (δικαιούχο) και ο καταθέτης-επενδυτής και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Μεταφορά από τον εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή τον ταυτοποιημένο επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών σε εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή σε επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας ή του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών για μεταφορά χρημάτων από το οποίο θα προκύπτουν τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχου και προμηθευτή (β) τα σχετικά έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών ή των επαγγελματικών λογαριασμών πληρωμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από το δικαιούχο, είτε με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αντίγραφο του σώματος της αντίστοιχης επιταγής, (β) σε περίπτωση έκδοσης της επιταγής με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου της ενίσχυσης, το έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) του λήπτη της ενίσχυσης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
- Ηλεκτρονική συναλλαγή (κίνηση web-banking ή κίνηση μεταφοράς μέσω web από και προς ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται: (α) έντυπο κίνησης του εταιρικού λογαριασμού (extrait) που τηρείται σε Τράπεζα ή σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου), (β) αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο πληρωτής/καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της ενίσχυσης και (γ) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

- Εξόφληση μέσω κάρτας πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να έχει εκδοθεί στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης (εταιρικής σε περίπτωση Νομικού Προσώπου), είτε να συνδέεται απαραίτητως με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, δηλαδή του επιχειρηματία μόνο στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων και οπωσδήποτε εταιρική σε περίπτωση που ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι εταιρεία. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της κάρτας του δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή). Για την πιστοποίηση απαιτούνται: (α) αντίγραφο κίνησης κάρτας ή λογαριασμού πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει τις κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50). Επισημαίνεται ότι ο δικαιούχος θα πρέπει να είναι ο κύριος κάτοχος της κάρτας.
- Έκδοση ταχυδρομικής επιταγής-ταχυπληρωμής με κατάθεση μετρητών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται: (α) αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του δικαιούχου και του προμηθευτή και (β) αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω δικαιολογητικού με τίτλο «αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50)» ισχύει μόνο για τους δικαιούχους που τηρούν διπλογραφικό λογιστικό σύστημα (πρώην βιβλία Γ' κατηγορίας)

Στις περιπτώσεις όπου από τα ως άνω περιγραφόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις εξοφλήσεις με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν προκύπτουν εμφανώς τα στοιχεία των αντισυμβαλλομένων ή για εξοφλήσεις δαπανών ειδικού τύπου δύναται να ζητείται επιπλέον απόδειξη είσπραξης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.

Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού μέσω μετρητών (καθαρές αξίας έως και 500€ ή όπως εκάστοτε ισχύει) τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις συναλλαγές αυτές είναι (εκτός του τιμολογίου αγοράς αγαθών ή παροχής υπηρεσιών): απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής ή σχετική αναγραφή στο εν λόγω τιμολόγιο/παραστατικό ότι εξοφλήθηκε τοις μετρητοίς και με σφραγίδα του προμηθευτή εφόσον το τιμολόγιο/παραστατικό είναι χειρόγραφο.

Σε περίπτωση που η εξόφληση αφορά πληρωμή μισθοδοσίας εργαζομένου αυτή θα πρέπει να πραγματοποιείται από τον εταιρικό λογαριασμό του δικαιούχου προς τον ατομικό λογαριασμό του εργαζομένου και να τεκμηριώνεται επαρκής διαδρομή ελέγχου από την οποία θα προκύπτει μεταξύ άλλων και η επωνυμία του εργαζομένου στον λογαριασμό που πραγματοποιήθηκε η εξόφληση.

Το σύνολο των ως άνω συναλλαγών πρέπει να συνοδεύεται από τις κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης (Απλογραφικά ή Διπλογραφικά), λογιστικές καταχωρήσεις βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014).

Στην περίπτωση τήρησης απλογραφικών λογιστικών βιβλίων (χειρόγραφο ή μηχανογραφική τήρηση) πρέπει να προσκομίστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών/στοιχείων της πράξης (π.χ. τιμολογίων, τιμολογίων παροχής υπηρεσιών, κ.λπ.) στο βιβλίο εσόδων-εξόδων της επιχείρησης. Στην περίπτωση τήρησης διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων πρέπει να προσκομίστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών της επένδυσης στο γενικό ημερολόγιο, καθώς και τα αναλυτικά καθολικά προμηθευτών.

Γενικές επισημάνσεις:

- Σε κάθε περίπτωση η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και ο ΕΦΕΠΑΕ έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν την προσκόμιση

οποιοδήποτε συμπληρωματικού εγγράφου ή λογιστικού στοιχείου κρίνει σκόπιμο, προκειμένου να εξασφαλίσει τη νομιμότητα και κανονικότητα των υποβληθεισών δαπανών και την ύπαρξη επαρκούς διαδρομής ελέγχου.

- Το σύνολο των πιστοποιημένων δαπανών θα πρέπει να έχει εξοφληθεί πριν από την ολοκλήρωση της εκάστοτε έκθεσης επαλήθευσης/πιστοποίησης της πράξης και σε κάθε περίπτωση το αργότερο έως την ημερομηνία λήξης της πράξης (ημερομηνία ολοκλήρωσης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου).
- Οι δαπάνες της πράξης είναι επιλέξιμες εφόσον συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας.
- Όσον αφορά στη λογιστική παρακολούθηση του έργου τονίζεται ιδιαίτερα ότι είναι απαραίτητη η τήρηση χωριστής λογιστικής μερίδας ή επαρκούς λογιστικής κωδικοποίησης για τις δαπάνες και επιχορηγήσεις του ερευνητικού έργου σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ). Θα πρέπει π.χ. να τηρούνται για το έργο τελευταίας βαθμίδας λογαριασμοί, όπου θα φαίνονται αναλυτικά οι δαπάνες προσωπικού και οι επιχορηγήσεις. Στην περίπτωση επιχειρήσεων που τηρούν απλογραφικά βιβλία (πρώην Β' κατηγορίας), η επιχορήγηση (έσοδα) και οι δαπάνες προσωπικού θα πρέπει να παρακολουθούνται σε ιδιαίτερες στήλες του βιβλίου εσόδων – εξόδων και να εμφανίζονται χωριστά από την λοιπή δραστηριότητα στα αναλυτικά στοιχεία δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. **Οι λογιστικές καταχωρήσεις στα βιβλία των επιχειρήσεων θα παρέχουν πλήρη, ακριβή και διακριτή εικόνα των στοιχείων των παραστατικών, που αφορούν στο έργο.**
- Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή των υποχρεώσεων για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική πληρωμή τιμολογίου, με σκοπό τη μετάπτωση σε μικρότερη κατηγορία, για την εξόφληση των δαπανών αυτών με μετρητά).
- Όλες οι εταιρείες-προμηθευτές της επιχείρησης για τις δαπάνες του προγράμματος θα πρέπει να τηρούν εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό. Σε περίπτωση καταθέσεων σε προσωπικό λογαριασμό και όχι εταιρικό (εξαιρούνται οι προμηθευτές που είναι ατομικές επιχειρήσεις) δεν θα πιστοποιούνται οι εν λόγω δαπάνες.
- Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση του προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταιρειών/μετόχων της επιχείρησης.
- Δεν θα πρέπει να γίνεται δεκτή εξόφληση δαπανών με τη χρήση επιταγών τρίτων.
- Δεν είναι επιλέξιμοι οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου. Επίσης, οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.
- Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας εξοπλισμού θα πρέπει τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) να έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο παγίων της επιχείρησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και οι αποσβέσεις να διενεργούνται με βάση την εθνική φορολογική νομοθεσία (Κ.Φ.Ε.).
- Ο δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή.
- Σε περιπτώσεις προμηθειών από το εξωτερικό, για τα τιμολόγια που είναι ξενόγλωσσα (εκτός αγγλικής) και δυσκολεύουν την απόφαση για την επιλεξιμότητά τους, μπορεί να ζητηθεί η μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα από επίσημο φορέα. Επίσης, θα προσκομίζονται για την πιστοποίηση των δαπανών όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη αξιόπιστης ελεγκτικής αλυσίδας για την προμήθεια, τη διακίνηση των προϊόντων και την εξόφληση του προμηθευτή.

- Δεν γίνονται αποδεκτές ως επιλέξιμες δαπάνες, πάσης φύσεως παραστατικά αυτοτιμολόγησης σε περίπτωση λήψης υπηρεσιών (αποδείξεις δαπάνης, τιμολόγια αυτοπαράδοσης κ.α).
- Σε περίπτωση που σε ενδιάμεση επαλήθευση τα παραστατικά αγοράς εξοπλισμού δεν συνοδεύονται για οποιοδήποτε λόγο από τα σχετικά παραστατικά διακίνησης, τα τελευταία (αν απαιτούνται) θα πρέπει να προσκομιστούν το αργότερο κατά το στάδιο της τελικής επαλήθευσης. Για παράδειγμα, η δαπάνη για εξοπλισμό που αγοράζεται από το εξωτερικό, με την προσκόμιση του σχετικού proforma invoice, ακόμα και αν δεν έχει ολοκληρωθεί στο συγκεκριμένο στάδιο η μεταφορά του εν λόγω εξοπλισμού στην εγκατάσταση του δικαιούχου. Ωστόσο, τα σχετικά παραστατικά διακίνησης καθώς και το αντίστοιχο invoice (τελικό) θα πρέπει να προσκομιστούν από τον δικαιούχο το αργότερο κατά το στάδιο της τελικής επαλήθευσης (διοικητικής ή επιτόπιας). Σε διαφορετική περίπτωση ο ΕΦΕΠΑΕ ή η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ θα προβαίνει σε δημοσιονομική διόρθωση και σε ανάκτηση του αναλογούντος ποσού.
- Όλα τα δικαιολογητικά, πρωτότυπα παραστατικά στοιχεία δαπανών προσωπικού του έργου τηρούνται από τον αντίστοιχο δικαιούχο και τίθενται, οποτεδήποτε αυτό ζητηθεί, συγκεντρωμένα στη διάθεση της ΕΥΔ ΠΑΜΘ και των λοιπών αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων, που προβλέπονται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία.
- Τα παραστατικά δαπανών προσωπικού συνοδεύονται υποχρεωτικά από παραστατικά, που αποδεικνύουν την εξόφληση αυτών ή από λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.
- Όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν στην εκτέλεση του έργου πρέπει να τηρούνται, τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης του έργου όσο και μετά απ' αυτή, για χρόνο τουλάχιστον τριών (3) ετών μετά την τελευταία καταβολή της δημόσιας επιχορήγησης και πάντως όχι μικρότερο από το χρόνο παραγραφής της αξίωσης του Δημοσίου για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Η προαναφερθείσα υποχρέωση τήρησης των πρωτοτύπων δικαιολογητικών του έργου εξακολουθεί να υπάρχει ακόμη και αν από φορολογικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας προκύπτει ότι ο φορέας απέκτησε δικαίωμα καταστροφής των σχετικών στοιχείων μετά από φορολογικό έλεγχο. Μη τήρηση των στοιχείων, που θα έχει ως συνέπεια την αδυναμία ελέγχου των πράξεων από τα προβλεπόμενα εθνικά ή κοινοτικά όργανα ελέγχου, θα οδηγήσει σε ανάκληση των σχετικών αποφάσεων χρηματοδότησης-ένταξης και επιστροφή του συνόλου της δημόσιας δαπάνης. Τονίζεται ότι το σύνολο των παραστατικών δαπανών προσωπικού, θα πρέπει να έχει εκδοθεί από την ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας και μέχρι την ημερομηνία λήξης του έργου.
- Στην περίπτωση που εγκρίθηκε αίτηση χρηματοδότησης σε επιχείρηση που λειτουργεί νόμιμα σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (δηλαδή κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης διαθέτει TIN / VAT Number), τότε οι δαπάνες καθίστανται επιλέξιμες εφόσον τεκμηριώνονται από παραστατικά που πραγματοποιούνται από το δικαιούχο με το ελληνικό ΑΦΜ για την υλοποίηση του έργου του.

Ο ΕΦΕΠΑΕ/ ΕΥΔ Π ΑΜΘ έχει το δικαίωμα περικοπής εγκεκριμένων δαπανών κατά την πιστοποίηση τους, αν αυτές δεν εξυπηρετούν τη σκοπιμότητα της πράξης ή κριθούν υπερβολικές ως προς το κόστος τους και την τιμολογηθείσα αξία.

14.6 Καταβολή ενίσχυσης

Η δημόσια χρηματοδότηση που αναλογεί στους δικαιούχους της Δράσης καταβάλλεται από τον ΕΦΕΠΑΕ ο οποίος προβαίνει σε μεταφορά του ποσού της οριστικοποιημένης Έκθεσης Πιστοποίησης στον λογαριασμό τράπεζας (IBAN) που είναι άμεσα συνδεδεμένος με την επιχείρηση και τον οποίο έχει δηλώσει ο δυνητικός δικαιούχος. Ο χρόνος καταβολής της δημόσιας χρηματοδότησης επηρεάζεται από την άμεση διαθεσιμότητα ή μη των αντίστοιχων πιστώσεων. Η δημόσια χρηματοδότηση καταβάλλεται απευθείας στην επιχείρηση και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση

της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε τράπεζα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στην τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση εκχώρησης με το πιστωτικό ίδρυμα στον ΕΦΕΠΑΕ.

Α) Προκαταβολή (δυννητική)

Εφόσον ζητηθεί από το δικαιούχο, είναι δυνατόν, να προκαταβληθεί έως το 40% της δημόσιας χρηματοδότησης της πράξης, μετά από την έκδοση των αποτελεσμάτων έγκρισης, και με την προσκόμιση από τον δικαιούχο ισόποσης εγγυητικής επιστολής προκαταβολής από αναγνωρισμένο προς τούτο ίδρυμα.

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής εκδίδεται υπέρ του ΕΦΕΠΑΕ με διάρκεια ισχύος είτε αορίστου χρόνου, είτε ορισμένου χρόνου με λήξη μετά την τελική πληρωμή της πράξης. Στη δεύτερη περίπτωση και εφόσον συμβεί κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης, η εγγυητική επιστολή ορισμένου χρόνου να λήγει πριν την τελική πληρωμή της πράξης, ο δικαιούχος υποχρεούται άμεσα να την αντικαταστήσει με άλλη, ώστε να ικανοποιείται εκ νέου η ανωτέρω απαίτηση. Αποτελεί ευθύνη του ΕΦΕΠΑΕ να παρακολουθεί και να εξασφαλίζει ότι η κατά τα ανωτέρω προσκομισθείσα από το δικαιούχο εγγυητική επιστολή είναι έγκυρη και παραμένει σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσής του. Η δυνατότητα λήψης προκαταβολής μέχρι του 40% της δημόσιας χρηματοδότησης, με την προσκόμιση ισόποσης εγγυητικής επιστολής, δύναται να πραγματοποιηθεί με σειριακά αιτήματα τα οποία δε θα υπερβαίνουν το προαναφερθέν ποσοστό και δε θα υποβληθούν μεταγενέστερα του πρώτου αιτήματος επαλήθευσης.

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής δύναται να απομειώνεται σταδιακά με βάση ισόποσο συμψηφισμό με πιστοποιηθείσες δαπάνες της πράξης. Η εγγυητική επιστολή επιστρέφεται στο δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της με πραγματοποιηθείσες δαπάνες.

Σε κάθε περίπτωση, η συνολική προκαταβολικά ληφθείσα δημόσια χρηματοδότηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% της εγκεκριμένης.

Η προκαταβολή θα πρέπει να καλύπτεται από τις δαπάνες που καταβάλλονται από το δικαιούχο στο πλαίσιο της υλοποίησης της πράξης και να δικαιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας το αργότερο εντός τριών ετών από το έτος καταβολής της προκαταβολής ή την 31η Δεκεμβρίου 2029, όποια ημερομηνία είναι προγενέστερη. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν είναι επιλέξιμη η προκαταβολή κατά το μέρος που δεν έχει καλυφθεί από πραγματικές πληρωμές του δικαιούχου.

Β) Ενδιάμεση/σες καταβολή/λες

Καταβάλλονται έπειτα από προαιρετική υποβολή σχετικού αιτήματος επαλήθευσης-πιστοποίησης από πλευράς δικαιούχου και πιστοποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, όπου και προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών της πράξης μέχρι τη στιγμή της υποβολής του αιτήματος, και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση.

Σωρευτικά οι ενδιάμεσες καταβολές στον εκάστοτε δικαιούχο δεν μπορούν να υπερβούν το 80% της εγκεκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης.

Γ) Αποπληρωμή

Καταβάλλεται μετά την επιτόπια επαλήθευση-πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της πράξης και την οριστική παραλαβή της.

Σε περίπτωση χορήγησης προκαταβολής και προκειμένου να μην υπάρξει υπέρβαση της έντασης της ενίσχυσης, οι καταβολές των ενισχύσεων και οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης (με βάση το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης). Ο υπολογισμός αυτός πραγματοποιείται πριν την τελική δόση – αποπληρωμή του έργου.

Στην περίπτωση που η δαπάνη για το σύνολο του έργου είναι τελικά μικρότερη της εγκριθείσας, η δημόσια χρηματοδότηση θα υπολογισθεί επί του πραγματοποιηθέντος και πιστοποιηθέντος κόστους του έργου, με ελάχιστο όριο επένδυσης το κατώτατο όριο, όπως περιγράφεται στο **Κεφάλαιο 9 Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων**. Στο στάδιο αυτό οριστικοποιείται το τελικό επιλέξιμο προς χρηματοδότηση κόστος του έργου καθώς και η αναλογούσα αυτού δημόσια χρηματοδότηση και εκδίδεται η Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης. Για την καταβολή επιχορήγησης απαιτείται η υποβολή από το δικαιούχο των δικαιολογητικών σύμφωνα με το **Παράρτημα 5: Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης**. Με βάση τα παραπάνω, καταβάλλεται η ενίσχυση από τον ΕΦΕΠΑΕ στο δικαιούχο, κατόπιν προσκόμισης των απαιτούμενων δικαιολογητικών πληρωμής, συντάσσεται το Δελτίο Δήλωσης Δαπανών και το Δελτίο Επίτευξης Δεικτών και ενημερώνεται το ΟΠΣ.

15. Διαδικασία τροποποιήσεων

Οι όροι υλοποίησης της πράξης όπως ορίζονται στην απόφαση ένταξης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από το δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ ή τον ΕΦΕΠΑΕ δύναται να έχει ως αποτέλεσμα τη διακοπή χρηματοδότησης της πράξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνεπεία αυτής της αλλαγής, δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ ή τον ΕΦΕΠΑΕ.

Αλλαγή των επιμέρους στοιχείων της Απόφασης χρηματοδότησης είναι δυνατή, μετά από υποβολή τεκμηριωμένου αιτήματος από τον δικαιούχο, εφόσον δεν αλλοιώνεται η φύση και οι στόχοι του επενδυτικού σχεδίου και εξακολουθούν να τηρούνται οι όροι και προϋποθέσεις της προκήρυξης.

Η έγκριση της τροποποίησης αποτελεί απαιτούμενο για την επιλεξιμότητα των ενεργειών που προβλέπονται στο αίτημα τροποποίησης.

Η βασική προϋπόθεση για την αποδοχή ενός αιτήματος τροποποίησης έργου είναι να μην υποβαθμίζεται το φυσικό αντικείμενο του έργου, να μην επηρεάζονται οι δυνατότητες αξιοποίησης και διάχυσης των αποτελεσμάτων και να μην δημιουργείται αξιοσημείωτη απόκλιση από τους στόχους της Πρόσκλησης.

Τα αιτήματα τροποποίησης **υποβάλλονται από τους δικαιούχους ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ**, σε ειδικά τυποποιημένη για το σκοπό αυτό φόρμα, συνοδευόμενα από τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στην εκάστοτε τροποποίηση. Τα αιτήματα τροποποίησης υποβάλλονται καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής της επένδυσης και το **αργότερο έως την τυπική ημερομηνία λήξης του έργου**. Της παρούσας προθεσμίας εξαιρούνται τυχόν αιτήματα τροποποίησης που κρίνεται απαραίτητο από το όργανο ελέγχου του Ε.Φ. να υποβληθούν, αν κατά την τελική επαλήθευση-πιστοποίηση διαπιστωθεί αντίστοιχη ανάγκη.

Τα διαθέσιμα είδη τροποποίησης στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης είναι τα κάτωθι:

Κωδ. ΟΠΣΚΕ	Είδος Τροποποίησης
02.	Μεταβολή Τόπου - ΚΑΔ Επένδυσης
03.	Αλλαγή Νόμιμου Εκπροσώπου
04.	Αλλαγή Υπεύθυνου Έργου/Επιστημονικού Υπεύθυνου
05.	Τροποποίηση/Μεταβολή Μετοχικής ή Εταιρικής Σύνθεσης
07.	Τροποποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (Φ.Ο.Α.)
09.	Παράταση Χρόνου Υλοποίησης Επενδυτικού Σχεδίου
10.	Τροποποίηση Χρηματοδοτικού Σχήματος
11.	Μεταβολή δικαιούχου λόγω επωνυμίας με αλλαγή ΑΦΜ

Τροποποίηση Πραγματικών Δικαιούχων μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω των τύπων 03, 05 και 11.

Τα αιτήματα τροποποίησης διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: **(i) Στα ήσσονος σημασίας και (ii) μείζονος σημασίας.**

Τροποποίηση επιμέρους στοιχείων της Απόφασης ένταξης είναι δυνατή εφόσον τηρούνται αθροιστικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- παρέχεται επαρκής τεκμηρίωση για την αναγκαιότητα των προτεινόμενων μεταβολών των στοιχείων του έργου ως προς την ομαλή υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου του έργου και την επίτευξη των στόχων του
- δεν αλλοιώνονται η φύση και οι στόχοι του έργου
- δεν μειώνεται η βαθμολογία των κριτηρίων αξιολόγησης,

Σημειώνεται ότι τα αιτήματα τροποποίησης μπορούν να γίνουν αποδεκτά, εφόσον τηρούνται οι όροι της σχετικής πρόσκλησης και υπό την προϋπόθεση ότι οι προτεινόμενες μεταβολές δεν επηρεάζουν τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα και τους αρχικούς στόχους της εγκεκριμένης πράξης και δε διαφοροποιούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας.

15.1 Τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας

Οι ακόλουθες τροποποιήσεις χαρακτηρίζονται ως ήσσονος σημασίας και πραγματοποιούνται με ευθύνη των δικαιούχων μέσω ΟΠΣΚΕ σε όλη την διάρκεια του έργου χωρίς αριθμητικό περιορισμό και παράλληλα με ανοιχτές ενέργειες στο ΟΠΣΚΕ.

<u>Κωδ. ΟΠΣΚΕ</u>	<u>Είδος Τροποποίησης</u>
03.	Αλλαγή Νόμιμου Εκπροσώπου
04.	Αλλαγή Υπεύθυνου Έργου/Επιστημονικού Υπεύθυνου
05.	Τροποποίηση/Μεταβολή Μετοχικής ή Εταιρικής Σύνθεσης ²

² εδώ περιλαμβάνονται και αλλαγές πραγματικών δικαιούχων.

15.2 Τροποποιήσεις μείζονος σημασίας

Οι ακόλουθες τροποποιήσεις χαρακτηρίζονται ως μείζονος σημασίας και πραγματοποιούνται με ευθύνη των δικαιούχων μέσω ΟΠΣΚΕ σε όλη την διάρκεια του έργου και δεν είναι δυνατόν να υποβληθούν παράλληλα με άλλες ανοιχτές ενέργειες στο ΟΠΣΚΕ. Σημειώνεται ότι τα είδη τροποποιήσεων που χαρακτηρίζονται ως ήσσονος (παρ. 15.1) είναι διαθέσιμα και δύναται να συμπεριληφθούν σε ένα αίτημα τροποποίησης μείζονος σημασίας.

<u>Κωδ. ΟΠΣΚΕ</u>	<u>Είδος Τροποποίησης</u>
02.	Μεταβολή Τόπου - ΚΑΔ Επένδυσης
07.	Τροποποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικείμενου (Φ.Ο.Α.)
09.	Παράταση Χρόνου Υλοποίησης Επενδυτικού Σχεδίου
10.	Τροποποίηση Χρηματοδοτικού Σχήματος
11.	Μεταβολή δικαιούχου λόγω επωνυμίας με αλλαγή ΑΦΜ

Τα αιτήματα τροποποίησης μείζονος σημασίας υποβάλλονται ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΚΕ όπου αποτυπώνονται με σαφήνεια οι αιτούμενες αλλαγές και επισυνάπτονται όλα τα κατά περίπτωση απαραίτητα έγγραφα ή δικαιολογητικά με τα οποία τεκμηριώνεται η αναγκαιότητά τους.

15.2.1 Μεταβολή Τόπου - ΚΑΔ Επένδυσης

Αίτημα αλλαγής Τόπου Υλοποίησης Επένδυσης δύναται να γίνει αποδεκτό, εφόσον ο νέος Τόπος Υλοποίησης είναι εντός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Αίτημα αλλαγής ΚΑΔ επένδυσης (προσθήκη/αφαίρεση) δύναται να γίνει αποδεκτό, εφόσον:

- Δεν αλλοιώνει το χαρακτήρα του επενδυτικού σχεδίου, όπως αυτό αξιολογήθηκε και εγκρίθηκε.
- Ο/Οι νέος/οι ΚΑΔ επένδυσης είναι συμβατός/οι με τις εγκεκριμένες δαπάνες, και ανήκει/ουν στους επιλέξιμους ΚΑΔ της δράσης
- Δεν αλλοιώνεται ο χαρακτήρας της αρχικής επένδυσης (για επενδυτικά σχέδια που έχουν ενταχθεί στο καθεστώς του Καν. ΕΕ 651/2014)

Σημειώνεται πως σε κάθε περίπτωση ελέγχεται η ορθή αντιστοίχιση των εγκεκριμένων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου.

15.2.2 Τροποποίηση Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου (Φ.Ο.Α.)

Πρόκειται για τροποποιήσεις στις δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου σε σχέση με τις εγκεκριμένες, ως προς το φυσικό και οικονομικό τους αντικείμενο.

Τα αιτήματα τροποποίησης ΦΟΑ υποβάλλονται καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής της επένδυσης και **το αργότερο έως την ημερομηνία λήξης** του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της επένδυσης, διαφορετικά απορρίπτονται χωρίς εξέταση.

Επιτρέπονται έως **δύο (2)** εγκεκριμένες τροποποιήσεις ΦΟΑ υπό τις εξής προϋποθέσεις:

- Δεν αυξάνεται ο εγκεκριμένος επιχορηγούμενος Π/Υ της πράξης, η εγκεκριμένη επιχορήγηση της πράξης και το ποσοστό επιχορήγησης,
- Δεν μειώνεται ο εγκεκριμένος επιχορηγούμενος Π/Υ της πράξης, κάτω από τα ελάχιστα όρια σύμφωνα με το καθεστώς ενίσχυσης.
- Δεν τροποποιούνται στοιχεία του προϋπολογισμού με αυξομείωση **ανά κατηγορία δαπάνης** μεγαλύτερη του 30% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού ανά αίτημα ΦΟΑ.
- Η προσθήκη νέας κατηγορίας δαπανών, μη προβλεπόμενη κατά την υποβολή της πρότασης, δεν είναι μεγαλύτερη του 5% του εκάστοτε εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου ανά κατηγορία δαπάνης.
- Δεν τροποποιούνται στοιχεία τα οποία διαφοροποιούν ουσιαστικά τη φύση και τους στόχους του επενδυτικού σχεδίου και τους όρους και τις προϋποθέσεις για την ένταξη του έργου στο πρόγραμμα.
- Όλες οι νέες δαπάνες εντάσσονται στις επιλέξιμες κατηγορίες της πρόσκλησης και εξακολουθούν να τηρούνται τα όρια/περιορισμοί, όπου αυτά/οί προβλέπονται, σύμφωνα με την ενότητα 8.1. Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών

Στο υποβληθέν αίτημα τροποποίησης από τον δικαιούχο πρέπει να δικαιολογείται ειδικώς και επαρκώς η αναγκαιότητα της τροποποίησης, να τεκμηριώνεται η μη αλλοίωση των στόχων που έχουν τεθεί και

εγκριθεί, να μην μεταβάλλεται η επιλεξιμότητα και να μην αλλοιώνεται το αποτέλεσμα της αξιολόγησης του σχεδίου.

Επισημαίνονται τα εξής:

Αιτήματα τροποποίησης ΦΟΑ στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση/μη υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου σε συνδυασμό με το οικονομικό αντικείμενο αυτού, **σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης** με ελάχιστο κατώτατο όριο της υλοποιηθείσας επένδυσης το ποσό ανάλογα με το καθεστώς ενίσχυσης δεν εξετάζονται και απορρίπτονται από τον Ε.Φ.

• Αιτήματα τροποποίησης ΦΟΑ στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση/μη υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου σε συνδυασμό με το οικονομικό αντικείμενο αυτού, **σε ποσοστό μικρότερο του 50% του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης** με ελάχιστο κατώτατο όριο της υλοποιηθείσας επένδυσης το ποσό ανάλογα με το καθεστώς ενίσχυσης εξετάζονται και εγκρίνονται ή απορρίπτονται από τον Ε.Φ.

15.2.3 Τροποποίηση Χρηματοδοτικού Σχήματος

Αίτημα αλλαγής χρηματοδοτικού σχήματος απαιτείται σε περίπτωση ενσωμάτωσης ή κατάργησης τραπεζικού δανεισμού, εφόσον ισχύουν τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 11 Χρηματοδοτικό σχήμα.

Ειδικά για την περίπτωση κατάργησης τραπεζικού δανεισμού ο δικαιούχος οφείλει να αποδεικνύει την ιδιωτική συμμετοχή προσκομίζοντας τα νέα στοιχεία κάλυψής της και να αποδεικνύει ότι ισχύουν τα προβλεπόμενα στο κεφάλαιο 11.

15.2.4 Τροποποίηση δικαιούχου λόγω αλλαγής ΑΦΜ

Πρόκειται για εταιρικούς μετασχηματισμούς του Ν.4601/2019 όπως ισχύει (συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή). Εξετάζονται και γίνονται αποδεκτοί υπό τους εξής όρους:

- Εξασφαλίζεται η πρόθεση ολοκλήρωσης της επένδυσης από το νέο φορέα.
- Επέρχεται καθολική διαδοχή του δικαιούχου από το νέο, ως προς όλα τα δικαιώματα, υποχρεώσεις και έννομες σχέσεις του ή, σε περίπτωση διάσπασης, κατ' ελάχιστον ως προς αυτές που απορρέουν από την απόφαση έγκρισης και την πρόσκληση της Δράσης
- Τηρούνται οι όροι/προϋποθέσεις ένταξης της πρόσκλησης.
- Εξακολουθούν να εξυπηρετούνται οι αρχικοί στόχοι της επένδυσης και να διατηρείται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της

Οι εταιρικοί μετασχηματισμοί του Ν.4601/2019 είναι επιτρεπτοί υπό τις ανωτέρω προϋποθέσεις τόσο στον Κανονισμό 2831/2023 όσο και στον Κανονισμό 651/2014.

Δύναται η παραπομπή από τον ΕΦ με σχετική εισήγηση, στην αρμόδια Μονάδα Παρακολούθησης της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ, ιδιαίτερων περιπτώσεων εταιρικού μετασχηματισμού/απορροφήσεων για γνωμοδότηση της υπηρεσίας.

15.2.5 Παράταση χρόνου υλοποίησης επενδυτικού σχεδίου

Αιτήματα παράτασης υποβάλλονται και εξετάζονται αποκλειστικά και μόνο εφόσον συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας. Τα αιτήματα αυτά θα αξιολογούνται από την αρμόδια μονάδα παρακολούθησης της ΕΥΔ ΑΜΘ.

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΜΕ ΔΙΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΕΔΙΩΝ ΤΟΥ ΟΠΣΚΕ

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και εφόσον πραγματοποιείται μεταβολή των στοιχείων του δικαιούχου, για τα οποία το πληροφοριακό σύστημα επιτρέπει την αυτόματη ενημέρωση του ΟΠΣΚΕ μέσω διαλειτουργικότητας από άλλες βάσεις δεδομένων (πχ .gis), η ενημέρωση θα διενεργείται μέσω αυτοματοποιημένης διαδικασίας του ΟΠΣΚΕ.

Οι ακόλουθες αλλαγές αφορούν μεταβολή στοιχείων:

1. Μεταβολή επωνυμίας ή /και νομικής μορφής
2. Αλλαγή έδρας δικαιούχου. Σε περίπτωση που η μεταβολή έδρας συνεπάγεται και μεταβολή του τόπου υλοποίησης η τροποποίηση θα πρέπει να υποβληθεί ξεχωριστό αίτημα μέσω ΟΠΣΚΕ και να εξεταστεί.

Η αλλαγή Συντονιστή ΟΠΣΚΕ πραγματοποιείται μέσω του ΟΠΣΚΕ και ο δικαιούχος υποχρεούται να ενημερώνει τον φορέα υλοποίησης μέσω εισαγωγής των νέων δεδομένων στα αντίστοιχα πεδία του ΟΠΣΚΕ.

15.3 Εξέταση τροποποιήσεων

Τα αιτήματα τροποποίησης εξετάζονται από τον ΕΦ. Τυχόν εντοπισμένες εκκρεμότητες ή ανάγκη υποβολής συμπληρωματικών/διευκρινιστικών στοιχείων γνωστοποιούνται στον δικαιούχο μέσω της καρτέλας «**Επικοινωνία**» στο ΟΠΣΚΕ, κατά τα οριζόμενα στην ενότητα «14.1 Παρακολούθηση πράξεων-επαληθεύσεις-πιστοποιήσεις». Κατόπιν της ανταπόκρισης ή μη του δικαιούχου εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, το αίτημα εγκρίνεται ή απορρίπτεται και συντάσσεται η σχετική έκθεση αξιολόγησης στο ΟΠΣΚΕ

Εξαιρούνται:

1. τροποποιήσεις που διαφοροποιούν ουσιαστικά τα κριτήρια επιλεξιμότητας, τη βαθμολογία ή το χρόνο υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μη επιλεξιμότητα του επενδυτικού σχεδίου,
2. τροποποιήσεις που δεν δύνανται να περιληφθούν στα αναφερόμενα ανωτέρω.

Αυτές, με σχετική εισήγηση του ΕΦ μέσω του ΟΠΣΚΕ, παραπέμπονται στην **αρμόδια Επιτροπή Παρακολούθησης της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ** προκειμένου η τελευταία να γνωμοδοτήσει και να αποτυπώσει το πόρισμά της σε ειδικά τυποποιημένο για το σκοπό αυτό πεδίο του ΟΠΣΚΕ ως Ανώτερο Ιεραρχικά Όργανο. Σε κάθε περίπτωση, το πόρισμα της αξιολόγησης κοινοποιείται στο δικαιούχο με αυτοματοποιημένο μήνυμα του ΟΠΣΚΕ.

Με την ηλεκτρονική κοινοποίηση των αποτελεσμάτων τροποποίησης, παρέχεται το δικαίωμα στο δικαιούχο της πράξης να ασκήσει αντιρρήσεις, ηλεκτρονικά μέσω ΟΠΣΚΕ, επισυνάπτοντας τα δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν τα αναφερόμενα στις αντιρρήσεις κατά την κρίση τους. Οι αντιρρήσεις υποβάλλονται εντός αποκλειστικής προθεσμίας **δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης του αποτελέσματος της αξιολόγησης.**

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, επικαιροποιείται, αν απαιτείται, το τεχνικό παράρτημα της πράξης και τα αποτελέσματα κοινοποιούνται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Το Αίτημα Τροποποίησης, η Έκθεση Αξιολόγησης και όλο το υλικό της υποβληθείσας αντίρρησης, τηρούνται στο Φάκελο της Πράξης.

16. Ολοκλήρωση πράξεων

Η αίτηση τελικής επαλήθευσης δαπανών υποβάλλεται στον ΕΦΕΠΑΕ **έως και εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες** μετά την ημερομηνία λήξης (όπως αυτή ορίζεται στην ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Έγκρισης Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης, συμπεριλαμβανομένων τυχόν παρατάσεων) της πράξης και συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά της παρούσας πρόσκλησης.

Η περίοδος υλοποίησης των εγκεκριμένων πράξεων θα πρέπει να είναι κατά μέγιστο **είκοσι τέσσερις (24) μήνες** από την ημερομηνία ηλεκτρονικής κοινοποίησης της οριστικής έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησής (αποτέλεσμα αξιολόγησης ή αποτέλεσμα αξιολόγησης ένταξης). Σε περίπτωση μη υποβολής της αίτησης τελικής επαλήθευσης δαπανών ή εκπρόθεσμης υποβολής της, ο ΕΦΕΠΑΕ εκκινεί τις διαδικασίες ανάκλησης της απόφασης ένταξης.

Αρμόδιος για την εξέταση αιτημάτων τροποποίησης, ολοκλήρωσης και παραλαβής των πράξεων είναι ο ΕΦΕΠΑΕ. Σε περίπτωση που απαιτηθεί ανάκληση της απόφασης ένταξης, ο ΕΦΕΠΑΕ εισηγείται στην ΕΥΔ Π-ΑΜΘ την έκδοση της σχετικής απόφασης. Κατά την ολοκλήρωση δεν θα ελέγχεται η τήρηση των μέγιστων ποσοστών των κατηγοριών δαπανών παρά μόνο τα μέγιστα εγκεκριμένα ποσά ανά κατηγορία δαπάνης.

Η ολοκλήρωση και παραλαβή πράξης για την οποία έχει επαληθευθεί και πιστοποιηθεί φυσικό και οικονομικό αντικείμενο (έχει ολοκληρωθεί η τελική επαλήθευση-πιστοποίηση), τηρούμενων των όρων της παρούσας πρόσκλησης, γίνεται από τον ΕΦΕΠΑΕ.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση και παραλαβή είναι:

- Το τελικό αίτημα επαλήθευσης-πιστοποίησης να έχει υποβληθεί εμπρόθεσμα.
- Η πράξη να κριθεί ολοκληρωμένη και λειτουργική.
- Το υλοποιηθέν φυσικό και οικονομικό αντικείμενο να είναι μεγαλύτερο ή ίσο του 50% του αρχικώς εγκεκριμένου και εντός των ορίων προϋπολογισμού όπως περιγράφεται στο **Κεφάλαιο 9: Προϋπολογισμός και διάρκεια πράξεων**.
- Η διατήρηση κατά το 12μηνο που προηγείται της υποβολής του τελικού αιτήματος επαλήθευσης, των ΕΜΕ μισθωτής εργασίας που διέθετε η επιχείρηση το 12μηνο πριν την υποβολή αίτησης χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου.
- Η επίτευξη των στόχων και όρων σύμφωνα με την πρόσκληση και την εγκριτική απόφαση ένταξης της πράξης.
- Η πιστοποίηση της καταβολής της ίδιας συμμετοχής
- Η ύπαρξη γνωστοποίησης ή έγκρισης λειτουργίας εν ισχύ ή απαλλαγής όπου προβλέπεται, η οποία γνωστοποίηση/έγκριση/απαλλαγή να περιλαμβάνει την ενισχυόμενη, στην παρούσα Δράση, υλοποιηθείσα πράξη.
- Η ύπαρξη υποδομών ελαχιστοποίησης των εμποδίων πρόσβασης ατόμων με αναπηρία.

Επισημαίνονται τα ακόλουθα:

1. Ως ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης λαμβάνεται η ημερομηνία στην οποία πραγματοποιήθηκε η τελευταία ενέργεια από πλευράς δικαιούχου που αφορούσε στην ολοκλήρωση της πράξης.
2. Σε περίπτωση που κατά την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου δεν είναι διαθέσιμο το εν ισχύ έγγραφο νόμιμης λειτουργίας, το έργο παραλαμβάνεται με την υποβολή, κατ' ελάχιστον, οποιουδήποτε εγγράφου τεκμαίρει την έναρξη της διαδικασίας νόμιμης λειτουργίας (π.χ.Ερωτηματολόγιο υποβεβλημένο στο ΟΠΣ-ΑΔΕ (<https://openbusiness.mindev.gov.gr>), γνωστοποίηση / έγκριση εγκατάστασης, Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ)). Το εν ισχύ έγγραφο νόμιμης λειτουργίας είναι υποχρεωτικό να υποβληθεί από το δικαιούχο στον ΕΦ το

αργότερο μέχρι και έξι (6) μήνες από την ημερομηνία αποπληρωμής του επενδυτικού σχεδίου. Ο δικαιούχος οφείλει να ενημερώσει εμπρόθεσμα τον ΕΦΕΠΑΕ τόσο για την έκδοσή του όσο και για πιθανές εμπλοκές ή καθυστερήσεις στη διαδικασία έκδοσής της.

3. Πράξεις που υποβάλλουν αίτημα τελικής πιστοποίησης-επαλήθευσης μετά το πέρας των 60 ημερολογιακών ημερών από την τυπική ημερομηνία λήξης τους και δεν έχουν λάβει καμία ενίσχυση απεντάσσονται. Ομοίως, πράξεις που δεν υποβάλλουν αίτημα τελικής επαλήθευσης εντός 60 ημερολογιακών ημερών από την τυπική ημερομηνία λήξης τους και δεν έχουν λάβει καμία ενίσχυση απεντάσσονται.
4. Ο ΕΦΕΠΑΕ υποχρεούται στην παρακολούθηση και έλεγχο τακτοποίησης τυχόν εκκρεμοτήτων σχετικά με τις παραπάνω προϋποθέσεις ολοκλήρωσης και παραλαβής πράξεων των δικαιούχων εντός των καθορισμένων χρονικών διαστημάτων.
5. Στις περιπτώσεις που διαπιστωθεί μη τήρηση κάποιας ή κάποιων εκ των άνω προϋποθέσεων, ο ΕΦΕΠΑΕ προχωρεί στη λήψη των απαιτούμενων σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο μέτρων.
6. Για να κριθεί η πράξη ως ολοκληρωμένη και λειτουργική απαιτείται να έχει τεθεί σε παραγωγική λειτουργία ο εξοπλισμός και να έχει ενσωματωθεί στην παραγωγική διαδικασία ή/και στις επιχειρησιακές λειτουργίες της επιχείρησης έτσι ώστε να τεκμηριώνεται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της επένδυσης. Γι' αυτόν τον λόγο δύναται να ζητηθεί από το όργανο ελέγχου υλικό τεκμηρίωσης, ανάλογα με το είδος της επένδυσης, το οποίο να αποδεικνύει τον ολοκληρωμένο και λειτουργικό χαρακτήρα της υλοποιηθείσας πράξης. Ενδεικτικά και κατά περίπτωση γίνεται αναφορά στο **Παράρτημα 5: Δικαιολογητικά πιστοποίησης και καταβολής ενίσχυσης** όσον αφορά τα αντίστοιχα παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού αντικείμενου.
7. Σε περίπτωση παράβασης του όρου διατήρησης των ΕΜΕ η ενίσχυση (η επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη που αντιστοιχεί στον τελικό προϋπολογισμό ολοκλήρωσης) απομειώνεται, σύμφωνα με την ποσοστιαία απόκλιση των ΕΜΕ του 12μηνου που προηγείται του τελικού αιτήματος επαλήθευσης του έργου του ωφελούμενου, από τις ΕΜΕ μισθωτής εργασίας που διέθετε η επιχείρηση το 12μηνο πριν την υποβολή αίτησης χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου, πολλαπλασιαζόμενη (απόκλιση) με το ποσό των 15.000€ (κόστος ΕΜΕ). Το ποσό της ποσοστιαίας απομείωσης θα υπολογίζεται βάσει του τύπου $\{(ΕΜΕ_{12μηνου} \text{ αίτησης ολοκλήρωσης επένδυσης} - ΕΜΕ_{12μηνου} \text{ αίτησης χρηματοδότησης}) / ΕΜΕ_{12μηνου} \text{ αίτησης χρηματοδότησης επί } 15.000€\}$ π.χ. $\{(ΕΜΕ_{12μηνου} \text{ αίτησης ολοκλήρωσης} - ΕΜΕ_{12μηνου} \text{ υποβολής αίτησης χρηματοδότησης}) / ΕΜΕ_{12μηνου} \text{ υποβολής αίτησης χρηματοδότησης}\} \times 15.000€$.

Για τον ανωτέρω υπολογισμό των ΕΜΕ δεν λαμβάνονται υπόψη οι επιχορηγούμενες ΕΜΕ της επιχείρησης για το διάστημα που επιχορηγούνται από τη Δράση. Εφόσον παραμείνουν στην επιχείρηση και μετά το διάστημα επιχορήγησής τους, προσμετρώνται στο παραπάνω υπολογισμό.

8. Αν ο δικαιούχος δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με το άρθρο 47 ή τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 50 του Κανονισμού (ΕΕ) 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 και εφόσον δεν έχουν εφαρμοστεί διορθωτικά μέτρα, η ΔΑ κατόπιν εισήγησης του ΕΦΕΠΑΕ, εφαρμόζει μέτρα, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας, ακυρώνοντας έως και 3% της χρηματοδότησης για τη συγκεκριμένη πράξη.

Μετά τη σύνταξη της τελικής έκθεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης της πράξης, την προσκόμιση των δικαιολογητικών νόμιμης λειτουργίας, την αποπληρωμή και την οριστική παραλαβή, εκδίδεται η «Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης»

Με τη βεβαίωση αυτή:

- Βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου της πράξης.
- Βεβαιώνεται η επίτευξη των στόχων των δεικτών της πράξης.

- Βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου του δικαιούχου και αποτυπώνεται το τελικό αποτέλεσμα της επαλήθευσης δαπανών (συνολική δαπάνη και αντιστοιχούσα δημόσια χρηματοδότηση) όλων των αιτήσεων επαλήθευσης.
- Αποτυπώνεται το συνολικό καταβληθέν ποσό της δημόσιας συνεισφοράς.
- Καθορίζεται το τελικό χρηματοδοτικό σχήμα της πράξης.
- Διαπιστώνεται η τήρηση των υποχρεώσεων του δικαιούχου που καθορίζονται στην απόφαση ένταξης και ειδικότερα δημοσιότητας, ΑΜΕΑ.
- Διαπιστώνεται η συμμόρφωση του δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/ επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στην πράξη (από ΕΥΔ Π-ΑΜΘ/ΕΦΕΠΑΕ, Αρχή Πιστοποίησης, Αρχή Ελέγχου, λοιπά ελεγκτικά όργανα εθνικά ή της Ε.Ε.)
- Καθορίζεται η ακριβής ημερομηνία ανάληψης κάθε Μακροχρόνιας Υποχρέωσης του δικαιούχου.

Η Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης κοινοποιείται στον δικαιούχο μέσω του ΟΠΣΚΕ και με την αποστολή της μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ, την οποία μπορεί να επικαιροποιεί / επιβεβαιώνει εκ νέου στο προφίλ επικοινωνίας, καθώς και στην ηλεκτρονική διεύθυνση που έχει δηλώσει / επιβεβαιώσει κατά την εγγραφή του ως χρήστης του ΟΠΣΚΕ ο συντονιστής που έχει ορίσει, όπως αυτή τυχόν έχει επικαιροποιηθεί και ισχύει). Όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία τεκμηρίωσης αρχειοθετούνται στον Φάκελο Πράξης.

17. Υποχρεώσεις δικαιούχων

17.1 Κατά την υλοποίηση της πράξης

Κατά το διάστημα υλοποίησης της πράξης, και **για τρία (3) έτη** μετά την τελική πληρωμή της δημόσιας χρηματοδότησης, οι δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με την πράξη προς τον ΕΦΕΠΑΕ με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων.

Οι δικαιούχοι των οποίων αιτήσεις χρηματοδότησης θα υπαχθούν στη παρούσα Δράση κρατικής ενίσχυσης, μετά την ένταξή της και μέχρι και την τελική πληρωμή της δημόσιας χρηματοδότησης της, οφείλουν να τηρούν της όρους της απόφασης ένταξης και της εφαρμοζόμενες διατάξεις του ενωσιακού δικαίου.

Ειδικότερα οι δικαιούχοι οφείλουν να τηρούν τις παρακάτω ενδεικτικά αναφερόμενες υποχρεώσεις:

- i. να τηρούν της όρους της χρηματοδότησης (απόφασης ένταξης),
- ii. να μην εκμισθώνουν μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης και της εκμετάλλευσης της λειτουργίας της,
- iii. να παρέχουν στοιχεία για την αποτίμηση της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων της πράξης,
- iv. να τηρούν την Ενωσιακή και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά την αειφόρο ανάπτυξη, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, τη μη διάκριση και την προσβασιμότητα Ατόμων με Αναπηρίες,
- v. να πραγματοποιούν της της απαραίτητες ενέργειες, για την ενημέρωση του ΟΠΣΚΕ με τα δεδομένα και έγγραφα της πράξης που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο ΟΠΣΚΕ,
- vi. να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα για την πράξη ή να διαθέτουν επαρκή λογιστική κωδικοποίηση από την οποία να προκύπτει η καταχώρηση όλων των δαπανών που αντιστοιχούν πλήρως στις δαπάνες που δηλώνονται στον ΕΦΕΠΑΕ,

- vii. να λαμβάνουν όλα τα μέτρα πληροφόρησης που προβλέπονται στα άρθρα 46-50 και Παράρτημα ΙΧ του ΕΚ 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων,
- viii. να μην μεταβιβάζουν για οποιοδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας και ισοδυνάμου αποτελέσματος, ώστε να ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση των στόχων της επένδυσης, (απαιτείται ενημέρωση του ΕΦΕΠΑΕ),
- ix. να μην αντικαταστήσουν οποιοδήποτε στοιχείο του εξοπλισμού, εκτός εάν η αντικατάσταση αφορά αγορά νέου παρομοίου εξοπλισμού (όμοιας ή καλύτερης τεχνολογίας), (απαιτείται ενημέρωση του ΕΦΕΠΑΕ),
- x. να μην προβούν στη μετεγκατάσταση της ενισχυθείσας πράξης εκτός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης εγκατάστασης της οποίας χορηγήθηκε η ενίσχυση,
- xi. να γνωστοποιούν στον ΕΦΕΠΑΕ κάθε μεταβολή των στοιχείων της, της επωνυμίας, έδρα, στοιχεία επικοινωνίας,
- xii. να μην μεταβάλουν, κατά οποιοδήποτε τρόπο τη νομική μορφή της, την εταιρική της σύνθεση ως της τα πρόσωπα ή τα ποσοστά συμμετοχής της στο βαθμό που οι όποιες αλλαγές επηρεάζουν την επιλεξιμότητα και τα κριτήρια ένταξης της πράξης,
- xiii. να μην διακόπτουν την υλοποίηση και λειτουργία της ενισχυθείσας πράξης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας,
- xiv. να μην συστεγάζονται καθ' όλη την διάρκεια υλοποίησης της πράξης.
- xv. να παρακολουθούν ανελλιπώς την ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που έχει δηλωθεί στα στοιχεία επικοινωνίας του δικαιούχου, για ειδοποιήσεις από ΟΠΣΚΕ/ΕΦ/ΔΑ/Εθνικά ή Κοινοτικά Ελεγκτικά Όργανα (συνιστάται η παρακολούθηση και του φακέλου της ανεπιθύμητης αλληλογραφίας)

Τις περιπτώσεις υπό στοιχεία xi έως xiv οι δικαιούχοι οφείλουν πριν την ανάληψη οποιασδήποτε ενέργειας να υποβάλουν αίτημα τροποποίησης και εφόσον εγκριθεί να προβούν στις ανάλογες για κάθε περίπτωση ενέργειες.

Επισημαίνεται ότι οι όροι υλοποίησης της πράξης της ορίζονται στην απόφαση ένταξης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από τον δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ ή/και τον ΕΦΕΠΑΕ συνιστά βάσιμη αιτία διακοπής χρηματοδότησης της πράξης. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται συνεπεία της αλλαγής δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή της από την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ ή/και τον ΕΦΕΠΑΕ.

Οι δικαιούχοι οφείλουν για **τρία (3) οικονομικά έτη** από την ημερομηνία χορήγησης της τελευταίας μεμονωμένης ενίσχυσης δυνάμει του καθεστώτος να τηρούν και να φυλάσσουν τα δικαιολογητικά και παραστατικά στοιχεία της πράξης, τα οποία τίθενται στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων του Δημοσίου, της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ, της ΕΔΕΛ ή των αρμοδίων οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον ζητηθεί σχετικός έλεγχος και τούτο ανεξαρτήτως αν από τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας δεν υποχρεούνται στη διατήρηση των δικαιολογητικών και παραστατικών της πράξης.

Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται είτε υπό τη μορφή πρωτοτύπων, ή επικαιροποιημένων αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.

Οι δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση/αποτίμηση της δράσης στην οποία συμμετείχαν και στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτήθηκαν παρέχοντας οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία.

17.2 Μετά την ολοκλήρωση της πράξης (μακροχρόνιες υποχρεώσεις)

Ο Δικαιούχος, πέραν των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης, υποχρεούται **για τρία (3) έτη** (για τις ΜμΕ) μετά από την τελική πληρωμή της δημόσιας χρηματοδότησης στον δικαιούχο, σε εφαρμογή του άρθρου 65 παρ.1 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1060/2021, του άρθρου 14 Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 και των όρων της απόφασης ένταξης, στα ακόλουθα:

- α) να μην προβεί σε παύση ή μετεγκατάσταση της παραγωγικής δραστηριότητας της ενισχυθείσας πράξης εκτός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.
- β) να μην προβεί σε αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος στοιχείου της πράξης, η οποία να παρέχει σε μια επιχείρηση αδικαιολόγητο πλεονέκτημα.
- γ) να μην προβεί σε ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους χορήγησης της χρηματοδότησης.
- δ) να διατηρεί τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της πράξης που έχουν επιχορηγηθεί, εκτός αν αυτά έχουν αντικατασταθεί από άλλα κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της επένδυσης (στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται ενημέρωση του ΕΦ).

Επιπροσθέτως η ενισχυθείσα επιχείρηση οφείλει να λειτουργεί πραγματικά για τρία (3) έτη μετά την τελική πληρωμή της δημόσιας χρηματοδότησης στο δικαιούχο (π.χ. απαιτούμενες άδειες, ηλεκτροδότηση ακινήτου, εγκατεστημένος εξοπλισμός, παρουσίαση οικονομικών συναλλαγών, κλπ). Σε περίπτωση διακοπής της λειτουργίας της επιχειρηματικής δραστηριότητας της ενισχυθείσας επιχείρησης, καθώς και της παραγωγικής λειτουργίας της ενισχυθείσας πράξης στο διάστημα αυτό, δύναται να επιβληθεί δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Ως προς τις υποχρεώσεις δημοσιότητας, εφαρμόζονται τα άρθρα 46-50 και το Παράρτημα ΙΧ του Καν. ΕΕ 1060/2021. Μετά την τελική πληρωμή της δημόσιας χρηματοδότησης και εντός τριμήνου το αργότερο, η ενισχυθείσα επιχείρηση οφείλει να αναρτήσει μόνιμη αναμνηστική πλάκα ή πινακίδα σημαντικού μεγέθους, σύμφωνα με τον Επικοινωνιακό Οδηγό και τις προδιαγραφές που θα του υποδειχθούν, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό. Η υποχρέωση αυτή ισχύει όταν η συνολική δημόσια χρηματοδότηση υπερβαίνει τις €500.000 και όταν η πράξη συνίσταται στην αγορά υλικού αντικειμένου.

Για τον έλεγχο των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, ο δικαιούχος της ενίσχυσης, πρέπει να αποστέλλει στον ΕΦΕΠΑΕ όλα τα σχετικά έγγραφα που ζητούνται να υποβληθούν εγγράφως ή μέσω ΟΠΣΚΕ από αυτήν. Σε περίπτωση μη προσκόμισης αυτών δύναται να επιβληθεί επιστροφή του συνόλου της δημόσιας χρηματοδότησης.

Οι δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση/αποτίμηση της δράσης στην οποία συμμετείχαν και στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτήθηκαν παρέχοντας οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία.

17.3 Διαδικασία παρακολούθησης τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων δικαιούχων

Αναφέρεται ότι:

1. Η επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων που έχει ο Δικαιούχος μετά την ολοκλήρωση της Πράξης ή ο φορέας που αναλαμβάνει της υποχρεώσεις αυτές, πραγματοποιείται με ευθύνη του ΕΦΕΠΑΕ, σύμφωνα με τις διαδικασίες που καθορίζονται στο ΣΔΕ. Η παρακολούθηση της τήρησης των ανωτέρω και λοιπών δεσμεύσεων των Δικαιούχων των ενισχύσεων γίνεται με διοικητική επαλήθευση επί τη βάση δείγματος που επιτρέπει την ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των Δικαιούχων το οποίο προσδιορίζεται σύμφωνα με τη μέθοδο δειγματοληψίας για την επαλήθευση τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων που περιλαμβάνεται στον «Οδηγό Διαχειριστικών Επαληθεύσεων Πράξεων συγχρηματοδοτούμενων από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του στόχου Επενδύσεις στην ανάπτυξη και στην απασχόληση», όπως ισχύει.
2. Η επαλήθευση διενεργείται βάσει των υποβληθέντων από το Δικαιούχο στοιχείων ή και βάσει διασταύρωσης στοιχείων βάσεων δεδομένων. Όπου είναι δυνατόν μπορεί να γίνεται χρήση στοιχείων υφιστάμενων βάσεων δεδομένων (π.χ. πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «ΕΡΓΑΝΗ», taxisnet κ.λπ.) ως βάση διασταύρωσης των αποδεικτικών εγγράφων του δικαιούχου.
3. Ο ΕΦΕΠΑΕ διατηρεί λεπτομερείς φακέλους με όλες τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται, οι οποίοι φυλάσσονται επί δέκα (10) έτη από την ημερομηνία ολοκλήρωσης των πράξεων.
4. Ο ΕΦΕΠΑΕ καταρτίζει ετήσιο πρόγραμμα διοικητικών επαληθεύσεων και ενημερώνει τους Δικαιούχους που έχουν συμπεριληφθεί σε αυτό να υποβάλουν τα κατά περίπτωση απαιτούμενα αποδεικτικά έγγραφα για την επαλήθευση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων τους.
5. Τα στοιχεία που υποβάλλουν οι Δικαιούχοι επαληθεύονται διοικητικά στο σύνολό τους. Όπου είναι δυνατόν, μπορεί να γίνεται χρήση στοιχείων υφιστάμενων βάσεων δεδομένων ως βάση διασταύρωσης των αποδεικτικών εγγράφων του Δικαιούχου. Με την ολοκλήρωση της διοικητικής επαλήθευσης των πράξεων του ετήσιου προγράμματος, ο ΕΦΕΠΑΕ επιλέγει τις πράξεις για τις οποίες η τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων θα επαληθευτεί και επιτοπίως. Η επιλογή γίνεται με βάση τα αναφερόμενα στον «Οδηγό Διαχειριστικών Επαληθεύσεων Πράξεων συγχρηματοδοτούμενων από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του στόχου Επενδύσεις στην ανάπτυξη και στην απασχόληση», όπως εκάστοτε ισχύει.
6. Δειγματοληπτικά είναι δυνατόν να γίνει επιτόπια επαλήθευση πέραν του ΕΦΕΠΑΕ και της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και από άλλα όργανα του Ελληνικού Δημοσίου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ έχει το δικαίωμα διενέργειας όχι μόνο δειγματοληπτικών αλλά και στοχευμένων επανελέγχων μετά την ολοκλήρωση εκάστης πράξης.
7. Στην περίπτωση που κατά την επαλήθευση διαπιστώνεται παρατυπία λόγω μη τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, χωρίς να υπάρχει πλέον η δυνατότητα τήρησης των υποχρεώσεων αυτών, αυτή αναφέρεται στο Έντυπο Επαλήθευσης με κατάλληλη τεκμηρίωση και αναφορά των διατάξεων που παραβιάστηκαν και προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση των ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως, σύμφωνα με το άρθρο 42 του Ν. 4914/2022. Το ύψος της δημοσιονομικής διόρθωσης και τα προς ανάκτηση ποσά, θα πρέπει να είναι αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις. Το προς ανάκτηση ποσό επιστρέφεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής του μέχρι την ημερομηνία επιστροφής του ποσού στη ΔΟΥ. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται για κάθε ημερολογιακό έτος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Ελλάδα και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής, όπως ισχύει.
8. Ο ΕΦΕΠΑΕ κοινοποιεί το αποτέλεσμα της επαλήθευσης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων στο Δικαιούχο, μέσω του ΟΠΣΚΕ ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την έγκρισή του, προκειμένου ο Δικαιούχος να διατυπώσει τυχόν αντιρρήσεις. Ο Δικαιούχος δύναται να υποβάλει στον ΕΦΕΠΑΕ μέσω ΟΠΣΚΕ τις αντιρρήσεις του, εντός δεκαπέντε

- (15) ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή των αποτελεσμάτων της επαλήθευσης μακροχρόνιων υποχρεώσεων.
9. Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από τον ΕΦΕΠΑΕ (το όργανο επαλήθευσης και το όργανο έγκρισής του) εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή τους. Σε περίπτωση που απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση, προκειμένου να ληφθεί απόφαση για το βάσιμο ή μη των αντιρρήσεων που υποβλήθηκαν, δύναται να διενεργείται άμεσα συμπληρωματική επαλήθευση από το ίδιο όργανο που διενήργησε την αρχική επαλήθευση. Στην περίπτωση αυτή, το Έντυπο ολοκληρώνεται εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία διενέργειας της συμπληρωματικής επαλήθευσης.
 10. Μετά την εξέταση των αντιρρήσεων ή την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας υποβολής των, το Έντυπο οριστικοποιείται.
 11. Όταν στο οριστικό Έντυπο προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση, αυτή εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο κατά τα προβλεπόμενα στην Κοινή Υπουργική Απόφαση για το Σύστημα Δημοσιονομικών Διορθώσεων και τις Διαδικασίες Ανάκτησης Αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του Κρατικού Προϋπολογισμού για την υλοποίηση Προγραμμάτων Συγχρηματοδοτούμενων του 2021-2027, σύμφωνα με το άρθρο 42 του Ν. 4914/2022. Με την έγκριση του οριστικού Εντύπου από το ως ανωτέρω αρμόδιο όργανο, ο ΕΦΕΠΑΕ συντάσσει στο Ο-ΠΣΚΕ Δελτίο Καταχώρισης Διορθώσεων, το ποσό της δημοσιονομικής διόρθωσης, μειώνοντας αντίστοιχα τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που έχουν ήδη καταχωρηθεί.
 12. Η Απόφαση Δημοσιονομικής Διόρθωσης/Ανάκτησης και το οριστικό Έντυπο Επαλήθευσης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων κοινοποιούνται στο δικαιούχο, στην Αρχή Πιστοποίησης και στην Αρχή Ελέγχου.
 13. Στην περίπτωση που στο πλαίσιο της επαλήθευσης, ο ΕΦΕΠΑΕ εντοπίζει παρατυπία που κρίνει ότι ενέχει ένδειξη απάτης, ενεργοποιείται η καθοριζόμενη από το ΣΔΕ διαδικασία.
 14. Οι ανωτέρω διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις και δημοσιονομικές διορθώσεις μετά από επαλήθευση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων διενεργούνται σύμφωνα προς τη διαδικασία που ορίζεται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση για το Σύστημα Δημοσιονομικών Διορθώσεων και τις Διαδικασίες Ανάκτησης Αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών

17.4 Δημοσιότητα

Πέραν των ανωτέρω κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης, οι δικαιούχοι οφείλουν να τηρούν τις απαιτήσεις δημοσιότητας, όπως αυτές ορίζονται στα άρθρα 46-50 και Παράρτημα ΙΧ του ΕΚ 1060/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων. Οι δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση/αποτίμηση της Δράσης στην οποία συμμετείχαν και στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτήθηκαν παρέχοντας οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία.

Ειδικότερα οι δικαιούχοι υποχρεούνται:

1. Να αποδέχονται τη συμπερίληψή τους στον κατάλογο των πράξεων του Προγράμματος που δημοσιοποιεί η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και ο ΕΦΕΠΑΕ, στη διαδικτυακή πύλη www.espa.gr, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 49 του Καν. 1060/2021, και στον οποίο να αναφέρονται: η επωνυμία του δικαιούχου, ο τίτλος, ο σκοπός και τα αναμενόμενα ή πραγματικά επιτεύγματα της πράξης, η ημερομηνία έναρξης της πράξης και η αναμενόμενη ή πραγματική ημερομηνία ολοκλήρωσής της, το συνολικό

κόστος της πράξης, το οικείο ταμείο και ο ειδικός στόχος, το ποσοστό ενωσιακής συγχρηματοδότησης, η ένδειξη της τοποθεσίας ή ο γεωτοπισμός για την οικεία πράξη και τη συγκεκριμένη χώρα, η τοποθεσία του δικαιούχου, τον τύπο της παρέμβασης για την πράξη σύμφωνα με το άρθρο 73 του Καν. 1060/2021.

2. Να λαμβάνουν όλα τα μέτρα πληροφόρησης που προβλέπονται στο άρθρο 50 του Κανονισμού 1060/2021 και ειδικότερα:
 - α) Να παρέχουν στον επίσημο ιστότοπο που διατηρούν, εάν διατηρούν, και στους ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης τους σύντομη περιγραφή της πράξης, ανάλογη προς το επίπεδο της στήριξης, που περιλαμβάνει τους στόχους και τα αποτελέσματά της και αναφορά της χρηματοδοτικής στήριξης από την Ένωση.
 - β) Να παρέχουν δήλωση όπου επισημαίνεται η στήριξη από την Ένωση κατά τρόπο εμφανή επί εγγράφων και υλικού επικοινωνίας σχετικά με την υλοποίηση της πράξης, που προορίζονται για το κοινό ή για τους συμμετέχοντες.
 - γ) Να τοποθετούν αφίσα ελάχιστου μεγέθους Α3 ή ισοδύναμη ηλεκτρονική εικόνα ή μόνιμη αναμνηστική πλάκα ή πινακίδα σημαντικού μεγέθους (για πράξεις με δημόσια χρηματοδότηση άνω των 500.000€), σε τοποθεσία που είναι σαφώς ορατή στο κοινό, με πληροφόρηση σχετικά με την πράξη και επισήμανσης της στήριξης από τα ταμεία, σε πράξεις που δεν εμπίπτουν στην υποχρέωση πινακίδων ή πλακών.

Επιπλέον οι δικαιούχοι που λαμβάνουν ενίσχυση με βάση τον Κανονισμό 651/2014 οφείλουν σύμφωνα με το Άρθρο 9 του ΓΑΚ να παρέχουν πληροφορίες για την επένδυση ώστε να δημοσιεύονται στην εφαρμογή Transparency Award Module της Επιτροπής) ή σε ενιαίο δικτυακό τόπο για τις κρατικές ενισχύσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Συγκεκριμένα πρέπει να παρέχουν:

- α) συνοπτικές πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 11 του ΓΑΚ με τον τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο παράρτημα II του ΓΑΚ ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση σε αυτές
- β) το πλήρες κείμενο κάθε μέτρου ενίσχυσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 11 του ΓΑΚ, ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο
- γ) οι πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα III του ΓΑΚ για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 100 000 EUR.

17.5 Ειδικές ρυθμίσεις Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679

Ο δικαιούχος με την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης του στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ) μετά των απαιτούμενων δικαιολογητικών εγγράφων παρέχει στην ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και στον ΕΦΕΠΑΕ και τα νόμιμα εντεταλμένα όργανα αυτών τη ρητή συγκατάθεση του για την νόμιμη επεξεργασία κατ' άρθρο 6 του Κανονισμού 2016/679 των δεδομένων προσωπικού του χαρακτήρα τα οποία προβλέπονται στην παρούσα πρόσκληση και αποδέχεται ότι τέτοια επεξεργασία είναι αναγκαία για την αξιολόγηση, ένταξη, παρακολούθηση και ολοκλήρωση της συγχρηματοδοτούμενης πράξης του.

Η νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και τον ΕΦΕΠΑΕ και τα νομίμως εντεταλμένα όργανα αυτών αποσκοπεί στην εφαρμογή και τήρηση των κοινοτικών και εθνικών κανόνων οι οποίοι διέπουν την προγραμματική περίοδο 2021-2027, διενεργείται για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον και την άσκηση δημόσιας εξουσίας και την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, σύμφωνα με τον Κανονισμό 1060/2021 και των εκτελεστικών τούτου κανονισμών νόμων και κανονιστικών πράξεων της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας που διέπει την παρέμβαση των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ένωσης σε συνδυασμό με την υπ' αριθμ. C(2022) 6510 final/6.9.2022 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορά την έγκριση του Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη».

Τα προσωπικά δεδομένα συλλέγονται στο ΟΠΣΚΕ κατόπιν της αίτησης Χρηματοδότησης του δικαιούχου ο οποίος έχει αποκλειστική ευθύνη για την ορθότητα, πληρότητα και ακρίβεια τους. Περαιτέρω, ο δικαιούχος συναινεί στην ανάρτηση στο διαδίκτυο στο «Πρόγραμμα Διαύγεια» των αποτελεσμάτων αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησής του και των αποτελεσμάτων επί τυχόν ασκηθείσας ένστασής του (ενδικοφανούς προσφυγής) μετά της διαλαμβανόμενης πλήρους και εμπεριστατωμένης αιτιολογίας τους καθώς και οιασδήποτε άλλης διοικητικής πράξης προβλέπεται στην νομοθεσία που διέπει την παρέμβαση των Διαρθρωτικών Ταμείων και η οποία είναι απαραίτητη στα πλαίσια της αρχής της διαφάνειας και της νομιμότητας που διέπει τη Δράση και την άσκηση των καθηκόντων διαχείρισης των ενωσιακών και εθνικών πόρων.

Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων για τους ανωτέρω σκοπούς, πραγματοποιείται ιδίως υπό τις προϋποθέσεις των διατάξεων των περιπτώσεων γ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 και της περίπτωσης ζ' της παρ. 2 του άρθρου 9 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679. Επίσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 12 έως 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, τα φυσικά πρόσωπα-υποκείμενα των δεδομένων-διατηρούν τα δικαιώματα ενημέρωσης και πρόσβασης, τα δικαιώματα διόρθωσης και διαγραφής (δικαίωμα στη λήθη), το δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας, το δικαίωμα στη φορητότητα των δεδομένων, το δικαίωμα εναντίωσης και το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (www.dpa.gr).

18. Παρατυπίες-Διακοπή της ενίσχυσης-Ανάκτηση

Σε ότι αφορά σε παρατυπίες, διακοπή της ενίσχυσης, καθώς και σε ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών ισχύουν τα όσα αναφέρονται στην ΥΑ 5483/20.1.2023 (Β' 390) «Διαδικασίες δημοσιονομικών διορθώσεων και αναζήτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027».

Σημειώνεται ότι η ΕΥΔ Π-ΑΜΘ, στο πλαίσιο της Εθνικής και Ευρωπαϊκής Πολιτικής για την καταπολέμηση της απάτης στις διαρθρωτικές δράσεις θα διαβιβάζει στοιχεία που περιέχουν υπόνοια απάτης στις αρμόδιες αρχές. Λεπτομερής αναφορά για την «Καταπολέμηση της απάτης στις διαρθρωτικές δράσεις» υπάρχει στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ (www.espa.gr) και συγκεκριμένα στον σύνδεσμο <https://www.espa.gr/el/Pages/staticAntiFraud.aspx>.

19. Πληροφόρηση

Η πρόσκληση της Δράσης θα δημοσιευθεί στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ και θα αναρτηθεί στις ιστοσελίδες του ΕΦΕΠΑΕ www.efepae.gr, www.efepaeamth.gr, της ΕΥΔ Π-ΑΜΘ www.eydamth.gr και του ΕΣΠΑ www.espa.gr.

Για περαιτέρω πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στα γραφεία του ΕΦΕΠΑΕ Α.Μ.Θ, εταίρου του ΕΦΕΠΑΕ, στη διεύθυνση: Όπισθεν οικισμού Ηφαίστου-έναντι Πανεπιστημιούπολης-69150 Κομοτηνή, ΤΘ 145, τηλ. 25310 35916, 72388 και e-mail επικοινωνίας: info@efepaeamth.gr.

20. Παραρτήματα

Παράρτημα 1: Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ)

Παράρτημα 2: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης

Παράρτημα 3: Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης

Παράρτημα 4: Ορισμός ΜΜΕ

Παράρτημα 5: Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης

Παράρτημα 6: Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων

Υπόδειγμα Α: Γενικά στοιχεία

Υπόδειγμα Β: Στοιχεία σχετικά με την ιδιότητα ΜΜΕ

Υπόδειγμα Γ: Δήλωση ενισχύσεων

Υπόδειγμα Δ: Αποδοχή Τεχνικού Παραρτήματος

Παράρτημα 7: Ορισμός της «προβληματικής επιχείρησης»

Παράρτημα 8: Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία

Παράρτημα 9: Πίνακας συμμόρφωσης πράξεων με το χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Παράρτημα 10: Τεκμηρίωση κλιματικής ανθεκτικότητας

Παράρτημα 1 Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ)

Σε περίπτωση τετραψήφιου ΚΑΔ συμπεριλαμβάνονται όλες οι υποκατηγορίες πενταψήφιων, εξαψήφιων και οκταψήφιων. Σε περίπτωση πενταψήφιου συμπεριλαμβάνονται όλες οι κατηγορίες εξαψήφιων και οκταψήφιων.

Σε περίπτωση εξαψήφιου συμπεριλαμβάνονται όλες οι κατηγορίες οκταψήφιων.

ΤΑΞΕΙΣ NACE	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
07.10	Εξόρυξη σιδηρομεταλλεύματος
07.21	Εξόρυξη μεταλλευμάτων ουράνιου και θόριου
07.29	Εξόρυξη λοιπών μη σιδηρούχων μεταλλευμάτων
08.11	Εξόρυξη διακοσμητικών λίθων, ασβεστόλιθου, γύψου, σχιστόλιθου και άλλων λίθων
08.12	Λειτουργία φρεάτων παραγωγής αμμοχάλικου και άμμου και εξόρυξη αργίλου και καολίνης
08.91	Εξόρυξη ορυκτών για τη χημική βιομηχανία και τη βιομηχανία λιπασμάτων
08.93	Εξόρυξη αλατιού
08.99	Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.
10.11	Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος πλην κρέατος πουλερικών
10.12	Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος πουλερικών
10.13	Παραγωγή προϊόντων κρέατος και κρέατος πουλερικών
10.31	Επεξεργασία και συντήρηση πατατών
10.32	Παραγωγή χυμών φρούτων και λαχανικών
10.39	Άλλη επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών
10.41	Παραγωγή ελαίων και λιπών
	(εκτός του 10.41.12 "Παραγωγή λιπών και ελαίων και των κλασμάτων τους, ψαριών και θαλάσσιων θηλαστικών")
10.42	Παραγωγή μαργαρίνης και παρόμοιων βρώσιμων λιπών
10.51	Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων
10.52	Παραγωγή παγωτών και άλλων ειδών βρώσιμου πάγου
10.61	Παραγωγή προϊόντων αλευρόμυλων
10.62	Παραγωγή αμύλων και προϊόντων αμύλου
10.71	Αρτοποιία· παραγωγή νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής
10.72	Παραγωγή παξιμαδιών, μπισκότων, διατηρούμενων ειδών ζαχαροπλαστικής
10.73	Παραγωγή αλευρωδών προϊόντων
10.81	Παραγωγή ζάχαρης
10.82	Παραγωγή κακάου, σοκολάτας και ζαχαρωτών
10.83	Επεξεργασία τσαγιού και καφέ
10.84	Παραγωγή αρτυμάτων και καρυκευμάτων
10.85	Παραγωγή έτοιμων γευμάτων και φαγητών
10.86	Παραγωγή ομογενοποιημένων παρασκευασμάτων διατροφής και διαιτητικών τροφών
10.89	Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής π.δ.κ.α.
10.91	Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών για ζώα που εκτρέφονται σε αγροκτήματα
10.92	Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών για ζώα συντροφιάς

11.01	Απόσταξη, ανακαθαρισμός και ανάμιξη αλκοολούχων ποτών
11.02	Παραγωγή οίνου από σταφύλια
11.03	Παραγωγή μηλίτη και άλλων ποτών από φρούτα που υφίστανται ζύμωση
11.04	Παραγωγή άλλων μη αποσταγμένων ποτών που υφίστανται ζύμωση
11.05	Ζυθοποιία
11.07	Παραγωγή αναψυκτικών και εμφιαλωμένων νερών
13.10	Προπαρασκευή και νηματοποίηση υφαντικών ινών
13.20	Ύφανση κλωστοϋφαντουργικών υλών
13.30	Τελειοποίηση (φινίρισμα) υφαντουργικών προϊόντων
13.96	Κατασκευή άλλων τεχνικών και βιομηχανικών κλωστοϋφαντουργικών ειδών
16.11	Πριόνισμα, πλάνισμα και εμποτισμός ξύλου
16.12	Κατεργασία και τελειοποίηση (φινίρισμα) ξύλου
16.21	Κατασκευή αντικολλητών (κόντρα-πλακέ) και άλλων πλακών με βάση το ξύλο
16.22	Κατασκευή συναρμολογούμενων δαπέδων παρκέ
16.23	Κατασκευή άλλων ξυλουργικών προϊόντων οικοδομικής
16.24	Κατασκευή ξύλινων εμπορευματοκιβώτιων
16.25	Κατασκευή ξύλινων πορτών και παραθύρων
16.26	Παραγωγή στερεών καυσίμων από φυτική βιομάζα
16.27	Υπηρεσίες τελειοποίησης (φινιρίσματος) προϊόντων από ξύλο
16.28	Κατασκευή άλλων προϊόντων από ξύλο και ειδών από φελλό και ειδών καλαθοποιίας και σπαρτο-πλεκτικής
17.11	Παραγωγή χαρτοπολτού
17.12	Κατασκευή χαρτιού και χαρτονιού
17.21	Κατασκευή κυματοειδούς χαρτιού και χαρτονιού και εμπορευματοκιβώτιων από χαρτί και χαρτόνι
17.22	Κατασκευή χάρτινων ειδών οικιακής χρήσης, ειδών υγιεινής και ειδών τουαλέτας
17.23	Κατασκευή ειδών χαρτοπωλείου (χαρτικών)
17.24	Κατασκευή χαρτιού για επενδύσεις τοίχων (ταπετσαρίας)
17.25	Κατασκευή άλλων ειδών από χαρτί και χαρτόνι
20.11	Παραγωγή βιομηχανικών αερίων
20.12	Παραγωγή χρωστικών υλών
20.13	Παραγωγή άλλων ανόργανων βασικών χημικών ουσιών
20.14	Παραγωγή άλλων οργανικών βασικών χημικών ουσιών
	(εκτός του 20.14.1 "Παραγωγή υδρογονανθράκων και παραγώγων τους" και των επιμέρους 6βάθ-μιων ΚΑΔ)
20.15	Παραγωγή λιπασμάτων και αζωτούχων ενώσεων
20.16	Παραγωγή πλαστικών σε πρωτογενείς μορφές
20.17	Παραγωγή συνθετικού ελαστικού (συνθετικού καουτσούκ) σε πρωτογενείς μορφές
20.20	Παραγωγή παρασιτοκτόνων, απολυμαντικών και άλλων αγροχημικών προϊόντων
20.30	Παραγωγή χρωμάτων, βερνικιών και παρόμοιων επιχρισμάτων, μελανιών τυπογραφίας και μαστι-χών
20.41	Παραγωγή σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού και στίλβωσης
20.42	Παραγωγή παρασκευασμάτων αρωμάτων και καλλωπισμού

20.51	Παραγωγή υγρών βιοκαυσίμων
20.59	Παραγωγή άλλων χημικών προϊόντων π.δ.κ.α.
21.10	Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων
21.20	Παραγωγή φαρμακευτικών σκευασμάτων
22.11	Κατασκευή, αναγόμευση και ανακατασκευή επισώτρων (ελαστικά οχημάτων) από καουτσούκ και κατασκευή σωλήνων
22.12	Κατασκευή άλλων προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ)
22.21	Κατασκευή πλαστικών πλακών, φύλλων, σωλήνων και ειδών καθορισμένης μορφής
22.22	Κατασκευή πλαστικών ειδών συσκευασίας
22.23	Κατασκευή πλαστικών πορτών και παραθύρων
22.24	Κατασκευή πλαστικών οικοδομικών υλικών
22.25	Υπηρεσίες κατεργασίας και τελειοποίησης (φινιρίσματος) πλαστικών προϊόντων
22.26	Κατασκευή άλλων πλαστικών προϊόντων
23.11	Κατασκευή επίπεδου γυαλιού
23.12	Μορφοποίηση και κατεργασία επίπεδου γυαλιού
23.13	Κατασκευή κοίλου γυαλιού
23.14	Κατασκευή ινών γυαλιού
23.15	Κατασκευή και κατεργασία άλλων ειδών γυαλιού, περιλαμβανομένου του γυαλιού για τεχνικές χρήσεις
23.20	Παραγωγή πυρίμαχων προϊόντων
23.31	Κατασκευή κεραμικών πλακιδίων και πλακών
23.32	Κατασκευή τούβλων, πλακιδίων και λοιπών δομικών προϊόντων από οπτή γη
23.41	Κατασκευή κεραμικών ειδών οικιακής χρήσης και κεραμικών διακοσμητικών ειδών
23.42	Κατασκευή κεραμικών ειδών υγιεινής
23.43	Κατασκευή κεραμικών μονωτών και κεραμικών μονωτικών εξαρτημάτων
23.44	Κατασκευή άλλων κεραμικών προϊόντων για τεχνικές χρήσεις
23.45	Κατασκευή άλλων κεραμικών προϊόντων
23.51	Παραγωγή τσιμέντου
23.52	Παραγωγή ασβέστη και γύψου
23.61	Κατασκευή δομικών προϊόντων από σκυρόδεμα
23.62	Κατασκευή δομικών προϊόντων από γύψο
23.63	Κατασκευή έτοιμου σκυροδέματος
23.64	Κατασκευή κονιαμάτων
23.66	Κατασκευή άλλων προϊόντων από σκυρόδεμα, τσιμέντο και γύψο
23.70	Κοπή, μορφοποίηση και τελική επεξεργασία λίθων
23.91	Παραγωγή λειαντικών προϊόντων
23.99	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων π.δ.κ.α.
24.41	Παραγωγή πολύτιμων μετάλλων
24.42	Παραγωγή αλουμινίου (αργίλιου)
24.43	Παραγωγή μολύβδου, ψευδάργυρου και κασσίτερου
24.44	Παραγωγή χαλκού
24.45	Παραγωγή άλλων μη σιδηρούχων μετάλλων
24.53	Χύτευση ελαφρών μετάλλων

24.54	Χύτευση άλλων μη σιδηρούχων μετάλλων
25.11	Κατασκευή μεταλλικών σκελετών και μερών μεταλλικών σκελετών
25.12	Κατασκευή μεταλλικών πορτών και παράθυρων
25.21	Κατασκευή θερμαντικών σωμάτων, ατμογεννητριών και λεβήτων κεντρικής θέρμανσης (εκτός του 25.21.2 "Κατασκευή πυρηνικών αντιδραστήρων και μερών τους" & 25.21.9 "Εργασίες υπερβολαβίας στο πλαίσιο της διαδικασίας κατασκευής ατμογεννητριών, εκτός των λεβήτων κεντρικής θέρμανσης" και των επιμέρους 6βάθμιων ΚΑΔ)
25.22	Κατασκευή άλλων μεταλλικών ντεπόζιτων, δεξαμενών και δοχείων
25.51	Επικάλυψη μετάλλων
25.52	Θερμική επεξεργασία μετάλλων
25.53	Μεταλλοτεχνία
25.61	Κατασκευή μαχαιροπίρουνων
25.62	Κατασκευή κλειδαριών και μεντεσέδων
25.63	Κατασκευή εργαλείων
25.91	Κατασκευή χαλύβδινων βαρελιών και παρόμοιων δοχείων
25.92	Κατασκευή ελαφρών μεταλλικών ειδών συσκευασίας
25.93	Κατασκευή ειδών από σύρμα, αλυσίδων και ελατηρίων (εκτός των 25.93.11 "Κατασκευή συρματόσχοινων, καλωδίων, πλεξούδων, αρτανών (σαμπανιών) και παρόμοιων ειδών, από σίδηρο ή χάλυβα, μη ηλεκτρομονωμένων", 25.93.15 "Κατασκευή σύρματος, ράβδων, σωλήνων, πλακών, ηλεκτροδίων, με επικάλυψη ή με πυρήνα από συλλίπασμα (flux)", 25.93.16 "Κατασκευή ελατηρίων και ελασμάτων ελατηρίων, από σίδηρο ή χάλυβα· χάλκινων ελατηρίων", και των επιμέρους 8βάθμιων ΚΑΔ)
25.94	Κατασκευή συνδετήρων και προϊόντων κοχλιομηχανών
25.99	Κατασκευή άλλων μεταλλικών προϊόντων π.δ.κ.α.
26.11	Κατασκευή ηλεκτρονικών εξαρτημάτων
26.12	Κατασκευή έμφορτων ηλεκτρονικών πλακετών
26.20	Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακού εξοπλισμού
26.30	Κατασκευή εξοπλισμού επικοινωνίας
26.40	Κατασκευή ηλεκτρονικών ειδών ευρείας κατανάλωσης
26.51	Κατασκευή οργάνων και συσκευών μέτρησης, δοκιμών και πλοήγησης
26.60	Κατασκευή ακτινολογικών και ηλεκτρονικών μηχανημάτων ιατρικής και θεραπευτικής χρήσης
26.70	Κατασκευή οπτικών οργάνων, μαγνητικών και οπτικών μέσων και φωτογραφικού εξοπλισμού
27.11	Κατασκευή ηλεκτροκινητήρων, ηλεκτρογεννητριών και ηλεκτρικών μετασχηματιστών
27.12	Κατασκευή συσκευών διανομής και ελέγχου ηλεκτρικού ρεύματος
27.20	Κατασκευή ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών
27.31	Κατασκευή καλωδίων οπτικών ινών
27.32	Κατασκευή άλλων ηλεκτρονικών και ηλεκτρικών συρμάτων και καλωδίων
27.33	Κατασκευή εξαρτημάτων καλωδίωσης
27.40	Κατασκευή φωτιστικού εξοπλισμού
28.11	Κατασκευή κινητήρων και στροβίλων, με εξαίρεση τους κινητήρες αεροσκαφών, οχημάτων και δικύκλων

28.21	Κατασκευή φούρνων, κλιβάνων και μόνιμου οικιακού εξοπλισμού θέρμανσης
28.30	Κατασκευή γεωργικών και δασοκομικών μηχανημάτων
28.92	Κατασκευή μηχανημάτων για τα ορυχεία, τα λατομεία και τις δομικές κατασκευές
28.97	Κατασκευή μηχανημάτων προσθετικής κατασκευής
29.10	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων
29.20	Κατασκευή αμαξωμάτων για μηχανοκίνητα οχήματα· κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων
29.32	Κατασκευή άλλων μερών και εξαρτημάτων για μηχανοκίνητα οχήματα
30.31	Κατασκευή μη στρατιωτικών αεροσκαφών και διαστημοπλοίων και συναφών μηχανημάτων
30.32	Κατασκευή στρατιωτικών αεροσκαφών και διαστημοπλοίων και συναφών μηχανημάτων
31.00	Κατασκευή επίπλων
32.40	Κατασκευή άλλων παιχνιδιών
32.50	Κατασκευή ιατρικών και οδοντιατρικών οργάνων και προμηθειών
37.00	Επεξεργασία λυμάτων
38.11	Συλλογή μη επικίνδυνων αποβλήτων
38.21	Ανάκτηση υλικών
38.22	Ανάκτηση ενέργειας
38.23	Άλλη ανάκτηση αποβλήτων
38.31	Αποτέφρωση χωρίς ανάκτηση ενέργειας
38.32	Υγειονομική ταφή ή μόνιμη αποθήκευση
38.33	Άλλη διάθεση αποβλήτων
41.00	Κατασκευή κτιρίων για κατοικίες και μη
42.11	Κατασκευή δρόμων και αυτοκινητοδρόμων
42.12	Κατασκευή σιδηροδρομικών γραμμών και υπόγειων σιδηροδρόμων
42.13	Κατασκευή γεφυρών και σηράγγων
42.21	Κατασκευή κοινωφελών έργων σχετικών με υγρά
42.99	Κατασκευή άλλων έργων πολιτικού μηχανικού π.δ.κ.α.
43.11	Κατεδαφίσεις
43.12	Προετοιμασία εργοτάξιου
43.13	Δοκιμαστικές γεωτρήσεις
43.21	Ηλεκτρικές εγκαταστάσεις
43.22	Υδραυλικές και κλιματιστικές εγκαταστάσεις θέρμανσης και ψύξης
43.23	Εγκατάσταση μόνωσης
43.24	Άλλες κατασκευαστικές εγκαταστάσεις
43.31	Επιχρίσεις κονιαμάτων
43.32	Ξυλουργικές εργασίες
43.33	Επενδύσεις δαπέδων και τοίχων
43.34	Χρωματισμοί και τοποθέτηση υαλοπινάκων
43.35	Άλλες κατασκευαστικές εργασίες ολοκλήρωσης και τελειώματος
43.41	Δραστηριότητες κατασκευής στεγών
43.42	Άλλες εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες στην κατασκευή κτιρίων
43.50	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες σε έργα πολιτικού μηχανικού

43.91	Δραστηριότητες τοιχοποιίας
43.99	Άλλες εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.
46.11	Χονδρικό εμπόριο κεριών εντόμων και σπαρματσέτων
46.18	Δραστηριότητες εμπορικών αντιπροσώπων που μεσολαβούν στη χονδρική πώληση άλλων συγκεκριμένων προϊόντων
46.21	Χονδρικό εμπόριο σιτηρών, ακατέργαστου καπνού, σπόρων και ζωοτροφών
46.22	Χονδρικό εμπόριο λουλουδιών και φυτών
46.23	Χονδρικό εμπόριο ζώντων ζώων
46.24	Χονδρικό εμπόριο δερμάτων, προβιών και κατεργασμένου δέρματος
46.31	Χονδρικό εμπόριο φρούτων και λαχανικών
46.32	Χονδρικό εμπόριο κρέατος, προϊόντων κρέατος, ψαριών και προϊόντων ψαριών
	(εκτός του 46.32.03 "Υπηρεσίες χονδρικού εμπορίου ψαριών καρκινοειδών και μαλακίων" και των επιμέρους 4βάθμιων ΚΑΔ)
46.33	Χονδρικό εμπόριο γαλακτοκομικών προϊόντων, αβγών και βρώσιμων ελαίων και λιπών
46.34	Χονδρικό εμπόριο ποτών
46.35	Χονδρικό εμπόριο προϊόντων καπνού
46.36	Χονδρικό εμπόριο ζάχαρης, σοκολάτας και ειδών ζαχαροπλαστικής
46.37	Χονδρικό εμπόριο καφέ, τσαγιού, κακάου και μπαχαρικών
46.38	Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων
46.39	Μη εξειδικευμένο χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού
46.41	Χονδρικό εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων
46.42	Χονδρικό εμπόριο ενδυμάτων και υποδημάτων
46.43	Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρικών οικιακών συσκευών
46.44	Χονδρικό εμπόριο ειδών πορσελάνης και γυαλικών και υλικών καθαρισμού
46.45	Χονδρικό εμπόριο αρωμάτων και καλλυντικών
46.46	Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών και ιατρικών προϊόντων
46.47	Χονδρικό εμπόριο επίπλων οικιακής χρήσης, επίπλων γραφείων και καταστημάτων, χαλιών και φωτιστικών
46.48	Χονδρικό εμπόριο ρολογιών και κοσμημάτων
46.49	Χονδρικό εμπόριο άλλων ειδών οικιακής χρήσης
46.50	Χονδρικό εμπόριο εξοπλισμού πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων
46.61	Χονδρικό εμπόριο γεωργικών μηχανημάτων, εξοπλισμού και προμηθειών
46.62	Χονδρικό εμπόριο εργαλειομηχανών
46.63	Χονδρικό εμπόριο εξορυκτικών μηχανημάτων, καθώς και μηχανημάτων για κατασκευαστικά έργα και έργα πολιτικού μηχανικού
46.64	Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων και εξοπλισμού
46.72	Χονδρικό εμπόριο μερών και εξαρτημάτων μηχανοκίνητων οχημάτων
46.82	Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων
46.83	Χονδρικό εμπόριο ξυλείας, οικοδομικών υλικών και ειδών υγιεινής
46.84	Χονδρικό εμπόριο σιδηρικών, υδραυλικών ειδών και εξοπλισμού και προμηθειών για εγκαταστάσεις θέρμανσης
46.85	Χονδρικό εμπόριο χημικών προϊόντων
46.86	Χονδρικό εμπόριο άλλων ενδιάμεσων προϊόντων
46.87	Χονδρικό εμπόριο απορριμμάτων και υπολειμμάτων

	(εκτός του 46.87.00.10 "Χονδρικό εμπόριο κατάλοιπων καπνού")
52.10	Αποθήκευση
52.23	Άλλες υπηρεσίες σχετικές με τις εναέριες μεταφορές
52.24	Υπηρεσίες διακίνησης φορτίων
52.25	Δραστηριότητες υπηρεσιών εφοδιαστικής
52.26	Άλλες υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες
52.31	Δραστηριότητες υπηρεσιών διαμεσολάβησης για εμπορευματικές μεταφορές
52.32	Δραστηριότητες υπηρεσιών διαμεσολάβησης για μεταφορές επιβατών
55.40	Δραστηριότητες υπηρεσιών διαμεσολάβησης για καταλύματα
56.11	Δραστηριότητες εστιατορίων
56.12	Δραστηριότητες υπηρεσιών κινητών μονάδων εστίασης
56.21	Δραστηριότητες υπηρεσιών τροφοδοσίας για εκδηλώσεις
56.22	Δραστηριότητες υπηρεσιών τροφοδοσίας επί συμβάσει και άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης
56.30	Δραστηριότητες παροχής ποτών
56.40	Δραστηριότητες υπηρεσιών διαμεσολάβησης για δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης και παροχής ποτών
58.11	Έκδοση βιβλίων
58.12	Έκδοση εφημερίδων
58.13	Έκδοση περιοδικών κάθε είδους
58.19	Άλλες εκδοτικές δραστηριότητες, εκτός από έκδοση λογισμικού
58.21	Έκδοση βιντεοπαιχνιδιών
58.29	Έκδοση άλλου λογισμικού
59.11	Δραστηριότητες παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων
59.12	Δραστηριότητες συνοδευτικές της παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων
60.10	Δραστηριότητες ραδιοφωνικών εκπομπών και διανομής ήχου
60.20	Δραστηριότητες τηλεοπτικού προγραμματισμού, τηλεοπτικών εκπομπών και διανομής βίντεο
60.39	Άλλες δραστηριότητες διανομής περιεχομένου
61.10	Ενσύρματες, ασύρματες και δορυφορικές τηλεπικοινωνίες
61.20	Δραστηριότητες μεταπώλησης στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και δραστηριότητες υπηρεσιών διαμεσολάβησης στον τομέα των τηλεπικοινωνιών
61.90	Άλλες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες
62.10	Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών συστημάτων
62.20	Δραστηριότητες παροχής συμβουλών σχετικά με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και υπηρεσίες διαχείρισης ηλεκτρονικών συστημάτων
62.90	Άλλες δραστηριότητες της τεχνολογίας της πληροφορίας και δραστηριότητες υπηρεσιών ηλεκτρονικών υπολογιστών
63.10	Υπολογιστική υποδομή, επεξεργασία δεδομένων, φιλοξενία και συναφείς δραστηριότητες
63.91	Δραστηριότητες πυλών διαδικτυακής αναζήτησης
63.92	Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας
68.12	Ανάπτυξη οικοδομικών σχεδίων
69.20	Δραστηριότητες λογιστικής, τήρησης βιβλίων και λογιστικού ελέγχου· παροχή φορολογικών συμβουλών
71.11	Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων
71.12	Δραστηριότητες μηχανικών και συναφείς δραστηριότητες παροχής τεχνικών συμβουλών

71.20	Τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις
73.11	Δραστηριότητες διαφημιστικών γραφείων
73.12	Παρουσίαση στα μέσα ενημέρωσης
73.20	Έρευνα αγοράς και δημοσκοπήσεις
74.11	Δραστηριότητες βιομηχανικού σχεδίου και σχεδίου μόδας
74.12	Δραστηριότητες γραφικού σχεδιασμού και οπτικής επικοινωνίας
74.13	Δραστηριότητες σχεδιασμού εσωτερικών χώρων
74.14	Άλλες δραστηριότητες ειδικευμένου σχεδίου
74.20	Φωτογραφικές δραστηριότητες
74.30	Δραστηριότητες μετάφρασης και διερμηνείας
74.91	Δραστηριότητες διαμεσολάβησης σε θέματα διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και παροχής υπηρεσιών μάρκετινγκ
74.99	Όλες οι άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.
75.00	Κτηνιατρικές δραστηριότητες
77.51	Δραστηριότητες υπηρεσιών διαμεσολάβησης για ενοικίαση και εκμίσθωση αυτοκινήτων, τροχόσπιτων και ρυμουλκούμενων
79.11	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων
79.12	Δραστηριότητες γραφείων οργανωμένων ταξιδιών
79.90	Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες
80.09	Δραστηριότητες παροχής προστασίας π.δ.κ.α.
82.30	Οργάνωση συνεδρίων και εμπορικών εκθέσεων
82.40	Δραστηριότητες υπηρεσιών διαμεσολάβησης για δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις π.δ.κ.α.
86.10	Νοσοκομειακές δραστηριότητες
86.21	Δραστηριότητες άσκησης γενικών ιατρικών επαγγελματιών
86.22	Δραστηριότητες ειδικευμένων ιατρών
86.23	Δραστηριότητες άσκησης οδοντιατρικών επαγγελματιών
86.91	Υπηρεσίες διαγνωστικής απεικόνισης και δραστηριότητες ιατρικών εργαστηρίων
86.92	Μεταφορά ασθενών με ασθενοφόρο
86.93	Δραστηριότητες ψυχολόγων και ψυχοθεραπευτών, εκτός των ιατρών
86.94	Νοσηλευτικές και μαιευτικές δραστηριότητες
86.95	Δραστηριότητες φυσιοθεραπείας
86.96	Παραδοσιακές, συμπληρωματικές και εναλλακτικές ιατρικές δραστηριότητες
86.99	Άλλες δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας π.δ.κ.α.
87.20	Δραστηριότητες βοήθειας κατ' οίκον για άτομα που ζουν ή έχουν διαγνωστεί με ψυχική ασθένεια ή χρήση ουσιών
88.10	Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος για ηλικιωμένους ή άτομα με αναπηρία
88.91	Δραστηριότητες βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών
88.99	Άλλες δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος π.δ.κ.α.
90.11	Δραστηριότητες λογοτεχνικής δημιουργίας και μουσικής σύνθεσης
90.12	Δημιουργικές δραστηριότητες εικαστικών τεχνών
90.13	Άλλες δραστηριότητες καλλιτεχνικής δημιουργίας
90.20	Δραστηριότητες τεχνών του θεάματος
90.31	Λειτουργία εγκαταστάσεων και χώρων τέχνης
90.39	Άλλες υποστηρικτικές δραστηριότητες για τις τέχνες και τις τέχνες του θεάματος

91.11	Δραστηριότητες βιβλιοθηκών
91.12	Δραστηριότητες αρχειοφυλακείων
91.21	Δραστηριότητες μουσείων και συλλογών
91.22	Δραστηριότητες ιστορικών χώρων και μνημείων
91.30	Δραστηριότητες διατήρησης, αποκατάστασης και άλλες υποστηρικτικές δραστηριότητες για την πολιτιστική κληρονομιά
91.41	Δραστηριότητες βοτανικών και ζωολογικών κήπων
91.42	Δραστηριότητες φυσικών βιότοπων
93.11	Εκμετάλλευση αθλητικών εγκαταστάσεων
93.12	Δραστηριότητες αθλητικών ομίλων
93.13	Δραστηριότητες γυμναστηρίων
93.19	Αθλητικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.
93.21	Δραστηριότητες πάρκων αναψυχής και άλλων θεματικών πάρκων
93.29	Δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας π.δ.κ.α.
95.10	Επισκευή και συντήρηση ηλεκτρονικών υπολογιστών και εξοπλισμού επικοινωνίας
96.10	Πλύσιμο και καθαρισμός κλωστοϋφαντουργικών και γούνινων προϊόντων
96.91	Δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών κατ' οίκον

Παράρτημα 2 Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης

A/A	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
1.	Υπεύθυνες δηλώσεις, από το νόμιμο εκπρόσωπο του δικαιούχου σύμφωνα με τα υποδείγματα κειμένων του Παραρτήματος 6 και ειδικότερα: Υπεύθυνες Δηλώσεις / Δήλωση ΜΜΕ σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 09.02) - Υπόδειγμα Α: Γενικά Στοιχεία με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω http://www.gov.gr - Υπόδειγμα Β: Στοιχεία σχετικά με την ιδιότητα ΜΜΕ Υπεύθυνη Δήλωση Σώρευσης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 09.04) - Υπόδειγμα Γ: Δήλωση Ενισχύσεων Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται <u>από κοινού</u> από δύο ή περισσότερα πρόσωπα <u>και όχι χωριστά</u> η δήλωση υποβάλλεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα.
2.	Δικαιολογητικά νόμιμης υπόστασης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.02): Για Α.Ε.: Ισχύον Κωδικοποιημένο Καταστατικό (Περιφέρεια ή ΓΕΜΗ ανάλογα με τη χρονική περίοδο) ή πράξη σύστασης και τυχόν τροποποιήσεις αυτής. Συγκρότηση ΔΣ & Ορισμός Νομίμου Εκπροσώπου (ΦΕΚ ή ΓΕΜΗ ανάλογα με τη χρονική περίοδο). Απόφαση Γενικής Συνέλευσης ή Μετοχολόγιο από την οποία προκύπτει η ισχύουσα μετοχική σύνθεση. Για Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε.: Ισχύον Κωδικοποιημένο Καταστατικό (Πρωτοδικείο ή ΓΕΜΗ ανάλογα με τη χρονική περίοδο) ή πράξη σύστασης και τυχόν τροποποιήσεις αυτής., Πράξη εκπροσώπησης (ΦΕΚ εκπροσώπησης ή ΓΕΜΗ ανάλογα με τη χρονική περίοδο) σε περίπτωση που η εκπροσώπηση δεν προκύπτει από το ανωτέρω Καταστατικό. Απόφαση Γενικής Συνέλευσης ή Μετοχολόγιο από την οποία προκύπτει η ισχύουσα μετοχική σύνθεση Για Ο.Ε., Ε.Ε.: Πλέον πρόσφατο καταστατικό επικυρωμένο από την αρμόδια Υπηρεσία (Πρωτοδικείο ή ΓΕΜΗ), στο οποίο θα αποτυπώνεται η Διαχείριση-Εκπροσώπηση. Εταιρική σύνθεση (εφόσον δεν αναφέρεται στο πρόσφατο καταστατικό της επιχείρησης, αποτύπωση της εταιρικής σύνθεσης μέσω της ιστοσελίδας gsis.gr) Για Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις του Ν. 4430/2016 όπως ισχύει: Πιστοποιητικό εγγραφής στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και πιστοποιητικό μέλους. Αρχικά υποβληθέν καταστατικό και η τελευταία τροποποίηση αυτού (αν υπάρχει). Για Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις: Τα απαιτούμενα νομοποιητικά έγγραφα σύστασης και εκπροσώπησης που προβλέπονται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομοθετικό πλαίσιο. Για Ατομικές Επιχειρήσεις: Κατάσταση ενεργών δραστηριοτήτων (ΚΑΔ) της επιχείρησης μέσω της ιστοσελίδας gsis.gr (πρόσφατη εκτύπωση).
3.	Άδεια Λειτουργίας σε Ισχύ ή οποιοδήποτε σχετικό έγγραφο σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.01): Άδεια λειτουργίας σε ισχύ ή αίτηση για έκδοση/ανανέωση άδειας λειτουργίας ή βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας περί συνδρομής νόμιμων προϋποθέσεων λειτουργίας ή γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας ή έγγραφο απαλλαγής άδειας λειτουργίας. Σε περίπτωση που, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας, Υπεύθυνη Δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου (με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω http://www.gov.gr) ότι δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας με σχετική αναλυτική αιτιολόγηση.
4.	Δικαιολογητικά για Συνδεδεμένες ή/και Συνεργαζόμενες (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.03): Στις περιπτώσεις συνδεδεμένων ή/και συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σύμφωνα τον ορισμό των ΜΜΕ του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, θα προσκομίζονται για τις δύο (2) τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις που προηγούνται του έτους υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης τα εξής: 1. Απαιτούμενα δικαιολογητικά σχετικά με την εταιρική/μετοχική σύνθεση, νόμιμη εκπροσώπηση και διαχείριση ανάλογα με τη νομική μορφή της επιχείρησης (βλ. σημείο α/α 2) 2. Έντυπο Ε3 με αριθμό δήλωσης (ηλεκτρονική υποβολή) 3. Ισολογισμοί – αποτελέσματα χρήσης (για επιχειρήσεις με τήρηση διπλογραφικών βιβλίων) ή Ισολογισμός πολύ μικρών οντοτήτων (Υπόδειγμα Β5) του Ν.4308/2014 (για επιχειρήσεις με τήρηση απλογραφικών βιβλίων) 4. Έντυπα δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (Ν) με αριθμό δήλωσης (ηλεκτρονική υποβολή) (για επιχειρήσεις με τήρηση απλογραφικών βιβλίων και μη υποχρέωσης σύνταξης Υποδείγματος Ισολογισμού Β5) 5. Καταστάσεις Επιθεώρησης Εργασίας (πίνακας προσωπικού) Ε4 (συμπεριλαμβανομένων τυχόν τροποποιήσεων αυτών) 6. Αποδεικτικό Υποβολής δήλωσης Αποδοχών & Συντάξεων μαζί με συγκεντρωτική Κατάσταση τέλους έτους στην οποία θα αποτυπώνεται αναλυτικά ο κάθε εργαζόμενος με τον αριθμό των ημερών που απασχολήθηκε. Εφόσον τα στοιχεία (ΕΜΕ, Κύκλος Εργασιών, Σύνολο Ισολογισμού) της προηγούμενης διαχειριστικής χρήσης επιφέρουν αλλαγή της ιδιότητας της αιτούσας επιχείρησης (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση), επισυνάπτονται τα ανωτέρω δικαιολογητικά των δύο (2) τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων Τα δικαιολογητικά με α/α 4.2, 4.3, 4.4, 4.5 και 4.6 και για τις τυχόν συνδεδεμένες ή/και συνεργαζόμενες επιχειρήσεις θα πρέπει να υποβάλλονται, για την ίδια ημερολογιακή και χρονολογική περίοδο/χρήση και με την ίδια καταληκτική ημερομηνία με τα υποβληθέντα επίσημα φορολογικά έντυπα της αιτούσας προς χρηματοδότησης επιχείρησης. Σημειώνεται ότι για τις περιπτώσεις συνδεδεμένων/συνεργαζόμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται εκτός Ελλάδας θα υποβάλλονται τα αντίστοιχα ως ανωτέρω για την ίδια ημερολογιακή και χρονολογική περίοδο/χρήση και με την ίδια καταληκτική ημερομηνία ισοδύναμα δικαιολογητικά/έγγραφα που ισχύουν στην εκάστοτε χώρα δραστηριότητας.
5.	Δικαιολογητικά Εξασφάλισης Ιδιωτικής Συμμετοχής Επενδυτικού Σχεδίου (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.04): Η δυνατότητα κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής, κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης, απαιτεί την προσκόμιση με την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, αποδεικτικών στοιχείων από πλευράς δικαιούχου, τα οποία ανάλογα με την περίπτωση κάλυψης που επικαλείται στην αίτησή του, είναι:

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
	ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ Α) Αν ο δικαιούχος έχει αποφασίσει να προβεί σε αύξηση εταιρικού/μετοχικού κεφαλαίου με χρήση μετρητών: - Τραπεζικές βεβαιώσεις οι οποίες αναφέρουν τα διαθέσιμα υπόλοιπα των λογαριασμών των εταιρών/μετόχων και τα μέσα διαθέσιμα υπόλοιπα του προηγούμενου μήνα πριν από το μήνα υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. Το ποσό που γίνεται αποδεκτό είναι το μικρότερο από τα δύο παραπάνω. Η ημερομηνία διαθεσίμων υπολοίπων θα πρέπει να είναι η ίδια για όλες τις τραπεζικές βεβαιώσεις για όλους τους εταίρους/μετόχους. - Βεβαιώσεις κατοχής κινητών αξιών (ομολόγων, μετοχών εισηγμένων εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων) οι οποίες αναφέρουν την τρέχουσα αξία αποτίμησης και τη μέση αξία του προηγούμενου μήνα πριν από τον μήνα υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. Το ποσό που γίνεται αποδεκτό είναι αυτό της τρέχουσας αποτίμησης. Για τις Ατομικές Επιχειρήσεις η καταβολή του κεφαλαίου αποδεικνύεται με όμοια ως προς τα ανωτέρω σημεία στοιχεία του «Επιχειρηματία» και δεν θα πρέπει να αφορούν επαγγελματικό λογαριασμό. Β) Αν ο δικαιούχος προβεί σε κάλυψη της ίδιας συμμετοχής με χρήση των φορολογηθέντων αποθεματικών, όπως αυτά προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, εκτός του τακτικού, χωρίς να απαιτείται αύξηση του μετοχικού ή εταιρικού κεφαλαίου και υπό τον όρο ότι τα αποθεματικά αυτά δεν θα μπορούν να διανεμηθούν πριν την παρέλευση συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος (πχ. 3 ή 5 έτη) από την ολοκλήρωση και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης. Ο τρόπος κάλυψης ίδιας συμμετοχής με φορολογηθέντα (προαιρετικά ή ελεύθερα σκοπού) αποθεματικά (εκτός του τακτικού) είναι αποδεκτός εφόσον: (α) δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ως ίδια συμμετοχή σε άλλο ενισχυόμενο επενδυτικό σχέδιο, (β) τεκμηριώνεται βάσει λογιστικών εγγραφών (οικονομικές καταστάσεις της τελευταίας κλεισμένης χρήσης, για την οποία έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα καθώς και των σχετικών εταιρικών πράξεων (απόφαση Γ.Σ. της εταιρείας), (γ) αξιολογείται λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης σχετικά με το ότι η χρήση των εν λόγω κεφαλαίων ως ίδια συμμετοχή για την επένδυση δεν θα δημιουργήσει προβλήματα ρευστότητας στην επιχείρηση μετά την αφαίρεση των ποσών αυτών από τα διαθέσιμά της. Τα αποθεματικά αυτά πρέπει να εμφανίζονται σε ιδιαίτερο λογαριασμό στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης. - Υπεύθυνη δήλωση του νομίμου εκπροσώπου με γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή μέσω http://www.gov.gr για προσωπικές εταιρείες ή απόφαση Γ.Σ για κεφαλαιουχικές εταιρείες στην οποία θα αναφέρεται ότι τα φορολογηθέντα αποθεματικά που προκύπτουν από τις επισυνάπτοντες οικονομικές καταστάσεις του έτους (συμπληρώνεται η τελευταία κλεισμένη χρήση για την οποία έχουν υποβληθεί επίσημα φορολογικά έντυπα) μέρος ή το σύνολο των οποίων θα χρησιμοποιηθεί για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ως ίδια συμμετοχή σε άλλο ενισχυόμενο επενδυτικό σχέδιο, υπάρχουν διαθέσιμα στην επιχείρηση και δεν θα διανεμηθούν πριν την παρέλευση συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος (πχ. 3 ή 5 έτη) από την ολοκλήρωση και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης. Γ) Αν ο δικαιούχος προβεί σε αύξηση εταιρικού/μετοχικού κεφαλαίου από κεφαλαιοποίηση υφιστάμενων κεφαλαίων της επιχείρησης, ως εξής: i) Κεφαλαιοποίηση των υποχρεώσεων της επιχείρησης προς τους μετόχους/ εταίρους Η αύξηση πραγματοποιείται από υφιστάμενα κεφάλαια της επιχείρησης ή των εταιρών/μετόχων αυτής, τα οποία βρίσκονται κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης του φορέα υπό τη μορφή μη διανεμημένων μερισμάτων, υποχρεώσεων προς εταίρους/μετόχους, εφόσον δηλώνεται η δέσμευση των εταιρών/ μετόχων να τα εισφέρουν ως μετοχικό κεφάλαιο. Η παραπάνω χρήση των εν λόγω κεφαλαίων είναι αποδεκτή εφόσον: (α) τεκμηριώνεται βάσει λογιστικών εγγραφών (οικονομικές καταστάσεις της τελευταίας κλεισμένης χρήσης για την οποία έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα και αναλυτικό καθολικό της ομάδας 5) και εταιρικών πράξεων (απόφαση Γ.Σ. της εταιρείας) και (β) αξιολογείται, λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης, ότι η χρήση των εν λόγω κεφαλαίων για την επένδυση δεν θα δημιουργήσει προβλήματα ρευστότητας στην επιχείρηση ii) Κεφαλαιοποίηση του Υπολοίπου κερδών εις Νέο. Η αύξηση πραγματοποιείται από υφιστάμενα κεφάλαια της επιχείρησης ή των εταιρών/μετόχων αυτής, τα οποία βρίσκονται κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης στην επιχείρηση υπό τη μορφή κερδών εις νέο. Η παραπάνω χρήση των εν λόγω κεφαλαίων είναι αποδεκτή εφόσον: (α) τεκμηριώνεται βάσει λογιστικών εγγραφών (οικονομικές καταστάσεις της τελευταίας κλεισμένης χρήσης για την οποία έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα) και εταιρικών πράξεων (απόφαση Γ.Σ. της εταιρείας) και (β) αξιολογείται, λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης, ότι η χρήση των εν λόγω κεφαλαίων για την επένδυση δεν θα δημιουργήσει προβλήματα ρευστότητας στην επιχείρηση ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ Η αύξηση κεφαλαίου θα πρέπει: • Για ΟΕ και ΕΕ η αύξηση να πραγματοποιείται μετά την υποβολή της αίτησης του επενδυτικού σχεδίου. • Για ΑΕ ΕΠΕ και ΙΚΕ η αύξηση δύναται να πραγματοποιείται και πριν την υποβολή του επενδυτικού σχεδίου υπό την προϋπόθεση ότι πραγματοποιήθηκε τους τελευταίους 12 μήνες πριν από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης του επενδυτικού σχεδίου, με αποκλειστικό σκοπό τη χρησιμοποίηση του νέου κεφαλαίου ως Ίδια Συμμετοχή στο συγκεκριμένο Επενδυτικό Σχέδιο και ότι, μέχρι τον χρόνο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, το κεφάλαιο αυτό αποδεδειγμένα υφίσταται με τη μορφή διαθεσίμων της εταιρείας και δεν έχει αναλωθεί. - να πραγματοποιείται μετά την υποβολή της αίτησης του επενδυτικού σχεδίου

«Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης»
(Δράση RSO1.3.β)

A/A	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
	- να έχει ολοκληρωθεί (πιστοποίηση καταβολής αύξησης εταιρικού/μετοχικού κεφαλαίου) μέχρι την ημερομηνία υποβολής του τελικού αιτήματος επαλήθευσης δαπανών - να πραγματοποιείται αποκλειστικά για τον σκοπό του επενδυτικού σχεδίου Σημείωση: Όταν μια επιχείρηση-μέτοχος δηλώνει ότι θα καλύψει την ίδια συμμετοχή του φορέα της επένδυσης με κεφαλαιοποίηση κερδών εις νέον ή δέσμευση των φορολογηθέντων αποθεματικών και υποχρεώσεων της, πρέπει να ελέγχεται ότι υπάρχει επαρκής ρευστότητα. Για τον υπολογισμό της ρευστότητας αφαιρούμε από το κυκλοφορούν ενεργητικό τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Η ρευστότητα πρέπει να είναι θετική και μετά την αφαίρεση του ποσού της ίδιας Συμμετοχής. Δ) Αν ο φορέας της επένδυσης έχει ήδη προβεί σε αύξηση εταιρικού/μετοχικού κεφαλαίου πριν την υποβολή του επενδυτικού σχεδίου (Μόνο για τον Καν. (ΕΕ) 2831/2023) Για κεφαλαιουχικές εταιρείες (Α.Ε. - Ε.Π.Ε. - Ι.Κ.Ε.) • Αποφάσεις Γενικής Συνέλευσης Μετόχων/Εταίρων για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου με σαφή αναφορά του σκοπού της αύξησης και οι σχετικές ανακοινώσεις στο ΓΕΜΗ. • Πρακτικά του Διοικητικού Συμβουλίου (για τις Α.Ε.) για την πιστοποίηση της καταβολής του μετοχικού κεφαλαίου και δημοσίευσης αυτών στο ΓΕΜΗ. • Αποδεικτικά κατάθεσης της εισφοράς μετρητών στο Τραπεζικό λογαριασμό όψεως της εταιρείας, κίνηση του τραπεζικού λογαριασμού αυτής της τελευταίας ημέρας και αποδεικτικό καταβολής του Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου. Ε) Μέσα υπόλοιπα επαγγελματικών λογαριασμών (μόνο για επενδυτικά σχέδια που εμπίπτουν στον Κανονισμό ΕΕ 2023/2831 de minimis) - Βεβαίωση μέσου υπολοίπου για κάθε επαγγελματικό τραπεζικό λογαριασμό στον οποίο είναι δικαιούχος ο δικαιούχος της πράξης ήτοι η επιχείρηση. Η περίοδος του μέσου υπολοίπου επιλέγεται από τον δυνητικό δικαιούχο και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριών μηνών ή μεγαλύτερη του έτους που προηγείται του μήνα υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. Η περίοδος του μέσου υπολοίπου πρέπει να ξεκινά την πρώτη ημέρα του τριμήνου και να τελειώνει το νωρίτερο κατά τη συμπλήρωση του τριμήνου που προηγείται της ημερομηνίας κατάθεσης της αίτησης χρηματοδότησης ή το αργότερο την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης χρηματοδότησης. Η ως άνω ημερομηνία θα είναι κοινή για όλους τους τραπεζικούς λογαριασμούς. Ως ημερομηνίες συμπλήρωσης τριμήνων ορίζονται οι 31/3, 30/6, 30/9 και 31/12. Συνεπώς για ημερομηνία κατάθεσης, έστω 12/2, η περίοδος του υπολοίπου δεν μπορεί να τελειώνει πριν τις 31/12 ενώ δύναται να τελειώνει μέχρι και τις 12/2. Αν χρησιμοποιηθούν δύο ή τρεις λογαριασμοί της εταιρείας ως απόδειξη ιδιωτικής συμμετοχής θα πρέπει η χρονική διάρκεια των μέσων υπολοίπων να είναι η ίδια. Για τις ατομικές επιχειρήσεις οι βεβαιώσεις δύναται να είναι είτε από λογαριασμούς όψεως ή από εμπορικούς (να φαίνεται στη βεβαίωση) ή από δηλωμένους επαγγελματικούς λογαριασμούς στην ΑΑΔΕ (θα πρέπει να επισυνάπτεται επιπλέον και η σχετική εκτύπωση από το taxisnet προς τεκμηρίωση) Η τεκμηρίωση της ίδιας συμμετοχής μπορεί να γίνει με υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών από τράπεζες του εξωτερικού, αρκεί να πρόκειται για χρηματοπιστωτικό ίδρυμα το οποίο λειτουργεί νόμιμα στην χώρα εγκατάστασής του. <u>ΔΑΝΕΙΟ</u> Έγκριση δανείου ή σύμβαση δανείου από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα το οποίο λειτουργεί νόμιμα στη χώρα εγκατάστασής Βεβαίωση για πρόθεση χρηματοδότησης από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα το οποίο λειτουργεί νόμιμα στη χώρα εγκατάστασής του. Στην ανωτέρω περίπτωση θα πρέπει να αναφέρονται οι βασικοί όροι της πρόθεσης έγκρισης δανειοδότησης, όπως: ▪ Αντικείμενο και προϋπολογισμός της δανειοδοτούμενης επένδυσης ▪ Το ύψος του εγκεκριμένου δανείου ▪ Η διάρκεια και ο χρόνος αποπληρωμής του ▪ Το επιτόκιο ▪ Οι απαιτούμενες εξασφαλίσεις για την χορήγησή του Και στις δύο περιπτώσεις (έγκρισης ή βεβαίωσης πρόθεσης) δεν θα πρέπει να αναφέρεται στο σχετικό δικαιολογητικό ότι χορηγείται στο πλαίσιο του προγράμματος με εκχώρηση της επιχορήγησης. Επισημαίνεται ότι τόσο η βεβαίωση για πρόθεση χρηματοδότησης όσο και η έγκριση δανείου θα πρέπει να φέρουν ημερομηνία προγενέστερη της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης του επενδυτή. ΠΡΟΣΟΧΗ : Στην περίπτωση που οι αιτήσεις χρηματοδότησης ακολουθούν το καθεστώς ενίσχυσης του ΚΑΝ. ΕΕ 651/2014, για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής του επενδυτικού σχεδίου μέσω τραπεζικού δανεισμού, κατά την υποβολή της αίτησης θα πρέπει να υποβληθεί μόνο πρόθεση δανείου (βεβαίωση για πρόθεση χρηματοδότησης). Ο δυνητικός δικαιούχος οφείλει να υποβάλει μέχρι το πρώτο αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης δαπανών τη Σύμβαση δανείου από το περιεχόμενο της οποίας να προκύπτει ότι το δάνειο αφορά στην χρηματοδότηση της συγκεκριμένης επένδυσης, άλλως απαιτείται η υποβολή αιτήματος τροποποίησης Χρηματοδοτικού Σχήματος.
6.	<u>Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 08.04):</u> Πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας έκδοσης τελευταίου διμήνου πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης για την αιτούσα καθώς και για τις υπόλοιπες επιχειρήσεις με τις οποίες συναποτελούν όμιλο, εφόσον υφίστανται. Ως όμιλος λογίζονται οι επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες ή συνεργαζόμενες με την υπό εξέταση επιχείρηση.
7.	<u>Στοιχεία πραγματικών Δικαιούχων (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.06):</u>

«Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης»
(Δράση RSO1.3.β)

A/A	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
	Εκτύπωση της βεβαίωσης υποβολής δήλωσης πραγματικών δικαιούχων του άρθρου 20 του ν4557/2018 (Α' 139), για όσες επιχειρήσεις υπάρχει σχετική απαίτηση, από την οποία θα προκύπτουν τα στοιχεία των πραγματικών δικαιούχων
8.	Οικονομικά Στοιχεία (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 07.01): Οικονομικά στοιχεία, ανάλογα με την κατηγορία βιβλίων: Α. Επιχειρήσεις με τήρηση απλογραφικών βιβλίων: Υπόδειγμα Β.5 Ισολογισμός πολύ μικρών οντοτήτων του Ν.4308/2014. (Το δικαιολογητικό υποβάλλεται μόνο για τις επιχειρήσεις που έχουν την υποχρέωση σύνταξης του υποδείγματος) Σε περίπτωση που από τα στοιχεία των ετών 2022 και 2023 (ΕΜΕ, Κύκλος Εργασιών, Σύνολο ισολογισμού) επέρχεται αλλαγή της ιδιότητας ΜΜΕ της αιτούσας επιχείρησης (βλ. Παράρτημα 4: Ορισμός ΜΜΕ) επισυνάπτεται το ως άνω δικαιολογητικό και για το έτος 2021. Για τις επιχειρήσεις που δεν είναι υπόχρεες στη σύνταξη του εν λόγω Υποδείγματος: Έντυπα δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (Ν) και (Ε3) με αριθμό δήλωσης (ηλεκτρονική υποβολή) για τις δύο τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις 2022, 2023. Σε περίπτωση που από τα στοιχεία των ετών 2022 και 2023 (ΕΜΕ, Κύκλος Εργασιών, Σύνολο ισολογισμού) επέρχεται αλλαγή της ιδιότητας ΜΜΕ της αιτούσας επιχείρησης (βλ. Παράρτημα 4: Ορισμός ΜΜΕ) επισυνάπτονται τα ως άνω δικαιολογητικά και για το έτος 2021. Β. Επιχειρήσεις με τήρηση διπλογραφικών βιβλίων: Λογιστικές Καταστάσεις (Ισολογισμός/αποτελέσματα χρήσης/Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης περιόδου/πίνακας ταμειακών ροών – προσάρτημα - έκθεση διαχείρισης - πιστοποιητικό ορκωτού λογιστή (όπου υπάρχει)) για τα έτη 2022 και 2023. Σε περίπτωση που από τα στοιχεία των ετών 2022 και 2023 (ΕΜΕ, Κύκλος Εργασιών, Σύνολο ισολογισμού) επέρχεται αλλαγή της ιδιότητας ΜΜΕ της αιτούσας επιχείρησης (βλ. Παράρτημα 4: Ορισμός ΜΜΕ) επισυνάπτεται το ως άνω δικαιολογητικό και για το έτος 2021
9.	Τεκμηρίωση Κλιματικής Ανθεκτικότητας (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 06.05): Στις περιπτώσεις πράξεων που περιλαμβάνουν υποδομές κατηγορίας Α (σύμφωνα με την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/17185/1069 (Β' 841/2022): Έκθεση τεκμηρίωσης κλιματικής ανθεκτικότητας της πράξης, η οποία συντάσσεται σύμφωνα με το πρότυπο και τις παρεχόμενες οδηγίες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 10: Τεκμηρίωση Κλιματικής Ανθεκτικότητας
10.	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης Βαθμολογίας (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 03.02): Υφιστάμενη κατοχυρωμένη ευρεσιτεχνία/πατέντα της επιχείρησης ή εταιρίου/μετόχου αυτής, που σχετίζεται με την πράξη
11.	Προσφορές Προμηθευτών (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.09): Δύο (2) προσφορές, από δύο ανεξάρτητους μεταξύ τους προμηθευτές, για κάθε δαπάνη των κατηγοριών 2 έως και 7, καθαρής αξίας άνω των 35.000€, διαφορετικά η εν λόγω δαπάνη θα περικλύπεται. Σε περίπτωση μη δυνατότητας προσκόμισης δεύτερης προσφοράς (π.χ ειδικές κατασκευές κ.λ.π) προσκομίζεται μία με σχετική αιτιολόγηση

Πρόσθετα απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης για την περίπτωση επιλογής καθεστώτος ενίσχυσης τον Καν. ΕΕ 651/2014

A/A	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
1.	Τεκμηρίωση Αρχικής Επένδυσης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.10): Τεχνική έκθεση για την τεκμηρίωση της αρχικής επένδυσης που να περιγράφει ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω σε συνάρτηση με τις δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου και ανάλογα με την δραστηριότητα της επιχείρησης • Δημιουργία νέας εγκατάστασης. • Επέκταση της παραγωγικής ικανότητας υφιστάμενης εγκατάστασης. • Διαφοροποίηση της παραγωγής υφιστάμενης εγκατάστασης σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν παρήγαγε προηγουμένως η εγκατάσταση. • Θεμελιώδη αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία των προϊόντων ή στη συνολική παροχή των υπηρεσιών που αφορά η επένδυση στην εγκατάσταση. Η ανωτέρω έκθεση πρέπει να συμπεριλαμβάνει σύντομη περιγραφή του επενδυτικού σχεδίου και των χαρακτηριστικών του (αποτύπωση παλαιού και νέου μηχανολογικού εξοπλισμού και της δυναμικότητας του ή και τυχόν νέων κτιριακών εγκαταστάσεων). Αναφορά εργασιών ή / και εγκαταστάσεων που θα εξακολουθήσουν να χρησιμοποιούνται και μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου. Επιπλέον, για την τεκμηρίωση του χαρακτήρα της αρχικής επένδυσης και την πιστοποίηση υφιστάμενης δυναμικότητας του εξοπλισμού της επιχείρησης απαιτείται για Επέκταση δυναμικότητας: Υπεύθυνη Δήλωση μηχανικού σε περίπτωση που η υφιστάμενη δυναμικότητα δεν προβλέπεται/πιστοποιείται από επίσημα έγγραφα (π.χ. άδεια λειτουργίας ή οποιοδήποτε άλλο έγγραφο δημόσιας αρχής με αναφορά στην παραγωγική δυναμικότητα).

Επισημάνσεις:

Ο ηλεκτρονικός φάκελος υποψηφιότητας πρέπει να περιλαμβάνει—κατά περίπτωση—όλα τα απαιτούμενα ως ανωτέρω δικαιολογητικά του Παραρτήματος 2: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης σε μη επεξεργάσιμη μορφή (π.χ. αρχείο τύπου pdf). Ο ΕΦΕΠΑΕ διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει οποιοδήποτε άλλο δικαιολογητικό στοιχείο προκειμένου να διασταυρωθεί η ακρίβεια των δηλωθέντων.

«Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης»
(Δράση RSO1.3.β)

Παράρτημα 3 Τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής και κριτήρια αξιολόγησης

Α. ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ/ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1.	Πληρότητα αίτησης χρηματοδότησης	Εξετάζεται εάν κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία, η αίτηση χρηματοδότησης ήταν εμπρόθεσμη, έχουν επισυναφθεί όλα τα συνοδευτικά έγγραφα σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην πρόσκληση, Παράρτημα 2: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης , τα τυποποιημένα έντυπα είναι συμπληρωμένα και το περιεχόμενο των Υπευθύνων Δηλώσεων είναι σύμφωνο με το περιεχόμενο των υποδείγμάτων του Παραρτήματος 6: Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων της πρόσκλησης. Εξετάζεται επίσης η ορθή συμπλήρωση των Δεικτών Εκρών και Αποτελέσματος		
2. Επιλεξιμότητα αίτησης χρηματοδότησης	2.1 Δικαιούχος που εμπίπτει στην πρόσκληση	Εξετάζεται εάν ο δικαιούχος πληροί τα αναφερόμενα στο Κεφάλαιο 6: Δικαιούχοι-Όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής της πρόσκλησης. Ειδικότερα, εξετάζεται ότι: - Είναι υφιστάμενη μικρή ή πολύ μικρή ή μεσαία επιχείρηση. - Έχει τουλάχιστον δύο (2) πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις πριν την ημερομηνία προκήρυξης της πρόσκλησης (2022 ή 2023). - Δραστηριοποιείται ουσιαστικά σε τομείς της στρατηγικής RIS3, ήτοι διαθέτει κατά το ημερολογιακό έτος που προηγείται ημερομηνίας δημοσίευσης της Πρόσκλησης κύριο ΚΑΔ ή ΚΑΔ με τα μεγαλύτερα έσοδα σε ΚΑΔ που συμπεριλαμβάνεται στο Παράρτημα 1: Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ) της πρόσκλησης. - Η πράξη αφορά (ΚΑΔ επένδυσης) σε έναν τουλάχιστον από τους επιλέξιμους ΚΑΔ του Παραρτήματος 1: Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ) της πρόσκλησης. - Έχει υποβάλει μία και μοναδική αίτηση χρηματοδότησης στη Δράση. - Το ύψος του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού της πράξης δεν υπερβαίνει τον υψηλότερο κύκλο εργασιών προσαυξημένος κατά 40% που επετεύχθη σε μια από τις πλήρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις πριν την ημερομηνία προκήρυξης της πρόσκλησης (2022 ή 2023), με ανώτατο όριο το ποσό του 1.000.000€ και κατώτατο τις 50.000€ - Λειτουργεί νόμιμα - Λειτουργεί αποκλειστικά με μία από τις επιλέξιμες μορφές επιχειρήσεων εταιρικού/εμπορικού χαρακτήρα. - Τηρεί απογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία του ν.4308/2014 όπως ισχύει. - Έχει εγγραφεί στο Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων του άρθρου 20 του ν. 4557/2018 (Α' 139) όπως ισχύει πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. - Δεν βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση και δεν έχουν καταθέσει αίτηση εξυγίανσης οι πιστωτές της επιχείρησης. - Δεν εκκρεμεί σε βάρος τους ανάκτηση κρατικής ενίσχυσης έπειτα από απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά. - Η ενιαία επιχείρηση δεν είναι προβληματική. - Το φυσικό αντικείμενο της πράξης δεν έχει ολοκληρωθεί ή δεν έχει υλοποιηθεί πλήρως πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. Επιπρόσθετα για τον Καν. 651/2014 δεν έχει γίνει έναρξη εργασιών για το επενδυτικό σχέδιο πριν την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.		

«Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης»
(Δράση RSO1.3.β)

Α. ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ				
A/A	ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	ΑΠΑΝΤΗΣΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ/ΔΕΝ ΑΦΟΡΑ)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
	2.2 Επιλεξιμότητα δαπανών	Εξετάζεται εάν η πράξη πληροί τα αναφερόμενα στο Κεφάλαιο 8: Επιλέξιμες δαπάνες της πρόσκλησης. Ειδικότερα, εξετάζεται ότι: ▪ Ο Πίνακας και Κατηγορίες Δαπανών έχουν συμπληρωθεί σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Κεφάλαιο 8.1: Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών της πρόσκλησης.		
	2.3 Προϋπολογισμός και Διάρκεια πράξεων	Εξετάζεται εάν η πράξη πληροί τα αναφερόμενα στο Κεφάλαιο 8.2: Ανάλυση ανά κατηγορία δαπάνης και στο Κεφάλαιο 8.3: Γενικές επισημάνσεις και πρόσθετες διευκρινίσεις για όλες τις κατηγορίες δαπανών της πρόσκλησης. Ειδικότερα, εξετάζεται ότι: ▪ Ο επιχορηγούμενος προϋπολογισμός της πράξης κυμαίνεται μεταξύ του ανώτερου και κατώτερου ορίου, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Κεφάλαιο 9: Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων της πρόσκλησης ▪ Η διάρκεια της πράξης είναι έως 24 μήνες.		
	2.4 Ποσοστό ενίσχυσης -Χρηματοδοτικό σχήμα	Εξετάζεται εάν η πράξη πληροί τα αναφερόμενα στο Κεφάλαιο 9: Προϋπολογισμός και διάρκεια υλοποίησης πράξεων της πρόσκλησης. Ειδικότερα, εξετάζεται ότι: ▪ Το ποσοστό ενίσχυσης της πράξης είναι σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Κεφάλαιο 10: Καθεστώτα ενίσχυσης της πρόσκλησης.		
	2.5 Συμβατότητα με θε- σμικό πλαίσιο χορήγη- σης κρατικών ενισχύ- σεων	Εξετάζεται εάν πληρείται, κατά περίπτωση: - το σύνολο των προϋποθέσεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2831/2023 (de minimis) - το σύνολο των προϋποθέσεων του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 (ΓΑΚ) (Κοινές διατάξεις και σχετικά τα άρθρα 14,18,19)		
Συνολικό Αποτέλεσμα	ΝΑΙ: Η πράξη προωθείται για αξιολόγηση στο επόμενο στάδιο των βαθμολογικών κριτηρίων.			
	ΟΧΙ : Η πράξη αξιολογείται αρνητικά στα κριτήρια της κατηγορίας Α. Ανεξαρτήτως του αρνητικού πορίσματος προωθείται για αξιολόγηση στο επόμενο στάδιο των βαθμολογικών κριτηρίων.			

«Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης»
(Δράση RSO1.3.β)

Αξιολόγηση αίτησης χρηματοδότησης ανά ομάδα κριτηρίων

ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ	Μέγιστος Βαθμός
1	Εξασφάλιση ιδιωτικής συμμετοχής πράξης	30
2	Αριθμός Εργαζομένων δικαιούχου (ΕΜΕ μισθωτής εργασίας)	20
3	Λειτουργική κερδοφορία δικαιούχου (Κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων-EBITDA)	20
4	Αρτιότητα, πληρότητα και βιωσιμότητα πράξης	20
5	Ευρεσιτεχνία/πατέντα	10
	Συνολική Βαθμολογία	Για να θεωρηθεί παραδεκτή μια αίτηση χρηματοδότησης θα πρέπει: Α) να συγκεντρώσει συνολική βαθμολογία μεγαλύτερη των 50 μονάδων Β) να μην λάβει στο Κριτήριο 1 «Εξασφάλιση ιδιωτικής συμμετοχής πράξης» βαθμολογία 0 μονάδων Γ) να λάβει στο Κριτήριο 4 «Αρτιότητα, πληρότητα και βιωσιμότητα πράξης» βαθμολογία μεγαλύτερη των 10 μονάδων

Κριτήριο 1: Εξασφάλιση ιδιωτικής συμμετοχής πράξης

Στο Κριτήριο 1 αξιολογείται το ποσοστό εξασφάλισης από το δικαιούχο (επιχείρηση) της ιδιωτικής συμμετοχής² που απαιτείται για την υλοποίηση της πράξης, ήτοι του επενδυτικού σχεδίου.

Η απόδειξη της κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής μπορεί να γίνει σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σημείο με α/α 5 του **Παραρτήματος 2: Απαιτούμενα δικαιολογητικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης**:

Ο βαθμός που η πράξη λαμβάνει στο Κριτήριο 1 υπολογίζεται ως εξής:

Ποσοστό εξασφάλισης ιδιωτικής συμμετοχής = Διαθέσιμο ποσό / Ιδιωτική συμμετοχή

- I. όταν το ποσοστό εξασφάλισης της ιδιωτικής συμμετοχής είναι μεγαλύτερο ή ίσο από 60% ο βαθμός του κριτηρίου υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\text{Βαθμός} = 30 \times \text{Ποσοστό εξασφάλισης ιδιωτικής συμμετοχής}$$
- II. όταν το ποσοστό εξασφάλισης της ιδιωτικής συμμετοχής είναι μικρότερο από 60% ο βαθμός του κριτηρίου είναι:

$$\text{Βαθμός} = 0 \text{ και η πρόταση απορρίπτεται.}$$
- III. Σε περίπτωση που το διαθέσιμο ποσό είναι μεγαλύτερο από την Ιδιωτική Συμμετοχή τότε η βαθμολογία είναι 30.

Σημειώνεται ότι ο τρόπος υπολογισμού του βαθμολογούμενου κριτηρίου 1 «Εξασφάλιση ιδιωτικής συμμετοχής» θα γίνεται με αποκοπή από το δεύτερο δεκαδικό ψηφίο (χωρίς στρογγυλοποίηση) σύμφωνα με το σημείο στ του Άρθρου 4 «Κατηγορίες στοιχείων που καταχωρίζονται στο ΟΠΣΚΕ» της ΥΑ με Α.Π: 198558 ΕΞ 2024 (ΑΔΑ: 6ΝΨΞΗ-24Β).

Κριτήριο 2: Αριθμός Εργαζομένων δικαιούχου (ΕΜΕ μισθωτής εργασίας)

Στο Κριτήριο 2, με στόχο την υποστήριξη επιχειρήσεων που συμβάλλουν περισσότερο στην ενίσχυση της απασχόλησης, αξιολογείται ο αριθμός εργαζομένων του δικαιούχου. Ειδικότερα βαθμολογείται η υφιστάμενη απασχόληση σε ΕΜΕ το έτος που προηγείται της ημερομηνίας δημοσίευσης της Πρόσκλησης.

Ο βαθμός που η πράξη λαμβάνει στο Κριτήριο 2 υπολογίζεται ως εξής:

- I. Βαθμός = 20 όταν $E > 6$
- II. Βαθμός = 10 όταν $3 < E \leq 6$
- III. Βαθμός = 5 όταν $1 < E \leq 3$

² Η ιδιωτική συμμετοχή προκύπτει από την αφαίρεση της δημόσιας δαπάνης από τον επιχορηγούμενο προϋπολογισμό και την πρόσθεση τυχόν μη επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

IV. Βαθμός = 0 όταν $0 \leq EME \leq 1$

Η βαθμολόγηση του Κριτηρίου 2 θα γίνει με στοιχεία που θα ζητηθούν από το Πληροφοριακό Σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ».

Κριτήριο 3: Λειτουργική κερδοφορία δικαιούχου (Κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων-EBITDA)

Στο Κριτήριο 4 αξιολογείται η λειτουργική κερδοφορία του δικαιούχου (Κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων-EBITDA) την τελευταία κλεισμένη διαχειριστικά διετία (2022 και 2023) πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης.

Ειδικότερα για την περίπτωση που ο δικαιούχος:

- I. λαμβάνει Βαθμό = 20 για 2 κερδοφόρες χρήσεις
- II. λαμβάνει Βαθμό = 10 για 1 κερδοφόρα χρήση
- III. λαμβάνει Βαθμό = 0 για την περίπτωση που δεν παρουσιάζει κερδοφόρες χρήσεις.

Κριτήριο 4: Αρτιότητα, πληρότητα και βιωσιμότητα πράξης

Στο Κριτήριο 4 αξιολογείται η αρτιότητα, η πληρότητα και η βιωσιμότητα της πράξης. Εξετάζεται η σαφής περιγραφή, η ανάλυση της μεθοδολογίας υλοποίησης και η τεκμηρίωση για την αξιοποίηση των κατηγοριών δαπανών σε σχέση με τους στόχους της πράξης καθώς και η πληρότητα της περιγραφής, της ανάλυσης των τεχνικών στοιχείων και προδιαγραφών και της τεκμηρίωσης της ρεαλιστικότητας του προϋπολογισμού και του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της πράξης. Επιπλέον, εξετάζεται η **βιωσιμότητα του σχεδίου για την πενταετία μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης**, δηλαδή εάν η πράξη περιλαμβάνει εκτιμήσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο δικαιούχος σχεδιάζει να συνεχίσει τη λειτουργία του μετά το τέλος της χρηματοδότησης. Συγκεκριμένα, απαιτείται να αναλυθούν: το ποσοστό απόδοσης της επένδυσης (ROI) λαμβάνοντας υπόψη τις αναμενόμενες ταμειακές ροές σε σχέση με το κόστος της επένδυσης, το χρόνο απόσβεσης που απαιτείται για ανάκτηση του κόστους επένδυσης από τα καθαρά έσοδα κατά τη λειτουργία της επιχείρησης και τέλος το ποσοστό ανάκτησης κόστους που αφορά στο λόγο των συνολικών εσόδων της πενταετίας προς το συνολικό κόστος της επένδυσης (λαμβάνονται υπόψη κόστη άμεσα, λειτουργικά, απόσβεσης, χρηματοοικονομικά και έκτακτα).

Ειδικότερα, λαμβάνονται υπόψη τα αναφερόμενα στο πεδίο **Περιγραφή συνόλου επενδυτικού σχεδίου**. Ανάλογα με την κρίση του αξιολογητή τίθεται βαθμός από 0 (για παντελή έλλειψη τεκμηρίωσης) έως 20 (για ένα πλήρως τεκμηριωμένο επιχειρηματικό σχέδιο με προβλέψεις εσόδων-εξόδων, έρευνα αγοράς κτλ καθώς και πλήρη ανάλυση των προδιαγραφών και τεκμηρίωσης του κόστους των δαπανών). Σημειώνεται πως οι βαθμοί που μπορεί να λάβει μια επιχειρηματική αίτηση χρηματοδότησης στο εν λόγω κριτήριο είναι ακέραιοι (δηλαδή 0, 1, 2, 3, 15..., 20).

Κριτήριο 5: Ευρεσιτεχνία/πατέντα

Στο Κριτήριο 5 αξιολογείται η τυχόν ύπαρξη κατοχυρωμένης ευρεσιτεχνίας/πατέντας που σχετίζεται με την πράξη. Στην περίπτωση που κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης η επιχείρηση ή εταίρος/μέτοχος αυτής διαθέτει κατοχυρωμένη ευρεσιτεχνία που σχετίζεται με το επιχειρηματικό σχέδιο τότε τίθεται ο μέγιστος **Βαθμός = 10**. Σε διαφορετική περίπτωση τίθεται ο ελάχιστος **Βαθμός = 0**.

«Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης»
(Δράση RSO1.3.β)

Σημειώνεται ότι στο αποτέλεσμα όλων των μαθηματικών πράξεων που εκτελούνται από το ΟΠΣΚΕ προκειμένου να υπολογιστεί η βαθμολογία του κάθε επί μέρους κριτηρίου, αλλά και η συνολική βαθμολογία, πραγματοποιείται αποκοπή στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο.

Παράρτημα 4 Ορισμός ΜΜΕ

Άρθρο 1-Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε οντότητα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται ειδικότερα αυταπασχολούμενα άτομα και οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2-Αριθμός απασχολούμενων και οικονομικά όρια προσδιορίζονται τις κατηγορίες επιχειρήσεων

Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ.

Άρθρο 3-Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, μόνη ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρησης).

Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25% καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την εν λόγω επιχείρηση:

- α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις (επιχειρηματικοί άγγελοι), εφόσον το σύνολο της επένδυσης αυτής σε μία επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 1.250.000 ευρώ,
 - β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού,
 - γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης,
 - δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και με λιγότερους από 5.000 κατοίκους.
3. «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:
 - α) μία επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης,

- β) μία επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης,
- γ) μία επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας,
- δ) μία επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυριαρχική επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που έχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή μέσω οποιουδήποτε από τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις, εφόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές. Ως «όμορη αγορά» νοείται η αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατάντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ εάν το 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.
5. Μία επιχείρηση μπορεί να υποβάλει δήλωση σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί επακριβώς ποιος το κατέχει, οπότε η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25% ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή ενωσιακές διατάξεις.

Άρθρο 4-Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών και περίοδος αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους φόρους.
2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν η υπέρβαση των εν λόγω ορίων επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.
3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από καλόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5-Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

- α) οι μισθωτοί,
- β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνονται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο,
- γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες,
- δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά οφέλη από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6-Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.
2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή — εφόσον υπάρχουν — τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100% των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Σε αυτά προστίθεται το 100% των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτές τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή επίσης της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

Παράρτημα 5 Παραδοτέα πιστοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και δικαιολογητικά καταβολής της ενίσχυσης

Για την επαλήθευση/πιστοποίηση των δαπανών της πράξης απαιτείται τεκμηρίωση με τα ακόλουθα παραδοτέα, τα οποία υποβάλλονται με την αίτηση επαλήθευσης/πιστοποίησης.

Γενικά παραδοτέα:

α/α	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	<u>Υπεύθυνη Δήλωση περί γνήσιων αντιγράφων (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 09.05)</u> Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 του νομίμου εκπροσώπου της επιχείρησης με το γνήσιο της υπογραφής ή με ψηφιακή υπογραφή ή από το gov.gr, στην οποία θα αναφέρεται ότι όλα τα υποβληθέντα παραστατικά και δικαιολογητικά που συνοδεύουν το αίτημα επαλήθευσης είναι ακριβή αντίγραφα των πρωτοτύπων και δεν αντιστοιχούν σε δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλο εθνικό ή κοινοτικό πρόγραμμα	✓	✓
2.	<u>Υπεύθυνη Δήλωση Αποδοχής Τεχνικού Παραρτήματος (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 09.06)</u> Υπεύθυνη Δήλωση Αποδοχής Όρων της Απόφασης Ένταξης - Τεχνικού Παραρτήματος (σε περίπτωση που δεν έχει ήδη προσκομισθεί μετά την απόφαση ένταξης)	✓	
3.	<u>Στοιχεία Ενεργών Δραστηριοτήτων (ΚΑΔ) (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 07.03)</u> Βεβαίωση Τρέχουσας Εικόνας Οντότητας/Επιχείρησης μέσω της ψηφιακής πύλης myAADE στην οποία θα εμφανίζονται τα τρέχοντα στοιχεία της επιχείρησης και των τυχόν εγκαταστάσεων που διατηρεί Επιπλέον για τις εταιρείες (βλ. Παράρτημα 2, σημείο 2): <u>Γενικό Πιστοποιητικό ΓΕΜΗ, Δικαιολογητικά Νόμιμης Υπόστασης - Νόμιμης Λειτουργίας, Μετοχική Σύνθεση, Πιστοποιητικό Εκπροσώπησης (Κωδικοί ΟΠΣΚΕ 02.01, 02.02, 02.04, 02.05)</u>	✓	✓
4.	<u>Λοιπά Απαιτούμενα Συνοδευτικά Έγγραφα (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.08)</u> Εφόσον απαιτούνται, παραδοτέα τεκμηρίωσης τροποποιήσεων ή σσων σημασίας των στοιχείων του τεχνικού παραρτήματος, όπως αυτές ορίστηκαν στο Κεφάλαιο 15.2 της παρούσας (π.χ. τροποποίηση καταστατικού, τροποποίηση υποβολής δήλωσης πραγματικών δικαιούχων, πιστοποιητικό εκπροσώπησης κλπ., ανάλογα και με το είδος της τροποποίησης)	✓	✓
5.	<u>Λοιπά Απαιτούμενα Συνοδευτικά Έγγραφα (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.08)</u> Τυχόν έγγραφο/α που επιβάλλονται να προσκομισθούν σύμφωνα με τους ειδικούς όρους της απόφασης ένταξης	✓	✓
6.	<u>Δικαιολογητικά Εξασφάλισης Ιδιωτικής Συμμετοχής Επενδυτικού Σχεδίου (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.04)</u> Δικαιολογητικά τεκμηρίωσης Ιδιωτικής Συμμετοχής σύμφωνα με το χωρίο Α του Παραρτήματος 5		✓
7.	<u>Σύμβαση Δανείου / Σύμβαση Εκχώρησης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.18)</u> Σύμβαση εκχώρησης επιχορήγησης και στοιχεία εκταμίευσης εφόσον εκχωρήθηκε η Δημόσια Χρηματοδότηση	✓	✓
8.	<u>Δικαιολογητικά Τήρησης όρων Δημοσιότητας (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 05.01)</u> Παραδοτέα τεκμηρίωσης τήρησης των μέτρων πληροφόρησης που προβλέπονται στα άρθρα 46-50 και το παράρτημα ΙΧ του Κανονισμού 1060/2021 και ορίζονται στον Οδηγό Επικοινωνίας του ΕΣΠΑ 2021-2027		✓
9.	<u>Άδεια Λειτουργίας σε Ισχύ ή οποιοδήποτε σχετικό έγγραφο σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.01)</u> Αδειοδοτικό έγγραφο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και την ενισχυόμενη, στο πλαίσιο της υλοποιηθείσας επένδυσης δραστηριότητά		✓

	(π.χ. άδεια λειτουργίας, Υπεύθυνη δήλωση έναρξης λειτουργίας, απαλλ- λακτικό άδειας λειτουργίας, γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας κλπ.). Σε περίπτωση που κατά την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έρ- γου δεν είναι διαθέσιμο το εν ισχύ έγγραφο αδειοδότησης, υποβάλλε- ται, κατ' ελάχιστον, η υποβληθείσα στον αρμόδιο φορέα αίτηση έκδο- σης αυτού		
10.	Ιδιοκτησιακό Καθεστώς τόπου υλοποίησης της επένδυσης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.03) Αντίγραφο τίτλου ιδιοκτησίας και μεταγραφή αυτού στο υποθηκοφυ- λακείο/κτηματολόγιο. Σε περίπτωση που οι επεμβάσεις υλοποιούνται σε μη ιδιόκτητο χώρο, τότε πρέπει να προσκομιστεί μισθωτήριο συμ- βόλαιο (υποβληθέν στην ΑΑΔΕ και αποδεκτό από τα συμβαλλόμενα μέρη), σύσταση επικαρπίας ή παραχώρηση χρήσης. Εφόσον το εγκε- κριμένο επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει κτιριακές δαπάνες, η διάρ- κεια πρέπει να είναι τουλάχιστον έξι (6) ετών από την ημερομηνία έ- γκρισης της αίτησης χρηματοδότησης (ή τουλάχιστον δώδεκα (12) ετών ειδικά για ανέγερση/επέκταση κτιρίου). Εφόσον έχει επιλεγεί το καθε- στώς ΓΑΚ 651/2014, η διάρκεια πρέπει να συνεχίζει για τουλάχιστον τρία (3) έτη από την ολοκλήρωση της επένδυσης. Η πλήρωση των α- νωτέρω προϋποθέσεων διάρκειας εξετάζεται υποχρεωτικά στο 1ο Αί- τημα Καταβολής Ενίσχυσης για το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου, ανεξαρτήτως των επιμέρους κατηγοριών δαπανών που αιτούνται προς πιστοποίηση.	✓	✓
11.	Λογιστικές Καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.13) Σε περίπτωση λήψης ενδιάμεσης δόσης επιχορήγησης, αντίγραφο της σχετικής εγγραφής στα βιβλία της επιχείρησης		✓

Παραδοτέα φυσικού και οικονομικού αντικείμενου ανά κατηγορία δαπάνης:**01. Δαπάνες προσωπικού**

α/α	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες προσωπικού (Κωδικός Ο- ΠΣΚΕ 04.01) Αναγγελία πρόσληψης του νέου εργαζομένου και πίνακες προσωπικού (Ε4) για το επιδοτούμενο διάστημα	✓	✓
2.	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες προσωπικού (Κωδικός Ο- ΠΣΚΕ 04.01) Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 του νομίμου εκπροσώπου της επιχείρη- σης με το γνήσιο της υπογραφής ή με ψηφιακή υπογραφή ή από το gov.gr , όπου θα δηλώνεται ότι : - η υποβαλλόμενη δαπάνη νεοπροσλαμβανόμενου προσωπικού, δεν αφορά εργαζόμενους που είναι σύζυγοι ή συγγενείς α' και β' βαθμού με τον επιχειρηματία ή τους εταίρους/μετόχους και των α- σκούντων τη διοίκηση/ εκπροσώπηση της επιχείρησης. - η υποβαλλόμενη δαπάνη νεοπροσλαμβανόμενου προσωπικού α- φορά εργαζόμενους που δεν είχαν οποιαδήποτε σχέση εξαρτημέ- νης εργασίας με τον δικαιούχο από 1/1/2024 έως την ημερομηνία πρόσληψης τους. - η υποβαλλόμενη δαπάνη νεοπροσλαμβανόμενου προσωπικού α- φορά εργαζόμενους που δεν έχουν επιχορηγηθεί από άλλο φορέα.	✓	✓
3.	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες προσωπικού (Κωδικός Ο- ΠΣΚΕ 04.01) Μηνιαίες συγκεντρωτικές μισθοδοτικές καταστάσεις, σφραγισμένες και υπογεγραμμένες από το λογιστή ή/και το νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης, για το διάστημα κατά το οποίο επιδοτείται η θέση απα- σχόλησης, από τις οποίες θα προκύπτουν οι μικτές αποδοχές, οι ασφα- λιστικές και φορολογικές κρατήσεις, οι λοιπές κρατήσεις, το καθαρό πληρωτέο ποσό και οι μέρες εργασίας/ασφάλισης	✓	✓
4.	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης Οικονομικού Αντικείμενου (Κωδικός Ο- ΠΣΚΕ 04.19)	✓	✓

α/α	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
	Εμβάσματα καταβολών, Αντίγραφο κίνησης εταιρικού/επαγγελματικού λογαριασμού (extrait), από το οποίο θα προκύπτουν οι καταβολές της μισθοδοσίας σε τραπεζικό λογαριασμό του εργαζόμενου		
5.	Λογιστικές καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.13) Για Γ' κατηγορίας βιβλία: Ημερολογιακές εγγραφές καταχώρησης και πληρωμής μισθοδοσίας. Για Β' κατηγορίας βιβλία: Εκτύπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.	✓	✓
6.	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες προσωπικού (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.01) Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις (ΑΠΔ), συνοδευόμενες από το αποδεικτικό υποβολής, για το επιδοτούμενο διάστημα	✓	✓
7.	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες προσωπικού (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.01) Αποδεικτικά εξόφλησης ασφαλιστικών εισφορών εργαζόμενου και εργοδότη, π.χ. ασφαλιστική ενημερότητα με ημερομηνία έκδοσης μεταγενέστερη της αιτούμενης περιόδου. Σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει ρυθμίσει τις ασφαλιστικές οφειλές της για το επιδοτούμενο διάστημα και η ρύθμιση δεν έχει ολοκληρωθεί, θα πρέπει να υποβληθούν επιπλέον δικαιολογητικά από τα οποία θα προκύπτει ότι η ρύθμιση εξυπηρετείται κανονικά (π.χ. Εκτύπωση ηλεκτρονικής καρτέλας και πίνακα χρεών οφειλέτη από την ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΦΚΑ)	✓	✓
8.	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες προσωπικού (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.01) Εφόσον η επιχορηγούμενη θέση εργασίας επιβαρύνεται με ΦΜΥ, προσωρινές δηλώσεις παρακρατούμενων φόρων για το επιδοτούμενο διάστημα της θέσης απασχόλησης και αποδεικτικά εξόφλησης ΦΜΥ π.χ. φορολογική ενημερότητα. Σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει ρυθμίσει τις φορολογικές οφειλές της για το επιδοτούμενο διάστημα και η ρύθμιση δεν έχει ολοκληρωθεί, θα πρέπει να υποβληθούν επιπλέον δικαιολογητικά από τα οποία θα προκύπτει ότι η ρύθμιση εξυπηρετείται κανονικά (π.χ. Εκτύπωση καρτέλας (printscreen) «Στοιχείων ρύθμισης και πληρωμών» από το my AADE)	✓	✓
9.	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες προσωπικού (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.01) Έγγραφο γνωστοποίηση, του εργοδότη προς τον εργαζόμενο, ότι το μισθολογικό του κόστος συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η γνωστοποίηση θα πρέπει να φέρει τις υπογραφές εργοδότη και εργαζόμενου	✓	✓
10.	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες προσωπικού (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.01) Αντίγραφο ταυτότητας (φωτοτυπία) νεοπροσλαμβανομένου/ων	✓	✓

02. Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων

α/α	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	Δικαιολογητικά Παραστατικών (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 12.01) Παραστατικά τιμολόγησης (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice) και, εφόσον απαιτείται, παραστατικά στοιχεία διακίνησης και εγκατάστασης και λοιπά σχετικά παραστατικά (Δελτία αποστολής, CMR, Packing List, Bill of Lading, Documento di Trasporto, παραστατικά εκτελωνισμού και οποιοδήποτε άλλο παραστατικό μεταφοράς απαιτείται κατά περίπτωση, ανάλογα με τον τόπο προέλευσης και τον τρόπο μεταφοράς)	✓	✓
2.	Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.02) Απαλλακτικό ΦΠΑ για τις περιπτώσεις απαλλαγής	✓	✓

α/α	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
3.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης Οικονομικού Αντικείμενου (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.19)</u> Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στην ενότητα 14.5 «Εξόφληση δαπανών επενδυτικού σχεδίου».	✓	✓
4.	<u>Λογιστικές καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.13)</u> Για Γ' κατηγορίας βιβλία: - Ημερολογιακές εγγραφές παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών. - Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50) για τα έτη που διενεργήθηκαν και εξοφλήθηκαν οι δαπάνες. Για Β' κατηγορίας βιβλία: - Εκτύπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.	✓	✓
5.	<u>Μητρώο παγίων (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.14)</u>	✓	✓
6.	<u>Βεβαιώσεις Καινοουργούς (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.15)</u> Βεβαίωση προμηθευτή για το καινούργιο, αμεταχείριστο και περί μη παρακράτησης κυριότητας του εξοπλισμού που περιλαμβάνεται στα παραστατικά της επένδυσης. Στην βεβαίωση θα πρέπει να γίνεται αναλυτική αναφορά στον εξοπλισμό και να αναγράφονται τα serial number, όπου αυτά υφίστανται και δεν αναγράφονται στα παραστατικά τιμολόγησης. Επίσης θα πρέπει να φέρει σφραγίδα και υπογραφή του προμηθευτή	✓	✓
7.	<u>Συμβάσεις Χρηματοδοτικής Μίσθωσης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.16)</u> Σε περίπτωση δαπάνης χρηματοδοτικής μίσθωσης: - αντίγραφο της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης - πρωτότυπη βεβαίωση της εταιρείας χρηματοδοτικής μίσθωσης στην οποία θα αναφέρεται ο εξοπλισμός που έχει παραδοθεί και η αξία αυτού, με επισυναπτόμενη κατάσταση των σχετικών τιμολογίων, καθώς και οι καταβληθείσες από τον φορέα δόσεις με τις αντίστοιχες ημερομηνίες (δεν γίνεται δεκτή σύμβαση με ημερομηνία προγενέστερη της έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών).	✓	✓
8.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.02)</u> Αντίγραφο πιστοποιητικού CE (Ευρωπαϊκής Ένωσης) ή δήλωση συμμόρφωσης για τον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό.	✓	✓
9.	<u>Ιδιοκτησιακό Καθεστώς τόπου υλοποίησης της επένδυσης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.03)</u> Για δαπάνες εξοπλισμού που δεν δύναται η απόσπαση του από τον τόπο υλοποίησης της επένδυσης, χωρίς αυτός να χάσει μέρος ή το σύνολο της αξίας του (π.χ. προμήθεια και εγκατάσταση συστήματος θέρμανσης, κεντρικού κλιματισμού, ασφαλείας, κλπ), θα πρέπει να υπάρχει ιδιοκτησία ή παραχώρηση χρήσης ή μίσθωση ή νόμιμη σύσταση επικαρπίας επί του ακινήτου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) ετών. Η περίοδος της εξαετίας υπολογίζεται από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης.	✓	✓
10.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.02)</u> Για δαπάνες προμήθειας μεταφορικών μέσων: Αντίγραφο άδειας κυκλοφορίας, από την οποία θα προκύπτει ότι το όχημα είναι επαγγελματικής ή μικτής χρήσης καθώς και Υπεύθυνη Δήλωση Νόμιμου Εκπροσώπου περί μη χρηματοδότησης της αγοράς του μεταφορικού μέσου από άλλη πηγή.	✓	✓
11.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.02)</u> Αντίγραφα συμφωνητικών νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχειρως ή ψηφιακά μέσω gov.gr), συνοδευόμενα από το αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ (myAADE) σύμφωνα με την παρ. 16 του άρθρου 8 του Ν.1882/1990, όπως ισχύει, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.	✓	✓

α/α	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
12.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.02)</u> Για δαπάνες Εξοπλισμού για την προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας: Πιστοποίηση των ενεργειακών χαρακτηριστικών τους. Ειδικά για τα συστήματα/ προϊόντα που τίθενται κάτω από τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2010/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενεργειακή επισήμανση (energy labelling): δελτίο προϊόντος, όπως αυτό ορίζεται	✓	✓
13.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Εξοπλισμού, Μεταφορικών Μέσων & Οργάνων (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.02)</u> Φωτογραφίες		✓

03. Δαπάνες για Κτήρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο

α/α	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	<u>Δικαιολογητικά Παραστατικών (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 12.01)</u> Παραστατικά τιμολόγησης (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice) και, εφόσον απαιτείται, αποδεικτικά στοιχεία διακίνησης (και στις περιπτώσεις αυτεπιστασίας), και λοιπά σχετικά παραστατικά. Στα παραστατικά θα πρέπει να περιγράφεται αναλυτικά η προμήθεια υλικών ή η εκτέλεση των εργασιών και τα επί μέρους κόστη. Σε αντίθετη περίπτωση θα πρέπει να συνοδεύονται από ανάλυση κόστους εργασιών του προμηθευτή.	✓	✓
2.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης Οικονομικού Αντικείμενου (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.19)</u> Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στο Κεφάλαιο 14.5: Εξόφληση δαπανών πράξεων της πρόσκλησης.	✓	✓
3.	<u>Λογιστικές καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.13)</u> Για Γ' κατηγορίας βιβλία: - Ημερολογιακές εγγραφές παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών. - Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50) για τα έτη που διενεργήθηκαν και εξοφλήθηκαν οι δαπάνες. Για Β' κατηγορίας βιβλία: - Εκτύπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.	✓	✓
4.	<u>Μητρώο παγίων (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.14)</u>	✓	✓
5.	<u>Ιδιοκτησιακό Καθεστώς τόπου υλοποίησης της επένδυσης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.03)</u> Αντίγραφο τίτλου ιδιοκτησίας και μεταγραφή αυτού στο Υποθηκοφυλακείο/Κτηματολόγιο. Σε περίπτωση που οι κτιριακές επεμβάσεις υλοποιούνται σε μη ιδιόκτητο χώρο τότε πρέπει να υποβληθεί μισθωτήριο συμβόλαιο ή σύσταση επικαρπίας ή παραχώρηση χρήσης διάρκειας τουλάχιστον έξι (6) ετών από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης. Ειδικά για ανέγερση/επέκταση κτιρίου το συμφωνητικό μίσθωσης πρέπει να είναι διάρκειας τουλάχιστον δώδεκα (12) ετών από την ημερομηνία έγκρισης της αίτησης χρηματοδότησης. Τα ανωτέρω συμφωνητικά μίσθωσης πρέπει να έχουν υποβληθεί στην Α-ΑΔΕ και να έχουν γίνει αποδεκτά από τα συμβαλλόμενα μέρη.	✓	✓
6.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες για Κτήρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.03)</u> Άδεια δόμησης ή έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας ή όποια άλλη μορφή έγκρισης εργασιών απαιτείται από τις πολεοδομικές διατάξεις ή ηλεκτρονική βεβαίωση αρμόδιου μηχανικού ότι δεν απαιτείται κάποιου είδους έγκριση. Επιπλέον, τακτοποίηση / νομιμοποίηση χώρου σε ισχύ, εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση.	✓	✓

α/α	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
7.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες για Κτήρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.03)</u> Τα εγκεκριμένα από την Πολεοδομία σχέδια (τοπογραφικό διάγραμμα, διάγραμμα κάλυψης/δόμησης, κατόψεις, τομές, όψεις) όπου απαιτούνται. Κατά την ενδιάμεση επαλήθευση δύναται να υποβληθούν τα σχέδια που συνοδεύουν την αίτηση έκδοσης πολεοδομικής άδειας, όπου απαιτείται.	✓	✓
8.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες για Κτήρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.03)</u> Αντίγραφα συμφωνητικών ανάληψης τεχνικών έργων από εργολάβο/υπεργολάβο νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχειρως ή ψηφιακά μέσω gov.gr), συνοδευόμενα από το αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ (myAADE) σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν.820/1978, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.	✓	✓
9.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες για Κτήρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.03)</u> Τεχνική έκθεση με περιγραφή των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν, συνοδευόμενη από αναλυτικές επιμετρήσεις και υπογεγραμμένη από αρμόδιο μηχανικό. Στην έκθεση θα πρέπει να πραγματοποιείται και αναφορά στον τρόπο διασφάλισης της προσβασιμότητας των ΑμεΑ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην αντίστοιχη εθνική νομοθεσία (Ν.4067/2012 ως ισχύει - άρθρα 26 και 27, σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις και ερμηνευτικές εγκύκλιοι ΥΠΕΚΑ κλπ.)	✓	✓
10.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες για Κτήρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.03)</u> Βεβαίωση μηχανικού περί μη ύπαρξης αυθαιρέτων. Σε διαφορετική περίπτωση δήλωση ένταξης στον Ν. 4178/2013 (ή όποιον νόμο τακτοποίησης αυθαιρέτων κατασκευών ισχύει) σε ισχύ, τεχνική περιγραφή των αυθαιρέτων κατασκευών με τα σχέδια που τη συνοδεύουν	✓	✓
11.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες για Κτήρια, Γήπεδα, Εγκαταστάσεις & Περιβάλλοντα Χώρο (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.03)</u> Φωτογραφίες		✓

04. Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών

α/α	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	<u>Δικαιολογητικά Παραστατικών (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 12.01)</u> Παραστατικά τιμολόγησης, στα οποία θα πρέπει να περιγράφονται οι υπηρεσίες που παρασχέθηκαν (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice). Σε περίπτωση που οι υπηρεσίες δεν περιγράφονται θα πρέπει να συνοδεύονται από ανάλυση εργασιών του προμηθευτή.	✓	✓
2.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης Οικονομικού Αντικείμενου (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.19)</u> Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στο Κεφάλαιο 14.5: Εξόφληση δαπανών πράξεων της πρόσκλησης.	✓	✓
3.	<u>Λογιστικές καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.13)</u> Για Γ' κατηγορίας βιβλία: - Ημερολογιακές εγγραφές παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών. - Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50) για τα έτη που διενεργήθηκαν και εξοφλήθηκαν οι δαπάνες. Για Β' κατηγορίας βιβλία: - Εκτίπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.	✓	✓
4.	Μητρώο παγίων, στο μέτρο που οι δαπάνες χαρακτηρίζονται ως άυλα πάγια και προβλέπεται η εγγραφή τους (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.14)	✓	✓

α/α	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
5.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.04)</u> Αντίγραφα συμφωνητικών νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχείρως ή ψηφιακά μέσω gov.gr), συνοδευόμενα από το αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ (myAADE) σύμφωνα με την παρ. 16 του άρθρου 8 του Ν.1882/1990, όπως ισχύει, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.	✓	✓
6.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.04)</u> Σε περιπτώσεις λογισμικού υπό καθεστώς υπηρεσίας, εκτύπωση από το λογαριασμό του χρήστη από την οποία θα προκύπτει ο χρήστης του λογισμικού, η ημερομηνία ενεργοποίησης της υπηρεσίας και η διάρκεια παραχώρησης της άδεια χρήσης. Σε περιπτώσεις εξοπλισμού υπό καθεστώς υπηρεσίας, εκτύπωση από το διαχειριστή της υπηρεσίας από την οποία θα προκύπτει ο χρήστης και το είδος της υπηρεσίας, καθώς και η ημερομηνία ενεργοποίησης της.	✓	✓
7.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.04)</u> Αντίγραφα μελετών, ερευνών, εγχειριδίων, αποτελεσμάτων δοκιμών κλπ. ανάλογα και με τη φύση της υπηρεσίας (π.χ. μελέτες διαχειριστικών συστημάτων, μελέτες ανάπτυξης προϊόντων/υπηρεσιών, μελέτες σχεδιασμού συσκευασίας – ετικέτας – εταιρικής ταυτότητας κλπ).	✓	✓
8.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.04)</u> Για δαπάνες πιστοποίησης/κατοχύρωσης: Αντίγραφο πιστοποιητικού από διαπιστευμένο φορέα	✓	✓
9.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες για Παροχή Υπηρεσιών (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.04)</u> Φωτογραφίες μακετών / υποδειγμάτων (για δαπάνες ανάπτυξης προϊόντων/υπηρεσιών και σχεδιασμού συσκευασίας, ετικέτας, brand).	✓	✓

06. Δαπάνες Λογισμικού

α/α	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	<u>Δικαιολογητικά Παραστατικών (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 12.01)</u> Παραστατικά τιμολόγησης (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice).	✓	✓
2.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης Οικονομικού Αντικείμενου (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.19)</u> Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στο Κεφάλαιο 14.5: Εξόφληση δαπανών πράξεων της πρόσκλησης.	✓	✓
3.	<u>Λογιστικές καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.13)</u> Για Γ' κατηγορίας βιβλία: - Ημερολογιακές εγγραφές παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών. - Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50) για τα έτη που διενεργήθηκαν και εξοφλήθηκαν οι δαπάνες. Για Β' κατηγορίας βιβλία: - Εκτύπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.	✓	✓
4.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Λογισμικού (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.06)</u> Άδειες χρήσης λογισμικού/ εφαρμογών ή οι αντίστοιχες βεβαιώσεις των κατασκευαστών για την άδεια χρήσης.	✓	✓
5.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Λογισμικού (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.06)</u> Εκτυπώσεις (printscreen) από τη χρήση του λογισμικού.	✓	✓
6.	<u>Μητρώο παγίων (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.14)</u>	✓	✓

α/α	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
7.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Λογισμικού (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.06)</u> Σε περίπτωση λογισμικού/εφαρμογών που απευθύνεται σε πελατειακό κοινό, δικαιολογητικά από τα οποία τεκμηριώνεται η λήψη μέριμνας για την εξυπηρέτηση των αναγκών ατόμων με αναπηρία.	✓	✓
8.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Λογισμικού (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.06)</u> Αντίγραφα συμφωνητικών νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχειρως ή ψηφιακά μέσω gov.gr), συνοδευόμενα από το αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ (myAADE) σύμφωνα με την παρ. 16 του άρθρου 8 του Ν.1882/1990, όπως ισχύει, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.	✓	✓

07. Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης

α/α	Παραδοτέο	Ενδιάμεση επαλήθευση	Τελική επαλήθευση
1.	<u>Δικαιολογητικά Παραστατικών (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 12.01)</u> Παραστατικά τιμολόγησης (σε περίπτωση προμηθευτή εξωτερικού Invoice & Proforma invoice).	✓	✓
2.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης Οικονομικού Αντικείμενου (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.19)</u> Παραστατικά εξόφλησης, όπως αναλυτικά αναφέρονται στο Κεφάλαιο 14.5: Εξόφληση δαπανών πράξεων της πρόσκλησης.	✓	✓
3.	<u>Λογιστικές καταχωρήσεις (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.13)</u> Για Γ' κατηγορίας βιβλία: - Ημερολογιακές εγγραφές παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών. - Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή(λογαριασμός 50) για τα έτη που διενεργήθηκαν και εξοφλήθηκαν οι δαπάνες. Για Β' κατηγορίας βιβλία: - Εκτύπωση του βιβλίου εσόδων - εξόδων για τους μήνες που διενεργήθηκαν οι δαπάνες.	✓	✓
4.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.07)</u> Για συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις: - Αποδεικτικά συμμετοχής στην έκθεση (πχ κατάλογος εκθετών, σχετικό φωτογραφικό υλικό κλπ) ή βεβαίωση συμμετοχής από τον διοργανωτή της έκθεσης κλπ). - Αποδεικτικά μεταφοράς (αποστολής/επιστροφής) εκθεμάτων. - Φωτογραφίες με την παρουσία της επιχείρησης στην έκθεση. - Κατάλογος συμμετεχόντων στελεχών της επιχείρησης στην έκθεση (Ονοματεπώνυμο, Ιδιότητα, Θέση στην Επιχείρηση)	✓	✓
5.	<u>Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης για Δαπάνες Προβολής, Προώθησης & Δικτύωσης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 04.07)</u> Αντίγραφα συμφωνητικών νομίμως υπογεγραμμένα (ιδιοχειρως ή ψηφιακά μέσω gov.gr), συνοδευόμενα από το αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής στην ΑΑΔΕ (myAADE) σύμφωνα με την παρ. 16 του άρθρου 8 του Ν.1882/1990, όπως ισχύει, εφόσον αυτά συντάχθηκαν ή απαιτούνται από τη φορολογική νομοθεσία.	✓	✓

Γενικές επισημάνσεις:**→ Για το φυσικό αντικείμενο:**

- Για όλα τα είδη των πραγματοποιούμενων δαπανών, η υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου επιβεβαιώνεται από τις καταγεγραμμένες περιγραφές και ποσότητες στα αντίστοιχα παραστατικά.

Για το λόγο αυτό, κατά την έκδοση των παραστατικών θα πρέπει να αναγράφονται αναλυτικά τα επιμέρους στοιχεία του φυσικού αντικειμένου και οι ποσότητες (ή η διάρκεια των υπηρεσιών) που τιμολογούνται και να είναι σε συμφωνία με τον τρόπο παρουσίασης του φυσικού αντικειμένου στην αντίστοιχη απόφαση ένταξης (ισχύον Τεχνικό παράρτημα). Επιπλέον, σε όλα τα παραστατικά θα πρέπει να αναφέρεται η επωνυμία και το ΑΦΜ του προμηθευτή, ενώ θα πρέπει να είναι εμφανείς ή να μπορούν να εξαχθούν σαφώς οι καθαρές αξίες χωρίς ΦΠΑ.

- Ο εξοπλισμός πρέπει, μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης, να βρίσκεται εγκατεστημένος και σε πλήρη λειτουργία και να συμβαδίζει με τα αναγραφόμενα στα αντίστοιχα παραστατικά και στην αντίστοιχη βεβαίωση του προμηθευτή για το καινούργιες, αμεταχείριστο και περί μη παρακράτησης της κυριότητας. Επίσης, να συνάδει με το δηλούμενο προς ενίσχυση ΚΑΔ κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης.
- Για τις περιπτώσεις εξοπλισμού, να αναγράφονται στα παραστατικά ή στα συνοδευτικά αυτών έγγραφα οι αντίστοιχοι κωδικοί αριθμοί σειράς (serial numbers). Δεν απαιτείται η αναγραφή serial number σε είδη λοιπού εξοπλισμού υποστήριξης για την παροχή της υπηρεσίας.
- Τα ιδιωτικά συμφωνητικά, εφόσον απαιτούνται θα πρέπει να:
 - α) συνοδεύονται από το αντίστοιχο αποδεικτικό ηλεκτρονικής υποβολής τους στην ΑΑΔΕ (myAADE), είτε πρόκειται για συμφωνητικά της παρ. 16 άρθρου 8 Ν. 1882/1990, είτε για συμφωνητικά ανάληψης τεχνικών έργων από εργολάβο/υπεργολάβο σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν.820/1978.
 - β) είναι εξοφλημένα στο σύνολο τους για τις αιτηθείσες δαπάνες, ανεξαρτήτως του ισχύοντος εγκεκριμένου ποσού για αυτές. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το ποσό που θα υποβληθεί για τις αιτηθείσες δαπάνες είναι μικρότερο ή μεγαλύτερο από το αναφερόμενο στο ιδιωτικό συμφωνητικό και δεν υπάρχει άλλη απαίτηση από τα δύο μέρη, τότε θα προσκομίζεται λύση του συμφωνητικού ή Υ.Δ και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη, στις οποίες θα αναγράφεται ότι δεν υπάρχει άλλη οικονομική ή οποιασδήποτε μορφής απαίτηση για τις εν λόγω δαπάνες.
- Για τον υπολογισμό των ΕΜΕ και τον έλεγχο η ΔΑ/ΕΦΕΠΑΕ δύναται να λαμβάνει και να κάνει χρήση δεδομένων που αφορούν σε απασχόληση εργαζομένων από το πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «ΕΡΓΑΝΗ»
- Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τα στοιχεία του οικονομικού αντικείμενου κατά τέτοιον τρόπο, ώστε να διασφαλίζεται η επαρκής διαδρομή ελέγχου (να είναι σαφής και διαχωρίσιμη κάθε δαπάνη μέχρι επιτέδου Κατηγορίας Δαπανών για κάθε παραστατικό που εκδίδεται από πλευράς προμηθευτών).
- Τα όργανα ελέγχου κατά την πιστοποίηση του Φυσικού και Οικονομικού Αντικείμενου μπορούν να ζητήσουν, με αιτιολόγηση της αναγκαιότητας, οποιοδήποτε στοιχείο κρίνουν απαραίτητο, για την απόδειξη της καλής εκτέλεσης του έργου και την πλήρη συμμόρφωση με τους όρους της αντίστοιχης απόφασης ένταξης.
- Οι δικαιούχοι υποχρεούνται να διευκολύνουν το έργο των οργάνων ελέγχου, παρέχοντας κάθε δυνατό στοιχείο, πληροφορία ή διευκρίνιση υποβοηθώντας την ορθή και ακριβή ολοκλήρωση του ελέγχου και να παρίστανται κατά την επιτόπια επαλήθευση (τουλάχιστον ο Υπεύθυνος Έργου).

→ Για το οικονομικό αντικείμενο:

- Τα στοιχεία που θα πρέπει να τηρούνται από τους δικαιούχους των πράξεων συνοδεύονται υποχρεωτικά από τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα κάθε φορά ελληνική φορολογική νομοθεσία, φορολογικά και λογιστικά έγγραφα κατά περίπτωση (π.χ. καρτέλες προμηθευτών, εξοφλητικές αποδείξεις όπου απαιτείται, extrait, ΤΠΥ, παραστατικά τιμολόγηση ή/και διακίνησης, παραστατικά

μεταφοράς από εξωτερικό, κλπ.) για την τεκμηρίωση της ορθής υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου.

- Απαραίτητα παραστατικά θεωρούνται τα εξοφλημένα τιμολόγια πώλησης, παροχής υπηρεσιών και λοιπά παραστατικά τιμολόγησης του προμηθευτή προς τον δικαιούχο. Σε περίπτωση προκαταβολών σε προμηθευτές θα πρέπει να υποβάλλονται αποδεικτικά στοιχεία καταβολής των προκαταβολών.
- Με εξαίρεση το leasing, είναι δυνατή η πιστοποίηση δαπανών κατά την Ενδιάμεση Επαλήθευση με τη μορφή προκαταβολών προς τους προμηθευτές, με την προϋπόθεση ότι τα παραστατικά των δαπανών (για τα οποία έχουν δοθεί προκαταβολές) θα έχουν εξοφληθεί πλήρως κατά την ολοκλήρωση του έργου και ότι οι προκαταβολές αυτές δεν θα ξεπερνούν το **50%** του εγκεκριμένου επιχορηγούμενου οικονομικού αντικειμένου. Στις περιπτώσεις αυτές, απαιτούνται έγγραφα στα οποία καταγράφονται οι όροι συναλλαγής (πχ. Προτιμολόγιο, Προσφορά, Έντυπο παραγγελίας, Ιδιωτικό Συμφωνητικό κλπ). Δεν γίνονται δεκτά παραστατικά, αποδεικτικά προκαταβολών, συμβάσεις, κλπ, που φέρουν ημερομηνία προγενέστερη της δημοσίευσης της πρόσκλησης εφόσον η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με το χρηματοδοτικό καθεστώς του Καν. ΕΕ 2831/2023 (ΟJ EL L 15.12.2023) De minimis) ή ημερομηνία προγενέστερη της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης εφόσον η αίτηση έχει υποβληθεί με το χρηματοδοτικό καθεστώς του Καν. ΕΕ 651/2013 (ΓΑΚ).
- Χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμού: Σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing). Πρωτότυπη βεβαίωση της εταιρείας χρηματοδοτικής μίσθωσης στην οποία θα αναφέρεται ο εξοπλισμός που έχει παραδοθεί και η αξία αυτού με επισυναπτόμενη κατάσταση των σχετικών τιμολογίων καθώς και οι καταβληθείσες από τον φορέα δόσεις με τις αντίστοιχες ημερομηνίες [δεν γίνεται δεκτή σύμβαση με ημερομηνία προγενέστερη της δημοσίευσης της πρόσκλησης εφόσον η αίτηση χρηματοδότησης έχει υποβληθεί με το χρηματοδοτικό καθεστώς του Καν. ΕΕ 2831/2023 (ΟJ EL L 15.12.2023) De minimis) ή ημερομηνία προγενέστερη της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης εφόσον η αίτηση έχει υποβληθεί με το χρηματοδοτικό καθεστώς του Καν. ΕΕ 651/2013 (ΓΑΚ)].
- Στα παραστατικά θα πρέπει να αναφέρεται η επωνυμία/ΑΦΜ του προμηθευτή, να περιγράφονται αναλυτικά όλα τα επιμέρους στοιχεία (η περιγραφή να είναι συμβατή με την ανάλυση του φυσικού αντικειμένου στην αντίστοιχη απόφαση ένταξης) και οι ποσότητες (ή διάρκεια υπηρεσιών).
- Στα παραστατικά θα πρέπει να είναι εμφανή και διαχωρίσιμα τα τμήματα των δαπανών που εμπίπτουν στο οικονομικό αντικείμενο της πράξης. Επίσης, θα πρέπει να είναι εμφανείς ή να μπορούν να εξαχθούν σαφώς οι καθαρές αξίες χωρίς ΦΠΑ.
- Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν τα στοιχεία του οικονομικού αντικειμένου κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να διασφαλίζεται η επαρκής διαδρομή ελέγχου (να είναι σαφής και διαχωρίσιμη κάθε δαπάνη μέχρι επιπέδου κατηγορίας δαπανών για κάθε παραστατικό που εκδίδεται από πλευράς προμηθευτών).
- Τα όργανα ελέγχου κατά την πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου των δαπανών μπορούν να ζητήσουν, με αιτιολόγηση της αναγκαιότητας, οποιοδήποτε στοιχείο κρίνουν απαραίτητο, για την απόδειξη της καλής εκτέλεσης του έργου και την πλήρη συμμόρφωση με τους όρους της αντίστοιχης απόφασης ένταξης.
- Οι δικαιούχοι υποχρεούνται να διευκολύνουν το έργο των οργάνων ελέγχου, παρέχοντας κάθε δυνατό στοιχείο, πληροφορία ή διευκρίνιση υποβοηθώντας την ορθή και ακριβή ολοκλήρωση του ελέγχου και να παρίστανται κατά την επιτόπια επαλήθευση (τουλάχιστον ο υπεύθυνος έργου).

Πέραν των παραδοτέων φυσικού και οικονομικού αντικειμένου που καθορίστηκαν ανωτέρω, επισημαίνεται ότι για την ολοκλήρωση και παραλαβή μιας πράξης απαιτείται να πληρούνται όσα αναφέρονται στο Κεφάλαιο 16: Ολοκλήρωση πράξεων της παρούσας πρόσκλησης.

Για την καταβολή της επιχορήγησης απαιτείται η προσκόμιση των κάτωθι παραδοτέων:

α/α	Παραδοτέο
1.	<u>Αποδεικτικό Φορολογικής Ενημερότητας (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 08.03)</u> Φορολογική ενημερότητα σε ισχύ, για είσπραξη χρημάτων από φορείς πλην Κεντρικής Διοίκησης. Διευκρινίζεται ότι, στην φορολογική ενημερότητα δε θα πρέπει να υπάρχει όρος παρακράτησης, βάσει των διατάξεων του άρθρου 61 του Ν. 4914/2022. Σημειώνεται ότι δε γίνονται αποδεκτές οι βεβαιώσεις οφειλής.
2.	<u>Αποδεικτικό Ασφαλιστικής Ενημερότητας (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 08.02)</u> Ασφαλιστική ενημερότητα σε ισχύ, για είσπραξη εκκαθαρισμένων απαιτήσεων από το Δημόσιο. Σημειώνεται ότι δε γίνονται αποδεκτές οι βεβαιώσεις οφειλής.
3.	<u>Υπεύθυνη Δήλωση για την Καταβολή Ενίσχυσης (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 09.03)</u> Υπεύθυνη δήλωση Ν. 1599/86 του νομίμου εκπροσώπου της επιχείρησης με το γνήσιο της υπογραφής ή με ψηφιακή υπογραφή ή από το gov.gr στην οποία θα αναφέρονται: i. ότι η δημόσια επιχορήγηση του προγράμματος δεν έχει εκχωρηθεί. Εφόσον έχει γίνει εκχώρηση υποβάλλεται υποχρεωτικώς η σύμβαση εκχώρησης επιχορήγησης έναντι δανείου και βεβαίωση εκταμίευσης αυτού. ii. ότι δεν έχει γίνει περαιτέρω τροποποίηση του καταστατικού, με αναφορά στον αριθμό της τελευταίας τροποποίησης. Σε περίπτωση που έχει τροποποιηθεί το καταστατικό της επιχείρησης τότε απαιτείται επιπρόσθετα η προσκόμιση επικυρωμένου από το ΓΕΜΗ αντιγράφου του τελευταίου (κωδικοποιημένου) καταστατικού ή το σύνολο των τροποποιήσεων του καταστατικού από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, εφόσον δεν υφίσταται κωδικοποιημένο. (Από τη συμπλήρωση του παρόντος σημείου εξαιρούνται οι ατομικές επιχειρήσεις). iii. ότι τα στοιχεία της εκπροσώπησης, αλλά και της εταιρικής/μετοχικής σύνθεσης της εταιρείας, δεν έχουν τροποποιηθεί και είναι σύμφωνα με το ισχύον τεχνικό παράρτημα. Εφόσον έχει γίνει τροποποίηση τότε υποβάλλονται εναλλακτικά: - για την εκπροσώπηση: καταστατικό, πιστοποιητικό/βεβαίωση εκπροσώπησης, πρακτικό/απόφαση ΓΣ, ανάλογα με τη νομική μορφή-(ΑΕ/ΕΠΕ/ΙΚΕ), - για την εταιρική/μετοχική σύνθεση: καταστατικό, φωτοτυπία του βιβλίου μετόχων με σφραγίδα της εταιρείας και υπογραφή από τον νόμιμο εκπρόσωπο ή πρακτικό Γ.Σ. με την ισχύουσα μετοχική σύνθεση, ανάλογα με τη νομική μορφή (ΑΕ/ΕΠΕ/ΙΚΕ/ΟΕ/ΕΕ). Οι ατομικές επιχειρήσεις συμπληρώνουν το παρόν σημείο ως ακολούθως: - δεν έχουν μεταβληθεί/τροποποιηθεί τα στοιχεία της ατομικής επιχείρησης από τα αναφερόμενα στο εγκεκριμένο τεχνικό παράρτημα. Σε περίπτωση που έχουν μεταβληθεί, προσκομίζεται βεβαίωση μεταβολής/ών. iv. ότι η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που πρόκειται να λάβει η επιχείρηση, αθροιζόμενη με άλλες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχει λάβει (καθώς και οι τυχόν συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις με τις οποίες συναποτελούν ενιαία επιχείρηση) δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ μέσα σε μία τριετία (υπολογιζόμενη σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση) πριν από τον χρόνο χορήγησης του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης (αφορά πληρωμές με καθεστώς DeMinimis) v. περί μη εκκρεμούς διαδικασίας εκτέλεσης προηγούμενης απόφασης ανάκτησης σε κάθε εκταμίευση.
4.	<u>Φωτοτυπία Τραπεζικού Εγγράφου (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 01.16)</u>

α/α	Παραδοτέο
	Αντίγραφο Τραπεζικού εγγράφου (πχ. εκτύπωση από το e-banking) με τον αριθμό IBAN του εταιρικού ή επαγγελματικού λογαριασμού της επιχείρησης, στον οποίο θα γίνει η κατάθεση του ποσού
5.	<u>Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 08.04)</u> Πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας από το Πρωτοδικείο.
6.	<u>Γενικό Πιστοποιητικό ΓΕΜΗ (Κωδικός ΟΠΣΚΕ 02.01)</u> Γενικό πιστοποιητικό από ΓΕΜΗ.
7.	<u>(Ενότητα ΟΠΣΚΕ Αίτημα Προκαταβολής)</u> Στην περίπτωση καταβολής προκαταβολής, πέραν των ανωτέρω απαιτείται η υποβολή ισόποσης Εγγυητικής Επιστολής, σύμφωνα με το Κεφάλαιο 14.6: Καταβολή ενίσχυσης, σημείο (Α) Προκαταβολή (δυννητική) της πρόσκλησης.

Για την καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση, συνίσταται οι ενημερότητες και τα Πιστοποιητικά να διατηρούν την ισχύ τους για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες από την ημερομηνία προσκόμισής τους.

Σημειώνεται ότι, ο χρόνος καταβολής της επιχορήγησης επηρεάζεται από την άμεση διαθεσιμότητα ή μη των αντίστοιχων πιστώσεων.

Βάσει των διατάξεων του άρθρου 61 του Ν. 4914/2022, παρ.2 & 3/ ΦΕΚ 61/21.03.2022 το ποσό που καταβάλλεται στους δικαιούχους για την υλοποίηση των πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, δεν υπόκειται σε παρακράτηση ή κατάσχεση στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη στη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα πιστωτικά ιδρύματα και δεν εισπράττεται οποιαδήποτε άλλη ειδική επιβάρυνση ή άλλο τέλος ισοδύναμου αποτελέσματος, το οποίο θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του ποσού που οφείλεται στους δικαιούχους.

Α. Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης Ιδιωτικής Συμμετοχής

Η πιστοποίηση της καταβολής από πλευράς δικαιούχων της Ιδιωτικής Συμμετοχής, απαιτεί την προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων από πλευράς δυννητικού δικαιούχου, τα οποία ανάλογα με την νομική μορφή του, είναι:

1. ΚΑΤΑΒΟΛΗ/ΑΥΞΗΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ/ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- **Για κεφαλαιουχικές εταιρείες (Α.Ε. – Ε.Π.Ε. – Ι.Κ.Ε.)**
 - Αποφάσεις Γενικής Συνέλευσης Μετόχων/Εταίρων για την καταβολή ή αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και Φ.Ε.Κ. δημοσίευσή αυτών (πρέπει να αναφέρεται ρητά ο σκοπός).
 - Πρακτικά του Διοικητικού Συμβουλίου (για τις Α.Ε.) για την πιστοποίηση της καταβολής του μετοχικού κεφαλαίου και Φ.Ε.Κ. δημοσίευσής αυτών ή σχετική καταχώρηση στο μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών εφόσον εκκρεμεί η δημοσίευση.
 - Αναλυτικά καθολικά των λογαριασμών 40 και 43 στην μεγαλύτερη δυνατή ανάλυσή τους
 - Αποδεικτικά κατάθεσης της εισφοράς μετρητών στο Τραπεζικό λογαριασμό όψεως της εταιρείας, κίνηση του λογαριασμού αυτού και αποδεικτικό καταβολής του Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου.
- **Για τις προσωπικές εταιρείες (Ο.Ε., Ε.Ε.)**
 - Τροποποιήσεις του καταστατικού της εταιρείας για την καταβολή ή αύξηση του κεφαλαίου τα οποία φέρουν τη θεώρηση (σφράγιση) του αρμόδιου φορέα στο οποίο έχουν κατατεθεί (πρέπει να αναγράφεται ρητά ο σκοπός της αύξησης του κεφαλαίου).

- Βεβαίωση μεταβολών από Γ.Ε.ΜΗ
 - Σε περίπτωση που ο φορέας τηρεί Διπλογραφικά Βιβλία (Γ' Κατηγορίας), αναλυτικά καθολικά των λογαριασμών 40 και 43 για στη μεγαλύτερη δυνατή ανάλυση.
 - Αποδεικτικά κατάθεσης της εισφοράς μετρητών στο τραπεζικό λογαριασμό όψεως της εταιρείας για καταβολή ή αύξηση του Εταιρικού Κεφαλαίου, κίνηση του λογαριασμού αυτού και αποδεικτικό καταβολής του Φόρου Συγκέντρωσης Κεφαλαίου.
- **Για τις ατομικές επιχειρήσεις**
- Παραστατικά εξόφλησης των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου.

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ

- Αντίγραφο απόφασης του αρμόδιου οργάνου του φορέα (Γ.Σ. μετόχων κλπ) για τη δέσμευση του ποσού που θα χρησιμοποιηθεί για κάλυψη της ίδιας συμμετοχής από τα υπάρχοντα φορολογηθέντα αποθεματικά του φορέα.
- Σε περίπτωση που ο φορέας τηρεί Διπλογραφικά Βιβλία (Γ' Κατηγορίας), κίνηση (καρτέλες) των λογαριασμών 40 και 41 στην μεγαλύτερη δυνατή ανάλυση.

3. ΑΝΑΛΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΗΘΕΝΤΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ

- Αντίγραφο απόφασης του αρμόδιου οργάνου του φορέα (Γ.Σ. μετόχων κλπ) για τη δέσμευση του ποσού που θα χρησιμοποιηθεί για κάλυψη της ίδιας συμμετοχής από τα υπάρχοντα φορολογηθέντα αποθεματικά του φορέα.
- Κίνηση (καρτέλα) του σχετικού λογαριασμού 41 όπου φαίνεται η τήρηση του εν λόγω ποσού σε διακριτό κωδικό.

4. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ

- Σύμβαση του δανείου και τροποποιήσεις αυτής από το περιεχόμενο της οποίας να προκύπτει ότι το δάνειο αφορά την χρηματοδότηση της συγκεκριμένης επένδυσης.
- Πρωτότυπη βεβαίωση της τράπεζας που έχει χορηγήσει το επενδυτικό δάνειο στην οποία θα αναφέρονται ο σκοπός και αναλυτικά, οι εκταμιεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί με τις αντίστοιχες ημερομηνίες τους και το ανεξόφλητο υπόλοιπο δανείου.
- Σε περίπτωση που ο φορέας τηρεί Βιβλία Γ' Κατηγορίας αναλυτική κίνηση (καρτέλα) του λογαριασμού ο οποίος τηρείται για το εν λόγω δάνειο και οι αντίστοιχες εγγραφές στο Γενικό Ημερολόγιο.

Παράρτημα 6 Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων

Υπόδειγμα Α: Γενικά στοιχεία

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» (ΕΥΔ Π-ΑΜΘ) Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ)				
Ο-Η Όνομα:		Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:					
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:					
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :					
Τόπος Γέννησης:					
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:		Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:		Οδός:		Αριθ:	TK:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):		Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυ-δρομείου(Email):			
Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, ως νόμιμος εκπρόσωπος και εκ μέρους της επιχείρησης που υποβάλλει ηλεκτρονική αίτηση χρηματοδότησης στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» δηλώνω ότι: (Η Υ.Δ θα πρέπει να προσαρμοστεί ανάλογα με τα στοιχεία του δικαιούχου και να υπογραφεί από τον νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης (Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, υποβάλλεται από μία ΥΔ για κάθε νόμιμο εκπρόσωπο.)					
- Όλα τα αναγραφόμενα στην ηλεκτρονική μορφή του εντύπου υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης, καθώς και όλα τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά που τη συνοδεύουν είναι ακριβή και αληθή. - Αποδέχομαι οποιοδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων από τις αρμόδιες εθνικές ή κοινοτικές αρχές. - Έχω λάβει σαφή γνώση του περιεχομένου της πρόσκλησης της Δράσης. - Ο δικαιούχος (επιχείρηση) έχει υποβάλει μόνο μία αίτηση χρηματοδότησης στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης της Δράσης. - Οι δαπάνες που περιλαμβάνονται στη συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης δεν έχουν χρηματοδοτηθεί, ενταχθεί και δεν θα υποβληθούν προς έγκριση χρηματοδότησης σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους. - Δεσμεύομαι ότι αν οι δαπάνες που περιλαμβάνονται στην συγκεκριμένη αίτηση χρηματοδότησης εγκριθούν στο πλαίσιο της Δράσης δεν θα υποβληθούν σε άλλο πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους. - Δεν πραγματοποιήθηκαν ούτε θα πραγματοποιηθούν ενέργειες/δαπάνες που να αφορούν στην πράξη (έναρξη υλοποίησης φυσικού και οικονομικού αντικείμενου) πριν από το χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας των δαπανών όπως ορίζεται στην πρόσκληση της Δράσης. - Δεν έχει ολοκληρωθεί το φυσικό αντικείμενο της πράξης ή δεν έχει υλοποιηθεί πλήρως πριν από την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης Επιτροπότητα για τον Καν. 651/2014 δεν έχει γίνει έναρξη εργασιών για το επενδυτικό σχέδιο πριν την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. - Ο τόπος υλοποίησης της πράξης δεν ταυτίζεται με τον τόπο της κύριας ή δευτερεύουσας κατοικίας μου και η επιχείρηση δεν συστεγάζεται με άλλη κατά τρόπο που θα επέτρεπε τη χρήση του εξοπλισμού της ενισχυόμενης πράξης από την άλλη επιχείρηση. - Η επιχείρηση έχει την ιδιότητα της Μεσαίας ή Μικρής ή πολύ μικρής Επιχείρησης σύμφωνα με τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003. - Ο δικαιούχος δεν εντάσσεται σε ήδη οργανωμένο ομοιόμορφο δίκτυο διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών η οποία εκμεταλλεύεται κατόπιν σχετικών συμβάσεων άδειες εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, που αφορούν συνήθως εμπορικά σήματα ή διακριτικούς τίτλους και τεχνογνωσία για την χρήση και τη διανομή αγαθών ή υπηρεσιών (π.χ. franchising, shop in shop, δίκτυο πρακτόρευσης), και λειτουργεί με μία από τις επιλέξιμες από το πρόγραμμα νομικές μορφές. - Η επιχείρηση τηρεί τη νομοθεσία περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου. - Δεν συντρέχουν για την επιχείρηση λόγοι αποκλεισμού του Ν.4488/2017 (Α137/13.09.2017) άρθρο 39 παρ. 1-4 και άρθρο 40 παρ. 1. - Δεν εκκρεμεί σε βάρος της επιχείρησης εντολής ανάκτησης κρατικής ενίσχυσης έπειτα από απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.					

«Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης»
(Δράση RSO1.3.β)

15. Αποδέχομαι ότι σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι έχουν υποβληθεί στην ΕΥΔ Π-ΑΜΘ/ΕΦΕΠΑΕ ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία, ή ότι έχουν αποσιωπηθεί στοιχεία, η γνώση των οποίων θα οδηγούσε στον αποκλεισμό της ένταξης της πράξης στην παρούσα δράση, ή θα οδηγούσε στο να ενταχθεί με όρους ουσιωδώς διαφορετικούς ή σε μη πιστοποίηση της ολοκλήρωσης, η απόφαση ένταξης:
 - α Εάν δεν έχει ολοκληρωθεί η πράξη και έχει δοθεί τμήμα της ενίσχυσης, η απόφαση ένταξης θα ανακληθεί και θα κληθώ να επιστρέψω τη χορηγηθείσα ενίσχυση,
 - β Εάν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση, θα κληθώ να επιστρέψω το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης.
16. Αποδέχομαι ότι η υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης στη Δράση συνιστά εξουσιοδότηση προς την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και τον ΕΦΕΠΑΕ, για συλλογή στοιχείων που βρίσκονται καταχωρισμένα σε βάσεις δεδομένων (π.χ. ΑΑΔΕ, ΕΡΓΑΝΗ, Γ.Ε.ΜΗ, ΕΦΚΑ-NAT, κ.α.) και σε λοιπά πληροφοριακά συστήματα της Δημόσιας Διοίκησης ή εποπτευόμενων από αυτήν Φορέων, καθώς και για την περαιτέρω επεξεργασία τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Επίσης, γνωρίζω ότι τα δεδομένα από εθνικές βάσεις δεν μπορούν να καλύψουν απαιτούμενα δικαιολογητικά συμμετοχής, όπως αυτά αποτυπώνονται στο σχετικό παράρτημα της πρόσκλησης της Δράσης, αλλά εφόσον ληφθούν τα στοιχεία αυτά κατισχύουν των δηλωθέντων ή/και των αναγραφόμενων στα έντυπα που συνοδεύουν την αίτηση.
17. Σε περίπτωση έγκρισης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησης συμφωνώ στη δημοσίευση της επωνυμίας της επιχείρησης, του τίτλου της πράξης και του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης στον κατάλογο των δικαιούχων της Δράσης που δημοσιεύεται ηλεκτρονικά ή με άλλο τρόπο, σύμφωνα με το Άρθρο 49, παρ. 2 του Καν. 1060/2021 και το Παράρτημα ΙΧ αυτού.
18. Αποδέχομαι ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται από το ΟΠΣΚΕ, την ΕΥΔ Π-ΑΜΘ και τον ΕΦ, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στην ηλεκτρονική διεύθυνση e-mail που αποτυπώνεται στα στοιχεία επικοινωνίας στο προφίλ του δικαιούχου, καθώς και στα στοιχεία επικοινωνίας του συντονιστή, επέχουν θέση επίσημων εγγράφων και συνεπάγονται την έναρξη όλων των ενόμων συνεπειών και προθεσμιών και αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της επιχείρησης η παρακολούθηση της/των εν λόγω ηλεκτρονικής/ων διεύθυνσης/ων
19. Αποδέχομαι ότι στην περίπτωση κοινοποιήσεων-επιδόσεων εγγράφων που αφορούν την πράξη, τούτες λαμβάνουν χώρα στην φορολογική έδρα των επενδυτών την οποία δηλώνουν στην αίτησης χρηματοδότησης τους και η οποία αναφέρεται στην απόφαση ένταξης τους. Περαιτέρω αναλαμβάνουν την υποχρέωση να γνωστοποιούν οποιαδήποτε μεταβολή της φορολογικής τους έδρας στον ΕΦΕΠΑΕ. Σε περίπτωση μη γνωστοποίησης οιαδήποτε μεταβολής της φορολογικής έδρας, η κοινοποίηση-επίδοση θα συντελείται στην φορολογική έδρα της απόφασης ένταξής του.
20. Αποδέχομαι ότι κατά την υλοποίηση του έργου, η επικοινωνία με τον ΕΦΕΠΑΕ αναφορικά με την εξέλιξη και ολοκλήρωση της επένδυσης (αιτήματα τροποποίησης, εκθέσεις προόδου και ολοκλήρωσης κλπ) δύναται να γίνεται ηλεκτρονικά (on screen) μέσω ηλεκτρονικών εντύπων, όπως αυτά θα καθοριστούν από τον ΕΦΕΠΑΕ.
21. Είμαι ενημερωμένος και η αίτησης χρηματοδότησης που υποβάλω είναι εναρμονισμένη και υπακούει στους περιορισμούς και πληροί όλες τις προϋποθέσεις του Κανονισμού 2831/2023 (de minimis).
ή
Είμαι ενημερωμένος και η αίτησης χρηματοδότησης που υποβάλω είναι εναρμονισμένη και υπακούει στους περιορισμούς και πληροί όλες τις προϋποθέσεις του Κανονισμού 651/2014 (ΓΑΚ) όπως ισχύει.
22. Δεσμεύομαι ότι το σύνολο των ενισχύσεων που θα λάβω στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης σε περίπτωση χρήσης του Καν. 2831/2023 σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης αθροιζόμενο με τις λοιπές ενισχύσεις de minimis που έχω λάβει κατά τα τελευταία τρία έτη (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση) δεν υπερβαίνει τις 300.000 ευρώ.
23. Σε περίπτωση χρήσης του Καν. 2831/2023 δεσμεύομαι ότι αν η επιχείρηση δραστηριοποιείται ή δραστηριοποιηθεί σε τομείς οι οποίοι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Καν. 2831/2023 και σε έναν ή περισσότερους από τους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού ή ασκεί άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής αυτού, θα διασφαλίζω με κατάλληλα μέσα όπως με διαχωρισμό των δραστηριοτήτων ή με διάκριση του κόστους, ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σήματος σημασίας που χορηγείται δυνάμει της παρούσης πρόσκλησης, ούτε επωφελούνται από αυτήν.
24. Παρέχω ρητά τη συναίνεση και συγκατάθεσή μου για την νόμιμη επεξεργασία κατ' άρθρο 6 του Κανονισμού 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για τη Προστασία Δεδομένων) [ΕΕΕΕ L 119 σελ.1-88] σε όλα τα στάδια της υποβαλλόμενης αίτησης χρηματοδότησης, δηλαδή από της υποβολής της ως και, στην περίπτωση υπαγωγής του, οριστικοποίησης της συγχρηματοδοτούμενης επένδυσής του, σύμφωνα προς τα ειδικότερα οριζόμενα στο **Κεφάλαιο 17.5: Ειδικές ρυθμίσεις Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679** της παρούσας Πρόσκλησης.
25. Έχω λάβει γνώση των υποχρεώσεων που πρέπει να τηρήσω στο πλαίσιο της υλοποίησης της υποβαλλόμενης αίτησης χρηματοδότησης, όπως αυτές προκύπτουν από το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και βεβαιώνω ότι η προτεινόμενη πράξη δεν καταστρατηγεί και δεν είναι ασύμβατη με κανένα από τα αναφερόμενα στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτά αναφέρονται στην αναλυτικά στον «Πίνακα για τη συμμόρφωση των πράξεων με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε. Ένωσης» που περιλαμβάνεται στην Πρόσκληση (**Παράρτημα 9**).
26. Δεσμεύομαι ότι κατά την υλοποίηση της πράξης θα προασπιστεί η ισότητα των φύλων και θα αποτραπεί κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού
27. Δεσμεύομαι ότι η επιχείρηση διαθέτει ή δεσμεύεται ότι θα μεριμνήσει για την ελαχιστοποίηση των εμποδίων πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) στις νέες εγκαταστάσεις αυτής υλοποιώντας τις απαραίτητες υποδομές πρόσβασης μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης. Ως υποδομές νοούνται τόσο οι κτιριακές υποδομές όσο και οι ηλεκτρονικές εφαρμογές που απευθύνονται στο πελατειακό κοινό (π.χ. ιστοσελίδες και λουπές ηλεκτρονικές εφαρμογές όπως ηλεκτρονικά σημεία πληροφόρησης ή/και εξυπηρέτησης κ.λ.π.).
28. Η επιχείρηση δεν βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση σύμφωνα με τον ΕΚ 1058/2021 ή να μην έχουν καταθέσει αίτηση εξυγίανσης οι πιστωτές της επιχείρησης.
29. Η επιχείρηση δεν έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης αλλά έχει αποπληρώσει το δάνειο και έχει λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης η οποία έχει ολοκληρωθεί.
30. Δεσμεύομαι ότι η πράξη να υλοποιηθεί αποκλειστικά εντός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Π-ΑΜΘ).
31. Δεσμεύομαι ότι η επιχείρηση λειτουργεί με μία από τις επιλέξιμες από την Πρόσκληση νομικές μορφές όπως αναλυτικά αναφέρονται στο **Κεφάλαιο 6: Δικαιούχοι-Όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής** της πρόσκλησης.

32. Ο επιχειρηματίας / νόμιμος εκπρόσωπος δεσμεύεται ότι η επιχείρηση κατά τα δύο έτη που προηγούνται της υποβολής αίτησης για ενίσχυση, δεν έχει προβεί σε μετεγκατάσταση στην επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση, και δεσμεύεται ότι δεν θα το πράξει εντός μέγιστης περιόδου δύο ετών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση (δηλώνεται μόνο εφόσον η Αίτηση γίνεται με βάση το Άρθρο 14 του ΕΕ 651/2014).
33. Το ύψος των ενισχύσεων που η επιχείρησή μου, καθώς και οι επιχειρήσεις που λειτουργούν μαζί με αυτήν ως ενιαία επιχείρηση (στην έννοια περιλαμβάνονται οι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχειρήσεις) σε περίπτωση χρήσης του Καν. 2831/2023 :
- α Έχουν αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης της ενίσχυσης δυνάμει του Καν. 2831/2023 κατά τα τελευταία τρία έτη (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση).
- β) Έχουν κάνει αίτημα λήψης ενίσχυσης δυνάμει του Καν. 2831/2023 κατά τα τελευταία τρία έτη (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση), παρουσιάζονται στον Πίνακα Επιχορηγήσεων και είναι απολύτως ορθά **(Παράρτημα 6: Υποδείγματα υπευθύνων δηλώσεων/Υπόδειγμα Γ: Δήλωση ενισχύσεων)**.

Ημερομηνία:20.....

Για το δικαιούχο

-Ο-

Νόμιμος Εκπρόσωπος

(υπογραφή)

(Στοιχεία Νόμιμου Εκπροσώπου, γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή από gov.gr)

- (1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.
- (2) Αναγράφεται ολογράφως.
- (3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.
- (4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.

Υπόδειγμα Β: Στοιχεία σχετικά με την ιδιότητα ΜΜΕ

Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία:.....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας:

Αριθ. μητρώου ή ΦΠΑ (1):

Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (2)

.....

Τύπος της επιχείρησης (Για να βρείτε το είδος της επιχείρησης ανατρέξτε στο **Παράρτημα 4: Ορισμός ΜΜΕ**).

Σημειώστε με ένα σταυρό την περίπτωση ή τις περιπτώσεις στις οποίες υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση:

☐	Ανεξάρτητη επιχείρηση	Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία που αναγράφονται παρακάτω προκύπτουν από τους λογαριασμούς της επιχείρησης και μόνον. Να συμπληρωθεί μόνο η δήλωση χωρίς παραρτήματα.
☐	Συνεργαζόμενη επιχείρηση	Να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί το παράρτημα (και τα τυχόν συμπληρωματικά δελτία). Στη συνέχεια να συμπληρωθεί η δήλωση και το αποτέλεσμα των υπολογισμών να μεταφερθεί στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω.
☐	Συνδεδεμένη επιχείρηση	Το αποτέλεσμα των υπολογισμών να μεταφερθεί στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω

Στοιχεία για τον προσδιορισμό της κατηγορίας επιχείρησης

Τα στοιχεία υπολογίζονται σύμφωνα με Παράρτημα Ι του ΕΚ 800/2008 σχετικά με τον ορισμό των ΜΜΕ.

Περίοδος αναφοράς (*): (συμπληρώνεται το έτος που προηγείται του έτους υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και για το οποίο έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα. Π.χ. Επιχείρηση που υποβάλλει εντός του 2025, συμπληρώνει τον πίνακα με έτος αναφοράς το 2023).

Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
Συμπληρώνονται τα στοιχεία της αιτούσας επιχείρησης, αν αυτή είναι ανεξάρτητη, ή το άθροισμα του αριθμού των ΕΜΕ για το έτος αναφοράς, της αιτούσας επιχείρησης, των συνδεδεμένων και των συνεργαζόμενων επιχειρήσεων αυτής (κατά το ποσοστό συνεργασίας) αν αυτή είναι συνδεδεμένη ή/και συνεργαζόμενη επιχείρηση (Τα στοιχεία σε αυτή την περίπτωση συμφωνούν με το σύνολο του πίνακα του παραρτήματος) ΕΜΕ επιχείρησης + ΕΜΕ συνδεδεμένων + (ΕΜΕ συνεργαζόμενων Χ ποσοστό συνεργασίας)	Συμπληρώνονται τα στοιχεία της αιτούσας επιχείρησης, αν αυτή είναι ανεξάρτητη, ή το άθροισμα του κύκλου εργασιών για το έτος αναφοράς, της αιτούσας επιχείρησης, των συνδεδεμένων και των συνεργαζόμενων αυτής (κατά το ποσοστό συνεργασίας) αν αυτή είναι συνδεδεμένη ή/και συνεργαζόμενη επιχείρηση (Τα στοιχεία σε αυτή την περίπτωση συμφωνούν με το σύνολο του πίνακα του παραρτήματος) ΚΕ επιχείρησης + ΚΕ συνδεδεμένων + (ΚΕ συνεργαζόμενων Χ ποσοστό συνεργασίας)	Συμπληρώνονται τα στοιχεία της αιτούσας επιχείρησης, αν αυτή είναι ανεξάρτητη, ή το άθροισμα του ενεργητικού (βλ. ισολογισμό) για το έτος αναφοράς της αιτούσας επιχείρησης, των συνδεδεμένων και των συνεργαζόμενων αυτής (κατά το ποσοστό συνεργασίας) αν αυτή είναι συνδεδεμένη ή/και συνεργαζόμενη επιχείρηση (Τα στοιχεία σε αυτή την περίπτωση συμφωνούν με το σύνολο του πίνακα του παραρτήματος). Για επιχειρήσεις με απλογραφικά βιβλία το σύνολο του ενεργητικού θεωρείται 0) Ενεργητικό επιχείρησης + Ενεργητικό συνδεδεμένων + (Ενεργητικών συνεργαζόμενων Χ ποσοστό συνεργασίας)

(*) Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση.

Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

(**) σε χιλιάδες ευρώ.

Προσοχή: Σε σχέση με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση, (από αυτή που αποτέλεσε έτος βάσης για τον υπολογισμό των στοιχείων του παραπάνω πίνακα) υπάρχει μεταβολή των στοιχείων η οποία ενδέχεται να επιφέρει αλλαγή της κατηγορίας της αιτούσας επιχείρησης (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση); (πρέπει να επιλεχθεί ένα από τα δύο):

☐ Όχι

☐ Ναι [σ' αυτή την περίπτωση, να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί δήλωση σχετικά με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση (3)]

Υπογραφή

Όνομα και ιδιότητα του προσυπογράφοντος, που είναι εξουσιοδοτημένος να εκπροσωπεί την επιχείρηση:

.....

Δηλώνω υπεύθυνα ότι τα στοιχεία της παρούσης δήλωσης καθώς και των ενδεχόμενων παρατημάτων της είναι ακριβή.

.....(τόπος), (ημερομηνία)

Υπογραφή:

(Δεν απαιτείται η θεώρηση για το γνήσιο της υπογραφής)

(Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, η δήλωση υπογράφεται από όλους όσους έχουν την ιδιότητα).

-
- (1) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.
 - (2) Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.
 - (3) Άρθρο 4, παράγραφος 2 του Παραρτήματος Ι του ΕΚ 800/2008.

(Δεν απαιτείται η συμπλήρωση των παρακάτω στοιχείων όταν ο δυνητικός δικαιούχος δεν είναι συνδεδεμένη ή συνεργαζόμενη επιχείρηση).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ**ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ή ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ**

Επισυναπτόμενα παραρτήματα

Παράρτημα Α εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνεργαζόμενη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)

Παράρτημα Β εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνδεδεμένη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)

Υπολογισμός των στοιχείων για συνεργαζόμενη ή συνδεδεμένη επιχείρηση (1) (βλέπε επεξηγηματικό σημείωμα)

Περίοδος αναφοράς (2): (συμπληρώνεται το έτος που προηγείται του έτους υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και για το οποίο έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα)

	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού(*)
1. Στοιχεία (2) της αιτούσας επιχείρησης ή των ενοποιημένων λογαριασμών (μεταφορά από τον πίνακα Β(1) του παραρτήματος Β (3))			
2. Κατ' αναλογία συγκεντρωτικά στοιχεία (2) όλων των (ενδεχομένων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων (μεταφορά από τον πίνακα Α του παραρτήματος Α)			
3. Άθροισμα στοιχείων (2) όλων των (ενδεχομένων) συνδεδεμένων επιχειρήσεων που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης στη γραμμή [μεταφορά από τον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β]			
Σύνολο (4)			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

(1) Άρθρο 6, παράγραφοι 2 και 3 του Παραρτήματος Ι του ΕΚ 800/2008.

(2) Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους (άρθρο 4).

(3) Τα στοιχεία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των εργαζομένων, υπολογίζονται με βάση τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της επιχείρησης, ή -εφόσον υπάρχουν- τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται η επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

(4) Τα αποτελέσματα της γραμμής «Σύνολο» πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα της δήλωσης σχετικά με τα «Στοιχεία για τον προσδιορισμό της κατηγορίας της επιχείρησης».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α**Συνεργαζόμενη επιχείρηση**

Για κάθε επιχείρηση για την οποία συμπληρώνεται «δελτίο εταιρικής σχέσης» [ένα δελτίο για κάθε επιχείρηση συνεργαζόμενη με την αιτούσα επιχείρηση και για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις των ενδεχόμενων συνδεδεμένων επιχειρήσεων, των οποίων τα στοιχεία δεν περιλαμβάνονται ακόμη στους ενοποιημένους λογαριασμούς (1)], τα στοιχεία του σχετικού «πίνακα εταιρικής σχέσης» πρέπει να μεταφέρονται στον ακόλουθο συγκεκριμένο πίνακα:

Πίνακας Α

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (επωνυμία/ ακριβή στοιχεία)	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
Σύνολο			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

(1) Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).

Σημείωση: Τα στοιχεία αυτά είναι το αποτέλεσμα υπολογισμού κατ' αναλογία που πραγματοποιείται στο «δελτίο εταιρικής σχέσης» που συμπληρώνεται για κάθε άμεσα ή έμμεσα συνεργαζόμενη επιχείρηση. Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 2 (σχετικά με τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

(σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες από μία συνεργαζόμενες επιχειρήσεις συμπληρώνεται ένα δελτίο ανά επιχείρηση).

1. Ακριβή στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία:

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας:

Αριθμός μητρώου ή ΦΠΑ (1):

Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (2):

2. Ακαθάριστα στοιχεία της εν λόγω συνεργαζόμενης επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς: (συμπληρώνεται το έτος που προηγείται του έτους υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και για το οποίο έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα)

	Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
Ακαθάριστα στοιχεία			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

Σημείωση: Αυτά τα ακαθάριστα στοιχεία προκύπτουν από τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, στα οποία προστίθεται το 100% των στοιχείων των συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων, εκτός εάν τα δεδομένα των συνδεδεμένων επιχειρήσεων περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης στα λογιστικά στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης (3). Εάν χρειάζεται, πρέπει να προστίθενται τα δελτία σύνδεσης για τις επιχειρήσεις που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης.

3. Υπολογισμός κατ' αναλογία

α) Ακριβής αναφορά του ποσοστού συμμετοχής (4) που κατέχει η επιχείρηση που συμπληρώνει τη δήλωση (ή από τη συνδεδεμένη επιχείρηση μέσω της οποίας δημιουργείται η σχέση με τη συνεργαζόμενη επιχείρηση), στη συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου:

.....

Αναφορά και του ποσοστού συμμετοχής (4) που κατέχει η συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου στην επιχείρηση που καταρτίζει η δήλωση (ή στη συνδεδεμένη επιχείρηση):

.....

β) Πρέπει να επιλεγεί το υψηλότερο ποσοστό από τα δύο προηγούμενα ποσοστά και να συμπεριληφθεί στα ακαθάριστα στοιχεία που αναφέρονται στο προηγούμενο πλαίσιο. Τα αποτελέσματα του κατ' αναλογία υπολογισμού θα μεταφέρονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας εταιρικής σχέσης

Ποσοστό: ...	Αριθμός απασχολουμένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού(*)
Αποτελέσματα κατ' αναλογία			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Α του παραρτήματος Α.

(1) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

(2) Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

(3) Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 1.

(4) Όσον αφορά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσοστό. Στο ποσοστό αυτό πρέπει να προστεθεί το ποσοστό συμμετοχής στην ίδια επιχείρηση που ανήκει σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2 εδάφιο 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β**Συνδεδεμένες επιχειρήσεις**

- A. Προσδιορισμός της περίπτωσης στην οποία υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση
- ☐ Περίπτωση 1: Η αιτούσα επιχείρηση καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους ενοποιημένους λογαριασμούς άλλης συνδεδεμένης επιχείρησης [πίνακας B(1)].
- ☐ Περίπτωση 2: Η αιτούσα επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις δεν καταρτίζουν ενοποιημένους λογαριασμούς ή δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης [πίνακας B(2)].

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης (1).

B. Μέθοδοι υπολογισμού ανάλογα με την περίπτωση:

Περίπτωση 1: Ως βάση υπολογισμού χρησιμοποιούνται οι ενοποιημένοι λογαριασμοί. Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας B(1)

Πίνακας B (1)

	Αριθμός απασχολούμενων (EME)(*)	Κύκλος εργασιών(**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
Σύνολο			

(*) Όταν στους ενοποιημένους λογαριασμούς δεν φαίνεται ο αριθμός εργαζομένων, ο αριθμός τους υπολογίζεται με την άθροιση του αριθμού εργαζομένων όλων των επιχειρήσεων με τις οποίες συνδέεται η αιτούσα επιχείρηση.

(**) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 1 του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

Προσδιορισμός των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (επωνυμία/ ακριβή στοιχεία)	Διεύθυνση της εταιρικής έδρας	Αριθμός μητρώου ή ΦΠΑ (*)	Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των βασικών διευθυνόντων (**)
A.			
B.			
Γ.			
Δ.			
Ε.			

(*) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

(**) Πρόεδρος (Chiefexecutive), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

Σημαντική σημείωση: Οι συνεργαζόμενες επιχειρήσεις μιας παρόμοιας συνδεδεμένης επιχείρησης, που δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

Περίπτωση 2: Για κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση (συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων μέσω άλλων συνδεδεμένων επιχειρήσεων), πρέπει να συμπληρώνεται ένα «δελτίο σύνδεσης» και να γίνεται απλή

άθροιση των λογαριασμών όλων των συνδεδεμένων επιχειρήσεων συμπληρώνοντας τον πίνακα Β(2) παρακάτω.

Πίνακας Β (2)

Επιχείρηση αριθ.:	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
1. (*)			
2. (*)			
3. (*)			
4. (*)			
5. (*)			
Σύνολο			

(*) να προστίθεται ένα «δελτίο σύνδεσης» ανά επιχείρηση.

(**) σε χιλιάδες ευρώ.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 3 (σχετικά με τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ

(σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες από μία συνδεδεμένες επιχειρήσεις συμπληρώνεται ένα δελτίο σύνδεσης ανά επιχείρηση).

(μόνο για τη συνδεδεμένη επιχείρηση που δεν περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στον πίνακα Β)

Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία:.....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας :

Αριθ. μητρώου ή ΦΠΑ (1) :

.....

Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών (2):

2. Στοιχεία της εν λόγω επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς: (συμπληρώνεται το έτος που προηγείται του έτους υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και για το οποίο έχουν υποβληθεί τα επίσημα φορολογικά έντυπα)

	Αριθμός απασχολούμενων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (*)	Σύνολο ισολογισμού (*)
Σύνολο			

(*) σε χιλιάδες ευρώ.

(1) Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

(2) Πρόεδρος («Chiefexecutive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

(3) Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Β(2) του παραρτ. Β.

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης (3).

Παρόμοιες συνεργαζόμενες επιχειρήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

Υπόδειγμα Γ: Δήλωση ενισχύσεων

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΩΡΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΗΞΗΣΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (DE MINIMIS)
ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2831/2023

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν.1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁱ :	ΕΦΕΠΑΕ						
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁱⁱ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):			

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσειςⁱⁱⁱ, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

A. Η επιχείρηση με ΑΦΜ, την οποία νομίμως εκπροσωπώ:

- I. Υποβάλλει την αίτηση χορήγησηςπροκειμένου να λάβει κρατική ενίσχυση η οποία είναι δυνατό να υπαχθεί στο πλαίσιο του
- II. Δραστηριοποιείται στον τομέα/στους τομείς:.....
- III. Συνιστά «ενιαία επιχείρηση»^{iv} με τις κάτωθι επιχειρήσεις:

A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΦΜ
1.		
2.		
3.		

IV. Δεν συνιστά «ενιαία επιχείρηση» με καμία άλλη επιχείρηση

B. Η ενίσχυση ήσσοнос σημασίας που πρόκειται να χορηγηθεί^v στην ως άνω επιχείρηση^{vi}, ^{vii} βάσει της (αναφέρετε τη σχετική νομική βάση)....., αφορά δραστηριότητες της επιχείρησης που **δεν** εμπίπτουν:

- i) στην πρωτογενή παραγωγή προϊόντων αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας^{viii,ix},

- ii) στη μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας*, εφόσον το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται ή διατίθενται στην αγορά,
- iii) στην πρωτογενή παραγωγή^{xi} γεωργικών προϊόντων^{xii},
- iii) στον τομέα της μεταποίησης^{xiii} και της εμπορίας^{xiv} γεωργικών προϊόντων, όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που πωλούνται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς,
- iv) εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα,
- v) ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών αντί των εισαγόμενων.

Γ. (Σε περίπτωση που η επιχείρηση δραστηριοποιείται σε κάποιον από τους μη επιλέξιμους για ενίσχυση τομείς και επίσης σε τομέα επιλέξιμο για ενίσχυση βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 2831/2023).

Η επιχείρηση, καθώς δραστηριοποιείται στον τομέα (στους τομείς).....ο οποίος (οι οποίοι) είναι μη επιλέξιμοι για ενίσχυση, διασφαλίζει με κατάλληλα μέσα, όπως ο λογιστικός διαχωρισμός, ότι δεν ενισχύεται η μη επιλέξιμη δραστηριότητα.

Δ. Στην επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων και των επιχειρήσεων που συνιστούν με αυτήν «ενιαία επιχείρηση», έχουν χορηγηθεί κατά τα τρία τελευταία έτη (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση), οι κάτωθι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας: έχουν χορηγηθεί σε οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών, οι κάτωθι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας:

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΗΨΟΝΟΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (DE MINIMIS) ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΧΟΡΗΓΗΘΕΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ (αφορά την επιχείρηση δικαιούχο της ενίσχυσης και τις επιχειρήσεις που τυχόν συνιστούν ενιαία επιχείρηση με αυτήν - στην έννοια περιλαμβάνονται συνδεδεμένες επιχειρήσεις)							
α/α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ & ΑΦΜ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ & ΦΟΡΕΑΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ DE MINIMIS	ΑΡΙΘ.ΠΡΩΤ. & ΗΜ/ΝΙΑ ΕΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ^{xv}	ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΠΟΣΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ¹⁵	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ

Ε. Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που πρόκειται να χορηγηθεί στην επιχείρηση βάσει της εν λόγω (αναφέρεται η σχετική νομική βάση), αθροιζόμενη με οποιαδήποτε άλλη ενίσχυση ήσσονος σημασίας που της έχει χορηγηθεί σε επίπεδο «ενιαίας επιχείρησης», βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1408/2013 της Επιτροπής ή/και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 717/2014 της Επιτροπής, δεν υπερβαίνει το ποσό των 300.000 ευρώ, κατά τα τρία τελευταία έτη (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση).

ΣΤ. Η επιχείρηση δεν έχει λάβει άλλη κρατική ενίσχυση για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή για το ίδιο μέτρο χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, η σώρευση των οποίων οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης σχετικής

έντασης ενίσχυσης ή του ποσού ενίσχυσης που έχει καθοριστεί με βάση τα συγκεκριμένα δεδομένα κάθε περίπτωσης σε κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή.

- Ζ.** Αποδέχομαι οποιονδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων στοιχείων από τις αρμόδιες εθνικές ή ενωσιακές αρχές, καθώς και τη διασταύρωση αυτών με τα στοιχεία που παρέχονται από τα πληροφοριακά συστήματα δημοσίων υπηρεσιών και ασφαλιστικών οργανισμών.

Ημερομηνία:/...../.....

Ο – Η Δηλ.

(Υπογραφή)

▪ **Η:**

Το ύψος των ενισχύσεων για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες που η αιτούσα, καθώς και οι επιχειρήσεις που λειτουργούν μαζί με αυτήν ως ενιαία επιχείρηση (στην έννοια περιλαμβάνονται οι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχειρήσεις), έχουν αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης της ενίσχυσης κατά τα τελευταία τρία έτη (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση) από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στο πλαίσιο της Πράξης βάσει οιαδήποτε άλλου καθεστώτος

(Στη δήλωση θα αναφέρονται τα στοιχεία για τις ενισχύσεις που έχουν χορηγηθεί βάσει οιαδήποτε άλλου καθεστώτος που δεν εμπίπτει στις διατάξεις περί ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (πρόγραμμα, φορέας επιδότησης, χρονολογία έναρξης και ποσό) για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες που πρόκειται να σωρευθούν με ενισχύσεις ήσσονος σημασίας. Στην περίπτωση που η επιχείρηση δεν έχει λάβει καμία ενίσχυση, θα το αναγράφει στην υπεύθυνη δήλωση).

ⁱⁱ Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη η Αρχή ή Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

ⁱⁱⁱ Αναγράφεται ολογράφως.

^{iv} Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

^v Στην «ενιαία επιχείρηση» περιλαμβάνονται όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

^v Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό νομικό καθεστώς (πχ. ημερομηνία έκδοσης εγκριτικής απόφασης/ΚΥΑ/σύμβασης), ανεξάρτητα από την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης ήσσονος σημασίας στην επιχείρηση.

^{vi} Σε περίπτωση συγχωνύσεων ή εξαγορών, όλες οι προηγούμενες ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που έχουν ήδη χορηγηθεί σε οποιαδήποτε από τις συγχωνεύσιμες επιχειρήσεις λαμβάνονται υπόψη για να προσδιοριστεί κατά πόσο η νέα ενίσχυση ήσσονος σημασίας στη νέα ή στην εξαγοράζουσα επιχείρηση υπερβαίνει το σχετικό ανώτατο όριο.

^{vii} Αν μια επιχείρηση διασπαστεί σε δύο ή περισσότερες χωριστές επιχειρήσεις, η ενίσχυση ήσσονος σημασίας που χορηγήθηκε πριν από τη διάσπαση καταλογίζεται στην επιχείρηση που έλαβε αυτή την ενίσχυση, η οποία είναι κατά κανόνα η επιχείρηση που ανέλαβε τις δραστηριότητες για τις οποίες χρησιμοποιήθηκε η ενίσχυση ήσσονος σημασίας. Εάν ο εν λόγω καταλογισμός δεν είναι δυνατός, οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας πρέπει να κατανεμούνται αναλογικά με βάση τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων των νέων επιχειρήσεων κατά την πραγματική ημερομηνία της διάσπασης.

^{viii} Ως προϊόντα αλυσίδας και υδατοκαλλιέργειας νοούνται τα προϊόντα που ορίζονται στο άρθρο 5 στοιχεία α) και β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1379/2013.

«Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης»
(Δράση RSO1.3.β)

^{ix} Ως πρωτογενής παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας νοούνται όλες οι εργασίες που σχετίζονται με την αλιεία, την εκτροφή ή την καλλιέργεια υδρόβιων οργανισμών, καθώς και οι δραστηριότητες εντός της εκμετάλλευσης ή επί του σκάφους που είναι αναγκαίες για την προετοιμασία προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση, συμπεριλαμβανομένων της κοπής, του τεμαχισμού σε φιλέτα ή της κατάψυξης, καθώς και η πρώτη πώληση σε μεταπωλητές ή μεταποιητές.

^x Ως «μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας» νοούνται όλες οι δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένου του χειρισμού, της κατεργασίας και του μετασχηματισμού, που πραγματοποιούνται μετά την εκφόρτωση —ή τη συγκομιδή, στην περίπτωση της υδατοκαλλιέργειας— από τις οποίες προκύπτει ένα μεταποιημένο προϊόν, καθώς και η διανομή του.

^{xi} Ως πρωτογενής γεωργική παραγωγή νοείται η παραγωγή προϊόντων του εδάφους και της κτηνοτροφίας που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης, χωρίς να εκτελούνται περαιτέρω εργασίες που μεταβάλλουν τη φύση αυτών των προϊόντων.

^{xii} Γεωργικά προϊόντα είναι τα προϊόντα που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης, με εξαίρεση τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 1379/2013.

^{xiii} Ως μεταποίηση γεωργικών προϊόντων νοείται κάθε επέμβαση επί γεωργικού προϊόντος από την οποία προκύπτει επίσης γεωργικό προϊόν, με εξαίρεση τις εργασίες εντός της γεωργικής εκμετάλλευσης που είναι απαραίτητες για την προετοιμασία προϊόντος ζωικής ή φυτικής προέλευσης για την πρώτη του πώληση.

^{xiv} Ως εμπορία γεωργικών προϊόντων νοείται η κατοχή ή η έκθεση με σκοπό την πώληση, την προσφορά προς πώληση, την παράδοση ή οποιονδήποτε άλλον τρόπο διάθεσης στην αγορά, με εξαίρεση τη πρώτη πώληση από μέρους πρωτογενούς παραγωγού σε μεταπωλητές ή μεταποιητικές επιχειρήσεις και κάθε δραστηριότητα η οποία προετοιμάζει το προϊόν για μια τέτοια πρώτη πώληση· η πώληση από μέρους πρωτογενούς παραγωγού προς τελικούς καταναλωτές λογίζεται ως εμπορία αν πραγματοποιείται σε χωριστό και ειδικό για τον σκοπό αυτό χώρο.

^{xv} Σε όλες τις περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ακαθάριστα ποσά, δηλαδή πριν αφαιρεθεί ο οποιοσδήποτε φόρος ή άλλη επιβάρυνση. Εάν η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη από την επιχορήγηση, ως ποσό της ενίσχυσης λογίζεται το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησής της. Οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο της χορήγησής τους. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

«Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης»
(Δράση RSO1.3.β)

Πίνακας Επιχορηγήσεων βάσει οποιουδήποτε άλλου (πλην de minimis) καθεστώτος για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ (πλην de minimis) ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ Η ΑΙΤΟΥΣΑ ΕΧΕΙ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙ ΕΝΝΟΜΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΛΗΨΗΣ , ΒΑΣΕΙ ΟΠΟΙΟΥΔΗΠΟΤΕ ΑΛΛΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΔΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ							
Αφορά στην επιχείρηση που υποβάλλει αίτησης χρηματοδότησης (αιτούσα) καθώς και σε αυτές με την οποία η αιτούσα λειτουργεί ως ενιαία επιχείρηση (στην έννοια περιλαμβανονται οι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχειρήσεις).							
Πρόγραμμα/ Μέτρο/ Δράση από το/την οποίο/α η επιχείρηση έχει αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης της ενίσχυσης κατά τα τελευταία τρία έτη (υπολογιζόμενα σε κυλιόμενη ημερολογιακή βάση)	Αριθμός Υπουργικής Απόφασης Ένταξης ή αριθμός σύμβασης ή άλλου εγγράφου με το οποίο τεκμηριώνεται η λήψη του έννομου δικαιώματος	Ημ/νία Υπουργικής Απόφασης Ένταξης ή ημερομηνία λήψης του έννομου δικαιώματος	Ποσό δημόσιας χρηματοδότησης που αναγράφεται στην Απόφαση Ένταξης.	Ποσό Δημόσιας Χρηματοδότησης που έχει καταβληθεί πραγματικά στην επιχείρηση.	Ημ/νία καταβολής τελευταίας χρηματοδότησης	Επωνυμία Δικαιούχου της Ενίσχυσης.	ΑΦΜ Δικαιούχου της Ενίσχυσης.

Επισημαίνεται ότι ως ημερομηνία δημόσιας χρηματοδότησης θεωρείται η ημερομηνία έκδοσης της Υπουργικής Απόφασης ένταξης/υπαγωγής και εν γένει παραχώρησης του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης.

Ημερομηνία:20.....

Για το δικαιούχο

-Ο-

Νόμιμος Εκπρόσωπος

(υπογραφή)

(Δεν απαιτείται η θεώρηση για το γνήσιο της υπογραφής)

(Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, υποβάλλεται από μία ΥΔ για κάθε νόμιμο εκπρόσωπο)

- (1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.
- (2) Αναγράφεται ολογράφως.
- (3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.
- (4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.

Θ:

- ι. Το ύψος των ενισχύσεων που έχει συμπεριληφθεί σε επενδυτική αίτηση χρηματοδότησης, η οποία έχει υποβληθεί από την αιτούσα επιχείρηση καθώς και από τις επιχειρήσεις που λειτουργούν μαζί με αυτήν ως ενιαία επιχείρηση (στην έννοια περιλαμβάνονται οι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχειρήσεις) και βρίσκεται σε στάδιο αξιολόγησης ή ένταξης, βάσει καθεστώτος de minimis για οποιαδήποτε δαπάνη ή οιοδήποτε άλλου καθεστώτος για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες (πρόγραμμα, φορέας επιδότησης, ημερομηνία υποβολής αίτησης χρηματοδότησης, αιτούμενη επιχορήγηση).

Στη δήλωση θα αναφέρονται τα στοιχεία για το ύψος των ενισχύσεων που έχουν συμπεριληφθεί σε επενδυτική αίτηση χρηματοδότησης, η οποία έχει υποβληθεί από την αιτούσα επιχείρηση, καθώς και από τις επιχειρήσεις που λειτουργούν μαζί με αυτήν ως ενιαία επιχείρηση (στην έννοια περιλαμβάνονται οι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχειρήσεις) και βρίσκεται σε στάδιο αξιολόγησης ή ένταξης, βάσει καθεστώτος de minimis ή οιοδήποτε άλλου καθεστώτος για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες (πρόγραμμα, φορέας επιδότησης, ημερομηνία υποβολής αίτησης χρηματοδότησης, αιτούμενη επιχορήγηση).

«Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης»
(Δράση RSO1.3.β)

Πίνακας αιτούμενων επιχορηγήσεων που βρίσκονται σε στάδιο αξιολόγησης ή ένταξης βάσει καθεστώτος de minimis για οποιαδήποτε δαπάνη ή οιουδήποτε άλλου καθεστώτος για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες.

ΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ που βρίσκονται σε στάδιο αξιολόγησης ή ένταξης βάσει καθεστώτος de minimis για οποιαδήποτε δαπάνη ή οιουδήποτε άλλου καθεστώτος για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες.				
Αφορά στην επιχείρηση που υποβάλλει αίτηση χρηματοδότησης (αιτούσα) καθώς και σε αυτές με την οποία η αιτούσα λειτουργεί ως ενιαία επιχείρηση (στην έννοια περιλαμβάνονται οι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχειρήσεις).				
Πρόγραμμα/ Μέτρο/ Δράση στο οποίο/α η επιχείρηση έχει υποβάλλει αίτηση χρηματοδότησης και φορέας χορήγησης ενίσχυσης	Ημ/νία Υποβολής επενδυτικής αίτησης χρηματοδότησης	Ποσό αιτούμενης δημόσιας χρηματοδότησης	Επωνυμία Δικαιούχου της Ενίσχυσης.	ΑΦΜ Δικαιούχου της Ενίσχυσης.

- ii. Σε περίπτωση διαπίστωσης ανακρίβειών στη δήλωσή μου μετά την ένταξη του έργου το επιχειρηματικό σχέδιο θα απενταχθεί και θα κληθώ να επιστρέψω εντόκως τη ληφθείσα δημόσια χρηματοδότηση.

Ημερομηνία:20.....

Για το δικαιούχο

-Ο-

Νόμιμος Εκπρόσωπος

(υπογραφή)

(Δεν απαιτείται η θεώρηση για το γνήσιο της υπογραφής)

(Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, υποβάλλεται από μία ΥΔ για κάθε νόμιμο εκπρόσωπο)

- (1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.
- (2) Αναγράφεται ολογράφως.
- (3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.
- (4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.

Υπόδειγμα Δ: Αποδοχή Τεχνικού Παραρτήματος

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών
(άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :	ΕΦΕΠΑΕ		
Ο-Η Όνομα:			Επώνυμο:
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:			
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:			
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :			
Τόπος Γέννησης:			
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:		Τηλ:	
Τόπος Κατοικίας:		Οδός:	
		Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):		Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):	
Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι: (Η Υ.Δ θα πρέπει να προσαρμοστεί ανάλογα με τα στοιχεία το δικαιούχου. Σε περίπτωση που η εκπροσώπηση ασκείται από κοινού από δύο ή περισσότερα πρόσωπα και όχι χωριστά, υποβάλλεται από μία ΥΔ για κάθε νόμιμο εκπρόσωπο.) Η επιχείρηση (δικαιούχος της Δράσης) με κωδικό έργου έλαβε γνώση την έγκριση αποτελεσμάτων αξιολόγησης της στη Δράση «Ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων της στρατηγικής RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» στο πλαίσιο του Προγράμματος «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη», 2021-2027 και του Τεχνικού Παραρτήματος, όπως αυτό διαμορφώθηκε μετά την αξιολόγηση και αποδέχεται το περιεχόμενό του, καθώς και όλους τους όρους που τίθενται στην Πρόσκληση για την υλοποίηση του έργου και την παρακολούθηση αυτού χωρίς καμία επιφύλαξη.			

Ημερομηνία:20.....

Για το δικαιούχο

-Ο-

Νόμιμος Εκπρόσωπος

(υπογραφή)

(Στοιχεία Νόμιμου Εκπροσώπου, γνήσιο υπογραφής ή ψηφιακή υπογραφή ή από gov.gr)

- (1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.
- (2) Αναγράφεται ολογράφως.
- (3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.
- (4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.

Παράρτημα 7 Άρθρο 2, σημείο 18 ΓΑΚ 651/2014 (όπως τροποποιήθηκε με ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2023/1315 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 23ης Ιουνίου 2023)

Προβληματική επιχείρηση: η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που πληροί την προϋπόθεση του άρθρου 21 παράγραφος 3 στοιχείο β) και τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιαμέσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), όταν έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου εταιρικού της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό ισχύει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου εταιρικού κεφαλαίου. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία περιορισμένης ευθύνης» παραπέμπει ιδίως στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και ο όρος «κεφάλαιο» περιλαμβάνει, ενδεχομένως, κάθε διαφορά από έκδοση εταιρικών μεριδίων υπέρ το άρτιο·

β) εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που πληροί την προϋπόθεση του άρθρου 21 παράγραφος 3 στοιχείο β) και τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιαμέσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Για τους σκοπούς της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας 2013/34/ΕΕ·

γ) εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών της·

δ) εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης·

ε) εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜΜΕ, εφόσον τα τελευταία δύο έτη:

1) ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και

2) ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA interest coverage ratio) είναι κάτω του 1,0.

Β. Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται προκειμένου να αξιολογηθεί εάν μία επιχείρηση είναι προβληματική και πρέπει να προσκομισθούν ανάλογα με την ιδιότητα της επιχείρησης και τα έτη λειτουργίας της είναι τα ακόλουθα:

1. Υφιστάμενη ΜΜΕ ανεξαρτήτως νομικής μορφής κάτω της τριετίας:

- Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) του ως άνω σημείου Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας

2. Υφιστάμενες επιχειρήσεις ατομικής μορφής με χρόνο λειτουργίας άνω των 3 ετών, με βιβλία Γ κατηγορίας:

- Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) του ως άνω σημείου Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας
- Για τον έλεγχο του εδαφίου (α) ή (β) του ως άνω σημείου ισολογισμό τελευταίας κλεισμένης χρήσης πριν τη χορήγηση της ενίσχυσης. Από τα εν λόγω στοιχεία θα λαμβάνεται σαν Εγγεγραμμένο Κεφάλαιο το Σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων Ισολογισμού και σαν Απώλειες οι Ζημίες βάση Κ.Α.Χ.

3. Υφιστάμενες επιχειρήσεις ΜΜΕ ανεξαρτήτως νομικής μορφής με χρόνο λειτουργίας άνω των 3 ετών με βιβλία όχι Γ κατηγορίας:

- Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) του ως άνω σημείου Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας
- Για τον έλεγχο του εδαφίου (α) ή (β) του ως άνω σημείου Βεβαίωση έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια Οικονομική Αρχή (Δ.Ο.Υ.) και ισολογισμό τελευταίας κλεισμένης χρήσης πριν τη χορήγηση της ενίσχυσης (Σχετικό υπόδειγμα οικονομικών καταστάσεων μικρών οντοτήτων ΕΛΠ) . Από τα εν λόγω στοιχεία θα λαμβάνεται σαν Εγγεγραμμένο Κεφάλαιο το Σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων Ισολογισμού και σαν Απώλειες οι Ζημίες βάση Κ.Α.Χ..

4. Υφιστάμενες επιχειρήσεις ΜΜΕ ανεξαρτήτως νομικής μορφής με χρόνο λειτουργίας άνω των 3 ετών λειτουργίας με βιβλία Γ κατηγορίας:

- Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) του ως άνω σημείου Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας
- Για τον έλεγχο του εδαφίου (α) ή (β) του ως άνω σημείου ισολογισμό τελευταίας κλεισμένης χρήσης πριν τη χορήγηση της ενίσχυσης. Από τα εν λόγω στοιχεία θα λαμβάνεται σαν Εγγεγραμμένο Κεφάλαιο το Σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων Ισολογισμού και σαν Απώλειες οι Ζημίες βάση Κ.Α.Χ.

5. Υφιστάμενες Μεγάλες επιχειρήσεις ανεξαρτήτως νομικής μορφής και με χρόνου λειτουργίας άνω της τριετίας με βιβλία Γ κατηγορίας ανεξαρτήτως κατηγορίας βιβλίων:

- Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) του ως άνω σημείου Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας
- Για τον έλεγχο του εδαφίου (α) ή (β) του ως άνω σημείου ισολογισμό τελευταίας κλεισμένης χρήσης πριν τη χορήγηση της ενίσχυσης. Από τα εν λόγω στοιχεία θα λαμβάνεται σαν Εγγεγραμμένο Κεφάλαιο το Σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων Ισολογισμού και σαν Απώλειες οι Ζημίες βάση Κ.Α.Χ.
- Για τον έλεγχο του εδαφίου (ε) του ως άνω σημείου Οικονομικές καταστάσεις των 2 τελευταίων κλεισμένων οικονομικών χρήσεων πριν τη χορήγηση της ενίσχυσης. Από τα εν λόγω στοιχεία θα λαμβάνονται τα οικονομικά στοιχεία που απαιτούνται για τον υπολογισμό των συγκεκριμένων δεικτών.

6. Το σύνολο των επιχειρήσεων θα δηλώνουν υπευθύνως ότι: «Η επιχείρηση δεν έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης αλλά έχει αποπληρώσει το δάνειο και έχει λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης η οποία έχει ολοκληρωθεί».

Η εξέταση μιας επιχείρησης για να διαπιστωθεί αν αυτή είναι προβληματική, γίνεται τόσο σε επίπεδο αιτούσας επιχείρησης όσο και σε επίπεδο «δεδομένης» επιχείρησης (αιτούσα επιχείρηση και τυχόν συνδεδεμένες με αυτή επιχειρήσεις), ανεξάρτητα αν υφίσταται για αυτές υποχρέωση σύνταξης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ο έλεγχος των οικονομικών στοιχείων γίνεται βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (ΕΛΠ).

Παράρτημα 8 Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία

Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η πράξη ικανοποιεί τις απαιτήσεις προσβασιμότητας και τους κανόνες ασφαλείας για όλες τις κατηγορίες ατόμων με αναπηρία.

Σημειώνεται ότι, ανάλογα με το είδος και τη φύση της πρόσκλησης και της προτεινόμενης Πράξης, οι κάτωθι περιπτώσεις (Α' έως και ΣΤ') δύνανται να εφαρμόζονται συνδυαστικά.

(Α) Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον και τους εξωτερικούς χώρους συμπεριλαμβανομένων αρχαιο-λογικών χώρων, παραλιών, χώρων πρασίνου, αλσών κ.λπ.

- (1) Πρόβλεψη οριζόντιας ή/και κατακόρυφης προσβασιμότητας (π.χ. προσβάσιμες διαδρομές, 'οδηγοί τυφλών', ράμπες/'σκάφες', αναβατόρια κ.λπ.).
- (2) Πρόβλεψη προσβάσιμων εξοπλισμών/εγκαταστάσεων για χρήση κοινού (π.χ. παιδικές χαρές, καθιστικά, εξοπλισμοί παραλιών, αποδυτήρια, χώροι υγιεινής, παρατηρητήρια πουλιών κ.λπ.).
- (3) Πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.).

(Β) Πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων

- (1) Πρόβλεψη οριζόντιας προσβασιμότητας (σύνδεση πεζοδρομίου με είσοδο, προσβάσιμη είσοδος, προσβασιμότητα εσωτερικών χώρων, διαδρομές ισόπεδες ή με ράμπες, ικανοποιητικό άνοιγμα θυρών, ικανοποιητικό πλάτος διαδρόμων κ.λπ.).
- (2) Πρόβλεψη κατακόρυφης προσβασιμότητας (ανελκυστήρας/ αναβατόριο, κλιμακοστάσιο κ.λπ.).
- (3) Πρόβλεψη προσβάσιμων χώρων υγιεινής.
- (4) Πρόβλεψη χώρων αναμονής σε περίπτωση κινδύνου και διαδικασιών διαφυγής προσαρμοσμένων στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία.
- (5) Πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.).
- (6) Πρόβλεψη προσβάσιμων εξοπλισμών (χαμηλά γκισέ, προσβάσιμες οθόνες πληροφοριών κ.λπ.).

(Γ) Πρόσβαση στις μεταφορές

- (1) Πρόβλεψη προσβασιμότητας σταθμών/στάσεων επιβατών (βλ. περίπτωση Β - "Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων").
- (2) Πρόβλεψη προσβασιμότητας οχημάτων/βαγονιών/πλοίων κ.λπ. (δυνατότητα εισόδου, δυνατότητα κίνησης και στάσης εντός, προσβάσιμοι χώροι υγιεινής, προσβάσιμοι θάλαμοι, προσβάσιμοι χώροι εστίασης κ.λπ.).
- (3) Πρόβλεψη προσβάσιμου εξοπλισμού (μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων, οπτική και ηχητική πληροφόρηση κοινού, τηλεματικές εφαρμογές, ιστοσελίδες κ.λπ.).
- (4) Πρόβλεψη προσβάσιμων διαδικασιών (π.χ. προσβάσιμη υπηρεσία εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία και ατόμων μειωμένης κινητικότητας, προσβάσιμες διαδικασίες έκδοσης εισιτηρίων, διαδικασίες εκτάκτων αναγκών προσαρμοσμένες στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία κ.λπ.).

(Δ) Πρόσβαση στις υπηρεσίες

- (1) Δυνατότητα χρήσης της υπηρεσίας αυτόνομα από άτομα με αναπηρία (π.χ. από άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο ή, άτομα τυφλά ή κωφά ή με λοιπές αναπηρίες), πρόβλεψη εναλλακτικών τρόπων εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία (π.χ. πρόβλεψη προσβάσιμων ετικετών σε προϊόντα, πρόβλεψη διάθεσης αναπηρικού αμαξιδίου για χρήση εντός της επιχείρησης από άτομα δυνάμενα να διανύσουν μικρές μόνο αποστάσεις, πρόβλεψη παραγγελίας μέσω προσβάσιμης ιστοσελίδας και

παράδοσης εμπορευμάτων κατ' οίκον, πρόβλεψη διαδικασίας παραπόνων μέσω SMS/ e-mail/ τηλέφωνου κ.λπ.) ή/και πρόβλεψη 'ζωντανής βοήθειας και ενδιαμέσων' (πχ. διερμηνείας στη νοηματική, συνοδείας τυφλών ατόμων κ.λπ.).

- (2) Πρόβλεψη προσβάσιμων, στα άτομα με αναπηρία [ως δυνητικά ωφελούμενων], διαδικασιών υποβολής αίτησης (π.χ. προσβάσιμο ηλεκτρονικό εργαλείο, εναλλακτικός τρόπος εξυπηρέτησης μέσω συγκεκριμένης υπηρεσίας κ.λπ.).

(Ε) Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα

- (1) Σε περίπτωση ιστοτόπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές, θα πρέπει να τηρούνται οι αρχές της προσβασιμότητας, στις οποίες περιλαμβάνονται οι εξής επιμέρους αρχές (α) αντιληπτικότητα, που σημαίνει ότι οι πληροφορίες και τα συστατικά στοιχεία της διεπαφής με τον χρήστη παρουσιάζονται στους χρήστες με τρόπους που αυτοί μπορούν να αντιληφθούν, (β) χρηστικότητα, που σημαίνει ότι τα συστατικά στοιχεία διεπαφής με τον χρήστη, καθώς και η πλοήγηση είναι εύχρηστα, (γ) κατανοησιμότητα, που σημαίνει ότι οι πληροφορίες και η λειτουργία της διεπαφής με τον χρήστη είναι κατανοητές, (δ) στιβαρότητα, που σημαίνει ότι το περιεχόμενο είναι αρκετά στιβαρό, ώστε να ερμηνεύεται αξιόπιστα από ευρύ φάσμα πρακτόρων χρηστών, συμπεριλαμβανομένων και υποστηρικτικών τεχνολογιών.

Πιο συγκεκριμένα, απαιτείται η συμμόρφωση με τα όσα ορίζονται σχετικώς στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549 (βλ. Κεφάλαιο 9), όπως αντικαθίσταται και ισχύει κάθε φορά, γεγονός που συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την πλήρη συμμόρφωση με τις Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines 2.1) του Διεθνούς Οργανισμού World Wide Web Consortium (W3C), κατ' ελάχιστο στο μεσαίο επίπεδο προσβασιμότητας "AA". Επισημαίνεται ότι για τις ειδικές περιπτώσεις ιστότοπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές που απευθύνονται ειδικά σε άτομα με αναπηρία, απαιτείται συμμόρφωση με τις ως άνω Οδηγίες στο ανώτατο επίπεδο προσβασιμότητας "AAA". Επιπλέον, ειδική μέριμνα απαιτείται για τη συμμόρφωση του περιεχομένου που αναρτάται προς μετάπτωση (non-web documents) στους ιστότοπους και στις εφαρμογές για φορητές συσκευές, για το οποίο επίσης απαιτείται συμμόρφωση με τα όσα ορίζονται σχετικώς στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549 (βλ. Κεφάλαιο 10).

- (2) Στην περίπτωση διαδικτυακών τόπων ή των διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών που προορίζονται για χρήση κυρίως μέσω κινητών και φορητών συσκευών (πχ. wearables, tablets, έξυπνα τηλέφωνα κ.λπ.) συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Βέλτιστες Πρακτικές για Χρήση Διαδικτυακού Περιεχομένου από Κινητές Συσκευές, έκδοση 1.0 (Mobile Web Best Practices 1.0) του W3C.
- (3) Σε περίπτωση λογισμικού user agents, δηλαδή λογισμικού που αναλαμβάνει να συλλέξει, εξάγει και διευκολύνει την αλληλεπίδραση του χρήστη με τα περιεχόμενα του Ιστού, συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Οδηγίες Προσβασιμότητας για User Agents, έκδοση 2.0 (User Agent Accessibility Guidelines 2.0) του W3C.
- (4) Σε περίπτωση εργαλείων συγγραφής και διαχείρισης περιεχομένου Ιστού, συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Οδηγίες Προσβασιμότητας για Εργαλεία Συγγραφής, έκδοση 2.0 (Authoring Tool Accessibility Guidelines 2.0) του W3C.
- (5) Σε περίπτωση τεχνολογικών λύσεων και προϊόντων που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία διαδικτυακών τόπων ή διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών (π.χ. υλικό/hardware, αυτόματοι πωλητές, κιόσκια πληροφόρησης κ.λπ.) είναι απαραίτητη η σχεδιάσή τους βάσει των αρχών του «Καθολικού Σχεδιασμού» όπως αποτυπώνονται στο Ευρωπαϊκό Εναρμονισμένο Πρότυπο EN 301 549 (βλ. Κεφάλαια 4-8 και 11-13), όπως αντικαθίσταται και ισχύει κάθε φορά.
- (6) Σε κάθε περίπτωση, εξασφάλιση συμβατότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και συστημάτων με διαδεδομένες υποστηρικτικές τεχνολογίες και τεχνικά βοηθήματα που χρησιμοποιούν τα άτομα με αναπηρία (π.χ. αναγνώστες οθόνης, ειδικοί διακόπτες και συστήματα αλληλεπίδρασης, μεγεθυντές οθόνης).

(ΣΤ) Πρόσβαση στην πληροφορία-πληροφόρηση και εκδηλώσεις

- (1) Πρόβλεψη προσβάσιμων μορφών διάδοσης πληροφορίας - πληροφόρησης (όπως προσβάσιμες ιστοσελίδες ως περίπτωση Ε- “Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα”, έντυπα σε γραφή Braille, έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες, κασέτες ή CD, DVD με πρόβλεψη υπότιτλων, πρόβλεψη διερμηνείας στη νοηματική, πρόβλεψη απλοποιημένων κειμένων, συμπλήρωση κάθε περιεχομένου που δεν είναι κείμενο με εναλλακτική παρουσίαση του συγκεκριμένου περιεχομένου, διάθεση πληροφοριών με περισσότερα από ένα αισθητηριακά κανάλια κ.λπ.).
- (2) Πρόβλεψη προσβασιμότητας πάσης φύσεως εκδηλώσεων (πρόβλεψη προσβάσιμων κτιριακών υποδομών ως περίπτωση Β - “Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων”, προσβάσιμων εντύπων και εξοπλισμού, διερμηνείας στη νοηματική κ.λπ.

Σχετικό θεσμικό πλαίσιο και πρότυπα για την προσβασιμότητα σε άτομα με αναπηρία

Οι παρακάτω αναφορές αφορούν στο **βασικό** ισχύον θεσμικό πλαίσιο, το οποίο ανάλογα με τη φύση της πράξης ισχύει ταυτόχρονα με τυχόν ισχύον **ειδικό** θεσμικό πλαίσιο και προδιαγραφές (π.χ. ειδική νομοθεσία/ προδιαγραφές για τουριστικές εγκαταστάσεις, παιδικές χαρές, εκπαιδευτήρια, αθλητικές εγκαταστάσεις κ.λπ.).

(Α) Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον

- A.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α’ “Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες”.
- A.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α’ “Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις” - ΜΕΡΟΣ Δ’.
- A.3. Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α’ “ΝΟΚ” όπως τροποποιήθηκε από τους ν. 4759/2020 και ν. 4782/2021 και ισχύει σήμερα.
- A.4. Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΝ «Σχεδιάζοντας για όλους»
- A.5. ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/110088/887/2021 ΦΕΚ 5553 Β’ Προδιαγραφές, όροι και τεχνικές οδηγίες για την εκπόνηση «Σχεδίου Αστικής Προσβασιμότητας (Σ.Α.Π.)».
- A.6. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/99709/796/2021 ΦΕΚ 5045 Β’ Τεχνικές Προδιαγραφές Μελέτης Προσβασιμότητας.
- A.7. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/65826/699/2020 ΦΕΚ 2998 Β’ Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
- A.8. Απόφαση ΥΠΕΚΑ 52907/2009 ΦΕΚ 2621 Β’ “Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών”.
- A.9. Απόφαση ΥΠ.ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ 1052758/1451/Β0010 (1)/2012 ΦΕΚ 1411 Β’ “Συμπλήρωση της υπ’ αριθ. 1038460/2439/Β0010/15-4-2009 (ΦΕΚ 792 Β’) κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών”.
- A.10. Απόφαση ΥΠ.ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. 28492/2009 ΦΕΚ 931 Β’ “Καθορισμός των προϋποθέσεων και των τεχνικών προδιαγραφών για την κατασκευή και τη λειτουργία των παιδικών χαρών των Δήμων και των Κοινοτήτων, τα όργανα και η διαδικασία αδειοδότησης και ελέγχου τους, τη διαδικασία συντήρησης αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια”.
- A.11. Αριθ. 151344/165/2017 ΦΕΚ 206 Β’ Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών χάραξης, σήμανσης, διάνοιξης και συντήρησης των ορειβατικών - πεζοπορικών μονοπατιών.

(Β) Πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων

- B.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες".
- B.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ'.
- B.3. Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α' "ΝΟΚ" όπως τροποποιήθηκε από τους ν. 4759/2020 και ν. 4782/2021 και ισχύει σήμερα.
- B.4. Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΝ «Σχεδιάζοντας για όλους».
- B.5. ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/110088/887/2021 ΦΕΚ 5553 Β' Προδιαγραφές, όροι και τεχνικές οδηγίες για την εκπόνηση «Σχεδίου Αστικής Προσβασιμότητας (Σ.Α.Π.)».
- B.6. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/99709/796/2021 ΦΕΚ 5045 Β' Τεχνικές Προδιαγραφές Μελέτης Προσβασιμότητας.
- B.7. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/65826/699/2020 ΦΕΚ 2998 Β' Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
- B.8. Απόφαση ΥΠΕΚΑ 52907/2009 ΦΕΚ 2621 Β' "Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών".

(Γ) Πρόσβαση στις μεταφορές

- Γ.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες".
- Γ.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ'.
- Γ.3. Κανονισμοί (ΕΕ) με αρ. 1107/2006, 1371/2007, 1177/2010 και 181/2011 για τα δικαιώματα των επιβατών.
- Γ.4. Κανονισμός (ΕΕ) με αρ. 1300/2014 της 18ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές διαλειτουργικότητας για την προσβασιμότητα του σιδηροδρομικού συστήματος της Ένωσης για τα άτομα με αναπηρία και άτομα με μειωμένη κινητικότητα.
- Γ.5. ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4784/2021 ΦΕΚ 40 Α' Η Ελλάδα σε κίνηση: Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα - Μικροκινητικότητα - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό, την απλούστευση και την ψηφιοποίηση διαδικασιών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και άλλες διατάξεις.
- Γ.6. Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α' "ΝΟΚ" όπως τροποποιήθηκε από τους ν. 4759/2020 και ν. 4782/2021 και ισχύει σήμερα
- Γ.7. Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΝ «Σχεδιάζοντας για όλους».
- Γ.8. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/99709/796/2021 ΦΕΚ 5045 Β' Τεχνικές Προδιαγραφές Μελέτης Προσβασιμότητας.
- Γ.9. Απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/65826/699/2020 ΦΕΚ 2998 Β' Τεχνικές οδηγίες προσαρμογής υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα αυτών σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

- Γ.10. Απόφαση Αριθμ. 42863/438 / 2019 ΦΕΚ 2040 Β' Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων και των τεχνικών προδιαγραφών για την εγκατάσταση συσκευών φόρτισης συσσωρευτών ηλεκτροκίνητων οχημάτων (σημεία επαναφόρτισης), στις εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης οχημάτων, σε δημοσίως ροσβάσιμα σημεία επαναφόρτισης κατά μήκος του αστικού, υπεραστικού και εθνικού οδικού δικτύου καθώς και σε χώρους στάθμευσης δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων.

(Δ) Πρόσβαση στις υπηρεσίες

- Δ.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες".
- Δ.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ'.
- Δ.3. Πρότυπο ΕΛΟΤ 1439 "Οργανισμός φιλικός σε πολίτες με αναπηρία –Απαιτήσεις και συστάσεις" (προαιρετικά).

(Ε) Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα

- Ε.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες".
- Ε.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" - ΜΕΡΟΣ Δ'.
- Ε.3. Ν. 4727/2020 ΦΕΚ 184 Α' "Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις".
- Ε.4. Αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 ΦΕΚ 1301 Β' "Κύρωση Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης".
- Ε.5. Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού WCAG 2.1 ((Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1 (w3.org).
- Ε.6. Βέλτιστες Πρακτικές για Χρήση Διαδικτυακού Περιεχομένου από Κινητές Συσκευές, έκδοση 1.0 (<http://www.w3.org/TR/mobile-bp/> - Αγγλικά).
- Ε.7. Οδηγίες Προσβασιμότητας για User Agents UAAG 2.0 (<http://www.w3.org/TR/UAAG20/> - Αγγλικά).
- Ε.8. Οδηγίες Προσβασιμότητας για Συγγραφή Περιεχομένου Ιστού ATAG 2.0 (<http://www.w3.org/TR/ATAG20/> - Αγγλικά).

(ΣΤ) Πρόσβαση στην πληροφορία -πληροφόρηση και εκδηλώσεις

- ΣΤ.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες"-άρθρα 2, 9 και 21 της Σύμβασης.
- ΣΤ.2. Ν.4488/2017 ΦΕΚ 137 Α' "Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις" -ΜΕΡΟΣ Δ'.

Παράρτημα 9 Πίνακας συμμόρφωσης πράξεων με το χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
Τίτλος Ι «ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ»	1. Ανθρώπινη αξιοπρέπεια	Εγείρονται κίνδυνοι για: - την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή και την σωματική και διανοητική ακεραιότητα του προσώπου (εμπλεκόμενων, εργαζόμενων, ωφελομένων); - βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία; - αναγκαστική εργασία ή εμπορία ανθρώπινων όντων; (βιο)ηθικά ζητήματα (κλωνοποίηση, μετατροπή του ανθρώπινου σώματος ή μερών του σε πηγή κέρδους, γενετική έρευνα/δοκιμή, χρήση γενετικών πληροφοριών;
	2. Δικαίωμα στη ζωή κάθε προσώπου	
	3. Δικαίωμα στην ακεραιότητα του προσώπου	
	4. Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης	
	5. Απαγόρευση της δουλείας και της αναγκαστικής εργασίας	
Τίτλος ΙΙ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ»	6. Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια	- Θίγονται τα δικαιώματα της ελευθερίας και της ασφάλειας του ατόμου; - Γίνεται σεβαστή η ιδιωτική ζωή του ατόμου (συμπεριλαμβανομένων της κατοικίας και επικοινωνίας του);
	7. Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής	
	8. Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	Σε περίπτωση συλλογής προσωπικών δεδομένων, διασφαλίζεται: - η ασφάλεια των δραστηριοτήτων επεξεργασίας δεδομένων σε τεχνικό και οργανωτικό επίπεδο; - ότι η παρέμβαση καθίσταται σχετικά με την προστασία των δεδομένων αναλογική και αναγκαία; - ότι υπάρχουν κατάλληλοι/ειδικοί μηχανισμοί ελέγχου και εποπτείας;
	9. Δικαίωμα γάμου και δημιουργία οικογένειας	Θίγονται τα δικαιώματα - της σκέψης, συνείδησης, θρησκείας; - της έκφρασης και πληροφόρησης; - της τέχνης και επιστήμης; - της εκπαίδευσης ; - της εργασίας και της ελευθερίας του επαγγέλματος ; - του συνέρχεστε και του συνεταιρίζεσθαι; - του γάμου και δημιουργίας οικογένειας ή τη νομική, οικονομική και κοινωνική προστασία της οικογένειας; - Γίνεται σεβαστή η ελεύθερη κυκλοφορία του ατόμου στο εσωτερικό της ΕΕ ;
	10. Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας	
	11. Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης	
	12. Ελευθερία του συνέρχεστε και του συνεταιρίζεσθαι	
	13. Ελευθερία της τέχνης και της επιστήμης	
	14. Δικαίωμα εκπαίδευσης	
	15. Ελευθερία του επαγγέλματος και δικαίωμα προς εργασία	
	16. Επιχειρηματική ελευθερία	Θίγεται η επιχειρηματική ελευθερία ή επιβάλλονται πρόσθετες απαιτήσεις οι οποίες αυξάνουν το κόστος των συναλλαγών για τους εμπλεκόμενους οικονομικούς φορείς;
	17. Δικαίωμα ιδιοκτησίας	- Θίγονται τα δικαιώματα ιδιοκτησίας (γη, κινητά αγαθά, υλικά/άυλα στοιχεία ενεργητικού)ή περιορίζεται η αγορά, πώληση ή χρήση των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας; - Εάν ναι, προκύπτει πλήρης απώλεια ιδιοκτησίας; Δικαιολογείται από την υλοποίηση της δράσης; - Διασφαλίζεται η αποζημίωσή της μέσω μηχανισμών;
	18. Δικαίωμα Ασύλου	Θίγεται το δικαίωμα ασύλου και υπάρχουν εγγυήσεις για την απαγόρευση απελάσεων ή έκδοσης ατόμων

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
	19. Προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης	προς κράτη όπου διατρέχουν κίνδυνο να τους επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθούν σε βασανιστήρια ή εξευτελιστική μεταχείριση;
Τίτλος III «ΙΣΟΤΗΤΕΣ»	20. Ισότητα έναντι του Νόμου	Διασφαλίζονται οι αρχές της: ■ ισότητας έναντι του νόμου, ■ απαγόρευσης των διακρίσεων, ■ ίσης μεταχείρισης, ■ ισότητας των φύλων, ■ ίσων ευκαιριών για όλους;
	21. Απαγόρευση Διακρίσεων	
	22. Πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία	
	23. Ισότητα γυναικών και ανδρών	
	24. Δικαιώματα του παιδιού	
	25. Δικαιώματα των ηλικιωμένων	
	26. Ένταξη των ατόμων με αναπηρίες	Διασφαλίζεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες;
Τίτλος IV «ΑΛΛΗΛΕΓΥΗ»	27. Δικαίωμα των εργαζομένων στην ενημέρωση και τη διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης	Γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των εργαζομένων, όπως: ■ ενημέρωση και διαβούλευση στο πλαίσιο της επιχείρησης, ■ συλλογική διαπραγμάτευση και συλλογικών δράσεων, ■ πρόσβαση στις υπηρεσίες εύρεσης εργασίας, ■ προστασία σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης, δίκαιων και πρόσφορων συνθηκών εργασίας, ■ απαγόρευση εργασίας παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία, ■ πρόσβαση στις παροχές κοινωνικής, ασφάλισης και κοινωνικών υπηρεσιών (υγεία, γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος);
	28. Δικαίωμα διαπραγμάτευσης και συλλογικών δράσεων	
	29. Δικαίωμα πρόσβασης στις υπηρεσίες εύρεσης εργασίας	
	30. Προστασία σε περιπτώσεις αδικαιολόγητης απόλυσης	
	31. Δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας	
	32. Απαγόρευση της εργασίας των παιδιών και προστασία των νέων στην εργασία	
	33. Οικογενειακή και επαγγελματική ζωή	
	34. Κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική αρωγή	
	35. Προστασία της υγείας	
	36. Πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος	
	37. Προστασία του περιβάλλοντος	Διασφαλίζεται η επίτευξη υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας και η βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος σύμφωνα με την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης;
	38. Προστασία του καταναλωτή	Υπάρχει συμμόρφωση ως προς την προστασία του καταναλωτή;
Τίτλος V «ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ»	39. Προστασία του καταναλωτή	
	40. Δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές	
	41. Δικαίωμα χρηστής διοίκησης	Τα εμπλεκόμενα πρόσωπα δικαιούνται αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας την εξέταση υποθέσεων τους από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και ιδίως διασφαλίζεται το δικαίωμα της: ■ προηγούμενης ακρόασης πριν τη λήψη μέτρου σε βάρος τους, ■ πρόσβασης στα σχετικά έγγραφα ή στο φάκελο όπου διατηρούνται, τηρουμένων των νόμιμων συμφερόντων της, ■ εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου; ■ Υποχρεώνεται η διοίκηση να αιτιολογεί τις αποφάσεις

ΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΘΡΑ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
		της;
	42. Δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα	
	43. Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής	
	44. Δικαίωμα αναφοράς	
	45. Ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής	Θίγεται το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών στο έδαφος των Κ-Μ (συμπεριλαμβανομένων και των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κράτους μέλους και τους χορηγείται η ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής);
	46. Διπλωματική και προξενική προστασία	
Τίτλος VI «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ»	47. Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου	- Θίγεται το δικαίωμα της προσφυγής των πολιτών στη δικαιοσύνη; - Προβλέπεται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, στην περίπτωση που θίγονται δικαιώματα και ελευθερίες;
	48. Τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα της υπεράσπισης	
	49. Αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιοποιούνων πράξεων και ποινών	
	50. Δικαίωμα του προσώπου να μην δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη	

- (*) Τα δικαιώματα 39, 40, 43, 46, 48, 49 και 50 δεν συνδέονται με πράξεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ 2021-2027. Διασφαλίζονται ωστόσο από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο. Το δικαίωμα 46 συνδέεται με το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων.
- (**) Τα δικαιώματα τα σχετικά με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (1 έως 5) είναι απόλυτα δικαιώματα που δεν υπόκεινται σε κανένα περιορισμό. Στα απόλυτα δικαιώματα περιλαμβάνονται επίσης και το 49 και το 50. Τα δικαιώματα 1 έως 5 δεν νοείται ότι μπορούν να παραβιαστούν από τις πράξεις Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 ούτε και από τα άλλα Ταμεία του Καν. 1060/2021.

Παράρτημα 10 Τεκμηρίωση κλιματικής ανθεκτικότητας

Μόνο για τις περιπτώσεις πράξεων που περιλαμβάνουν υποδομές κατηγορίας Α, η αξιολόγηση τόσο της κλιματικής ουδετερότητας όσο και της κλιματικής ανθεκτικότητας θα πραγματοποιείται με βάση την «Έκθεση τεκμηρίωσης κλιματικής ανθεκτικότητας της πράξης», η οποία συντάσσεται σύμφωνα με τον παρακάτω οδηγό.

Στην ιστοσελίδα της Δράσης παρέχεται και βοηθητικό αρχείο Excel, που έχει διαμορφωθεί προς υποβοήθηση των δικαιούχων να εκπονήσουν εκθέσεις κλιματικής ανθεκτικότητας, για όσα έργα απαιτείται μια τέτοια έκθεση.

Οδηγός περιεχομένων για την εκπόνηση έκθεσης τεκμηρίωσης κλιματικής ανθεκτικότητας της πράξης.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Περιγραφή του Έργου

Η περιγραφή του Έργου μπορεί να προέρχεται από τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή από άλλα τεχνικά έγγραφα του φακέλου του Έργου. Θα πρέπει να αναφέρονται η περιβαλλοντική ταξινόμηση αυτού (ΦΕΚ 841Β/24-2-2022) και ο προϋπολογισμός.

1.2. Χωροθέτηση

Η χωροθέτηση του Έργου όπως αποτυπώνεται σε χάρτες στην Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ή σε άλλα τεχνικά έγγραφα του φακέλου του Έργου.

1.3. Περιληπτική απόδοση του τρόπου αντιμετώπισης των ζητημάτων κλιματικής αλλαγής

Στην περίληψη των βασικών σημείων των κεφαλαίων 2 και 3 που περιγράφονται στη συνέχεια θα πρέπει να αναφέρεται αν από τον προέλεγχο απαιτήθηκε η λεπτομερής ανάλυση του μετριασμού και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Εφόσον έχει απαιτηθεί, θα πρέπει να δίνονται τα βασικά συμπεράσματα.

Σε αυτή την παράγραφο θα πρέπει κατ' ελάχιστο να δίνονται τα συνοπτικά αποτελέσματα των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου του έργου, εφόσον αυτά έχουν υπολογιστεί με λεπτομερή ανάλυση, καθώς και τα αποτελέσματα του προελέγχου προσαρμογής και της ανάλυσης διακινδύνευσης.

Επίσης, θα πρέπει να αναφέρεται η συμβατότητα του Έργου με την κλιματική ουδετερότητα και η συνέπεια αυτού με υφιστάμενες στρατηγικές και σχέδια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

2. ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Σε αυτή την ενότητα αναλύεται ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής, δηλαδή η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και η συμβολή της υποδομής στην επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας, σύμφωνα με το Ελληνικό και το Ευρωπαϊκό δίκαιο.

Συνολικά προβλέπεται έλεγχος δύο φάσεων, όπου η πρώτη φάση είναι ο προέλεγχος από τον οποίο μπορεί να προκύψει ότι απαιτείται λεπτομερής ανάλυση (δεύτερη φάση)

1.1. Προέλεγχος

Κατά τον προέλεγχο εξετάζεται εάν το έργο εμπίπτει στις κατηγορίες οι οποίες εξαιρούνται από τον υπολογισμό του ανθρακικού αποτυπώματος, με βάση τους σχετικούς Πίνακες 1,2 και 3 του προσωρινού πλαισίου. Εάν η πράξη εξαιρείται, η αξιολόγηση σταματά στην φάση του προελέγχου.

Στην αντίθετη περίπτωση, που απαιτείται ο αναλυτικός υπολογισμός του ανθρακικού αποτυπώματος, τότε συμπληρώνεται η παράγραφος 2.2 Λεπτομερής ανάλυση της παρούσας έκθεσης.

Ειδικότερα, ο προέλεγχος θα πρέπει να καταλήξει κατά πόσο το Έργο αναμένεται να έχει εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου μεγαλύτερες από 20.000 t_{CO2eq} κατά τη διάρκεια ενός τυπικού έτους λειτουργίας του.

Στην περίπτωση που είναι σαφές ότι το έργο δεν ξεπερνά το προαναφερόμενο όριο δεν απαιτείται αξιολόγηση για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και ακολουθούνται τα αναφερόμενα στην παράγραφο 3 Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Στην περίπτωση που δεν είναι σαφές αν το Έργο ξεπερνά το παραπάνω όριο, θα πρέπει να γίνεται ένας στοιχειώδης έλεγχος με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία των σχετικών μελετών. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να υπολογίζονται:

- οι **άμεσες εκπομπές** αερίων του θερμοκηπίου του Έργου από την αναφερόμενη τυπική κατανάλωση ορυκτών καυσίμων και τυχόν διεργασίες που παράγουν αέρια του θερμοκηπίου (π.χ. διασπάσεις ανθρακικών αλάτων, αποδόμηση οργανικού υλικού, εκπομπές κτηνοτροφικών μονάδων)
- Οι **έμμεσες εκπομπές** αερίων του θερμοκηπίου από την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας που θα εισάγεται στο Έργο. Για τον υπολογισμό των έμμεσων εκπομπών μπορεί να χρησιμοποιείται ο πλέον πρόσφατος συντελεστής εκπομπών του υπολειπόμενου ενεργειακού μείγματος της χώρας που δημοσιεύεται ετησίως από τον ΔΑΠΕΕΠ

(<https://www.dapeep.gr/dimosieuseis/eguseis-proeleusis-energeiako/>)

Αν οι εκτιμώμενες εκπομπές του Έργου σε ένα τυπικό έτος λειτουργίας δεν ξεπερνούν τους 20.000 t_{CO2eq}, τότε δεν απαιτείται να συμπληρωθεί η επόμενη παράγραφος.

2.2. Λεπτομερής ανάλυση

Στην περίπτωση που απαιτείται λεπτομερής ανάλυση του ανθρακικού αποτυπώματος του Έργου, τότε πρέπει:

- Να επιλεγούν διεθνώς αποδεκτά πρότυπα για τον έλεγχο των εκπομπών και τον υπολογισμό των αερίων του θερμοκηπίου του Έργου.
- Να επιλεγούν οι πλέον έγκυρες πηγές δεδομένων για τον υπολογισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

2.2.1. Ανθρακικό αποτύπωμα του Έργου

Στην παράγραφο θα πρέπει να περιγράφονται αναλυτικά οι πηγές δεδομένων, τα πρότυπα που χρησιμοποιήθηκαν και τα αποτελέσματα των εκτιμώμενων εκπομπών του Έργου για τις εκπομπές

Πεδίο 1: Οι άμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που προκύπτουν από πηγές που

χρησιμοποιούνται εντός των λειτουργικών ορίων του Έργου και ελέγχονται άμεσα από τον

Οργανισμό που ελέγχει το ίδιο το Έργο.

- **Πεδίο 2: Έμμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου** που προκύπτουν από την παραγωγή ενέργειας (ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας), η οποία εισάγεται από εξωτερικούς παρόχους και καταναλώνεται εντός των λειτουργικών ορίων του Έργου.
- **Πεδίο 3: Άλλες έμμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου** που σχετίζονται με τη λειτουργία του έργου αλλά παράγονται από πηγές που δεν βρίσκονται στον έλεγχο του Οργανισμού που ελέγχει το έργο.

2.2.2. Σχετικές εκπομπές του Έργου

Οι απόλυτες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που υπολογίζονται για ένα τυπικό έτος λειτουργίας θα πρέπει στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν για τον υπολογισμό των σχετικών εκπομπών, όπου:

- Οι σχετικές εκπομπές είναι η διαφορά μεταξύ των απόλυτων εκπομπών και των εκπομπών βάσης (baseline emissions).
- Οι βασικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου είναι αυτές που θα προέκυπταν από ένα εκτιμώμενο βασικό σενάριο (baseline scenario) που θα συνέβαινε απουσία του Έργου, για ένα τυπικό έτος λειτουργίας.

- Εάν οι εκπομπές είναι θετικές τότε θα πρέπει να γίνει οικονομική αποτίμηση των εκπομπών. Σε αντίθετη περίπτωση δεν απαιτείται να γίνει οικονομική αποτίμηση.

2.2.3. Συμβατότητα με το στόχο της κλιματικής ουδετερότητας

Ο στόχος της τεκμηρίωσης είναι να ελεγχθεί αν το Έργο συμβάλλει στην επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας, έτσι όπως αυτός τίθεται από την Ελληνική (Νόμος 4936/2022 (ΦΕΚ 105Α/2022) και την Ευρωπαϊκή (Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1119) νομοθεσία.

3. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Σε αυτή την ενότητα τεκμηριώνεται η ανθεκτικότητα του έργου στην κλιματική αλλαγή, δηλαδή η δυνατότητά του να ανταπεξέλθει και να προσαρμοστεί στους αναμενόμενους κλιματικούς κινδύνους. Η τεκμηρίωση γίνεται σε δύο στάδια. Συνολικά προβλέπεται έλεγχος δύο φάσεων, όπου η πρώτη φάση είναι ο προέλεγχος από τον οποίο μπορεί να προκύψει ότι απαιτείται λεπτομερής ανάλυση (δεύτερη φάση).

3.1. Προέλεγχος

Πραγματοποιείται αξιολόγηση της τρωτότητας του έργου που προκύπτει συνδυάζοντας:

- την ευαισθησία του έργου στους κλιματικούς κινδύνους και
- την έκθεση της υποδομής λόγω της γεωγραφικής της θέσης σε αυτούς τους κινδύνους, δηλαδή εάν αυτοί οι κλιματικοί κίνδυνοι αναμένεται να εμφανιστούν στην τοποθεσία της υποδομής στο άμεσο και στο απώτερο μέλλον με βάση τις κλιματικές προβλέψεις.

Ειδικά όσο αφορά την περιοχή του Έργου, θα πρέπει να εξετάζεται η έκθεση σε κινδύνους λαμβάνοντας υπόψη τα τοπικά χαρακτηριστικά. Σχετικά στοιχεία μπορούν να αντληθούν από τα σχέδια και τις στρατηγικές που έχουν καταστρωθεί για την γεωγραφική περιοχή του Έργου. Μια ενδεικτική λίστα τέτοιων σχεδίων είναι:

- Τα Περιφερειακά Σχέδια για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή.
- Τα Σχέδια διαχείρισης κινδύνων πλημμυρών (<https://floods.ypeka.gr/>).
- Τα πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης σε επίπεδο Περιφέρειας και οικονομικού κλάδου (όπου υφίσταται).
- Η εθνική στρατηγική για τα δάση.

Οι κλιματικοί κίνδυνοι που πρέπει να εξετάζονται είναι όσοι αφορούν το Έργο. Ενδεικτικοί κλιματικοί κίνδυνοι (hazards) αποτυπώνονται στον πίνακα 5 του Προσωρινού Πλαισίου.

Οι αναλύσεις ευαισθησίας, έκθεσης και η επισκόπηση των αποτελεσμάτων τους (ανάλυση τρωτότητας) θα πρέπει να γίνονται σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο Προσωρινό Πλαίσιο Αξιολόγησης Κλιματικής Ανθεκτικότητας Έργων Υποδομών.

Σε περίπτωση που απαιτηθεί η χρήση δεδομένων, θα πρέπει να αναφέρονται ρητά οι πηγές που έχουν χρησιμοποιηθεί. Η ανάλυση τρωτότητας θα πρέπει να γίνει τόσο για τη σημερινή κλιματική κατάσταση όσο και για την εκτιμώμενη στο μέλλον. Σε περίπτωση που απαιτείται η χρήση κλιματικών μοντέλων, θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα σενάρια RCP4.5 και RCP8.5, όπως αναφέρονται στο Προσωρινό Πλαίσιο.

Η φάση του Προελέγχου καθορίζει αν θα απαιτηθεί Λεπτομερής Ανάλυση. Γενικά, απαιτείται Λεπτομερής Ανάλυση στις περιπτώσεις κατά τις οποίες εντοπίστηκε τουλάχιστον ένας κλιματικός κίνδυνος για τον οποίο το επίπεδο τρωτότητας του Έργου εκτιμάται ότι είναι μέτριο ή υψηλό.

3.2. Λεπτομερής ανάλυση

Η λεπτομερής ανάλυση περιλαμβάνει τα εξής επιμέρους βήματα:

- Ανάλυση Διακινδύνευσης (risk analysis)
- Μέτρα για την ενίσχυση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή/Πρόγραμμα παρακολούθησης

3.2.1. Ανάλυση διακινδύνευσης

Η ανάλυση Διακινδύνευσης γίνεται για τους κλιματικούς κινδύνους που έχουν προσδιοριστεί από την ανάλυση τρωτότητας ως μέτριοι ή υψηλοί. Η ανάλυση Διακινδύνευσης θα πρέπει να δίδεται σε συνοπτικό πίνακα

3.2.2. Μέτρα για την ενίσχυση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή

Στην περίπτωση που η ανάλυση Διακινδύνευσης αναγνωρίζει κλιματικούς κινδύνους μέτριους έως πολύ σημαντικούς, θα πρέπει να παρέχονται πληροφορίες για τον τρόπο που αυτοί αντιμετωπίζονται με κατάλληλα μέτρα προσαρμογής σε αποδεκτό επίπεδο.

3.2.3. Συνέπεια με στρατηγικές και σχέδια προσαρμογής

Στόχος είναι να ελεγχθεί αν το Έργο συμβάλλει στην ευρύτερη προσπάθεια προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σε Ευρωπαϊκό, Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο. Η συνέπεια του Έργου με τις στρατηγικές και τα σχέδια προσαρμογής μπορεί να εξεταστεί με βάση για παράδειγμα τα εγκεκριμένα Περιφερειακά Σχέδια Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή.

4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θα πρέπει να δίνονται οι πηγές δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου του Έργου καθώς και για τον υπολογισμό της προσαρμογής του Έργου στην κλιματική αλλαγή, ιδιαίτερα όσο αφορά την αναγνώριση και την ποσοτικοποίηση των κινδύνων που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή.